Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

Egregij viri d[omi]ni ac m[a]g[ist]ri iacobi de theranio decreto[rum] doctoris eximij liber qui [con]solatio p[e]cc[at]o[rum] intitulat[ur] et vulgo belial appellatur p[ro]hemium feliciter incipit

Jacobus <de Teramo>

[Löwen], 1474

urn:nbn:de:hbz:5:1-37465

Visual Library

Geruinus cruſe Johanni veldener artꝭ imp̄ſſorie mgrō ſalutē. Cum tibi ſuaſum eſſet a nōnullis vt pro tua ac emētiū vtilitate librū q̄ conſolatio peccatorū ⁊ wlgo belial nūcupaꝛ imprimeres: edoceri a me quid in ſe haberet poſtulaſti. Noueris ergo cariſſime mi in illo totū iuditiarij proceſſus practicā cum allegationibꝰ iuriū in q̄bꝰ hec fūdatˀ. in materia deuota puta redemptionis huāni generis compendioſe relucere. duas ſiquidē cōtinet inſtātias. In p̄ma agit belial procurator infernalis cōtra moyſen ihū ſaluatoris noſtri procuratorē corā ſalomone iudice ſup ſpolio. In ſecūda Joſeph filius iacob p̄triarche vicarij regni egipti a ſcā ſede diuina delegatur. et cā pendēte partes ad req̄ſtū regis dauid in arbitros puta in octauianū jeremiā et yſaiā cōpromittūt. et ferūt ſniā arbitralis. Sane q̄ ꝓceſſum hūc diligēter nōuerit vberrimū inde fructū reportabit. nō em̄ ſolū quid ſingulis cuiuſlibꝫ ꝓceſſꝰ ꝑtibꝰ fieri debeat: ſꝫ q̄liter idipſū fiat ꝑ formulā autēticā apertiſſime cognoſcet. Aude ergo colēdiſſime mi ⁊ ſuaſū tibi opꝰ forti aīo aggredē. Vale ſcptum colonie menſ Auguſti die ſeptima anno lxxiiij ∴ ∴ ∴

Inc. 594

Egregij viri dñi ac mgr̄i iacobi de theramo decretoꝝ doctoris eximij liber qui ꝯſolatio pccoꝝ intitulatꝰ et vulgo belial appellatur ꝓhemium feliciter incipit.

Vniuerſis xpiſtifidelibus atq; orthodoxis ſancte matris eccleſie fidei cultoribus. Hoc breue compēdium inſpecturis preſbiter iacobus de theramo archidyaconꝰ auſanus et canonicus aprutinus. ⁊ in iure canonico diſcipulorum minimus. ſub veſtrarum recommendacione oracionum animarum et corporum. In eo ſalutem qui mortificat et viuificat deducit ad inferos ⁊ reducit. Adaperiat dominus cor veſtrum in lege ſua et in preceptis ſuis ⁊ faciat pacē exaudiat orationes veſtras: et reconcilietur vobis. nec vos deſerat in tempore malo. quia de magnis periculis ab eo liberati ſumus ipſi magnifice gracias agamus. vtpote qui aduerſus ſathanan. tenebrarum atq; infernorum regem pro nobis liberandis. accinctus potencia potenter dimicauit. Quoniam mundum vniuerſum ſuis fraudibꝰ ⁊ verſutijs ꝑduxit ⁊ ducebat ad lacū. Regnante domino iheſu xpiſto. cuius ſanguine liberati ſumus per infinita ſecula ſeculorum.

Ꝑ fructū ligni vetitū duplicis mortis incurrimꝰ dāpnationē ſcil; tēporalis et ꝑpetue.

Poſtq̄ʒ per ſcientie lignum duplicem mortis habuimus dampnationem que amariſſimo morſu in profundum laci de progenie in progeniem animas dire depaſceret neceſſe erat ꝙ etiam per lignum mortis illa mors periret. quod compendioſe tempore diluuij ſub figura poſſet oſtendi. quo omnem carnem aqua necando abſorbuit. preter noe ⁊ familiam ſuam. quos in archa lignea predicta aqua indēpnes ſaluauit. Et ſicut per aquam omnis caro. mortis temporalis recepit detrimētum. Sic per aquam neceſſe erat vt omnis caro vite eterne reciperet remedium. quod figuratiue poſſʒ oſtendi de populo iſraelitico ad terrā ꝓmiſſiōis iter habente. quia ꝑ mediū maris rubri aquarū illeſꝰ habuit viā. Nichil aliud ſignificās niſi nr̄e regeneracōis ſacri baptiſmatis aquā. qꝛ ſicut ille ppl's terrā ꝓmiſſiōis igredi non poterāt niſi pᵒ ꝑ mediū aq̄ꝝ maris rubri trāſiſſʒ

Sic populus xpianꝰ paradisū eius. terrā ꝓmissiõis ītrarē nō poterat; Nisi primo per mediū trāseat regeneratiōis baptismaliū vndarū. quod nobis ostensum fuit per nostrū redemptorē. et dei patris vnigenitū in terris nascentē. morientē. et a mortuis resurgentē. Iuxta quod idem fuerat ꝓmissum prelecto abrahe patriarche. cui deus ait. Per memetipm iuraui quia fecisti hāc magnā rem. et nō pepercisti vnigenito filio tuo ysaac ꝓpter me quasi diceret. et ego aliam rem faciā tibi maiorē quia non parcam vnigenito filio meo ihū ꝓpter te ⁊ semen tuū. in q̄ ōnes gentes in maledictiōe dāpnate recipient benedictōnē. de quo semiē in extremis positus iacob. iude eius filio sic cecinit dicens. Nō auferetur ceptrū de iuda nec dux de femore eius. donec veniat qui mittendus est. ⁊ ipse erit expectatio gentiū idest benedictio. Et quē expectabunt gentes venturꝫ in forma humana arterea. pelle et carne vestitū quēadmodū de medio ignis deus ineffabiliter moysi locutus est. ꝓphetā suscitabo. de medio fratrū suorꝫ similem sibi. et ponam verba mea in ore eius. loqueturqꝫ ad eos omnia que precepero illi. et hoc erit signū ꝓphete illius Quod in nomine domini ꝓpheta ille ꝑdixerit et non euenerit huic dominꝰ locutus non est; Et quomodo dominus de medio fratrū suorū suscitabit illū. Audi ysayam ecce virgo concipiet et pariet filiū ⁊ vocabitur emanuel. Et quomodo concipiet et pariet illum virgo? dico ꝙ sicut virga florem. Audi eundem. Egredietꝛ virga de radice yesse. et flos de radice eius ascendet in quo erit spiritus domini. et deum suum patrē vocabit. quod in spiritu ille citharista dauid predixit dicens. Ipse inuocauit me. pater meus es tu. et ego primogenitū ponā illū excelsū pre regibꝰ terre. Et quia sancti patres scientes has ēpromissiones eis esse factas. eorū miserabilibus clamoribꝰ degentes in inferno. celos īfestabant dicētes. Obsecramꝰ te dn̄e mitte. quē missurus es. vide afflictionē populi tui sicut locutus es. Veni et libera nos; ꝓpter quod. deus clamoribꝰ eorū fessus. pie ī trinitate sic fuit locutꝰ. Quis ibit ex nobis. Illico filius rn̄dens dixit pr̄i In capite libri scriptū ē de me. vt faciā volūtatē tuā. Cōplaceat in hoc tibi dn̄e. Ait pater cōplaceat. Tūc ait filius supdc̄is clamantibꝰ de īferno dicēs. holocaustū ꝓ peccato non postulastis

¶ Clamores scōrū patꝝ de ipso ad redēptorem

¶ Verba dei ī trinitate loquentis. que pr̄ī scōrū ī diuinis liberaēt patres clamantes de lymbo. ⁊ illico filiꝰ obediēs prī onus liberādi acceptauit.

Tunc in inferno degētes clamabāt. holocauſtū petimus. tūc ipſe dixit. ecce venio; Quo audito in leticia magna degētes in inferno aiūt ad filiū. Dominꝰ iudex noſter dominꝰ legifer noſter dn̄s rex noſter tu venies et ſaluabis nos; Poſt hoc deus ait filio ſuo. Ergo fili accingē gladio tuo ſup femur tuū potentiſſime ꝓcede et regna; Qui ꝓſpexit ad virginē quā pre omnibꝫ elegerat. et miſit ad eam angelū nunciū. cuius verbo aure audiendo credidit corde. et mox filiū dei credēdo ↄcepit. Et vt tantū conmerciū hoſti humani generis foret ꝓtinꝰ celatū. ante erat deſpōſata ꝙ̄ annūciata. mox ioſeph virū iuſtū. nutu dei ſibi copulauit in ſponſū. Et qꝛ vt ait angelꝰ ad thobiā. hij namq; qui ↄiugiū ſuſcipiūt. vt deum a ſe et ſua mēte excludāt ⁊ libidini ſeruiant habent poteſtatē ſup eos demones. Sed qui ſancte et honeſte ↄiugiū obſeruāt: ab hijs fugat̄ demoniū. Et hec poſſ; eſſe ratio q̄re demoniū nichil de incarnatione dn̄i ſcire potuit. illū v̄o credēs filiū ioſeph et veniēte tēpore quo puerpera pareret xp̄m peperit deū et hominē verū; Quia ſicut ſine libidine vterū virginis introiuit. Sic ſine corruptione ab eius thalamo foris exiuit in mundū. creuit cū hominibꝫ ↄuerſando in quo ab intēptationibꝫ dyabolus ſupatur. Et venit iuxta ſignū moyſi datū. dixit mortuis ſurgite et inuenit ſurgētes. cecis illuminamini. leproſis mūdamini. mutis loquimini. infirmis curamini. et oīs curabant̄. ſimilis fuit moyſi in humanitate et legūdatiōe; Qui volēs. inuidia iudeorum captus a preſide pylato ex falſis criminibꝫ in eum prolatis. crucifixus manibꝫ et pedibꝫ penetratis videlicet die decimaquita marcij damp̄tus in cruce pendēs. hely hely clamans ꝓ nobis pc̄coribꝫ ſpiritū emiſit. et ſuum corpꝰ mortuū vt iam ipſe predixerat in corpe terre reliquit ſepeliendū ſicut ewangeliſtarū veritas teſtat̄. Et qui temporali morte ſuperatus fortibꝫ viribꝫ angeloꝝ archāgeloꝝ et celeſtiū exercituum munitus. victorie vexillum in manu tenēs. ⁊ ſicut potēs in prelio mox deſcēdit ad inferos eoſq; in modū corone in ſua potentia circūdedit. Ad quoꝝ infernoꝝ p̄ncipes ſuaui eius voce clamando admonuit dicens. Tollite portas p̄ncipes veſtras et eleuamini porte eternales et introibit rex glorie. Ad quam vocem principes infernorum tremefacti reſponderunt de inferis dicentes.

¶ eructauit cor patris verbū bom i vgīnē quā p̄elegit que p̄us fuit deſpōſata ꝙ̄ ↄcepit et peperit vt tm̄ ↄmerciū maneret dyabolo incognitum.

¶ qui honeſte obſeruant ↄiugiū āglm̄ habēt cuſtodē, ſecus eſt de male obſeruātibus mr̄iom.

¶ die decimaquita marcij dn̄s noſter crucifixus ē.

¶ deſcēdit dn̄s potēter ad inferna dicēs. tollite portas ⁊c̄

Quis est iste rex glorie. Ait rex dn̄s fortis et potēs in prelio. Unde ipsi prīcipes infernales in vnū redacti inceperūt discutere Quis est iste rex glorie ita fortis et potēs. et mirabant̄ mltū cum nūq̄ tam terribil̄ mortuus descenderit ad inferos cū tantis virib⁹ et potentia. decreuerūt portas ⁊ muros et turres melius solito firmari ⁊ custodiri. Que vidēs dominꝰ ihesus. emissa ad dictos prīcipes alta voce dixit. Tollite portas ⁊c̄. Et principes infernales recusantes dc̄ās portas aperire. sed potius eas meliꝰ firmantes aiebant. Quis est iste rex glorie. Ait dn̄s ihesus videns se a dictis prīcipib⁹ illudi tanq̄ durus debellator in medio exterminij. et in eos prīcipes impetu facto dictas portas ereas et vectes ferreos eidē resistentes. vim vi repellendo ꝯfregit. et in albo vexillo cruce rubente per muros et t̄res pre timore p̄cipitatis demonijs. tanq̄ victor exultās capta preda dictū infernū intrauit et quos suos cognouit captiuos fore. exinde foras potēter extraxit. Quosq̄ in paradiso dei honorifice collocauit. Nec non sathanan oīm malorū patratorē vinculis ferreis in profūdum laci sub firma clausura r̄elegauit. Et abeūte dn̄o ihū de loco infernali. eūq̄ sequentib⁹ p̄mis parētib⁹ videlic3 p̄triarchis Regibus ꝓphetis. necnō et alijs qui in lege dn̄i ambulauerūt et in ea meditabant̄ die ac nocte psallentib⁹ ⁊ dicētibus. Aduenisti r̄edemptor noster. ibi gaudiū sine t̄stitia. ibi lux imensa ibi voces modulantiū organorū. ibi lacrime iocundi amoris Ibi odor suauitatis. ibi cythara ⁊ psalteriū cum canticis non defuerūt dicentes et cantantes. Confitemī domino quoniā bonus quoniā in seculū misericordia eius. dicant nūc qui r̄edempti sunt a domino quos redemit de manu inimici de regionibus cōgregauit eos. Quē psalmū lege totū si vis. Et tunc adimpletū fuit illud propheticū. Ad vesperā demorabitur fletus et ad matutinū leticia. quia captiuam duxit captiuitatē dedit dona in hominibus. Ad resumendū corpus quod reliquerat in corpore terre. tribus diebus et tribus noctibus. ad hoc vt non videretur ei dare corrupcionem. accessit ihesus die tertio. Quo resumpto ⁊ a morte resuscitato aduenientibus demonijs ad videdum ea que dictus ihesus in iam dicto inferno fuerat operatus. et non repertis ibi primis parētibus patriarchis ⁊ prophetis

Dn̄s tanq̄ victor exultās capta p̄da īfernū intrauit. et suos exinde duxit. ⁊ luciferū ītē firmit̄ ligauit et captiuauit.

Abeūte dn̄o de īferno cū hijs q̄ in lege dn̄i ābulauerāt et in ea meditabāt̄ die ac nocte. cōgratulabant̄ dicētes aduenisti ⁊c̄.

Tertia die accessit ihūs ad corpꝰ suū quod r̄liq̄t i corpe tre

Atq; eis vidētibꝫ sathanā eorum regem vinculis ferreis in profundū fouee abyssalis captiuatū ꝑcucientia ⁊ ipsa demonia manus ad manū. et dancia rugitus vt leones. amarissimis lacrimis flebant et valde tristabant. Cum non valētia quid ꝓ eorum remedio possent cogitare. more vniuersitatis sub signo p̄conio demonioꝝ omniū ꝯgregata multitudine. et surgēte in medio eoꝝ astaroth sic prudēter fuit ipse locutus. Fratres mei et amabiles predilecti. modicū. vires et astutie ⁊ sapiētie nostre valuerūt. ideo cessent nostre mesticie. et fiat ꝓuidi ⁊ sagaces nichil aliud premeditādo agamꝰ. nisi de recuperatione iuriū nostroꝝ ꝑditoꝝ. Nos bene scimus ꝙ deus iustus est et apud ipsū non est acceptio ꝑsonaꝝ. si iusticiā habuerimus. illico eandē ab eo ꝯsequemur. Nos sumus spoliati bene ꝓbabimꝰ tam de possessione ꝙ̄ de violentia; Quibꝫ ꝓbatis incōtinenti sequet̄ iudicialis restitutio. nam iura sunt sup̲ hoc satis clara. De ꝓprietate habemus similiter clariora. ideo super hoc sit nostra sagax ꝓuisio; Quibꝫ ab astaroth dictis omnia demonia quasi euigilantia a tristitia. gaudia ceperunt recupare. Michi videtur ait astaroth. adhuc nobiscū habemꝰ viros qui iuris doctrinā habent et peritiā. quoꝝ habeamꝰ consiliū. et scd̄m nobis decreta ꝑ ipsos ita obseruaꝝ de iuribꝫ nostris ꝑditis pagamus. Aduocatisq; in eoꝝ p̄ncia peritus. tale supˀ eisdē dedere ꝯsilium. Est necessariū ꝙ vniuersaliter instituatis vnū ꝓcuratorem. vel plures syndicos prouidos et sagaces. qui nomine vestre vniuersitatis agere et defendere possint et valeāt. quia vniuersitas seu collegiū necessario per ꝓcuratorē vel sindicū agere habet. vt de iuris ca lup̄ c in ꝑtractādis et c impator ix q iij. Cum scimus et viij q iij quia eps vt no in c i de iudic̄ li vi; Quibꝫ dictis et ab omnibꝫ placito aio receptis incōtinenti dcā infernoꝝ vniuersitas ꝯstituit ꝓcuratorē vel syndicū. Belial iurisperitū p̄sentē volentem ⁊ acceptaꝝ sub instruō publico in predicta causa. dansq; ei predicta vniuersitas specialem ꝑtātem impetrādi agēdi ⁊ defendēdi. crimina et defectus obiciēdi iurādiq; de calūpnia et veritatem dicēdi. Et generaliter omnia ⁊c̄ vt de ꝓcurato c i de offi dele eoꝝ de rescptis edoceri de ꝓcurā qui ad agēꝫ li vi ⁊ c ti c ꝑlcº in cle; Qui ꝓcurāꝫ infernalis habita ꝓcuratione mora postposita

Post recessum domini de inferno. ⁊ nō receptis a demonijs p̄nis parētibꝫ flebāt demonia amarissime. ꝑcutiēs manꝰ et pectora ferrea.

hic astaroth corā cateruis demonū ꝯsuluit quatinꝰ iuridice ipeterēt ihesū occasione spolij.

hic vniūsitas infernalis ꝯstituit ꝓcuradū virū belial in ꝓcuratorē. contra ihesum super spolio.

ꝓcuratē belial cū instrumēto ꝓcurationis accessit dominū vniūsoꝝ sedentē in throno vniuſoꝝ dominū adiens in ↄſiſtoriū in quo vigintiq̄tuoꝛ erant circūquaqꝫ ſeniores et patriarche in gyro ſedentes milia miliū miſtrabant ei . et decies cētena milia aſſiſtebant ei . Cui voce intrepida et alta et melliflue ſic extitit locutus .

Belial coꝛā vniū ſoꝝ dn̄o ꝓpoīt q̄relā ↄtra ih̄m ſuꝑ ſpolio petens cām cōmitti ſeu delegari .

Altiſſime domine minoꝝ domīe . et rex regū . quē nullū latet ſecretū . Et cuius volūtati nullus ē reſiſtere poteſt in verbis iuſtus et in omnibꝫ operibus ſanctus placeat ad me infimū & totius infernalis ↄgregationis ꝓcuratorē veſtre pietatis aures inclinare . audiendo que vrē altitudini ſuppliciter ſum dictus . Cum ſathan & alia demonia in inferno degentia mediante veſtra traditione ſicut nouit b veſtra poſſiderit habuerit et tenuerit homīes interris degentes & eoꝝ animas cum omni dominio & iuriſdictione vel quaſi tanto tempe cuius cōtrariū ī memoria hominū non exiſtit . Quidā qui dicit̄ iheſus . filius ioſeph et marie ſuis demitis a ſuis ꝓpꝛijs mortuus in mūdo cum tantis viribus & potentia deſcendit ad inferos . ꝙ omnia demonia ab eo vehementer fuerant tremefacti . inſimiliqꝫ dicentia ꝙ nūꝙ ſic potenter aliquis mortuus deſcendit ad inferos dicens et clamans . Apite portas regi glorie &c̄ . Et cū ipſa demonia dicerēt Quis ē iſte rex glorie . ipe dixit . dn̄s fortꝭ & potēs in ꝑlio . ꝓpter quod videntia ipſa demonia in eo tantam potentiam . ſeris ferreis portas ereas . plus ſolito fortius ſerebant . Que vidēs dictus iheſus . ſubitaneo in eis impetu facto . predictas portas ī nichilū redigendo cōfregit . et totū infernū dn̄io iuriſdictione & poteſtate vel quaſi totaliter ſpoliauit . et ſathanan ē gē inferni cathenis igneis multū crudeliter captiuauit . Quare altiſſime domine . procuratorio nomīe quo ſupꝛ de predictis cōtra iheſum peto executiē michi fieri . iuſtitie ↄplemētū . Et quāꝙ altiſſime domine vos huius cauſe iudicem deberem eligere . tamē alme pater . lites ſine ſuſpitione ꝓcedere debent vt de excep cū īteꝛpōrē et iij q v q2 ſuſpecti . Cūqꝫ cauſa filij eſt cā pr̄is & econuſo . vt de teſti ſup eo ij . & ij q vi biduū vº palā Sed ipe ih̄s pluribꝫ vicibus dixit ī mūdo viuēs . ꝙ deus eſt pr̄ meꝰ . Quaꝛ̄ peto ꝑ vrāꝫ ſtitatē vni viro . neutri pti ſuſpecto . qui iuris hēat peritiā . predictā cauſam decidendā ↄmitti ſeu ſi placet delegari . Cui ꝓcuratori dominꝰ ſic ait . Cuius dicitꝝ eſt iſte iheſus . Ait procurator

Hic belial vocat iheſum filiū ioſeph .

In cauſis ↄtētāōis non debent eſſe ſuſpecti nͤ iudex nec notairius &c̄ .

Nazarenē dyoceſ. quia in bethlehem natus in nazareth nutritus. Ait dominus. committat̄ cauſa in dyoceſi iheroſolomitana que non diſtat ab inde niſi ꝑ dietam vt de reſcript ſtatutū § cū aūt li vi. Ait belial. Dn̄e pater aduertat ſcitas veſtra. ꝙ res de qua agit̄ eſt alibi ſita. Ait dn̄s. non eſt curādum quia quis nō debet trahi a loco originis vel vbi habet domicilium vigore reſcripti vltra dietā vt in ſupradcō § in glo olim dicebā. Ammodo aduertas. ſi in ihr̄lm recuſes impetrare cōmiſſionē. quia ciuitas eſt inſignis. et inibi habitat copia ꝑitoꝝ. Ait ꝓcurat̄ contētor ibidem cauſam cōmitti. Ait dominꝰ cōtentatis de ſalomone iheruſalē rege. Rn̄dens ꝓcurait. Ita domine quia iudex iuſtus eſt et ſemꝑ iuſticiā dilexit equitatē vidit vultus eius. Unde dominus ſub reſcripto ſuo cauſam eidem delegauit.

hic appāet ꝙ q̄s non trahit̄ vltra dietā a loco doīcilij vigoē reſcripti.

Hipha et o. Salomoni ihr̄lm regi. Salm̄. Cauſam vertētem inter belial ꝓcuratorē infernalem nomine et ꝓparte totius inferni. cōtra iheſū filiū ioſeph et marie iherōſolomitane dyoceſ. De quibuſdā violencijs et ſpolijs ꝑ predictū ihm̄ vt aſſerit̄ in inferno factis tam de dominio mundi poteſtate et iuriſdictioē: vel quaſi oim hominū eorūq3 animaꝝ tibi duximus cōmittendā. vt vocatis qui fuerint euocādi audias omnia tam ad poſſeſſoriū ꝙ̄ petitoriū iudiciū ꝑtinētia que vtraq3 ꝑs duxerit ꝓponēda ⁊ cauſam ipſam fine debito termines. Teſtes ꝟo qui fuerint nominādi: ſi ſe odio vel amore vel timore ſubtraxerit ⁊c. Datū ⁊c padyſi die xvi marcij indictiōe ⁊c. Hec forma ꝓbat̄ de reſti ſpo cū ad ſedem; Cui ꝓcurat̄ habito reſcripto mox hora debita cū notario et teſtibꝫ dictū regem ſalomonē acceſſit et genuflexus corā eo. ſic humiliter fuit locutus. Uniuerſorum dn̄s vos ſalutat. et hanc lrām in ſuam benedictionē mittit. Salō vero biretto regali depoſito ⁊ capite inclinato dictas litteras ſatis reuerent̄ recepit; Quibꝫ perlectis et carta ⁊ bulla et ſtilo ⁊ filo diligenter ꝑſpectis ꝓut ad eius ſpectat officiū. quia oportet iudicē cuncta rimari xxx q v iudicantē. et in c cū ihoēs de fide inſtru. Et nullū ibidem reperiēs vitiū falſitatis mādauit danieli eius curie actoꝝ notario. idem reſcriptū apud acta redigi ⁊ inſcribi. Hanc etiam p̄ſentationem ⁊ receptionē eiuſdē vt de ꝓba. qm̄ cōtra ac de omnibꝫ iamdictus ꝓcurat̄ publicum ſibi

Tenor reſcripti ꝙ ſaloī regi iehruſalē cauſa delegatur.

belial ꝓcurat̄ cū nōrio et teſtibꝫ pn̄tauit regi ſalomoni reſcriptum diuinū. genuflexus.

hic daniel notarius actoꝝ et ſecretariꝰ regis fecit ad inſtanciā belial ꝓcuratoris infernalis publicū inſtrumentū.

fecit fieri inſtrumētū Et ſic per hunc actū ſalomon ſuā ꝑpetuatus eſt iuriſdictionē vt in c licet de of dele ⁊ in c ne aliq̄ de heretis li vi Et quia ad nichil aliud debet actoꝛ vacare. p̄ntato reſcripto / niſi ad citationem Ad quā habendā dictus infernalis ꝓcuř corā iudice ſuppliciteꝛ inſtabat. Cui ꝓcuratori ſalomon ſic ait Quo iudicio vis experiri. quia aliteꝛ te non habemus admittē ad citationē. niſi eo expreſſo vt v q ij ꝑmates ⁊ iij q ix iudicas locutus dictus ꝓcuratoꝛ ait poſſeſſorio noīe. Quo audito mādauit iudex actorū notario i ſcriptis more curie fieri citationē et eā apud acta redigi et inſcribi vt ſup̄ in eodē c ſub hac forma.

Salomon fūr ihrlm iudex delegatus a ſede diuina datꝰ in cauſa vertē inter belial ꝓcuratorē infernalem ex vna parte. et ihm ex alia Azaheli velociſſimo curſori. Salutem. Mandatū diuinū ſeu lrās diuinas nos recepiſſe noueris ſub hac forma Alpha et o vt ſup̄ in forma Volentes igit̄ vt decet mandatis diuinis firmiteꝛ obedire. Tibi auctē quā in hac parte fungimur precipienꝫ mādamus Quatenus ꝑfatū iheſū ex vna parte. auctē noſtra īmo potius diuina citare cures vt tertio die poſt receptionē ꝑſentiū coram nobis in domo noſtre habitationis per ſe vel ꝓcuratorē lītimū ſe p̄ntet. Quem terminū citationis pro duobus edictis. et tertio pempt̄ ꝓpter viarū diſcrimina vt et partiū parcamꝰ laboribꝰ ⁊ expēſ aſſignamꝰ reſponſurū in iure belial ꝓcuratori īfernali de quibuſdā violentijs ⁊ ſpolijs in dcō inferno p dictū ihm factis in ꝑiudiciū et iniuriā dicte infernalis ɔgregationis ꝓut in ſupdcō reſcripto ɔtinet̄. alioquī ſcdm formā mandati nrī traditi īmo verius diui iniūctū de iure poterimꝰ procedemus. cuiuſcūqꝫ abſēn non obſtan. Qꝫ ſi idē terminꝰ ceciderit i die feriata. ſequenti die nō feriata. quā eidē ꝓ pemptoria aſſignamus ſtudeat ɔparē. Diē autē tue citationis ⁊ formā ⁊ quicquid inde feceris ⁊ corā quibꝰ fideliť cures referre cū tue relatioī dabimꝰ plenā fidē In cuiꝰ rei teſtiōm p̄ntes lrās ſigilli nrī īpreſſione fecimꝰ ɔmuniri. Datū ⁊c die xxvij marcij indictōe ⁊c hec forma ꝓbat̄ de teſti in ite Cū ex lrīs i fine ⁊ de do ⁊ ɔtu c finali.

Et citato iheſu iuxta formam pretactam et azahele citatore reuerſo. et plene dicte citationis relatione facta mox apud acta redacta fuit atqꝫ ſcripta in hac forma.

Citaᵒ in forē qua belial ꝓcuř per azahelē appitorē velociſſimū fecit ihm citari ad iudiciū ſalōis ēgͦ

ħ azahel velociſſimus curſor ſeu appitor curie ſalōis fcīt relationem de executione fcā in ihm.

Infra scriptus azahel retulit se citasse ꝑdictū ihesū vt in citationis forma ꝯtinet̄ vt de ꝓba qm̄ ꝯtra. Unde ihesus citat⁹ vidēs ꝙ ꝑsonaliter interesse non poterat quia ad alia necc̄ia vacabat videlꝫ ad missionē sancti spūs in aplōs p eū mittēdos in omnē terrā ad predicandū verbū dei. Cōstituit ad istā causam ꝓcuratē legitimū sub publico chyrogꝛpho moysen magnū legum ingēm p̄ntem volentē et acceptantē. ad agendū ⁊ defendendū iurādum de calūpnia et veritate dicēda et generaliter ⁊c̄ habens ratū gratū et firmū ⁊ releuans eum ab omni onere satisdandi. promittēs sub ypoteca omniū bonoꝝ ipsius de iure sisti ⁊ de iudicatorū soluendo et ad defendeñ iusti de satisdas si aūt et in c mandato de procuraꝫ et e ti c i in cle. Termino citationis adueniente ex hora qua solitū est iudicib⁹ ius reddi immediate post vesperas et ante noctis tenebras. vt in c ꝯsuluit de offi dele. Ad petitioēꝫ procuratoris infernalis in iudicio ꝓconie dictus ihesus extitit vocatus vt est moris vt in c veritatis de do et ꝯtu; Qui ihesus confisus de procuratore suo non cōparuit nec etiam eius procurātor quia credidit sequentē diem huius citationis esse pemptis. ꝓpter qd̄ petijt dictus procuratē infernalis scribi apud acta suam ꝯparitionem et in aduersarij ꝯtumā ꝓpter quā petebat se poni in possessionem causa rei seruāde. dicens ꝙ hoc debet fieri non obstañ ꝙ causa sit possessoia vt litis n̄ ꝯtes c accedēs. Cui procurātori iudex salon̄ respondit dicens se pro nūc nolle facere talem missionem nec contumātie scripturā. ꝓpter quod dictus procurātor vociferās sic ait; O sapientissime salomon vbi est iusticia nonne iuste peto. Ait salon̄ iuste petis. Sed hanc iustitiam possu⁹ temparare expectando cōtumacē vsqꝫ in aliū diem nemini facieñ iniuriam vt in c ꝯsuluit de offi dele. Unde mādauit scribe actorum vt scriberet huius dici prorogationē in aliam diem. Altera autē die videlꝫ vicesimanona martij hora iuditij solita. moyses procuratē ihesu legitime ꝯparuit excusando se ꝙ non ꝯparuit errore duct⁹ heri hora debita. cum hodie crediderit sue citatioñ terminū fore pemptꝫ; Offerēs suum legitimū procuratoriū. petensqꝫ idem apd̄ acta redigi et inscribi; Et facta alia proclamatione respondit moyses dicens. Assum. Et requisitus an aliquid vellet contra rescriptum vel personas obicere vel ꝯponere ꝙ nunc proponat.

¶ hic ih̄s ꝯstituit moysen in ꝓcurātē ad causam.

¶ In t'mīᵒ citationis nō ꝯparuit ihes⁹ nᶜ ei⁹ procurātē credeñ ꝙ sequēti die fuisset t'min⁹ citationis ideoqꝫ belial obtinuit audiētiā ⁊ accusauit contumā aduse partis petēs ⁊c̄.

¶ daniel actoꝝ noti⁹ ex offiᵒ iudicis terminᵐ citationis prorogauit in crastinᵐ.

Qui moyſes ridens ait · ꝗ̄quā bene poſſē ꝯtra reſcriptū et pſo
nas obicere vel ꝓponere · ſed ꝓnūc nolo · Cui procur̄ inferna·
lis ait · Quicquid obicē vales dic nunc palā ait moyſes vis
vt obiciam ridēs ꝓcurator volo · At moyſes apuit os ſuū ⁊ ait
Nūqd̄ tu es excomuīcatus · et qui te ꝯſtituerūt ꝓcuratorē · Nō
ne ex ſupbia veſtra eiecti fuiſtis de celis tꝗ̄ excoicati · et ſepati
a ꝯſortio dei et ſanctorū angelorū · Nōne hoc eſt notoriū vniū
ſo mūdo · Certe ꝓpter hoc nō tenebatur citatus ad tuam petitio
nem cōparere quia perſonam non habes ſtandi in iuditio · vt
in c intelleximus de iudic̄ et ff ſi quis cautionem l ſeruus 2° eo
maxime cum tuū pricipiū ſit vicioſum · Hoc eſt reſcripti ipetra
tio facta per excomuīcatū · ergo et citatio que ſecuta eſt ex eo de
bet eſſe vitioſa et pro nullo reputari vt in c de reſcript̄ li ſexto ·
Item cōmiſſio cauſe facta eſt in loco inimicorū domini mei iheſu
quoniā ibi iheroſolomitani eū perſecuti ſunt et eum occiderūt ·
ꝓptā vehemēs eſt huius loci ſuſpitio vt in c accedens vt lit̄ nō
ꝯteſt̄ de app ex pte ff de iudic̄ l ſi longius ⁊ xxxiij q ij ſine ⁊ in
q ix hortamur · Item nūqꝗ̄ reperies ꝙ dominus meus iheſus die
feriata citari potuit videlicet die paſche azimorū que vbiq; eſt
inſignis ⁊ celebris · Nonne ea die vox horrida preconis debuit
ꝯquieſcē · tali die ꝯparui licet non teneret · vt no in c veniēs de
accu · ⁊ v q ij c i de reſcript̄ ſtatutū § cū aūt in glo ſup vᵒ · At
q; ptes li vi · Sed ad iſta non aduerteꝫ tecū de iſta cauſa noīe
tue vniuerſitatis infernalis intendo decertare · Quibuſquidem
auditis per procuratorem infernalē · et tamꝗ̄ non valens hoc pa
ti · tale moyſi ſuaue dedit reſponſum · O moyſes iuriſperite ſi
ſic ſapis pro certo bene decipieris · Et non poſſum ſuſtinere tuā
ſapiētiam in tali eſſe errore · Ne audientes pro veritate ſumāt
Quia error cui non reſiſtitur approbatur et veritas cum mi
nime defenſatur opprimitur vt lxxxiij di error et in capitulo Cō
ſentitur Cum tu dicis me ⁊ conſtituentes me procuratorem eſſe
excōmunicatos · quia proiecti a celis ⁊c̄ · Qui cōſtituti in vnū
redacta eſt vniuerſitas · Et vbi namq; reperis ꝙ vniuerſitas
ſeu collegiū poſſit excomunicari · Nonne iura contrariū ſapiūt
vt xxiiij queſtione iij ſi habes de ſententijs ex romana § vniuer
ſitatem libro vi · Quare dicis vniuerſitatē infernalē excoīcatā

moyſes allegat
belial eſſe excatū

Citat⁹ ad iſtātiam excati nō te
neē ꝯparē · nec
ēſcriptū per exca
tū valꝫ ipetratū

Cita° ad diē fiā
tā ſeu feſtiuā ñ
valet ·

vniūſitas vel col
legiū neqt excai

Sed vt veri⁹ ſcias talis vniuerſitas fuit bn̄e ſegregata ab an̄
gel' dei tp̄ hij qui foris ſunt ſicut iudei et ſarraceni a xpianis
ſeu ab eccleſia romana vt ij q i m̄lti et xlv di qui ſincerā. Sed
dic m̄ ſecundū iura tua . Si iudeus vel ſarracenus pro iuſto de
bito valeat xpianū cauſare. Certe hoc non reperio prohibitum
nec eſt caſus de caſibꝫ nō in c iudei de iudeis facit c l; i de teſti et
C de ſacrifitio paga l xpianus. Ergo valde bene de ꝯſilio vniūſi
tatis tenebrarū ad meam peticionē citatus debet cōparere quia
tp̄ ſepati ab angel' padyſi vocam² demonia. Ad id quod dicis
de loco ſuſpecto. Hoc reſideat in tua volūtate ſi velis mutare locū.
Cum de eo michi prouiderit ille qui eſt omniū opifex. Ad aliud
quod dicis ꝙ iheſus non potuit nec debuit citari ad diem feria
tā ymo potuit et debuit ad talem diem citari . Cum ipſe fecerit
in inferno atrocē iniuriā atq; captiāuit regem infernoꝝ . Sed
de tali atroci iniuria atq; de liberali cauſa potuit die feriata cita
ri vt ff de feꝝ l iij et no xv q iiij in ſūma. Ergo tue obiectiōes
non obſtant ſed vnū tibi o moyſes non obmitto nōne tu es in-
famis qui hominē occidiſti et ꝫabulo eum credēs a nemine vi-
deri abſcondiſti ⁊ condeptus a pharaone procul aufugiſti vt ex
odi ij c ꝓpter quod te licite tp̄ infamē procurāre ab iſto iudicio
repellere poſſem vt iij q vij infamis. Sed nolo nec peto ymo po
tius tecū q̄ cum alio de cauſa intēdo experiri ad cuius dicta ſtupe
factus moyſes ſiluit. Unde ſalon̄ vidēs creſcere ꝯtrouerſiam in
blaſfemijs voluit ſuo offitio videlꝫ partes reducere ad ꝯcordiā
vt v q ij ſi p̄mates et xxiij q iiij ſi quis membroꝝ ff de vſufruc
l. equiſſimū et de tranſlat c vlē vbi de hoc. Cui ſaloi ait belial.
dn̄e ſalon̄ licet veſtrū ſit offitium p° ſi poteſtis ptes reducere
ad ꝯcordiam. Ego tamē pro me cōtentor ꝯcordari reſtituantur
p̄us iura inferni ſpoliata per ihm̄ vt ſtet ipſe pro factis ſuis in
fern⁹ ſtabit pro ſuis. Tu valde erras ait moyſes; Quia infer
nus et omnes qui habitāt in eo ſunt iheſu et non inferni. Ait be
lial. Ergo intendamus ad litigiū ait moyſes intēdamus. Et be
lial tp̄ prouiſus omnibꝫ alijs obmiſſis ſciens ꝙ expēn̄ ſuis de
beat libellum offerre tres ſub eadem forma libellos in iudi° illi-
co obtulit; Quoꝝ vnum pro ſe habuit aliū iudex in actis tenu
it reliquū vero moyſi manualiter obtulit vt iij q in offerebat

Iude⁹ vl' ſarrace-
n⁹ ꝓ iuſto debi-
to poteſt xpianū
cauſare.

Pro atroci iniuria
pt qs citari ad
diē feriatā.

Belial obicit mo
yſi ꝙ homicidiū
ꝯmiſit.

Incūbit offi° iu-
dici vt ptes rēdu
cat ad cōcordiā
ꝙ̄ toti⁹.

Actor tenetur dare
reo copiā libelli
expēn̄ ipſius ac-
toris.

et de proba quomiā contra cuius tenor talis est .

Libellus oblatus
ꝑ belial ꝯtra ihe
sū sup spolio .

Coram vobꝭ illustri dño dño salamoē ihrl'm Rege ꝓponit
belial ꝓcur̄ ꝓcurio noīe ⁊ ꝓparte totius infernalis cōg
gatiōis . Contra ihm ⁊ quācūq3 aliam ꝑsonā ꝓ eo lītī
me interuenien̄ / dicens . Qz cum dicta īfernalis vniūsitas te
nuerit et possederit homines et eorum animas tam in terris q̄
etiam in corpore inferni degentes . Ac etiā potestatē ⁊ iurisdicti
onem exercendi in predictas per eandem . Quidā tamen qui
dicit̄ ihesus filius ioseph et marie . quodā ausu temārio ductꝰ
predictam vniuersitatem infernalem de possessione p̄dictorū
violenter deiecit Ac etiam spoliauit . necnō ipsa spolia detinz
indebite occupata . contra iuris debitū et iustitie voluntatem .
Necnon sathanan eorū pncipem in eorū cōtumeliam eadem vi
olentia ī fouea abyssali turpiter captiuauit . Ac etiam ipsum
nūc detinet captiuatū . Quare dictus procurator nomine quo
supra . p̄fatum ihesum per vos ⁊ vestram curiam . petit sibi sen
tentialiter cōdempnari et se restitui ad omniū p̄dictorū posses
sionem vel quasi cum omnibꝰ hominibꝰ ⁊ eorū animabꝰ perceptꝭ
et qui percipi potuerunt p̄rout iustum fuerit et equitas rationis
dictauerit . Protestans de expensꝭ dampnis et eorū interesse .
Et hec ꝓbant̄ de for compe expte / de or og c ij de rēstitutiōe spo
grauis et c Cum ad sedē . Et nota ibi dum dicit vel quasi prop
ter iurisdictionem et potestatē que sunt incorpabilia . que non
possident̄ . sed quasi vt de cau pos et ꝓpri cum ecclesia . et de iu
di capitulo vltimo . Quo oblato et perlecto moyses petijt ter
minū ad dicto libello r̄spondendū . Ait belial . dñe iudex . si pla
cet abbreuient̄ dilationes . quia melius est hanc causam sub
breui cōpendio expediri . q̄ sub longo dispendio ꝓrogari . hoc
quia bonā habeo causam . et probationē . Aliaq3 iura in ꝓmp
to perata . Ait moyses ita fiat . sicut petit blial . Cum meliora
ipso habeam iura . Immo domine iudex . cum vrgeat necessitas .
Quia dominꝰ meus ihesus ascendissꝫ in celum . et misissꝫ spiritū
sanctū in apostulos per eum mittendos . ad p̄dicandum de rēg
no dei pro saluatiōe generis humani . Ex quo magna vrgeat
necessitas . necnō ⁊ pietas suadet . Cum infernus longissimis
temporibus captiuitatū tenuerat genus humanū grauissimeq3

Incorpalia non
possident̄ sed quasi
possidentur .

Causa pietatis .
et necītatis agū
tur cause diebus
feriatis .

ibidem affligēdo ꝓpter quod piū eſt pro eius liberatione me tali modo idem defendere ꝙ diebꝫ feriatis ſiue non feriatis predcā cauſa agat̄. Ait belial multū de hᵒ ɔtētoꝛ vt de fer. c vl̄t. vnde ait iudex et vertit ſe ad moyſen dicēs. Tibi termiᵐ aſſignamus ad diem p̄mā aprił ad libello reſpondendum et ad omnia alia agenda que nc̄cia deciſioni negotij videbunt̄ nr̄o te conſpectuī debeas pn̄tare vt de do et ɔtu venerał. Et ſic apud acta ꝑ ſcribā ſcriptū eſt et in actis redactum.

Vt belial petit reſpōdei ſuo libello

Quo termino aduenīete et ptibꝫ in iudiᵒ ɔparentibꝫ inſtāte infernali ꝓcurāte petit moyſes libello reſpondē. Et p̄ceptus a iudice humiliter ſe inclinās talit̄ ipe fuit locutus. Sapiētiſſime et illuſtriſſime rex iħrlm iūctis manibus veſtrā dep̄coꝛ dn̄ationē. vt ad fraudulētia v̄ba et ad fraudulētioꝛa facta ipſiꝰ nequiſſimi placeat non aduertere quia melliflua ſunt extra intraqꝫ amara. quoniā ſcp̄tum eſt fel draconū vinū eoꝝ et venenū aſpidū inſanabile. et ſicut nouiter veſtra dn̄atio ipſe poſuit in celo bellū. in padyſo fraudē odiū inter p̄mos frēs et in omni noſtro ope ȝyȝaniā ſeminat. nam in comeſtione poſuit gulā/ in geneātione laſciuiā/ in pauſatione accidiā/ in ɔuerſatioē inuidiā/ in prefectu ſeu dn̄atione ſupbiā/ hic animas tēptat corpa pulſat in vigilādo mouet ad praua opa in dormiēdo ad ſop̄nia turpia letos mouet ad diſſolutioēꝫ triſtes ad deſperatioēꝫ. quid plura omnia mala mūdi ſunt ſua prauitate ɔmiſſa de hoc facit c hꝫ hoc ꝓpum i q iiij et de ſūma trinitate firmit̄ § dyabolꝰ. Ideo placeat ſūme cauere ne a p̄dicto decipi poſſit̄. Turbatꝰ facie belial tale moyſi dedit reſponſū cotidiana fornax lingua iuxta illud velle loqui multū ſapit omni tempe ſtultū vt ſcp̄tura docet garrula lingua nocet facit c ſi vroꝛ ꝓlij di. Dimittamꝰ iſta dicit belial et reſpondeas libello. Ait moyſes libenter. et q̄uq̄m ɔtra te obtinere poſſem de ꝓpetate obitiēdo ɔtra tuam peticionē incontinenti ꝓbanda vt ff de exhiben̄ lege iij § ibidem ac de oꝛ cognit̄ ſuper et qᵒ approbat innocē in c ad vltimum de cauſa poſſ. Sed nolo qꝛ directe te in tua nequitia confundā. Excipiendo dico ꝙ ſathan et ɔgregatio dyabolica primo ſpoliati ſunt iheſū omnibꝫ per te petitis in libello ſibi claudēdo portas hereditatis ſue et ɔtra eum et regem vniuerſorum

Hic moyſes excipit ɔtra libellū dilatorie.

rebellando et eū ſpoliando de eiſdem . qui iheſus videns in vobis tantam rebellionem in ꝯtinenti vos a predictis hereditate ⁊ poſſeſſione ſua vim vi repellendo deiecit eamqꝫ recuperando . Quam exceptionem offero me legitimis teſtimonijs et documētis approbare . Ad quam probādum debeo de iure admitti atqꝫ peto actione poſſeſſoria non obſtante . vt in capitulo olim de reſtitutione ſpoliatoꝝ . de homicidio ſignificaſti . et in capitulo dilcō de ſententia excommunicationis libro ſexto . Et iurato de calumpnia per moyſen ſicut eſt de iure vt de reſtitutione ſpoliatoꝝ litteras circa finem . Ait belial . Salua reuerentia tua et legum tuarū . quia non ſic agendū . An ignoras ꝙ cauſa ſpoliatiōis ſit ꝓuilegiata . etiam nulla exceptione admiſſa . Si agens poſſeſſorie probat poſſeſſionē et deiectionem . in ꝯtinenter debet reſtitui . vt in capitulo ꝯſultationibus de offitio delegati . et de reſtitutione ſpoliatoꝝ olim . et qui ſi ſunt legitimi cauſamqꝫ . Itē nōne vides ꝙ predo etiā de iure eſt reſtituendꝰ vt in c litteras de reſti ſpo et ff vi ⁊ vi ar l i § qꝛ me . Ergo iuſte iudex cogatis eum litem ꝯteſtari . ipſa inani repulſa exceptione . Cui reſpondens moyſes ait . O belial tu dicis ꝙ nulla exceptio admittatur in cauſa poſſeſſoria . non ſic te ſingas decipere qm̄ multe exceptiōes admittunē . ꝓmo de alia ſpoliatione vt de or ꝯg c ſi . Item ex cauſis pacti de non petendo . et alia que nōē c ex in ſinuatione . de ꝓcuratoribꝫ in glo ſi . Item ſi poſſeſſio ſit ſub ꝯditione . Itē ſi ex ꝓcaio vl' ex grā . horū obiectio īpedit reſtitutiōez x q iij qꝛ . Vel ſi obiciatē ꝙ in ꝯtinenti reiecit vt in c olim de reſti ſpo ff de vi et vi ar l i § neuij . et in s̄ allegatis iuribꝫ . ita ꝙ exceptio mea debet admitti . Replicās belial tale moyſi dedit reſpūſū . O moyſes ipā exceptio ſit de illis exceptōibꝫ peremptorꝭ q̄bꝫ īpediē litꝭ ꝯteſtꝭ de quibꝫ ē caſꝰ in c exceptōe de litꝭ ꝯteſtꝭ li vi . Certe ibi ipā nō nominatē . Ergo ſi placet ꝯteſtemur litem . Ait moyſes audiē tuū ſalua grā . quia ita dici poſſet de exceptione ꝯſanguinitatꝭ . q̄ impedit reſtitutionem vxoris ſi probetur vt in c litteris de reſti ſpo . et tamē non eſt exceptio de exceptionibꝫ in dicto capitulo per te allegatis et nominatis . Item de exceptione mea eſt expreſſum in iure . ꝙ ſi probetur impedit reſtitutionē ꝓmo agētem poſſeſſorie excludit vt ī ꝑdicto c olim ī iuribꝫ ſupˀ allegatꝭ

Caſus in quibꝫ
exceptiones nō
admittunē in iu
dicio poſſeſſoio

Unde belial genuflexꝰ corā salōe sic extitit dulciter locutus. Rex sapiētissime radij tue sapiē per totū resplēderūt orbem. ad cuiꝰ sapiē famā regina saba a finibꝰ terre cū muneribꝰ et donis eandē venit auditura cuius nodosas questiones et dubia grauia soluēdo denodasti in sapiā et diuitijs super omnes reges terre inenarrabiliter habuistis magnificētiā et circa vniuersa vestrum vultū serenū videre desiderabat vt vrē sapiē affluentiā quā dn̄s fuerat vobis elargitus videre possꝫ ⁊ ꝓpter quā diuersarū rerū donaria quasi a mūdo vniuerso habuistis. Ideo vos in eadē precibꝰ quibꝰ possum deprecoꝛ humiliter vt vestra sapiā videat si ista exceptio de iure admitti debeat vel ne sup ea vrām interlocutoriā postulās premeditatus. Salomō iussit librū iuris apportari et vidēs vtriusqꝫ partis allegata et ea bene digesta in eadē instātia taliter fuit locutus ptibꝰ p̄ntibꝰ. Nos salon̄ ⁊c. Cum in causa que vertit̄ inter belial ꝓcuārem iferni ex vna parte ⁊ moysen ꝓcuārem ihesu ex alia ꝑparte ipsius moysi fuit talis exceptio p̄eptoria vt sup̄ ꝓposita. Nos vero habito p̄itorū ɔsilio et dictis partibꝰ p̄ntibꝰ pro tribunali sedētes interloquēdo ꝓnūtiamus supradictā exceptionē esse admittēdam hec forma ꝓbatur de libel ob c ij et iij et sic apud acta per scribā fuit redactū. Ex quo vociferās belial dixit. grauor grauor non grauaris. Ait salon̄. Consule p̄itos et si grauaris interlocutoriā reuocabo vt de appel cū cessante; Quibꝰ a salōe dictis siluit belial vnde dictus salon̄ dedit terminū p̄empt̄ dicto moysi vsqꝫ ad diem quintā april ad ponendū et articulandū ac ꝓbañ necnon ad vlteriora cause ꝓcedendū vt sup̄ hec dilationes ꝓbant̄ per c in caus de testi spo et c p̄ntium li vi. Et vsus litigantium hoc obseruat quia ponere et articulare sunt de genē ꝓbationū vt no in c cum iohs de fi instru. Data sepedicta dilatiōe moyses ipe tp̄e solicitus infrascrip̄tas pōnes et articulos in iudiº obtulit tenoris subsequen̄.

Belial genuflexꝰ corā salōē dulcit̄ loquelā suā sp̄sit p v̓ba adulatoria ad finē vt exceptio moysi reiciatur.

Hic salon̄ fert interlocutoriā sn̄iām sup altercatioibꝰ et admittit̄ exceptº moysi peremp̄t.

POsitiones et articuli oblati sua die et terminū p moysen ihesu ꝓcuārem exprobatiōe sue exceptionis posite ɔtra et aduersus petitionē oblatā ɔtra dictū moysen p belial ꝓcuārem infernalē. Super quibꝰ iure p̄mittēte petit dictus moyses belial predicto medio iuramēto sigillatī iterrogari

Articuli moysi cū ꝓbatiōē exceptiois p̄eptorie date ɔtra libellū ipsiꝰ belial.

vt in ſuis probationib⁹ per eius belial cōfeſſionē valeat releua
ri vt in capitulo primo de confeſſis libro ſexto et degeſte de iu
re iurando lege eum qui .

Prim⁹ articul⁹ seu poſitio moyſi Ponit et probare intēdit dictus moyſes ꝙ homo ex in
obediētia cecidit ī mortē vt Geñ iij c ⁊ p̄s vi . Sedētes
in tenebris et in vmbra mortis vinctos in mēdicitate ⁊
ferro quia exacerbauerūt eloquiū dnī . et conſiliū altiſſimi irri
Scd'a poſitio tauerūt . Item ponit ⁊ probare intendit . ꝙ mors illa duratura
erit donec filius dei euenerit . vt p̄s c iiij humiliauerūt in ɔpedib⁹
eius pedes . ferrū ptrāſijt animā eius . donec venerit verbū eius .
Item p̄s c vi . Miſit verbū ſuū et ſanauit eos ⁊ eripuit eos de
iij poſitio interitioibus eorū ! Item ponit vt ſup̄ ꝙ deus dn̄s eſt orbis ter
rarū et inferni et habitātiū in eis . et ī eis fecit q̄cquid voluit ⁊
eiuſdē inferni poſſeſſionē habuit et habet vt p̄s xxiij . domini
eſt terra et plenitudo eius ⁊c̄ et p̄s C lxvi . Regnū tuū domīe rēg
nū omniū ſeculorū . Et ī rēg̃ ij dominus mortificat ⁊ viuificat de
ducit ad inferos et reducit . Et p̄s c lvi deus noſter pre omnib⁹
dijs . omnia queūqꝫ voluit fecit dominus in celo et in omnibus
iiij poſitio abyſſis ! Item ponit vt ſup̄ ꝙ ipē deus tꝗ̄ habens dominiū ⁊ poſ
ſeſſionē inferni ad preces helezei animā pueri filij vidue iam de
functi ipſe deus de iam dicto inferno extraxit et ab eo p̄dictum
v poſitio puerum viuificando reſuſcitauit vt iiij reg̃ iiijᵉ xvi c ; Item poīt
vt ſupra . ꝙ deus genuit filiū ſuū mēte . vt p̄s C ix . Ante luciferū
genui te Item p̄s ij dominus dixit ad me filius meus es tu ego
hodie genui te Et yſa xlij Ante me non format⁹ deus ⁊ poſt me
non erit Ego ſum dominus ⁊ non eſt preter me ſaluator Et yſa
vltimo Nūꝗ̄ ego qui alios parere facio ipſe non pariam dicit
vi poſitio dominus Si ego qui generationē cūctis tribuo ſterilis ero dicit
dominus ; Item ponit vt ſupra ꝙ deus omīa predicta dedit filio
predicto in hereditatē ſuam vt p̄s ij Poſtula a me et dabo tibi
gentes in hereditatem et poſſeſſionē tuam terminos terre Et p̄s
lxxi . et dominabitur a mari vſqꝫ ad mare . ⁊ a flumine vſqꝫ ad
terminos orbis terre . Et yſaye xlviij Dedi te in fedus populi
vt ſuſcitares terram ⁊ poſſideres hereditates diſſipatas vt dice
res his qui vincti ſunt exite . et qui in tenebris releuamini .

Item ponit vt ſup̄ ꝙ dictus dei filius ꝓ redemptione ſedētium vij poſitio
in tenebris et vt terre ⁊ orbis terrarū et habitātium in eis ple-
ne cape poſſ; poſſeſſionē ſm̄ omnia ſcripta ꝓphãrum de virgīe
in mūdo natus. mortuus et ſepultꝰ a mortuis ſurrexit ſicut ple-
niꝰ teſtiōm habet in ewan°. Et quaſi hoc notū eſt vniuerſo mū-
do; Item ponit vt ſup̄ ꝙ p̄dictus dei filius habens inferni domi- viij poſitio
niū et poſſeſſionē aiarū aiam puelle et aiam filij vidue adoleſ-
cētis. et aiaȝ lazari de iamdicto inferno viuēs in terris extrax-
it. et eoſdē de morte ad vitā reſuſcitauit ſicut ē notoriū ⁊ ewām
hoc plene teſtat; Itē ponit vt ſup̄ ꝙ duo ſiƚ ⁊ eodē mō vnā ⁊ eā- ix poſitio
dē rem poſſidere non pōt in ſolidū vt de ꝓbac. liȝ ⁊ ff de aq̄ poſſ
ł poſſideri § ecōtrario; Itē ponit vt ſupra ꝙ ſi deus poſſidebat x poſitio
infernū. quō ſathā et demoniorꝫ ꝯgregatio poterat infernū poſ-
ſidere. niſi demōia eum nomine dei poſſediſſent. Et iure cautū eſt
Qui is poſſidet cꝰ noie poſſidet. vt de reſti ſpo. cū veniſſent et de
p̄ſcrip ſi diligēti ff ad abā q̄ poſſ l ꝙ in eo ⁊ l gnal; Item ponit vt xi poſitio
ſup̄ ꝙ ſathā et demoniorꝫ ꝯgrega° clauſis et firmatis portis in-
ferni predictū filiū clamantē et dicentē. Apite portas regi gloie
⁊ indictū infernū intrare non pmiſerūt. cūqȝ ſua hereditate et
poſſ et iure temere ſpoliādo; Item ponit vt ſup̄ ꝙ incōtinēti vim xij poſitio
vi repellēdo predictus dei filius p̄dictas inferni portas ſibi ē bel-
les potēter ꝯfregit. ⁊ cū intrauit fecit de eo et aiabꝫ ibi reptis
vt de ſuis hēditate et poſſ vt de homi c ſignificaſti de ē ſti ſpo oli
et defer ex dilcō li vi; Item ponit vt ſup̄ ꝙ de predictis eſt pub-
lica vox et fama inter homines et p homines ⁊c̄.

Quibus poſitionibꝫ et articuƚ per moyſen in iuditio ob-
latis ⁊ apud acta per ſcribā redactis et receptis. Sal-
uo iure impertinentiū et non admittēdorꝫ. vt de elec ꝯſti-
tutionē in glo ſi in cle. Petijt dictus ꝓcurē moyſes citari partē
et teſtes. tam ad reſpondendū eiſdē q̄ꝫ ad videndū teſtiū iuram-
ta recipi vt in c in noie dn̄i de teſtibꝫ cū ſimilibꝫ. Quā citationē
mādauit ſalon̄ in ꝯtinenti fieri cꝰ for̄ talis eſt.

Poſitionibꝫ ſupſcrip̄tis admiſſis petijt moyſes citari ipſum belial ꝓcurātē teſtes tam ad rūden̄ q̄ꝫ viſurū teſtiū iuramēta recipi.

Salomon rex iheruſalē iudex a ſede dīna datus in cauſa
vertēte inter belial ꝓcurātem infernalem ex vna parte ⁊
moyſen ꝓcurātem iheſu ex alia parte. Azaheli velo aſſi-
mo curſori. Salm̄ ⁊c̄. Mandatum domnū ſeu litteras diuinas

Citatꝰ in for̄ ꝯtra belial ad riden-dū articuƚ ac videndū teſtes rēcipi admitti et iurarē in for̄ iuris.

nos recepiſſe noueritis .huius tenoris et cõtinẽtie . Alpha ⁊ o ⁊c̄
Verū qui acceptis ⁊ peremptis coram nobis ī iuditio ꝑ moyſen
iheſu ꝓcuratorē exceptionibꝫ ꝓpoſitis contra libellū ⁊ in eo peti
ta .per belial infernalē ꝓcuratorē . Sup quibꝫ ꝓbandis neceſ
ſario habet teſtes producē .Quare tibi pn̄tiū auctē ꝯmittimus
atqꝫ mādamus vt infraſcriptos teſtes ꝑemptorie citare debeas
vt prima die poſt tuā citationē corā nobis in domo noſtre habi
tatioīs ꝑſonaliter debeant cōparere ſub pena excoīcationis iura
turi ! atqꝫ ꝑhibituri teſtimoniū veritatꝭ ſup hijs de quibꝫ ꝑ nos
et noſtrā curiā fuerint interrogati . Item etiā ꝑemptoīe citare
cures predictū belial ꝙ ſub pena eadē in eodē termīo corā nobis
cōpaeāt eorūdē iuramēta viſurꝰ atqꝫ cēſurꝰ ꝑſonibus ⁊ articulꝭ ꝑ
p̄dictū moyſen pro eius iurꝫ ꝓbatione in iuditio oblatis cites
⁊ referes ⁊c̄ datū ⁊c̄ ſecūda die mēſis aprilꝭ .Et hᵒ ꝓbatꝭ de teſti
In noīe dn̄i ⁊ de teſt co c i et ij Quoꝝ noīa ſūt hᶜ .Adā abrahā
yſaac iacob dauid iohēs baptiſta ariſtotiles v̓giliꝰ ⁊ ypocras .

Noīa nouē teſ
tiū ſcilꝫ adā ⁊c̄.

Hic belial r̄ndꝫ
ꝑſonibꝫ q̄ſi nichil
ā modicū negā
do .et ſub vinco
ꝯtex tu recipiūē
teſtes .

Vibus teſtibꝫ citatis atqꝫ iudici apud acta relatꝭ Nec
non iudice pro tribunali ſedente ꝑconīe vocatis ⁊ perſo
naliter ꝯparētibus . et belial vnacū eis cōparēs . et in
terrogatus ſup ꝑſonibus p̄dictis r̄ſpondere recuſabat . Sed iuſſꝰ
a iudice timēs ne pro cōfeſſo haberet̄ .vt de ꝯfeſ c ij li vi . Con
feſſus fuit poſitiones exceptis rebus quibuſdam . Primo ꝙ ſa
than et eius congregatio dyabolica fuerūt veri poſſeſſores infer
ni et non deus ; Scdo ꝙ dei filius nondū venit nec eſt natus
nec eſt mortuus ; Tertio ꝙ dictus iheſus non vim vi ēpellendo
ſed ſpoliando infernū intrauit . Quibꝫ habitis reſponſionibꝫ .
Iudex in forma iuris a predictis teſtibus ſigillatim incepit . rēci
piendo iuramēta .et ſacro ſanctis ewangelijs corꝑaliter tactis
ſup iamdictis ꝑſonibus ⁊ articulis dicere veritatē pro vtraqꝫ ꝑte
et nullam inſerere falſitatem . remotis precio amore vel timore
odio vel cōmodo tēporali .vt iij q ix hortanē ij q iiij nullū et in
c fraternitatis de teſt . Et nota Si iuramentū ſit a teſte p̄ſtitū
de dicēda veritate ſup ꝑſonibus et articulis .ſi vltra ipſos aliquid
dixerit eiꝰ dcm̄ . qd vltra dixeit n̄ valꝫ . Quia depoſuit nō iura
tus . Ideo ſis cautꝰ ꝙ teſtē ſemꝑ facias iurare de dicēda veritate
ſup ꝑſonibꝫ ⁊ totali cauſa facti C de teſti cū ſimilibꝫ.

teſtimoniū ma
teriam iuratam
traſcendēs non
valet .

Quibus ſic pactis videns belial ꝙ teſtes admittebantᷣ ad iuramẽta ſine mora ſe oppoſuit dicens. domine iudex debent ne iſti in teſtes recipi. Reſpõdit moyſes. q̄re nõ. Reſpõdit belial. Nõne cauſa eoꝝ agitᷣ. ipſi ſunt de ſpolio. ⁊ nemo ydoneus ē teſtis in cauſa ſua vt iiij q iij. Itē nullus. Ait moyſes ſalua reuerẽcia. Quia exceptiones non debent nũc ꝓponi de iure ꝯtra teſtes tali modo. ſed debent reſeruari tempe diſputationis. quia non expedit teſtis tali modo reprobare. donec ꝯſtet. an ꝯtra te depoſuerũt. et tunc poſſent reprobari tam in pſonis q̄ʒ in dictis ꝓteſtationũ antemiſſis. vt in c pſentiũ de teſti et c ex parte A ⁊ de excep c deniq; ⁊ de ſymo li; hely. Niſi in talibꝰ. vt cũ opponitᷣ ꝙ teſtis ſit odioſus ex cauſa crimĩali. ⁊ tũc ħ ſtatĩ debet reprobari vt C de teſti auc ſi dicatᷣ. Si obiciatᷣ teſti ꝙ ſit ſuꝰ et ꝙ dicat ſe liberꝝ non debet admitti. niſi oſtenſa carta manumiſſionis C e ti auc ſi dicatᷣ. Ad hoc ꝙ dicis ꝙ cauſa ſit ꝓpa ipſoꝝ teſtiũ. cũ ipſi ſint de ſpolijs. non bone dicis. quia tu agis ꝯtra ihm̄ et non ꝯtra iſtos. Et tñ vnum reſcriptũ non poteſt extendi ad alias pſonas. pᵗer q̄ʒ ad expreſſas in eo. vt in c p et g de offi dele cũ filibꝰ. Tu ſcis bñ ꝙ ꝑ alios non ita bñ ſicut ꝑ iſtos poſſ; de iure meo ꝓbari quã in inferno fuerũt. Quia ea que domi fiunt. ſi non poſſunt per alios ꝓbari per illos de domo ꝓbantᷣ vt in c iiij de ꝓba et de teſti veniẽs in fine et C de repu l cõſenſu § ſup plagas et C de queſti l interrogati. Ait belial. Tu non aduertis ad aliud. qm̄ iſti teſtes parati ſunt de familia iheſu. qui omnino recipi non debent. vt ff de teſti l plẽ et adhuc ipſius iheſu domeſtici C e ti l ij et iiij q v c i et iij. Ait dictus moyſes. Si ſunt familiares. non tñ ſunt habitãtes in ꝓpa domo ihũ nec eis pᵗ ipſe iheſus. niſi q̄tum de iure permittitᷣ imperare vt iij q v in ſũma et in c in lr̃is de teſti. Quia ſemp eos appellauit amicos. et non ſeruos. Ait belial. Nonne iheſus eſt dñs. Et reſpõdens moyſes ait. Ita. Ait belial. Sed ipſi teſtes ſunt ſeruientes eius ergo ⁊c̃ vt C ſi quacũq; ꝓpa ptãte l i. Ait moyſes. Verum eſt. ſed iheſus ipſe extraneꝰ eſt a quolibet ipſoꝝ. licet quilibet ipſoꝝ ipſius filius ſeruꝰ vel amicus ſit. Quia ſecundũ leges filius dicitᷣ in ptãte pr̃is q̊uſq; ſit emãcipatus. eo emãcipato dicitur extraneus. Sic quilibet alius et tamen eſt eius filius.

Ꝙ belial replicat ꝯtra admiſſioẽꝫ teſtiũ.

Nõ qñ ē obiciendũ ꝯtra pſoãs ⁊ dicta teſtiũ.

Reſcp̃tũ nõ extẽdit ſe niſi ad pſoãs in ipõ expſſas.

Ita ihesus pater et spiritus sanctus emancipauit eos . dum dedit eis liberum arbitriū faciendi quicq̄ libet siue bonū siue malum vt de pe di ij libere . Item modica familiaritas non nocet vt ff de ver sig l late § amicos/ de app ex insinuatione/ et vt lite non cōtestꝭ c accedens ij°. Nonne vides q̄ frater pro fratre testatur vt de p̄sumptꝭ literas cū similib⁹ . Ait iudex noli te altricari . Reseruetur tēpore disputatiōis . pducatis testes deposituros sup hoc . Et cū producti fuissent ad iurandum illico belial fuit protestatus . Contra psonas ⁊ dicēda p eos vt in c pñti de testi Et protestatione facta incōtinēti belial se parauit ad interrogatoria danda . que iudici obtulit . eumq; rogauit vt scd̄m ea dictos testes diligēter examinari procuret . Quoꝝ forma talis est Item si dixerint testes verū esse q̄ ihesus sit natus in mundo . mortu⁹ ⁊ sepultus . atq; q̄ resurrexit a mortuis . querat̄ ab eo quō scit . si pñs fuerit ⁊ q̄ vbi erat/ et si vidit . Item quo anno mēse et die illud fuit . Item in quo loco natus in quo mortu⁹ in quo resurrexit . Qua domo qua pte dom⁹ vel quo loco vel qua parte loci . et qui erant ibi pñtes . Item si cognoscat illum ihesum . et cuius etatis est . stature vel coloris ⁊c̄ vt in c pñtium de testi li vi . Itē q̄ ipe sit fili⁹ dei quō scit vt sup̄ . Item si dixerit verū esse q̄ vim vi repellendo dictus ihesus spoliando infernū intrauit/ querat̄ ab eo quō scit vt supra .

Iudex mādat supsedē de altercatioib⁹ vsq; tpe disputatiōis ⁊c̄.

Interrogatoria data p belial.

Interrogatoria huiusmōi fuerūt secreta sicut de scā susanna fuerūt i veteri testamēto.

Quibus secrete et sigillatim examinatis iuxta interrogatoria more danielis . vt in c venerabili de testi/ et c de testi l nullum cum similibus/ plene fuerunt probata per ipsos ea que belial in articulis negauit . lateq; deponentes de natiuitate vita morte et resurrexione ihesu . et q̄ ipse ihesus verus dei filius est . de scientia deponentes . q̄ ipsi abraham ysaac et iacop in celesti comitiua interfuerunt . quando intonuit deus supra predictum ihesum tam in lauacro quam in transfiguratione in monte dicens . Hic est filius meus dilectus ipsum audite . Idem iohannes baptista deposuit quando dictum ihesum in iordane baptisauit Alij vero testes qui in inferno fuerunt dixerunt quod deus in tanto tonitruo dictam vocem emisit quod ipsi et omnes alij qui ibi erant supradicta probata audierunt . Et

Et quō demonia primo predicto ihesu violentiā intulerūt. non ꝑmittētes eum ingredi infernū. et quō ipse ihesus vim vi repellendo infernū ꝯfregit de scientia loco et tēpe plenissime deponētes; vt in c cū causa de testi cū similib⁹.

Testib⁹ rite examinatis et receptis instabat moyses vt eoꝝ dicta publicarent̄. Et quia publicari non poterant nisi aduīsa parte citata. vt de sen et re iu c cū i et a. Et qua citata sub tio xviij⁹ diei que est sexta april̄ ⁊ ꝯparētib⁹. Et huic inde facta renūtiatione in testib⁹ ꝓducēdis. predictorū testiū dicta fuere publicata. et c apud acta redacta fuerūt. Et dato termino vsq₃ ad octauā diem eiusdem ad recipiendū copiā dictoꝝ testiū siue ꝓcessus ꝓut de iure requirit̄. vt de ꝓba qm̄ ꝯtra cū similib⁹. De quib⁹ belial male ꝯtentus cū copia ꝓcess⁹ ad infernū descendēs. sup iamdicto ꝓcessu demoniorū ⁊ maxime iurisperitoꝝ querēdo ꝯsiliū. Et cū hylari vultu a toto inferno receptus fuiss₃. ⁊ recitatis ꝓbitate et sagacitate suis quas in iam dcō ꝓcessu fuerat expertus. Et inter iamdcā demonia obtentum fuit pro meliori. ꝙ postq̄ non poterāt iure possessorio recuperarē dominiū mūdi ⁊ inferni. ꝙ agatur suspenso possessorio iuditio: de eoꝝ ꝓꝓetate. anteq̄ in poss° ꝯcludat̄. vt de cau poss et ꝓꝓe pastōlis. Et sic iniūctum fuit belial vt ageret. Qui accedens ad iudicē eodem die. quo debebat de ꝓcessu disputari. Et neglecta disputatione petijt a iudice benigne se admitti ad causam ꝓꝓetatis; suspēso iuditio poss°. et sic apud acta pro eius parte scribi fecit. Quib⁹ a moyse auditis taliter fuit ipse locutus Domine iudex aduertatis. ꝙ ipse neq̄ intēdit intricare negotium vt causa plusq̄ a iure ꝑmittat̄: ꝓroge². vos scitis bene ꝙ circuitus est vitādus. vt in c auditoꝝ de rescp̄t in cle. tn̄ ego peto procedi in lite incepta vt terminet̄ vt in c quō et qn̄ iudex in auc̄ qui sel̄. Ait belial. Nonne possum ex beneficijs iuris intētare petitoriū suspēso poss° et nondū in eo concluso. vt de cau poss et ꝓꝓe pastōl. et de testi significauerūt. Ait moyses. Quid loqueris totū ꝯtrariū dicūt ipsa iura videli₃ ꝙ de petitorio possit trāsiri ad poss et non eꝯtra. Ait belial. vide glosam ꝑmam que hoc nōt. Ait moyses. Quō posset hoc esse. Quod si hoc eēt veritas. tūc ꝓꝓetas ꝑiudicaret possessioni. Sed ꝙ hoc non

Ad peticioē₃ moysi publicāt̄ dcā ⁊ attestationis testiū.

ꝙ belial accedit īfernū ad habendū ꝑitoꝝ ꝯsiliū.

Attēde ꝙ possit ēdici ad iudi^m. petitoriū ē susp ꝑn̄ possꝫ.

est verū ē euidēs argu^m de oꝛ ꝯgni . cū dilectus ⁊ c vlt. Ait belial
Que dicis haberet locū/si a diūs ꝑtibꝰ intētarent . sed qn̄ inte,
tat ab eodē non sic ⁊ sic loquunt illa iura . Itē mea ꝯuentio ē
expssum/tua exceptio est tacitū . sublato expresso quō remane,
bit tacitum? certe non remanet . vt C si reus vel actoꝛ mortuꝰ
fuit l vlt/⁊ cleri vel vo . c qd̄ a te . Ergo non potes petere in cau
sa ꝓcedi/dic m̄ o moyses . Si iudex delegatus fmāuit sup poss°
nōne ꝯgnoscere poterit de ꝓ̄petate . nec dicet functꝰ offitio suō
⁊ hoc ꝓpter ꝯnexitatē causaꝝ vt de seq̄stra c i . Quantomagꝰ si
fmātum non fuerit . ⁊ ponat sine p̄iuditio . ꝙ optinueris in pos
s° . si postea obtineā de ꝓ̄petate . Nonne cū ipsa ꝓ̄petate recupe
rabo possessionē tibi adiudicatā . certe sic . quia possessio sequi
tur ꝓ̄petatē vt ff de poss° l bona fides/ff de pignoꝛa acci si rem/vi
q iiij § 7/⁊ in c cū dilc̄ de cau poss ⁊ ꝓ̄pe . Ergo valde bene ⁊ de
iure debeā admitti . Ait moyses . Peto interloq̄ . vnde salon̄
taliter extitit interlocutus . Idem ad agendū de ꝓ̄petate admit
tat allegat ad hoc glo c vnici de cau poss et ꝓ̄pe in cle . Et sub,
sequēter eadē iuditij instātia . vtraq3 ꝑtē apud acta ꝑemptoꝛie
citauit ad dandū ⁊ recipiendū libellum ad diem nouū hoꝛa iudi
tij/et ad vlterioꝛa cause ⁊c̄ vt dictum ē supra . dicit moyses opoꝛ
tet acquiescere/sed male ꝯtentoꝛ/ Ait belial . Quare male ꝯtēta
ris de quo ꝯfidebas . de testibꝰ forte sed quid valent eoꝝ dicta ;
Nonne abraham et publicus concubinarius . nonne sibi dictum
est . Ecce ancillam et filiū eius vt gen̄ xxi c . Cuius ratione dic
tum suum non valet vt iij q iiij consanguineorū ; Quid valet
testimonium ysaac mendacissimi periuri . qui cum interrogatꝰ
fuisset . si sua vxoꝛ esset . mentiendo dixit ꝙ non vt gen̄ xxvi c
Cuius ratione dictum suum non valet vt xxij q v ꝑruuli/et de
testi testimonium ; Item iacop fuit fraudulentus . inuasoꝛ . fur
et latro . qui suis fraudulentijs recepta benedictione ingres,
sus fuit hereditatem esau sui fratris primogeniti . vt gen̄ xxvij
Cuius testimonium iterum non valet vt ff de fur . l non potes
Item quid valet testimonium dauid homicide et adulteri . vt
ij regꝰ c xi . certe nichil/vt de testi ex parte .i. cum similibus .
Vbi est virgilius qui spetie mulierum deceptus in sporta
ad turrim suspensus spectaculum fuit omnium transeuntium .

V nō s qn̄ ꝓ̄petas
ꝑiudicat posses,
sorii ⁊ qn̄ non .

¶ Salon̄ ꝑ intlocu,
toiaz suā ꝓnūti,
at belial admit,
tēdū ad ius ꝓ̄pe
tatꝭ enūciato pos
s° iudi° .

V s belial dicit cō
tra ꝑsōs testiū
ꝑ moysen ꝓduc
toꝝ i causa posses
soria .

Et ẏpocras qui in iudea ductus interfecit nepotem suū; Et ariſtoteles qui fraudulēter diſrupit armariū ſalomonis tēpe alexandri et eius ſapiāꝫ ⁊ philoſophiā ſibi fraudulenter approꝑauit; De iohāne baptiſta nichil dico. quia omni bonitate ē plenus. Cum eius dictū in mei preiuditiū modicū valet. quia dictū vnius dictū nullius vt de teſti liꝫ i et ij. Ergo de quo lamentaris o moyſes? Ait moyſes. ſi fuiſſent dicta teſtiū diſputata bene ꝓbarē tibi ꝗ valerē. Ait belial. Hec ꝓbanť ꝑ ſacrā ſcripturā. et ꝑ ſacrā ſcꝑturam reprobantur crimina. vt eſt euidens argumentū in iure vt vi q vlt ephiphanū. et de ma obedi hijſqꝫ Ait moyſes. Intēdas ad libellum. Termino dicte citationꝭ adueniente. et partibꝯ in iudiͦ ꝯparētibus aſtutus belial tres ſub eadem forma obtulit libellos huiꝰ tenoris et ꝯtinētie.

Coram vobis illuſtri ⁊c̄ ꝓponit belial ꝓcuratorio noīe ꝓparte totius infernalis ꝯgregationis. Contra iheſū vel aliā ꝑſonam ꝓ eo legitime interuenientem. atqꝫ dicit. Qꝫ cū dicta vniuerſitas infernalis tenuerit poſſederit et habuit infernū et terrā vniuerſam mare. et omnia que in eis ſunt. et maxime homines in terra degentes ad plenā ⁊ totalem iuriſdictioēꝫ ꝓprietatem et dominiū ipſiꝰ ⁊ a tanto tēpe. cuius ꝯtrariū in memoria hominū non exiſtit. ex largitione traditione et repudiatione factis in ſathanā. et eius vniuerſitatē infernalē ꝑ altiſſimū vniuerſoꝝ dominū ꝓpter pccm̄ ⁊ inobedientiā ade p̄mi pentis pleniſſime ꝑtinere. que omnia ſupdicta dictus iheſus temeritate quadā ductꝰ quaſi iuris auctē ſibi appropriauit ymo potius vſurpauit et dictos ſathanan et vniuerſitatē infernalem inde amouendo in graue ꝑiudicium et iacturā eorūdem. Quare procuř ſepedictus nomine quo ſupra petit predicta omnia ad ꝓprietatē ⁊ dominiū iamdicte vniuerſitatis ꝑ vos et vrāꝫ curiā ſnāliter adiudicari. Et predictū ihm̄ inde ſnālē amoueri. ꝓteſtāt de expēſꝭ dampnis et intereſſe. Et hoc ꝓbať ꝑ c inter dilcōs de fide inſtru et ꝑ c abbate de ſen ⁊ re iudi li vi. Quo libello ꝑlecto iudex dedit ſiliēm moyſi libellū. necnon ⁊ terᵐ ad diē decimā menſꝭ eiuſdē. ad reſpōdendū ⁊ litem ꝯteſtandū et ad vlteriora cauſe procedendū. Termino ſupdicto adueniēte corā iudice partibus ambabꝯ ꝯparentibꝯ. moyſes inſtante belial. litē ꝯteſtāt

Vnū dictū vnius dictū nullius.

Hic belial offert ⁊ tradit libellū i cauſa ꝓprietatis ſup petitorio iudiͦ.

moyſes habita copia libelli habuit ꝑ t'io ꝑēpt deciām diē aſſ ſtatutū ꝑ iudicē ad rēſpōdendū ⁊ litē ꝯteſtandū.

ſepedicto libello reſpondit dicens. Nego narrata ꝓut narrant᷑ et petita ꝓut petunt᷑ mie fieri debere. Hec ↄteſtatio diſiunctiue ſit aliquando. quia in libello petitur ⁊ narrant᷑ vera ⁊ falſa mixtim. Ita quod per illam diſiunctiuam ſaluatur vt de teſti ſpocum ad ſedem.

p̄ſtatio iuramẽti de calupnia.

hee ↄditioẽs requirũt in iuramẽto calupnie.

Facta litiſ ↄteſtatione ⁊ ea apud acta ſcripta ⁊ redacta Iudex incõtinenti fecit a partibꝰ iuramentũ calumpnie preſtari ſub forma notata in c i de iu calup̄ ſub hiis verſibꝰ ↄprehenſa. Illud iuret᷑ ꝙ lis ſibi iuſta videt᷑. Et ſi queratur verũ non inficiatur. Nil ꝓmittat᷑. nec falſa probatio det᷑ vt lis tardet᷑ dilatio nulla petet᷑. Et nota cũ ſemel ẽ de calupnia iuratum amplius in eadẽ cauſa non iurat᷑ vt C e ti auct hodie. ſed de malitia/ſic cũ ꝓpoſita fuerit aliqua exceptio ⁊ dilatio petat᷑ vt de excep paſtoꝛ̃ de teſti vltra terciã/ et de iura calup c pe li vi in ſi. Item nõ ꝙ hoc iuramentũ calupnie in principali cauſa preſtitũ. ſeruat partẽ indẽpnem a ↄdẽptione expenſarũ. q2 ibi eſt ignorantia facti. ſed non in cã appellationis quia ibi eſt ignorantia iuris. hec nõ in c finẽ de do ⁊ ↄtũa/⁊ nõ in regula ignorãtia/de re iuris li vi. Et nota ꝙ ſyndicus vniuerſitatꝭ hoc iuramentũ preſtat in ꝓpriam animam. ꝓcur aũt alterius ſpetialis in ſuam et domini animam vt in glo in c in pertractañ de iurata et e ti c vlt in glo li vi. Pena vero partis recuſantis defendere cauſam eſt vt actoꝛ cadat ab inſtituta cauſa/Reus vero habetur pro confeſſo vt e ti c ſi.

nõ de pena ꝑtiũ nõ curañ defendere cauſam.

iudex ſtatuit ꝑtibꝰ hꝰ cẽ xiij diẽ apl̃ ad ꝓducen̄ iura ⁊c̃.

Quibuſquidem peractis bel al petit dilationem pro teſtibus et aliis iuribus et defenſionibus ſuis producendis. Unde iudex dedit eidem et alteri parti terminum trium dierum. Qui terminus cadit in diem decimamterciam aprilis ad ipſas defenſiones et alia iura producenda/ propter quod nota ꝙ dilatio debet dari iudice ſedente pro tribunali. et vtraq; parte preſente. et cauſa cognita de plano vel ſemplano vt tertia q iij C ſpatiũ v a iudice. Et data dilatione offitium iudicis conquieſcit parti vt de appellationibꝰ ſignificauit. Et nota quod hodie in dilationibus pro teſtibus producendis conſiderata diſtantia locorum et temporis qualitate inducias concedit; vt de appellationibꝰ cum ſit romana/

Quod de iure ciuili ē ſecus · vt in q iij § ſpatiū ⁊ C de dilac l i · Qua dilatione ꝑ belial recepta teſtiū producēdoꝝ et iuriū aliorum in ꝯtinenti ſolicitus de ſuo iure poſitiones et articulos ꝓtulit in iuditio in forma que ſequit̄ ·

Belial dat poſitiones ⁊ articulos ſuos i cauſa ꝯpetatis ·

Poſitiones ⁊ articuli ꝓparte belial ⁊c̄ vt ſup̄ in alio preābulo ponit et ꝓbare intēdit belial ꝓcur̄ ⁊ ꝓcurātio nomine quo ſup̄ · Qḋ deus hominē maſculū et feminam · maſculū extra padyſū · et feminā in padyſo creauit vt geñ i et ij c; Item ponit ꝙ deus dictum hominē tulit ⁊ poſuit eum in padyſo voluptatis vt operaret̄ ⁊ cuſtodiret illum : vt geñ c ij · Itē ponit vt ſupra · ꝙ deus eidē homini p̄cepit ne de ligno ſciētie boni ⁊ mali ꝯmederet : quia in quacūq; hora ꝯmedēet morte moreret̄; vt geñ ij · Item ponit vt ſup̄ ꝙ ad ſuggeſtionē ſerpētis callidioris cūctis animātibꝫ · que deꝰ creauit de p̄dicto ligno ꝯmedit ꝯtra dei preceptū ; vt geñ iij c · Item ponit ꝙ deus ꝓpter p̄dictam inobiām eundē hominē tradidit in manibꝫ ſathane et dyabolice ꝯgregationis poſſidēdū ; vt yſaie xliij c · Pater tuus peccauit et interpretes tui preuaricati ſunt in me ⁊ ꝯtaminamini p̄ncipes ſcōs dedi ad interitionē iacob ⁊ iſrael in blaſphemiā · Itē ponit vt ſupra ꝙ deus poſt p̄dictā traditionē dictū hominē repudiauit ⁊ vendidit eum p̄dictis ſathane et infernali ꝯgregationi vt yſaie l c · Hec dicit dominus · Quis eſt hic liber repudij matris veſtre · quo dimiſi eam · ⁊ quis eſt creditor meus · cui vendidi vos · Ecce enī in iniquitatibꝫ veſtris venditi eſtis ⁊ in ſceleribꝫ veſtris dimiſi matrē vrām ; Item ponit vt ſup̄ ꝙ dictus ſathan ⁊ etiam ꝯgregatio infernalis vtriuſq; repudiati hominis corꝑalem habuerūt poſſeſſionē vt pſalmus xlviij · Sicut oues in inferno poſiti ſunt ⁊ mors depaſcet eos ; Itē ponit vt ſupra ꝙ hominibꝫ creſcentibꝫ in terra dictus ſathan et ꝯgregatio iam dicta valde dilatauerūt imperiū ſuū ſuper eos in vniuerſa terra qui in eadē dampnatione erāt cū p̄mis parētibus · vt abacuc iij c · Egrediet̄ dyabolus ante pedes eius ſtetit et menſus eſt terrā · Aſpexit ⁊ diſſoluit gentes ⁊ ꝯtriti ſūt mōtes ſcli; Itē poit ꝙ dictꝰ ſathā fuit ⁊ ē rex egypti vt ezech xxix c Itē vt ſup̄ ꝙ fuit et ē p̄nceps tyri vt ezech xxviij c ; Itē ponit vt ſup̄ ꝙ fuit et ē dñs ciuitatis illiꝰ ꝓpe mare poſite cui nullus

i poſitio ·
ij poſitio ·
iij poſitio ·
iiij poſitio ·
v poſitio ·
vi poſitio ·
vij poſitio ·
viij poſitio ·

negauit tributū ut ezech xxvi c; Item ponit ut sup̄ ꝙ ipse fuit et est dux israel ut ezech xxvi c; Item ponit ꝙ ipse ac etiā vniūsitas īfernalis sup omnes gentes et nationes potestatē et iurisdictionē exercuerūt et dominiū habuerūt vt ezechiel xxxij c; Itē ponit vt sup̄ ꝙ in isto titulo ⁊ bona fide p̄dicta dictus sathā et cōgregatio infernalis possederūt et p̄scripserūt spatio quatuor miliū annorū et vltra vt ecclesiasti xl c. Iugū graue sup filios ade a die exitus de ventre mr̄is eoꝝ; Item ponit vt sup̄ ꝙ de predictis est publica vox et fama int̄ homines et per homines. Et nota ꝙ in positionibꝫ debet pars adūsa medio iuramēto de veritate dicenda rn̄dere Que si iussa a iudice recusauit habet̄ ꝓ confessa de ꝯfes c ij li vi. debꝫ eisdē per verbū credo vel non credo rn̄dere. Nec est dandū tēpus ad deliberandū. quia ex p̄sūptionibꝫ informat suā crudelitatē vt nō in c quosdā de presup Et hoc fit vt pars agēs releuet̄ ab onere ꝓbandi vt ff de iur iur l eū q̄/et in c i de ꝯfes li vi.

Si ps sub pena iuꝛ moita r̄spondere r̄cuset tunc materia sup q̄ agitur transit ꝓ confessata.

Hic belial petijt citari moysen ad rn̄deṅ ꝑoibus et testes ⁊c.

Quibusquidē positionibꝫ ⁊ articulis vt supra in iuditio p̄sentatis et receptis Saluo iure īpertinentiū et non admittēdorū vt nota in c de ꝯstitu de elec in cle in glo pˢt petijt belial iudici testes ⁊ partem citari ꝓut sup̄ in alia forma cōtinet̄. Quibusquidē testibꝫ qui longissimis annis in inferno degerūt. nec non et moyse citatis et ēlatꝭ atqꝫ ꝯparentibꝫ corā iudice ꝓut sup̄ in alia forma cōtinetur Petijt belial ꝓcurator infernalis ꝓcuratorē ihū per iudicē sigillatī super positionibꝫ et articulis. p̄missis de veritate dicenda iuramento interrogaꝛ et sigillatī ad quālibet r̄spondeꝛi. Et iussus a iudice per ordinē predictas positiones extitit ꝯfessus hac excepta ꝙ ab suggestionem serpentis homo peccauit. ymo dixit moyses. Ad diaboli suggestionē. qui īuidia plenus per serpentē hominē innocentē fecit peccare. Audi sapientē salomonē ij c Deus creauit hominem et in exterminābilē ad ymaginē sue similitudis fecit illū īuidia autē diaboli mors introiuit ī orbem t̄rarū. Belial vero hylaris factus est propter sepredictam confessionem ad proximum dictum non aduertens. ait iudici domine iudex. Confessio procuratoris nocꝫ dn̄o ut liꝫ nō ꝯtestꝫ Accedēs /et c Cum oli de cauposs ⁊ ꝓpe Ammodo nō indigeo testibꝫ. qm̄ ex ore eius audiuiꝫ

Moyses ꝓcurator cōfitet̄ ꝯtēta in ꝑoibꝫ datꝭ excepta vna clausula i quarta positiōe dicapta.

Et iure cautū ē . ꝙ in ɔſitentē nulle ſunt partes iudicis . niſi in ɔdempnādo vt de trāſactis ꝓterea ⁊ de ɔfeſ c ij . Ideo precor veſtrā dominationē vt dictū moyſen ad audienꝫ ſnām placeat citari . Quia ius dicit . Nos in quēcumqꝫ ferre ſnām non poſſumꝰ . niſi in cōuictū aut ɔfeſſum ſponte vt ij q i . Ait moyſes Tu belial es male memoratus . Adhuc non expoſui iudici factum meum . Et ate infringitis m̄ in oīe verbū . Audi me pacienter ſi placet . Ait belial . volens trufari de moyſe . loquere domine . quia audit ſeruꝰ tuus ; Dico obiciēdo ego moyſes ɔtra ſuas peticiones ⁊ articulos . Qd dictus ſathan et dyabolica cōgregatio fuit pn̄ceps et rex ꝓut in poībus ⁊ articul' tuis ɔtinētur . Sed nunc non ē impatoꝛ . nec pn̄ceps nec rex . Iuſte eñi eius demerit ſnāliter ꝑ omnipotentē deū fuit ꝓuatus . Et ihūs meus dn̄s eiuſdꝫ dei filius de predictis regnis ꝑ eundē omnipotentē deum legitime eſt ꝓuiſus . ſeu fuit inveſtitus . ſicut per publicā iuditialem ſnām legitime apparet . Ait belial . vbi eſt iſta ſnā ? proba eam ? Ait moyſes . Peto per iudicē ad hanc exceptionē peremptˀ me admitti . Ad quā . Salonꝫ iudex eum admiſit . et ſic apud acta ſcribi fecit . At moyſes . in eadem inſtātia iuditij apportauit librū yſaie c xlvij . et eundꝫ cepit legere in hijs verbis ⁊ forma .

¶ nō lꝫ ferre ſnāꝫ niſi ī ɔuictū aut ſpōte cōfeſſum .

¶ hic belial irriſorie alloq̄ē moyſen.

Redemptor deus exercituū nomē illius ſcūs iſrl' vlcionē capiens et non reſiſtēs michi homo de turpitudine tua diſcopi humerū tuum releua crura trāſi flumina ſede tace ⁊ intra in tenebras felix caldeoꝝ . i . infernoꝝ . qꝛ non vocaberis vltra dn̄a regnoꝝ . Iratus ſū ſuper ꝑplm̄ meū et ɔtaminaui hereditatē meā . ⁊ dedi eos in manu tua . non poſui eis miſericoꝛdiā ſup ſemen . Aggrauaſti iugū tuum valde . et dixiſti in ſempiternū ero dn̄a . non poſuiſti hoc ſuper coꝛ tuum . neqꝫ recordata es nouiſſimi tui . Et nunc audi hec delicata ⁊ habitas cōfident que dicis in corde tuo . Ego ſum ⁊ non eſt preter me amplius . non ſedebo vidua ignorabo ſterilitatē . Veniēt tibi hec duo ſubito . in die vna ſceleritas ⁊ viduitas . vniuerſa venerunt ſuper te ꝓpter m̄ltitudinē maleficioꝝ tuoꝝ . et ꝓpter aſtutiā incantatorum tuoꝝ vehementē . ⁊ fiduciā habuiſtis in malitia tua et dixiſti . non ē qui videat ; Sapiā tua ⁊ ſciētia tua hec decepit te .

¶ ſnā ī foꝛ ſeu exceptio ꝑēpt lata ɔtra demonia ⁊ ꝓ iheſu .

Et dixisti in corde tuo Ego sum et p̄ter me non est vltra . veniet
sup̄ te malū et nescies ortū eius . et irruet sup̄ eū calamitas quā
nō poteris expiare Veniet sup̄ te miseria repēte . quā nescies/sta
cū īcantatoribꝫ tuis ꝛ cū mlˀtitudīe maleficioꝝ tuorū stent/ Et sa
lutēt te augures celi q̄ cōtēplabanť sydera celi et supputabāt mē
ses vt ex eis nūciarēt ventura tibi . Ecce facti sunt sicut stipula
ignis cōbussit eos/nō liberabunt aīaꝫ suā de manu flāme . non
sunt prune quibꝫ calefiant . neqꝫ focus vt sedeant ad eū . Sic
facta sunt tibi in q̄buscūqꝫ laborraueris . negociatores tui ab ado
lescentia sua vnusquisqꝫ ī via sua errauit nō est qui salutet te
cristo meo cyrotenus apphendi dexterā . Subiciā ante faciē eiꝰ
gentes et dorsum regū vertā et apiam ante eum . Ianue ꝛ porte
non claudenť . Et dixi in tempore placito exaudiui te ꝛ in die sa
lutis auxiliatus sum tui et seruaui te et dedi te in fedus populi
mei ut suscitares animas et possideres hereditates dissipatas ut
diceres hijs qui vincti sunt exite . et hijs qui in tenebris releua
mini . Viuo ego dicit dominꝰ . quia omnibꝫ hijs velud ornamē
to vestieris . et circūdabo tibi eos quasi sponsa quia deserta tua
et solitudines tue/ et terra ruine tue nūc in angustia erunt . pre
habitatoribus . et longe fugabanť quia ab sorbebant te vt ysa
ie xlix c . Qua sentētia ante salomonem lecta petijt eam moy
ses aput acta scribi ꝛ redigi . Ait belial nichil scio de hac senten
tia ꝛ non credo ipaꝫ esse latam . Quia nūq̄ȝ ad eam audiendā
sathan vel infernalis congregatio fuit vocatus neqꝫ citatus ;
Ait moyses . Nonne presumitur pro hijs que a iudice sunt fac
ta vel acta . vt de elec bone / me de renū in presentia et nic post
cessionem de probať et ij questione sexta hoc etiam . Ait belial
verū est q̄ creditur sententie iudicis vbi cōstat de processu cau
se . sed vbi reuocatur in dubiū de processu iudicis . non est presu
mendū de iusto ordine . nisi probeť per acta Quia victrices nō
potiuntur aliter sententijs nisi eas ostenderint rite latas vt in
auctentico de hijs que ingrediunť de appellationibus § illud .
Et maxime cum altera pars presens non fuerit vel etiam procu
rator . quia si fuisset presens et non appellasset tunc verū diceres
vt no innocētius in capitulo . Quoniā de probať et spe ī titulo
de istru edi § restat ī v in sūma nō etiam in c i de probať in cle .

Hic belial repli
cās cōtra p̄missa
dicit se ꝛ cōgˀga
tionē īfernalē nō
fuisse vocatos ad
audiēn̄ ferri sen
tētiam hm̄oi .

Et si velles dicere ꝙ acta sūt ꝓdita ꝓba ꝓditionē vel ꝓcessum per testes vt de ꝓuil' cum olim . de testi albericꝰ . de re iudi sicut C de testi l plē . Ait moyses . Quid dicis tu? Nonne vides ꝙ lrīs epi credit' . etiā si non ꝓbetur de ꝓcessu . vt de proba pꝰcessionē et xi q in cure . Ait belial . Distingue tpa et cōcordab' scripturas . vt ij q i . Si peccauit . Si queris de extra iuditialibꝫ et tunc eius scripture sine alio adminiculo . Si de iuditialibus et tūc non credit' nisi habeat testiū subscp̄tionē . vel ꝙ cōstiterit legitimis documētis . vt in preceō c qm̄ de proba et de testi cū a nob' . Unde ait salomō . Juste petit belial . doce tu moyses et iustifica tuā sniām ex actis . Qm̄ alias te non admitterꝰ ad dcām sniām . Ait moyses . Libenter dn̄e . Et tūc ait moyses ad belial . O belial dic m̄ nequissime . Ait belial . Esto sapiens dic quicꝙ vis et corā iudice non loquaris de me vituperose . quia pacient' audiā . Ait moyses . Nonne deus vidit manifeste totā hominū malitiā que erat in terra . ⁊ cunctā cogitationem cordis . intentā esse ad malum . omi tempe post pc̄cm hominis et ante diluuiū . Ait enim penitet me fecisse hominē . delebo hominē quē creaui a facie terre . et oīs hoīes in diluuiū aquarū deleuit . vt gen̄ vij ⁊ viij c ; Item post diluuiū . Quid deus dixit Clamor zodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ m̄ltiplicatus est . ⁊ pc̄cm eorum aggrauatū est nimis . descendā et videbo ⁊c̄ . Nonne pluit deꝰ ex hoc imbi ignem et sulphur . ⁊ subūtit ciuitates has vt gen̄ xviij et xix . de accusati qualit' ⁊ ij q i deus ; Item vltra . quot adulteria . quot homicidia . quot ꝓditioēs . quot cītates desolate . quot grauia mala in mundo nequissime sunt patrata . Ad que narrandū cor ꝯcipe . p̄meditare mens et lingua dicē nō sufficeret ; Sicut clarius in codice biblie patet . Nunquid mūdus exorbitatus fuit ab aquis et cītates sunt exuste de regno inferni ⁊ sathan . Quia tu dicis sathanā . et infernū imꝑatorē ⁊ p̄ncipem mūdi . sicut in tuis positionibꝫ sup̄ in act' posit' clariꝰ ꝯtinet' . Nunq̄t infernus et sathan tenentur de pc̄co postꝙ sub eoꝝ regimine erat . Quomodo potest tua excusatio valere qm̄ fuit sua seu eorum suggestione patrata vt c ꝙuis de re iudicata Nunquid dicere potes munde sunt eorum manus a sanguine hoc vt lxxxviij di ephesus . Postꝙ sub eorum erāt regimine?

Hic iudex interloquen̄ dicit sup̄ scp̄ta sniām per moysen iustificādꝫ esse an̄ oia .

Rex vl' prĩceps diſſipator l' negligẽs regni ſui a r̃egie pt puari et r̃gno deſtitui ẽx iſte fuit ſathan

Item dic michi o belial. An ſi Rex vel prĩnceps fuerit diſſipator vel negligens regni ſui aut regiminis propter hoc poſſit vel debeat priuari regno. Si dixeris ꝙ non. mendatiũ dicis vt de elec ꝙ ſicut in fine xij q ij vincemus / et lxxxi di vbi de hoc. Itẽ vltra hoc Nonne ſathan et infernus adorari ſe pmiſerũt pro deo coli in mũdo quaſi vniuerſo. Nonne ꝓpter hoc grauiter deliquerũt cõtra deũ dominũ ſuũ. qui precepit ſe ſolũ in mũdo adorari vt geneſ xxx c Et deut° vi c. propter quod ſathan ꝛ infernus potuerũt regno mũdi priuari. vt de re iudi ad apl'ice xv q vi Alius. Dic nobis prophane. nũquid iſta fuerũt manifeſta deo et iudici ac etiã et alijs Cum ipſe deus deſcenderet ad videndum clamorẽ zodomorũ et gomorreorũ videlicet ſi ope cõpleuerint vt geneſ xxviij et xxix Et vidit cunctã maliciã hominũ ꝓnam eſſe ad malũ vt geneſ iij. Item nõne ꝓpter culturam prĩcipis infernalis ipſe deus infinitos reges occidit et gentes multas percuſſit Seon regem amorreorũ ꝛ og regem baſan et omnia regna chanaan. propt culturã ſathane ꝛ inferni et ydolorũ eius vt ioſue xij et pſ c xxxv. Poſſunt ne hec tergiuerſatiõe celari. Cum ipſorũ teſtis ſint celũ et terra. et populus vniuerſus vt de pur cano c cũ dilect⁹. Nũquid in hijs oportuit accuſatorem habuiſſe. certe non vt ij q i manifeſte ve in c euidenter de accuſac. Et etiã in hijs ordinem iuditiarũ obſeruari. Certe non vt de iur iur ad noſtrã iij. Et non credas o belial ꝙ iuſt⁹ deus inferno et ſathane fecit iniuſticiam. quoniã via iuris egit cõtra ipſũ Audi iheremiã l c Ecce ego mitto ad te o ſupbe dicit dñs deus exercituũ q̃a veniet dies tu⁹ tẽp⁹ viſitatiõis tue et cadet ſupbꝰ ꝛ corruet et nõ erit qui ſuſcitet eũ. Et q̃a talia maĩfeſta ſunt nõ egent de iure teſtiũ De poſitiõibꝰ declaũi. cũ ꝓbatiões vel ordinẽ iuditiorꝫ non requirãt cũ fuerĩt notoria deo ꝛ iudici et alijs. vt de teſti c ſup eo Sed ſi nõ fuiſſent notoria deo ꝛ iudici ac alijs tunc oportuiſſ tale notoriũ vel maĩfeſtũ ꝓbari vt de elec bone ij ꝛ in c ad nrãm de coha cle ꝛ mu Sed quia ſmã igꝫ tũcũqꝫ notorijs fuit neceſſaria vt de diuorc porro ꝛ de app cũ ſit rõna et ij q i deus. Ideo vniuſorũ dñs ad eã audiendã Sathan et infernũ citari fecit et etiã de eorꝫ delicto et regni puatione valde in eo tẽpore. deus cõdoluit Cuius tenor ſequitur in hec verba.

Ex eo ꝙ ſathan ſe pmiſit adorai et coli in ydolis inf̃tos r̃eges occidit de⁹ vt ſeon et og ac oĩa regna chanaan percuſſit.

Illa n̄ egent teſtimonio q̃ deo iudici ꝛ toti mũdo ſunt notoria et manifeſta.

Audite verbū dñi ṗncipes ȝodomoꝝ . i . pctoꝝ ṗapite auribꝫ legem dei ꝑplus gomorre . Quō facta eſt meretrix ciuitas fidelis plena iudicij . Iuſtitia habitauit in ea . nunc aūt homicide . Argentū tuum verſū eſt in ſcoriā . vinū tuū mixtū eſt aqua . ṗncipes tui infideles . ſocij furū . omnes diligunt iniuriā . ſequunt̄ retributionē . pupillo non iudicāt . cauſa vidue non ingredit̄ ad eos . ꝓpter hoc ait dñs deus exercituū . fortis iſrał . Heu ego ↄſolabor de hoſtibꝫ meis . et vindicabor de inimicis meis . Et ↄuertā ad te . ⁊ excoquā ad purū ſcoriam tuā et auferā omē ſtagnū tuum vt yſaie i c; Item ſathanan ipſe deus fecit citari p ezechielē xxviij c pro eo ꝙ ſuperbe dixerat ꝙ deus ego ſum , in hec verba . Et factū eſt verbū dñi ad me dicēs . fili hominis dic ṗncipi tyri . hec dicit dñs deus . Eo ꝙ eleuatū eſt cor tuū quaſi cor dei et dixiſti deus ego ſum et in cathedra dei ſedi in corde maris . cū ſis homo ⁊ non deus ⁊ dediſti cor tuū quaſi cor dei . Ecce ſapientior es tu daniele . omne ſecretū non eſt abſconditū a te . In ſapiā ⁊ prudētia tua feciſti tibi fortitudinē et eleuatū eſt cor tuū ſicut cor dei . Idcō adducā ſuper te alienos robuſtiſſimos gentiū . ⁊ nudabūt gladios ſuos ſub pulchritudine ſapiē tue ⁊ polluent decorē tuum . Interficient et detrahēt te . morieris in interitu occiſoꝝ in corde maris . Nunquid dicens loqueris . deus ego ſum . Item tertio ſathanan predictū citari fecit ſuper ſupbia ⁊ arrogantia eius per eundē ezechielē xxix et xxxij c . Factum eſt verbum dñi ad me dicens fili hominis loqueris ↄtra pharaonē et dices hec dicit dñs . Ecce ego te pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum et dicis . meus eſt fluui⁹ et ego feci me metipſum et ponam frenum in maxillis tuis . leoni gentium aſſimilatus es . et draconi qui eſt in mari . et ventilabis cornu in fluminibꝫ tuis . et conturbabis aquas pedibus tuis et conculcabis flumina eorum . propterea expandam ſuper te rethe meum in multitudine populorum multorum et extraham te in ſagena mea . et proiciam te in terram . Vides ergo quantam fecit deus equitatem . Tres ſucceſſiue ad conuincendum eius maliciā fieri fecit citationes . vt in c ꝓput de do et ↄ tu in auct vt cū de app ↄg § ſed hec colla viij . et in c cum olim de do et contu;

Itē ij cita° ṗcēpt
q̄ ſathanā vniuꝰ
ſoꝝ dñs citari fe
cit ad audiendū
ſmāȝ . vñ ſup̄ fit
mētio facta .

Hᶜ ē tcia cita° et
ſp cū ↄtracōe fā
per quā vniuſoꝝ
dñs fecit citari
ſathanā ꝓpt ſu
pbiā ⁊ arrogā
tiā eius .

Belial ẽplicanſ dicit ꝙ cū hmōi t bꝰ citatioībꝫ nō ſathā nͨ īfernꝰ vocatꝰ fuit. Sed rex tyri ⁊ phāo r̃x egipti.

Dyabolꝰ fecit populū dei adorare ydola.

Ait belial ipſe citationes loquunť ↄtra regem̄ tyri et ↄtra regem egypti pharaonem ⁊ non ↄtra ſathanan et infernū. Ait moyſes. Nonne O neq̃ in poſitionibꝫ tuis apud acta redactis et datꝫ dicis ſathanan regem tyri ⁊ regem egypti. Ergo quid dicis. O belial. Specta modicū. quia tibi veritatē oſtendā ⁊ ſententie iuſtificationē ex veris proceſſibꝫ dic michi. Nonne deꝰ elegit abraham ex omni ſemine ſumens eum ſibi in ſuum. atqꝫ fedus iniens cū deo eiqꝫ dicens. Multiplicabo te vehemēter nimis ⁊ vltra non vocaberis. Abram ſed abraham, Quia prēm multarū gentiū ↄſtitui te. et ſtatuens pactū cū eo ⁊ generationibus ſuis federe ſempiterno dicēs. Et ſim deus tuus et ſeminis tui poſt te/ ⁊ tu ⁊ ſemen tuum p̄pls meus eris. eiſqꝫ imponēs circūciſionē ⁊ ceremonias multas vt gēn xvij c. Ergo dic michi quid fecit atqꝫ patratus eſt p̄nceps infernalis in dicto inferno pplō dei dn̄o eius ⁊ regno eiuſdē. cū p̄mo educebať dictus p̄pls dei de egypto ad terrā promiſſionis qꝛ ↄtaminatus fuit in dicto pplo. Nunquid ipſe infernalis p̄nceps fecit eundem pplm̄ adorare ydola. dicens hij ſunt dij tui iſrahel qui eduxerūt te de terra egypti vt exodi xxxij c ⁊ p̄s c v. Et fecerūt vitulum in oreb et adorauerūt ſculptile. ꝓpter quod in dei pplo ceciderūt pluſq̃ xxiij milia; Item nonne dictus infernalis pn̄ceps in dicto p̄plo dei per filios chore videlicet dathan ⁊ abyron fecit ſciſma inſurgere volentes capud ſacerdotij aaron āputare. ꝓpter quod terra apuit os ſuum ⁊ ipſos cū ſynagoga ſua viuos abſorbuit vt numeri xvi c/⁊ p̄s c v. Apta eſt terra ⁊ deglutiuit dathā ⁊ operuit ſup ↄgregationem abyron. Item nonne ipſe infernalꝭ p̄nceps fecit populum dei imitari beelphegor et eundem fornicari fecit cum filiabus moab contra legem dei. vt numeri xxv c; Item nonne dictus infernalis princeps perſecutus ē dauit vnctum domini per ſaulem malum ſpiritum in ſe habentem vſqꝫ ad mortem excluſiue vt i regꝰ xviij c; Item nonne ſurrexit ſathan contra iſrahel vt dauid numeraret populum. propter quod peſte perierunt ex populo vltra ſexaginta milia. Item nonne dictus infernalis princeps ſeparauit decem tribus iſrahel a vero rege roboam eligentes iheroboam in regem. que tribus exceptis duabus a dicto principe inſtigante ſathana. receſſerūt

recesserūt cū dicto iherobaā a cultura veri dei, ydolaqꝫ adorantes. dc̄o p̄ncipe dicēte eis. Si reuertat̄ dictus ꝑplūs ad robaā dn̄m suum interficient te. vt reuertātur ad dn̄m. ꝓpter qꝫ posuit in ꝯsilio suo vt facerēt duos vitulos aureos ⁊ dicerent toti ꝑplō. Nolite vltra ascendere in iherusalē. ecce dij tui qui eduxerūt te de terra egypti vt iij reg xij; Itē nonne dictus p̄nceps ascendit in abhoiationē super altare sancti scōꝝ. et inibi ꝓ deo viuo a dicto ꝑplō dei se fecit adorari. Quot inibi adulteria. q̄t homicidia. quot desolationes ciuitatū. quot occisiones sacerdotū ⁊ ꝑpli sancti facta fuerūt vt machab̄ i et ij li°; Itē dic m̄. Nonne ꝓpter hoc crimē lese maiestatis in deum temeraria p̄sumptione regnū eiusdē dei sic occupando ⁊ destruendo ꝯmisit. Si ꝯtrariū dixeris mendaciū diceres. Quid loquūꝛ iura sup hijs. Nunquid de iure ꝓpter hoc infernalis p̄nceps regnū qd̄ tenebat a deo sup omnes gentes. potuit a dicto deo ac dn̄o vniuersoꝝ p̄uari. et in eternam mortē iuridica sn̄ia dāpnari. ⁊ fisco dei ꝑpetuum regnū ⁊ eius dominiū applicari. vt C ad .l. iuli ma l q̄sq̄s vi q i § verū. ⁊ in c v̄gent de heretic̄. et melius in c pastorl̄ de sen ⁊ re iudi in cle. Quare hoc egit p̄nceps infernal̄ in dei regno. quod ipse p̄elegerat ex omnib⁹ gentib⁹ et regnis ⁊ hoc ipse p̄nceps negare non p̄t. Nonne ipse tunc dixit credēs p̄occupare dictū regnū dei. Ponam sedem meam in aquilone. ⁊ ero silis altissimo ysaie xiiij°. Nonne ꝓpter hoc eiect⁹ fuit de sceptro suo q̄si stirps inutilis quasi sanie pollutus et obuolutus cū hijs qui interfecti sunt gladio descendit ad fundamenta laci quasi cadauer putridū. Nonne tūc cessauit exactio quieuit tributū. quia dn̄s ꝯtriuit baculū impioꝝ. virgā dn̄antium. cedentē ꝑplōs gentesqꝫ ꝑsequentē crudeliter vt ysaie xiiij c. Quare non suis iuribus ⁊ t̄is stabat ꝯtētus vt de deci c i. xx q ij § i ⁊ ij. Sed quia ꝓpt̄ supdicta non erāt publica deo ⁊ iudici et alijs sicut supra acta fuerūt. Ideo ipse deus tn̄ iustus iudex ꝓbationē dicte notorietatis precomie ezechielē et dauid fecit citari ꝑempt̄. necnon et ipsū p̄ncipem vestrū vt eoꝝ testium iuramēta videret. vt de testi in nomine dn̄i. Cuius tenor talis fuit. Fili hominis dic montā separ hec dicit dn̄s. Audiui vniuersa obprobria tua que locutus es de montib⁹ israhel dicens

ꝓpt̄ homi pc̄cā ex isticu sathane patrata p̄uaꝛ r̄egno. ⁊ fisco dei applicat̄.

deſerta vobis data ſunt ad deuorandū ⁊ inſurrexiſtis aduerſū me ore veſtro . et rogaſtis aduerſū me verba mea . Ego audiui dicit dn̄s letāte vniuerſa terra in ſolitudine te redigā ſicuti gauiſus es ſup hereditatē domus iſrl̄ eo ꝙ fuerit diſſipata . ſic etiam faciam tibi . Ac etiā citamus dauid ⁊ ezechielē vt coram nobis ꝯpareant vt medio iuramento depoſituri teſtimoniū veritatis vt ezechiel xxxv c . Et quid dauid coram ipſo deo ⁊ dn̄o vniuerſoꝝ fuit teſtificatus audias eundē . deus vltionū dn̄s deus vltionū ⁊c̄ vſquequo pc̄tores dn̄e vſquequo pc̄tores gloriabuntur ꝑplm̄ tuum dn̄e humiliauerunt , et hereditatē tuā vexauerunt . Viduā et aduenam interfecerūt ⁊ pupillos occiderūt . ⁊ dixerūt non videbit dn̄s . nec intelliget deus iacob . Polluerūt tēplum ſanctum tuum / poſuerūt iheruſalē in pomorū cuſtodiam . poſuerūt morticina ſeruorū tuoꝝ eſcas volatilibꝰ celi . ⁊ carnes ſanctoꝝ tuoꝝ beſtijs terre . Effuderūt ſanguinē eoꝝ tanꝙ aquā in c̄cuitu iheruſalē / ⁊ non erat qui ſepeliret incenderūt igni ſanctuarium tuum in terra / polluerunt tabernaculum nominis tui . dixerunt in corde ſuo cognaᵒ eorum ſimul quieſcere faciamꝰ omnes dies feſtos dei a terra . Vide dn̄e quanta malignatus eſt inimicus in ſancto . Item quid teſtis fidelis ezechiel fuit teſtificatus O belial audi eundē xxij c . Ecce pͥncipes iſrahel ſinguli in brachio ſuo fuerūt in iheruſalē et effuderunt ſanguinē . patrem et matrē ꝯtumelijs affecerunt in ea aduenam calumpniati ſunt in medio eius . et pupillam ⁊ viduam ꝯtriſtauerunt apud ipſum ſanctuariū tuum dn̄e ſpreuerūt et ſabbata polluerunt ſcelus operati in medio eius . Verecundiora patris diſcooperuerunt . et inmunditiā menſtruate humiliauerūt in proximo ſuo . vnuſquiſqꝫ in vxorem proximi ſui operatus eſt abhominationē . ⁊ ſocer nurum ſuam polluit nepharie . frater ſororē ſuā . ⁊ filiā pr̄is ſui oppreſſit in te . Et tui o deus fuerunt obliti . dic michi o belial . probant ne dicti teſtes ad plenum de nequitia et ſceleribus per principem infernalem in regno dei cōmiſſis atqꝫ patratis . cum in ore duorum ſtet omne verbum de teſti in nomine domini et c licet . A quibus teſtibus pleniſſime deus vt iudex informatus et ingemiſcens et dolens iuridica priuatione totius imperij prīcipis infernalis quaſi ſic lacrimoſe fuit locutus vt ezech̄ xxviij

O cherub tu signaculũ similitudinis plenus sapiã perfect⁹ decoꝛe in delicijs p̄adysi fuisti. ōis lapis p̄ciosus indumentũ tuũ sardis et topasi⁹ ⁊ iaspis crisolitus onix et berillus saphyrus ⁊ carbũculus et smaragdus. Aurũ opus decoris tui ⁊ foramiã in die qua ꝯditus es p̄pãta sunt. Tu cherub extent⁹ et ꝓtegens te posui te in monte scõ dei in medio lapidũ ignitoꝝ ambulasti perfectus in vijs tuis a die ꝯditionis tue donec inuẽta est iniquitas in te. ⁊ in multitudine negotiationis tue repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti et eieci te de monte scõ dei et ꝑdidi te O cherub protegẽs te de medio lapidũ ignitoꝝ. In terrã proieci te añ faciem regũ dedi te vt cernerẽt te. Et adhuc mala peioribꝫ aggrauãdo duplicauit in terris malum suum. ꝓpter quod deus vniuersoꝝ dñs p̄ncipẽ infernalẽ ad audieñ sniãm fecit citari in forma que sequit̃ vt ezechiel' xxi c. Hec dicit dñs deus Tu autẽ ꝓphane ⁊ impie dux isrl'. Cuius venit dies iniquitatis in temp̄e finito. Hec dicit dñs. Aufer tydorũ tolle coronam iniquitatis ponam eum ve qui predaris. nonne et ipse predaberis. ⁊ qui spernis nonne et ipse sperneris. Cum cõsũmaueris depredationẽ depredaberis. Et cum fatigatus desieris contẽpnere contẽpneris. vt ysaie xxiij c. De corone sup̄bie et flori decidẽti glorie exultationis eius. vt ysaie xxviij c. Ideo veni ad iuditium o ꝓphane. quia hodie destruet̃ superbia imperij tui ⁊ dic michi belial. Nunquid p̄nceps infernalis ꝯparuit citatus ad dictam sentẽciam audiendam. Et tu dixisti ꝙ non fuit ipse princeps citatus. Sed ecce taliter fuit ipse ad eam citatus. Si ipse non cõparuit contumax fuit. Sed sententia bene fert̃ in citatum et contumacem vt de offi dele consuluit in glo. in c veritatis de do et contu. et in c sepe de vᵒ sig in cle. Sed ipse deus videns tui prĩcipis ꝯtumãm. sentẽciam iamdictam in sep̄tis se deus ꝓ tribunali tulit ꝓut supra ꝯtinetur vt de sen et re iu. c si li vi. Ait moyses dic michi o belial. Est ne iustificata sup̄dicta sniã ex actis. Ait belial. Nescio. Ait moyses dñe iudex peto vrãꝫ int̃locutoriã sup̄ iustificatiõe iamdcẽ sñie. ⁊ sic scribi. ꝓpter quod salon̄ recipiẽs supradcã allegata. ⁊ ea bñ recensita atqꝫ digesta interlocut⁹ fuit ꝑ sup̄dcã acta dictã sniãm iustificari. Et apud acta fecit scribi.

¶ Ꝓmiſſa iuſtificatiõe ſinē. attēta belial ſtupefact9 rogauit q̃uis iudex habēt ipm̄ ī iure ſuo recõmēdatū.

Que audiēs belial vehemēter fuit ſtupefactus et genuflexus corã iudice ſaloē lacrimabiliter iūctis manib9 ab eodem poſtulauit. vt eū in ſua iuſtitia haberet recõmendatū. cū aliqua intēderet obicere. ɔtra ſupradicta. Quibus obiectis ⁊ ꝓbatis credebat illico obtinere intentū. Cui ſalomon. Audacter loquere. qm̄ ſi iuſtitiã habueris. eandē executione ɔſequeris. Ait belial. Quamq̄ moyſes videat̄ iuſtificaſſe ꝓut ipſe aſſeruit ⁊ vos interlocutus fueritis ſupradictã ſnīam ex actis Tamē ihūs in eius executione ɔtra debitū iuris et iuſtitie modum acceſſit inferni terre et orbis ⁊ habitantiū in eis poſſeſſionē capiendo. ꝓncipe nr̄o vel alio eius nomine ac etiã inferno irrequiſitis. neq; citatis ad eandē. Ponat̄ ſine p̄iuditio q̄ noſter ꝓnceps vel infernus fuerīt de iure ꝓuandi omnib9 ſupradictꝫ cū de facto poſſidebāt. debuit ne ipſe ſic remoueri. non citatus. quia forte poterāt aliqua ſibi ɔpetere. de iure retinendi eadē/ Certe talē remoueri non debebat/ vt xvi q iij volu9/ de ɔceſſi p̄ben cū noſtris/ de reſti ſpo in lr̄is/ de cau poſſ ⁊ ꝓꝓe c ij/ et eſt expꝰſſum C. de. rei. ven. l. ſi; Ideo ſi ipſi iheſu vt aſſerit̄ ſibē traditi fuerīt mundus vniuerſus ac homines et anime ibi degēƺ debuit agere vt traderet̄ ſibi poſſeſſio p̄dictorū ſūmarie agendo. tamē poſſeſſore vocato vt C. ſi per vim vel alio mō l vlt/ de prebeƺ licet epꝯ li vi/ Nemini enī licet rem ſuam ꝓꝓria auctē occupare. C. vnde vi l ſi in tantū/ xvi q vi placuit/ de prebeƺ eum qui ij li vi. et de diuoꝝ porro/ Sed predictus iheſus dominus moyſi in nullo ſupradictis obſeruat̄ omnia ſupradicta temeritate quadã penam dicte l ſi quis et aliorum iurium incurreƺ. Illicite occupauit atq; detinet occupata. Quare iuſtiſſime iudex cum ſim paratus iſta in omni euentu probare: et quod eiſdem probatis placeat dicto iheſu temerario ⁊ violento poſſeſſore excluſo michi nomine quo ſupra plene eandem adiudicare. Quibus per belial dictis. ⁊ ſollicita aure p moyſen auditis. hoc modo predictus moyſes. Salomoni iudici fiducialiter fuit locutus. Rex ſapientiſſime ſaloƺ. q̄q̄m v̄ba belial bene ⁊ ſubtiliter ꝓlata videant̄ ⁊ audientiū aures demulcēt. tū ſalua eius gratia. quia prout narrant̄ de dn̄o meo iheſu non ſunt vera. Quia belial debet ſcire q̄ executio ſententiarum eſt duplex videlicet mera et mixta.

¶ Duplex ē executio ſ. maꝫ. ſ. mera

Mera executio dicit͛ qñ ꝑtibꝫ p̄ſentibꝫ ꝯgnitū eſt de cauſa ab aliquo iudice. et ipſe mandabit alicui ꝙ ſn̄ām exequat͛. vt C. de excuſatione re iudi. l. executorē. et l ſi vt ꝓponis ⁊ talis executoꝛ non debet audire exceptionē. quia nullam habet ꝯgnitionē. ſed tm̄ merā executionē. vt in c paſtoꝛ͛ de offi dele. Niſi talis executoꝛ ſciret ſn̄ām per eum exequendā latā eſſe auctē lrātum falſarū vt de cri fal ſup eo. Vel per falſa inſtruā vel per dolum aduerſarij. Et ſi iſta obitiātur corā tali executore. debet ipſe ſupſedere et non agnoſcere de except͛. ſed potius negotium ſuperioꝛi referre. vt de ſen ⁊ re iu de cetero. Et in c ſi qñ de offi dele. Si executio ſit mixta puta ꝙ habet ꝯgnitionē annexā vt cū dñs mandat alicui reſtitui rem ſuā vel mandat alicui dare beneficiū corā tali executore admittunt͛ exceptiones et habet ipſe ꝯgnitionē eoꝝ. vt de offi dele ex pte. xxv q ij et ſi ꝯgnitio. et de reſcp̄ ſi qñ. ⁊ in c licꝫ eps de p̄bēn li vi. Et taliter tua exceptio o belial debet intelligi. Necnon ⁊ iura ꝑ te ſupius allegata. Tm̄ executionē. quā habuit dñs meus iheſus a nero executorē ſcilꝫ angelo dei. qui nullam habuit cognitionē. niſi merā executionē ſn̄ē dei. Coꝛam quo angelo affuit ⁊ etiam ſathan vt teſtatur zacharias iij c dicens. Et oſtendit michi dominꝰ iheſum ſacerdotem magnū ſtantem coram angelo dñi ⁊ ſathan ſtabat a dextris eius aduerſaret͛ ei. Et dixit dominus ad ſathan ⁊ increpuit dominus in te qui elegit ihr̄lm. et iheſus indutus erat veſtibꝫ ſoꝛdidis et ſtabat ante faciem. Qui reſpōdit ⁊ ait ad eos qui ſtabant corā ſe dicens. Auferte veſtimenta ſoꝛdida ab eo. Et dixit ad eum. Ecce ego abſtuli a te iniquitatē tuam et indui te imitatorijs et dixit. Ponite tydarā nudam ſuper caput eius et induerēt eum veſtibꝫ. Et angelus domini ſtabat et ꝯteſtabatur iheſū dicens. Hec dicit dñs deus exercituū. Si in vijs meis ambulaueris et mandata mea cuſtodieris tu quoqꝫ iudicabis domū meā et cuſtodies atꝛa mea et dabo tibi ambulantes qui nunc aſſiſtūt. Audi iheſu ſacerdos magne. tu ⁊ amici tui qui habitāt corā te qm̄ viri potentes ſunt. Ecce em̄ adducā ſeruū meum ad oꝛientē. quia ecce lapis. quē dedi corā iheſu ſuper lapidem vnum. ſeptem celi ſunt. ecce ego celabo ſcripturam eius ait dñs et auferam iniquitatē terre illius in die vna.

Quid videatur tibi o belial. fuit ne ſnīa dei ſmā ſuptadicta per ſuptadictū angelum executa. In eius executione eras et ſathā affuit ſicut ſupra patet. Quid dicis o belial. Confiteris te iuridice eſſe conuictum. Ait belial. Certe nequaq̄. quia que tu dicis ꝛ que dicta ſunt / vera ſunt de vero meſſya. qui ſaluabit iſraheliticū p̄plm.

nō ē de meſſya.

In quo meſſya requieſcit ſpūs dn̄i. ſpūs ſapientie ꝛ intellectus. ſpūs ꝯſilij et fortitudinis ſpūs ſciē. ꝛ veritatis. ac pietatis. ꝛ replebit eum ſpūs timoris dn̄i. Ipſe vero nō ſcd̄m viſionē oculoꝝ iudicabit. neq; ſᵐ auditū auriū arguet / ſed in iuſtitia arguet ꝛ percutiet terrā virga oris ſui. In ſpū labioꝝ ſuoꝝ interficiet impiū. ꝓpter eꝰ iuſtitiā habitabit lupus cū agno ꝛ pdus cū agno accubabit vitulus ꝛ leo ꝛ ouis ſil̄ morabunť et puer puulus minabit eos vt yſaie xi c. Sed ipſe qui dicit ſe ihm̄ ꝛ ꝓmiſſum in lege meſſyā non ſolū patet ꝙ ipe pacē non dederit alijs atq; fecerit iuſtitiā. ſed ipſe a p̄plo iudeoꝝ ꝯtinuā habuit iram. qui p̄pls dictum ihm̄ ſuſpēdio crucis dāpnauit / et reprobꝯ ab eodē p̄plo vſq; in hodiernū diem eſt habitus ac etiā cū ipſe ihūs eſſ& in humanis. quid fuit locutus. Non veni mittere pacem ſed gladiū. Veni eī̄ ſepare hominē aduerſus patrē ſuū / vt mathei x c. Si ipſe ihūs aliqua ſigna et mirabilia in terris fecit. maiora hijs feciſti tu moyſes in egypto in ꝯſpcū pharaonis. Et etiā helyas antequā raptus eſſ& curru igneo. ꝛ eius diſcipulus elyzeus. Ergo ſi debet ſaluare p̄plm iudaicum meſſyas et ipſe ab eodem populo fuit occiſus. quomodo fuit meſſyas.

belial ꝯputat ſigͣ ꝛ mirabilia p ihm̄ fcā pua / cū dicat ꝙ moyſes maiora hijs fecit ꝛ etiam helyas ꝛ helyſeus.

O belial q̄ ſtulte et ꝯtra inſanā mentē locutus es. temerario motu auſus fuiſti os tuum in celum ponere diuinū ꝛ admirabile ꝯmertiū. Ita ꝓphano et ſacrilego ore noiare. vere lingua tua trāſiuit ſup terrā. An ignoras ꝙ creator humani generis animatū corpus ſumpſit de v̄gine / de qua naſci dignatꝰ eſt homo. ſine crimie ꝓcedēs / et ſuā deitatē nobis largitus eſt. Atq; vt homo ꝓ toto genere huāno mori voluit.

meſſyas natꝰ de virgine.

Ait belial. Ediſcē rogo. qꝛ forte error me opp̄mit. At moyſes apiens os ſuū dixit. Hoc nō ignoras ꝙ deus formauit hoiēm de pura ťra ꝛ v̄gine / que adhuc nō ē expat in ſe maculā alicꝰ pcti. nᶜ aliquis in ſe ꝑter ipm̄ deū fuerat nec fuit opatus vnde geñ i ꝛ ij c;

hō formatꝰ ē de pura ťra et virgine ſᶜ xps ꝛc̄.

812

Item bene nosti ꝙ deus hominē sine iniquitate ⁊ labe pc̄ci de dicta terra ad sui similitudinē creauit siue formauit; Item ꝙ dictus homo extra ꝑadysū ad dei similitudinem formatus in animā viuentē in ꝑadyso sine labe alicꝰ pc̄ci peperit mulierē . euā eidem sotiā; Item ꝓhibitus adam ne de ligno sciē comederet . quia in eo erat mors . Et non credēs mortē suggestione dyabolica ꝯtra ꝓhibitū de ligno ꝯmedit; Item ꝙ ꝓpt illiꝰ ligni esum factus fuit similis deo sciens bonū et malū; Itē ꝙ ipse incōtinēti pc̄cm ꝯgnouit ⁊ ꝓpter dei timorē in medio ꝑadysi a facie dei se abscondit; Item ꝙ ꝓpter eiusdē inobiām ipse homo a dicto deo expulsus fuit a dicto ꝑadyso . vt laboribꝫ ⁊ doloribꝫ fatigatꝰ morte infernali moreretᷣ; Item dictus homo repudiatus a deo venditꝰ fuit in manus inferni;

Qd inquit o belial dices istū hominē formatū et creatum ex virgine et incorrupta matre sine aliquo pc̄co . Similēq; deo . suggestione dyabolica in ꝑadyso peccantē ⁊ dyabolo venditū potuisse redimi ab aliquo nato . in iniquitatibus atq; in pc̄cis ꝯcepto . Nonne deus ꝓspexit sup filios hominū si erat intelligens aut requirens deum . Oēs declinauerūt sil' inutiles facti sunt non erat quī faceret bonum non erat vsq; ad vnū; Item nunquid O belial necessario oportebat ꝙ ipsius hominis pc̄coris redēptio fieret ꝑ aliū natū ex virgine sine pc̄co ꝯceptū . que ꝯcapet ⁊ pareret absq; dolore ⁊ libidine alicꝰ pc̄ci hominē deo similē . Et sicut adam formatus de terra sine pc̄co peperit mulierē sine dolore et labe alicꝰ peccati ꝑ quā fuit ingressa mors in orbem terrarū . Itē similitudinarie oportebat mulierem nasci sine aliquo peccato . que virū similē deo pareret sine dolore et labe alicuiꝰ peccati ꝑ quā dicta mors in orbem terrarū destrueretᷣ et vita recuperaretᷣ amissa . Quia licet nouū fuerit . virū peperisse feiām . Ita fuit nouū feiām parere virū iheremie xxxj c . Quia creauit deus nouū sup terrā . femina circūdabit virū . Et sicut adam peccauit in ꝑadyso ꝑsuasu dyabolico in gula ⁊ superbia . Ipse vō ihesus extra ꝑadysum omnino non peccauit . vt ysaie liij c . Eo ꝙ iniquitatē non fecerit neq; dolus inuentus fuerit in ore eius . sed potius dyabolū et mortē in similibꝫ superbis et gulosis persuasionibus destruxerit . Si adam cōtra prohibitū dei de ligno ſciētie cōmedit ad ſuggeſtionē dyabolicam vt morte moreret̄. Ipſe vero ihūs ad preceptū dei cōmedit de ligno mortis diſſuadente dyabolo vt vitā eternā recuparet vt yſaie liij c Et dominus voluit cōterē eum in infirmitate ſi poſuerit pro peccato animā ſuā. Et ſi adam per eſum ligni vite fact⁹ fuit ſimilis deo ipſe vero in eſu ligni mortis perdidit ipſam ſimilitudinē ſapientie ⁊ ſcientie vt preſciām dei ſimilitudinē perditā per peccatū in morte recuparet vt yſaie liij c Et poſuit dominus in eo iniquitatē omniū noſtrū oblatus eſt quia ipſe voluit. Et ſi adam cognito ſuo peccato et in dei timore cōſtitutus. in medio ligni ſe abſcondit Ipſe vero cōgnita dei miſericordia in ſua caritate in qua omnē expulit timorē. in medio ligni crucis palam in facie dei ſe cōſtituit vt iheremie xi c Venite mittamus lignū in panem eius. Et ſi adam fuit ex peccato a deo expulſus a paradyſo. Ipſe vero morte ſua deſtinens illud pctm/eundē adam recuperauit eundē vt liij c propter ſcel⁹ populi mei percuſſi eum ⁊ dabit impios pro ſepultura. et diuites pro morte. Si adam propter iam dictū peccatū repudiatus et venditus fuit dyabulo atq; inferno. Ipſe vero moriendo eundem de manib⁹ inferni et dyaboli liberauit vt yſaie liij Gratis venūdati eſtis. et ſine argento redimemini Si ipſe adam totum mundū per lignū dulcia ſugendo dampnauit. Ipſe vero totū mūdū in ligno guſtando amara ſaluauit vt yſaie liij, Sicut ouis ad occiſionem ducetur. de anguſtia ⁊ iudicio ſublatus eſt Et ne mireris o belial. Cum non ignores q omnis res per quācumq; cauſam naſcitur per eandem cōtrariam diſſoluitur vt de re iur c omnis. Sic directe et neceſſario oportebat in redemptione humani generis operari ſiue obſeruari. Ratio. quia res de facili reuertit̄ ad ſuam naturam ſcilicet ad libertatē priſtinā vt xxxv di ab exordio/et ff de pac l ſi vnus/ Sed iſte homo natus de virgine cōcepta ſine peccato. et ipſe natus ex ea ſine peccato Nonne fuit iheſus dei filius? quē tu ſic perſequeris Nonne hec ſaluatio ſiue redemptio promiſſa fuit abrahe patriarche. qui obediendo deo immolauit filiū ſuū yſaac propter cuius obedientiā. deus ade inobediām deleuit. dicens eidem abrahe In ſemine tuo benedicentur omnes gentes. et eundem conſtituit multarū gentiū prēm quaſi volens q totali priuilegio ade gauderet

N adā in ligno peccauit. et xp̄s in ligno ſaluauit. Cū ois res per quācūq; cāz naſcit̄ p eādē ſibi cōtrariā diſſoluit̄ vnūqdq;.

Res p quācūq; cām naſcit̄ p eādem ſibi cōtrariā diſſoluit̄.

812

Et q̄ꝗ̄m benedictionē ipſe deꝰ voluit in figura xp̄i abrahe oſtenderet in filio ſterilis vt fidem acciperet in ſemine abrahe eiuſdem per filium virginis. Sed ſi per obedientiam abrahe inobiā ade fuiſſꝫ deleta bene ſequeret̄ ꝙ dictū ſemen abrahe tam ex parte dantis q̄ꝫ ſuſcipiētis debebat eſſe a pc̄co mundū. ſicut fuerunt adam ⁊ eua ante peccatū. Sed qꝛ cū ipſe abrahā eſſꝫ ꝯceptus in iniquitate non poterat hominē abſqꝫ vlla iniquitate natū ⁊ formatū redimere et maxime deo ſimilē q̄s diſſimilis deo. poterāt hominē deo ſimilē et abſqꝫ vllo peccato natū ⁊ formatū redimere? Nonne om̄s poſt adam ſumus nati et ꝯcepti in peccatis et in iniquitatibꝰ. Nonne ꝓpter hoc ſumus diſſimiles deo. In quo nulla eſt iniquitas. Sed omnis equitas habūdat. Ideo nc̄ce fuit vt ipſe qui fuit dei filiꝰ tp̄e p̄finito homo fieret de vͥgine. vt hominē ſibi ſimilē. de virgine terra natū redimerēt.

Ayt belial. Hec ſunt impoſſibilia O moyſes que tu dicis ꝙ virgo debeat parere. ⁊ ꝯcludere vis ꝙ maria mater ipſius. fuit virgo in partu. et poſt partū. Et nonne ipſa in virū habuit ioſeph. et ex eo eſt natus ipſe iheſus hoc ē manifeſtū cui ꝯtradici non p̄t vt mathei p̄° ⁊ luce v°. Ait moyſes ꝙ verum eſt ꝙ ioſeph ſponſus eius fuit. ſed tn̄ eam carnaliter non cognouit. Et poſtq̄ꝫ deſponſata fuit ꝯcepit a ſpū ſcō. Et licꝫ hoc tibi fuerit incognitū o belial tamen noli mirari. qꝛ tāte ſunt vires m̄rionialis ſacrm̄enti. ꝙ ab eo demoniū effugat̄ qn̄ ſancte ⁊ honeſte obſeruat̄. Hec ꝓbant̄ thobie vi c. Ideo non mireris ſi neſcis aliquid de incorruptione virginis marie. Nonne ioſeph voluit eam occulte dimittere. conſiderans eam pregnāte. et dicens ſe huius rei neſcium eſſe. vt mathei ii c. Sed vt huiꝰ virginis habeas veritatē. ſcito ꝙ deus miſit filiū de ea naſciturū. Quia ſicut femina ꝑ quā introiuit mors in orbem terrarū nata fuit ex incorrupto viro adam. ſic iſte deus ⁊ homo naſci debebat ex incorrupta femina. per quā vita excluſa morte ingrederet̄ in orbem terrarū. Et quō poterit dici incorrupta niſi virgo. Et ne mireris ſi hec tibi fuerīt incognita. cū hijs mīora tibi fuerīt et ſunt incognita. O belial ſciuiſti vnq̄ꝫ vbi fuit corpus meum anteq̄ꝫ reſuſcitaſſet me dominus iheſus intrantem cū eo in ſanctam ciuitatem, cum locis mee ſepulture

Rūdet belial ꝙ al legata moyſi. de maria virgine et mr̄e ſūt īpoſſibilia valde.

belial neſciuit corpꝰ moyſi. nō miret̄ ergo ſi ignorauit ihm̄ natū de mr̄e vͥgine maria.

Itē belial neſcit locū vbi poſita erat archa.

fuerit incognitus vſqꝫ ad predictū tēpus vt deut⁹ vlt c ; Item dic michi ſcis tu locū vbi poſita ē archa federis ? Ait belial ſcio Ait moyſes vbi ? dixit belial ihēmias poſuit eam in ſpelūca mōtis in quē tu aſcendiſti vt videres hereditatē dei . et ibi eā muro inſtruxit . Ait moyſes īuenias michi ſpeluncā ipam . Ait belial Neſcio eā . quia locus erat īcognit⁹ donec dn̄s ꝯgreget ꝯgregationē xp̄i ſui/et ꝓpitius fiat ij machab ij c Ergo ait moyſes ne mireris ſi tibi incognitū ſit . ꝙ iheſus humani generis creator . ſine pcc̄o humanū corpus ſūpſit de virgine iamdicta . quod eſt maius ſupdictis/ qꝫ tu ignoſti et ignoras Et ſi hec ſint . cōtra humanū curſū nature . Noli mirari quia multa fecit deus que cōtra naturā fuerūt ; Primo rub⁹ ardebat ⁊ tamē non ꝯburebat Exodi iij virga moyſi ꝯuerſa eſt in colubrū ; vt exodi vij Ex petra percuſſa aqua manauit ; exo xvij et numeri xx Virga aaron ſicca floruit vt numeri xx . Sterelis et ſenex cōcepit et peperit vt geneſ xxi . Aque iordanis ſteterūt et verſe ſunt retrorſū vt ioſue iij . Aſina cōtra naturā locuta eſt ; vt numeri xxi . Sol verſus eſt retrorſū decem horis ; vt yſaie xxxviij Ferrū ſup aquas natauit vt iiij reg⁹ vi c . Item ex ſicco dente maxille aſini aque emanauerūt et ex eo refocillatus eſt ſampſon vt iudicū vi . Si deus voluit in ſupdictis contra naturā operari . Quid mireris de virgine de qua erat naſciturus propterea ipſe dauid loquēs ſic ait pſ cxxxi de fructu ventris tui ponā ſuper ſedem tuā . qui dauid fuit de ſemīe ipſius abrahe de tribu iuda quā deus dilexit . et ex ea ſe naſciturū ꝓmiſerat vt gen̄ xlix . Non auferetur ſceptrū de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittēdus ē et ipſe erit exſpectatio gentium .

Nō ħ multa ſig q̄ de⁹ fecit pt curſū nate Non g⁰ mireē ꝙ v̓go mr̄ pareret xp̄m et manēt v̓go .

Qualiter p⁹ clamores ſcōꝝ prīn in inferno degentiū . deus fuit locutus .

SEd quia dicti patres ſcientes ꝙ ipſe per aliū q̄ per ipſum deum non poterant et ſaluari Inceperunt clamare de inferis dicentes . Utinam diſrumperes celos et deſcenderes . Et nūc domine pater noſter es nos vero lutum . victor noſter et opera manuum tuarum nos ſumus ne iraſcaris domine neqꝫ vltra memineris iniquitatis noſtre . Ecce domine ēſpice . populus tuus omnes nos Ciuitas ſancti tui facta eſt deſerta iheruſalem deſolata . Numquid ſuper hijs continebis te dn̄e tacebis ⁊ affliges nos vehemēter vt yſaie lxiiij .

812

ꝓpter q̄ inclinatus in misericordiā ipse trin⁹ ⁊ vn⁹ sic fuit locutus. Quē mittā. ⁊ quis ibit ex nobis. ait filius. Ecce enim ego. quasi velit dicere. Cum homo peccauit in sapiā tua. que sum ego. Ego sapiā tua redimā eum. et deus ait ei. Vade et dices populo meo huic. Audite audientes et nolite intelligere. Et vide visionē ⁊ nolite ꝯgnoscē. Excecā cor p̄pli. ⁊ aures ei⁹ aggraua. et oculos eius claude. ne forte videant ocul' suis. ⁊ auribꝫ suis audiant et corde suo intelligant ⁊ ꝯuertāᶻ ad sanē eū. Ait filius vsqueq̄ dn̄e. et dixit ei dn̄s donᶜ desoleē ciuitas absq̧ habitatore. et domus sn̄ homine vt ysaie vi c. Ergo o belial. Si deus misit filiū suum et p̄plm̄ iudaycū. non misit eū. vt saluaretᵉ dictus p̄plūs in aduentu dicti filij sui. Quoniā dixit dn̄s filio suo. Excecā cor p̄pli h⁹. et aures eius aggraua. ne forte audiāt et sanem eum. Ideo dictus p̄plūs iudaycus grauatus corde. cecatus ocul' surdus auribꝫ non poterat cū dicto filio dei pacē habere. q̄m eum nec audire nec videre poterāt. Et hec est ratio. quaē non fuit pax inter p̄plm̄ iudaycū et ipsū ihesum Quē dicti iudei occiderūt. ⁊ ad impletionē verbi dauitici p̄s xciij. Captabant in animā iusti. et sanguinē innocentē ꝯdempnabunt. Sed tunc pax fiet cū dicto populo iudayco cū dicto filio dei. q̄n domus isrl' fiet absq̧ habitatore. Et quia potissime dictus filius dei missus fuit ad domū patris sui ⁊ cū gentes exspectabūt vt sup̄ dictū est. et ipse erit exspectatio gentiū. i. quia p̄mo dictus dei filius debebat saluū facere p̄plm̄ gentium ⁊ secūdario p̄plm̄ iudeorū.

¶ nō quaē p̄pls iudaic⁹ odit xp̄m

Hec michi ait belial O moyses? Quare imputatē iudeis mors xp̄i. postq̄ fuerūt excecati ab ipo ihesu ⁊ indurati corde. Certe ipse ihesus fuit in culpa et non ipsi iudei. Ait moyses obcecaᵒ et induratio cordiū iudeoꝝ fuerūt sicut obcecatio et induratio cordiū gentiū. et sic ipi iudei ⁊ gentes equo iure ambulabāt ad credendū ihesū. Sed tn̄ ipi iudei audierūt predicationē ihesu. Viderūt signa ⁊ miracula magna. que nūq̄ aliquis fecit noluerūt ei credere. et hoc est pc̄m qd eis imputatē. ⁊ non mors xp̄i. Quia si credidissent ei. postq̄ crucifixerūt eum. illa mors eis nputata non fuissꝫ. sicut negacio petro ⁊ ei⁹ crucifixo gentibꝫ. Sed gentes vidētes p⁹ crucifixionē

¶ nō q̄re iudeis imputaᶻ mors xp̄i

¶ incredulitas est peccatū qd iudeis ⁊ nō mors corpis xp̄i iputaē.

tanta mirabilia que fiebant ꝑ ih̄m crediderūt vt ps̄ xvij. Populus quē nō ꝯgnouit seruiuit michi. in auditu auris obediūt michi filij alieni mentiti sunt michi. Et hec ratio fuit potissima causa sui descensus ad iudeos vt eos saluaret. Sed vt de domo patris sui siue ecclesia ipse filius sumeret p̄dicatores apostulos vt ipsis iudeis et ꝑplis gentiū p̄dicarent dicit dominus Quō si inferant filij israhel munus in vase mūdo in domū domī et assumam ex eis sacerdotes et leuitas dicit domin⁹ quia sicut celi noui et terra noua que ego stare faciā corā me dicit domin⁹ sic stabit et semen vestrū vt ysaie vl't vt ipse deus ait filio ps̄ xlviij pro patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij ꝯstitues eos principes super omnē terrā. Memores erunt nomīs tui domine in omni generatione et generationē. de qua progenie locutus dixit ysa i. Filios enutriui et exaltaui ait domin⁹. ipsi autē spreuerūt me. Cognouit bos possessorē suū et asinus presepe domi sui. Israhel aūt nō ꝯgnouit me propter quā īcognitionē dictus populus iudaycus debebat eum cruci affigere vt testat̄ idem ip̄e ysa c liiij dicens. Dilata locū tentorij ⁊ pelles tabernaculorū tuorū extēde ne parcas longos fac funiculos tuos et clauos tuos ꝯsolida/ ad dexterā eni et leuā penetrabis ⁊ semē tuū gentes h̄editabūt. De qua gētiū hereditate ysa ix c populus gentiū qui ambulabat ī tenebris vidit lucē magnā habitātib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis de qua loquit̄ ps̄ c xl Et nox idest infidelitas sicut dies illuīnabit̄. et iter nox nocti indicat sciām Vides ne o belial ꝙ̄ clare scripture de filio dei loquūt̄/ꝙ semē dicit̄ populus iudaycus ⁊ quē penetratū ad dexterā et sinistrā gentes hereditabunt.

Miratᷣ belial ꝙ deus tradidit filiū suū ī mortē.

Ayt belial hoc nō ascendit ad cor meū ꝙ deus tradidit in mortē filiū suū ꝓ hoīe seruo. h° abhorrēt leges ⁊ natuā ꝙ deus moriat̄. et omī audienti ē incredibele Et qd̄ pei⁹ est qd̄ tu moyses dicas. deū esse passibilē cū ip̄e sit impassibil'. Ait moyses Dic m̄i o belial. Qui sunt magis obedientes legi. deus vel homines. Ait belial deus quia ipse p̄cepit eam obseruari. Ait moyses si deus est magis obediens legi ꝙ̄ homines ⁊ ipsi hoīes ꝓ v̄tute obie legis ⁊ v̄tute caritatis cōtra nat̄ az seipsos ꝓꝓos morti tradiderūt ꝙ̄to magis ipse deus ꝓ obia legis debet filiū suū tradē in morte huāno generi in sua lege promissum

812

Nonne pro obedientia legis pater occidit filiū et frater frēm vt exodi xxxij c. Nonne rex moab iſrl̄. dedit filiū ſuū ꝑplō obſeſſo fame in holocauſtū in caritate vt iiij reg̃ iij c in fi; Nonne abrahram ad preceptū dei obtulit filiū ſuum in holocauſtū vt geñ xiiij; Nonne gepte galatides ꝓpter votum qd̄ fecit filiam ſuam vnicam deo obtulit in holocauſtū vt iudith xi c; Item nōne mater ſuaſit ſeptē filios potius trucidari q̄ legem dei preuaricari vt ij machabᵒ viij c. Ergo ne mireris ſi deus miſerator et miſericors filiū ſuum in lege ꝓmiſſum pro redemptione p̄pli in morte tradiderit. Et ne credas ꝑ illam mortē. deum paſſum fuiſſe ſed carnē. qua ipſe deus indutus erat. que orta erat ex ſemine abrahe. per quā om̄s gentes debebāt benedici paſſam fuiſſe. Et ipſe deus vt homo paſſus fuit quia ſicut caro ade induxit maledictionē. Ita caro xpriſti induxit benedictionē.

Modo vero ꝓſequoꝛ ait moyſes ordinē ſcripture. Nonne dictus filius dei. Recepto mandato a ſuo prē miſit in terrā p̄curſorē ſuum. qui viam ei p̄parauit in heremo ſcilꝫ iohannē baptiſtam. In quo adimplet᷑ illud malach iij c Ecce ego mitto angelū meum qui p̄parabit viam ante faciē meam et ſtatim veniet ad tēplum ſcm̄ ſuū dominatoꝛ. quem vos q̄ritis et angelus teſtamenti. ⁊c̄. Poſt hec autem quid fecit. Certe reſpexit humilitatē ancille dauitice nate et ꝯcepte ſine labe pc̄ci. Deſcendēſqꝫ de celis et in eius vtero ſe recludens. Et tunc adimplet᷑ illud ſapiē vlt c. Cum quietū ſilentiū tenerent omnia ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter haberet. omīps ſermo tuꝰ dn̄e exiliēs de celo a regalibꝰ ſedibꝰ venit vt durus debellatoꝛ in medio exterminij ⁊c̄. Et qui tranſactis diebꝰ nature de dicta ancilla ſua. virgine ex qua ſumens carnē natus eſt in mūdo. Et ſic adimplet᷑ illud yſaie vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. Et vbi peperit illum virgo. in bethlehem iude. et ſic impletur illud michee vº. Et tu bethlehem euffrata p̄uula es in milibus iuda. Ex te enī egrediet᷑ qui ſit dn̄atoꝛ in iſrl̄. ⁊ egreſſus eius a diebꝰ eternitatis. Nonne natus fuit inter duo animalia vt abacuc iij c dn̄e audiui auditū tuum ⁊ timui. ꝯſideraui opa tua ⁊ expaui in medio duū animaliū ꝯgnoſceris. yſaie i c Bos cognouit poſſeſſorem ſuum et aſinus preſepe domini ſui.

Q̄ moyſes ꝓſeq̄ʳ ordinē ſcp̄tuarū de ihu. et pº de eiꝰ aduētu i carnem.

Ihū nato noua stella apparuit ī oriente.

Et qualem filiū ꝑpit dicta ancilla scilicʒ virgo Audi ysaiam vicesimo capitulo. Paruulus natus est nobis et filius datus est nobis. et factus est prīcipatus super humeꝝ eius. et vocabitur nomen eius amirabilis/ꝯsiliarius deus fortis pater futuri seculi princeps pacis multiplicabitur eius imperiū et pacis non erit finis. Quo puero et filio nato nōne celi nouam stellam dederūt et magi de oriente venerunt vsqʒ ad locū natiuitatis eius ac cū puerū et filiū cum donis ⁊ muneribꝫ adorauerunt Et tunc adimpletum est illud numeri vicesiō tercio. Orietur stella ex iacob ⁊ exurget homo ex israhel et percutiet duces ⁊c̄ Et illud ysaie lx capitulo. Omnes de saba venient aurum et thus deferentes et p̄s septuagesimo p̄mo. Reges tharsis ⁊ isule munera offerent. Reges arabum et saba dona adducēt/ propter quod a dictis magꝭ herodes illusus animo irato ut dictū/pueꝝ et filiū ihesū occidere posset infantes pueros in bethlehem occidit. In quo adimplet̄ illud iheremie xxxi c vox in excelsis audita est lamētationis fletus et luctus. Rachel plorans filios suos et ꝯsolari nolens/q̄a non sunt. Quia rachel fecūda prole in bethlehem sepulta fuit ꝓpter hoc ꝓpheta taliter loquit̄. Nōne ex timore occidendorū per herodem/ maria mater ihesū fugit in egiptum cum filio suo sup̄dicto. quousqʒ ab angelo precepta in iudeam reuerteretur. Et tūc impletū fuit illᷘ ozee xi c. Ex egipto vocaui filiū meū. Qui puer ihesus in mūdo crescens cum hominibꝫ fuit conuersatus. Atqʒ ab eisdem visus. Et sic adīpletū fuit illud baruch iij. Hic est deus vester ⁊ non estimabitur alius aduersus eum. hic adinuenit omnem viam discipline. ⁊ tradidit iacob puero suo et israhel dilecto suo. Post hec in terra visus ē et cum hominibꝫ cōuersatus; Item quis vnq̄ꝫ viuens in mūdo in nomine tanta et talia mirabilia fecit sicut ipse ihesus fecit. In solo verbo mortuos suscitauit leprosos mūdauit. cecos illumiāuit omnes morbos curauit vt ysaie xxxv capitulo. Deus ipē veniet ⁊ saluabit vos Tunc aperientur oculi cecorū et aures surdorū patebunt. tunc saliet sicut ceruus claudus. et aperte erunt lingue mutorum. Produxit et venit iuxta signū a deo dicto populo iudayco ꝑ me datū omibus populis salutaria precepta instituens.

812

Et sic adimpletū fuit illud deut° xviij c ꝓphām suscitabo de medio fratrū suoꝝ · similē ei · cui ponā verba mea in ore suo · loquarqꝫ ad eos omnia que p̄cepero illi · Et hoc erit signū ꝓphe illius · quod in nomine dn̄i ꝓpheta ille p̄dixerit ⁊ non euenerit huic dn̄s non locutus est · Nonne ipse ihesus similis fuit michi in humanitate ⁊ legūdatione et preceptoꝝ qui p̄plo iuday° in omnibꝰ legibꝰ preceptis et signis fuit spretus atqꝫ ↄtēptus tamq̄ si in beel zebub faceret ea · Unde adimpletū est illud ysa i c filios enutriui ⁊c̄ bcs ⁊c̄ · ꝓpter quod et ipse ihesus ait illi p̄plo · Ecce ↄuertar ad gentes · quia verbū indignū fecistis vnde adimpletū est ysaie lxv c · Ecce ego ad gētes que nesciebāt me · ⁊ que non inuocabāt nomē meū· Expandi manus meas tota die ad p̄plm̄ incredulū · quia gradit̄ tota die de via non bona sed post pcc̄a sua · vocaui et non respondistis locutus fui ⁊ non audistis · et faciebatis malū in oculis meis · que nolui egistis ꝓpter quod ecce serui mei bibent et vos sitietis · ⁊ ecce serui mei ↄmedent ⁊ vos esurietis · vt p̄s xviij · populus quē non ↄgnoui seruiuit michi ⁊ in auditu auris obediuit michi · filij alieni mētiti sunt michi · Nonne post hoc ipse ihesus s̄m preceptū sibi datū a deo sibi elegit de eius p̄plō duodecī p̄ncipes et aplōs iuxta numerū p̄iarchaꝝ patrū ↄstituenſ eos in p̄dicationibꝰ super omnē terrā · vt ille cytarista in sp̄u predicens sic ait vt p̄s xliij· Pro patribꝰ tuis nati sunt tibi filij ↄstitues eos p̄ncipes sup̄ omnem terrā qꝛ memores erūt nominis tui dn̄e in omni generatione et generationē · Nonne ipse ihesus publice baptismū in dicto iudeoꝝ p̄plo predicauit · et predicandū ↄstituit in nomine ⁊c̄ · In quo adimpleᵗᵐ fuit illud ysaie lij c · Iste aspergit gentes multas · sup̄ ipsū ↄtinebūt reges os suum · Et zacharie xiiij Et tūc in die illa exibūt aque viue de ihr̄lm · Item nonne ipse ihesus voluit baptisari a suo precursore in quo baptismo audita est vox p̄ris sui et sp̄us sanctꝰ super eum descendit vt p̄s xxviij · Vox dn̄i sup̄ aquas et ysa lxi Sp̄us domini super me eo q̄ vnxit me dn̄s ad annūciandū mansuetis · misit me vt mederer ↄtritos corde · Et ysa xvi · Ecce seruus meꝰ suscipiam eum · electus meus conplacuit sibi in illo anima mea et dedi spiritum meum super eum vt iuditiū gentibꝰ preferret · Nonne ih̄s ipse

In cena ih̄s panē et vinū obtulit in ſacrifitiū corpis ⁊ ſāgnis ſui cōficiendum ·

aſinam et pullū aſcendit atq̄ ſedit ſuper eos intrans iheruſalē cū exultatiōe ⁊ iudeoꝝ magnificētia ēgia Et tūc adipletū fuit illḋ oꝫee ix Exulta ſatis filia ſyon · iubila filia iheruſalē ecce rex tu⁹ venit tibi iuſtus ⁊ ſaluatoꝛ ipſe paup̲ ⁊ aſcenſ⁹ ſup̲ aſinā ⁊ pullū aſine ; Itē nōne qn̄ ih̄s cenā fecit cū diſcipul' ſuis ipſe panē ⁊ vinū in ſacrifitiū corpis ⁊ ſaguīs ſui obtulit ꝯficiendū vnde in eo adipletū illḋ dauiticū ps c ix Dixit dn̄s dn̄o tu es rex in etnū ſm ordinē melchiſedech Quā melchichedech panē ⁊ vinū deo obtulit in ſacrifitiū · et cuius pncipiū non legit̄ neq̄ finis vt geñ xiiij c Et nō dixit ih̄s tu es ſacerdos in eternū ſm ordinē aaron qui carnes in igne in ſacrifitiū obtulit Ergo iuſte eſt facta legꝭ ſacrifitij mutatio per iheſū nouū ſacerdotem ſcd̄m ordinem melchiſedech · Et noli mirari o belial Cum dixerim ih̄m panem ⁊ vinū in verū ſacrifitiū veri corporis et ſanguinis ſui conſtituiſſe et mihi panem carnem veram · et vinū ſanguinē verū eſſe · Quia ſi veritas inuiſibilis fuit in igne ſacrifitij · ⁊ ſanctificatio ſcd̄m ordinem aaron Quātomagis veritas inuiſibilis eſſe debet in pane et vino ſacrifitij ſanctitatis ſm ordinem melchiſedech · Nōne ſacerdotes quādo captiuati ⁊ trāſmigrati fuerunt extra iheruſalem in babiloniā abſtulerūt ſanctū ignē de altari · et quē ſaluari cupientes abſconderunt eum in ſpelunca Et quem ignē poſt lxx annos hij qui reuerſi ſunt de captiuitate inuenerūt in lacu ignis aquam craſſam Atq̄ eam accipientes et eam aſpergentes ſup̲ holocauſtum ſtatim ignis accenſus eſt · et domino holocauſtum libauit vt ij machab · Sed dic michi o belial · ſi ignis ſanct⁹ abſconſus fuit · quomodo reperta eſt aqua in eodem loco Si aq̄ ſuper holocauſta aſperſa fuit quomodo ignis accēſus eſt Si apparuit in loco ignis aqua · vbi eāt ignis · Si videbatur ignis vbi erat aq̄ · Certe dicendū ꝙ ignis in aquā · ⁊ aqua in ignem tranſſbn̄abant̄ ⁊ trāſſbn̄ata fuit Et ſic in veritate panis in carne et vinū in ſanguinē trāſſbn̄at̄ Et ꝙ in pane ⁊ vino debet eſſe ſacrifitiū gentiū ꝓbat̄ yſaie i ⁊ liij c Poſt hec nōne dicti iudei inierunt cōſiliū quō dcm̄ ih̄m ꝑderēt in mortē ꝓpter qḋ impletū fuit illḋ ihē xi c ecce q̄ſi agnus māſuet⁹ q̄ portat̄ ad victimā Et ꝯgnoui quia ſup̲ me cogitauerūt ꝯſilia dicētes mittam⁹ lignū i panē ei⁹ ⁊ deleam⁹ eū de t̄ra viuētiū ⁊ nomē ei⁹ nō memoret̄ vltra

812

Itē nōne ipſē traditꝰ fuit a iuda eius diſcipulo in manibꝫ iudeorū . pro precio triginta denarioꝝ argenteoꝝ . Et dixit dn̄s ad me ꝓice illud ſcuarium decoris precii ū . qꝺ appciatus ſum ab eis et tuli triginta argenteos et ꝓieci illos in domo domini ; Item nonne diſcipuli eius fugierūt . qn̄ ipſe traditus fuit a iuda ⁊ ꝑ iudeos captus pro eo venientes cū armis et fuſtibꝫ . Et tūc adimpletū fuit illud zacharie xiij c Framea ſuſcitare ſuper paſtorē meū . et ſuper virū adherentē michi dixit dn̄s exercituū . percute paſtorem et diſpergent oues gregis ; Item nonne ipſe ihūs a dictis iudeis fuit colluſꝰ facie velatus increpatus atqꝫ percuſſꝰ Et tunc adimpletū fuit illud yſa l c . Corpus meum dedi percutientibꝫ et genas meas velantibꝫ faciem meam non auerti ab increpantibꝫ et ꝯſpuentibꝫ in me dn̄s deus auxiliator meus et ideo non ſū confuſus ; Item nonne erat flagellatus ⁊ dire caſtigatus a predictis iudeis in quo adimpletū illud p̄s lxxij . Laui inter innocentes manus meas et fui flagellatus tota die . ⁊ caſtigatio mea in matutinis ; Item nonne iudei p̄dictum iheſum crucifixerūt perforantes eius manus et pedes . In quo adimpletur illud p̄s xxv dominus regnauit a ligno habetur figura ezee xxxvij circa medium de duobꝫ lignis iſrl̄ ⁊ vide que redacta ad vnū ſignāt crucē et yſa liiij c dilata locū tentorij tui pelles tabernaculoꝝ tuorum extende ne parcas longos fac funiculos tuos et clauos tuos ꝯſolida . Ad dextrā eñ et leuam penetrabis et ſemē tuum gentes hereditabūt vt zacha xiii c . Que ſunt plage iſte in medio manuū tuarū . Et dicet hijs plagatus ſum in domo eorum quí diligebāt me vt p̄s xxi foderūt manus meas ⁊ pedes meos dinumerauerūt omnia oſſa mea diuiſerūt ſibi veſtimenta mea . et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem ; Item nonne iudei predicti . p̄dicto iheſu ſitienti vt ipſe ait dederunt fel et acetū bibere . Et tunc adimpletū eſt illud p̄s lxxiii Et dederunt in eſcam mean fel et in ſiti mea potauerūt me aceto Item quid locutus fuit iudex noſter ſapientiſſimus ſalomō . cū in hūanis ageret de inſipientia et inuidia iudeoꝝ p̄dictum ihm̄ crucifigentiū vt ſapiēcii c . In pſona iudeoꝝ ſic ait . Circūueniamus ergo iuſtū . quí inutil' eſt nobis et contrarius eſt opibꝫ nr̄is et improperat nob' peccata legis et diffamat in nos peccata

Verba iudicꝭ ſalois in pſō iudeoꝝ de eoꝝ inuidia et malitia aduſus iheſū .

diſciplíne noſtre. promittit ſe ſciām dei habere ⁊ filiū dei ſe nominat. factus eſt nobis in ꝯtradictionem cogitationū noſtrarū. Grauis ē nobis etiam ad videñ cum. quoniā diſſimilis eſt aliis vita illius et imutate ſunt vie eius. tanꝙ nugaces eſtimati ſumus ab illo et abſtinet ſe a vijs noſtris tanꝙ ab immundicijs ⁊ ꝑfert nouiſſima iuſtoꝝ. ⁊ glātur patrem deum ſe habere videamus ergo ſi ſermones illius veri ſint. et temptemus que ventura ſunt illi ⁊ ſciemus que erūt nouiſſima illius. Si enī verus dei filius ſuſcipiet illum ⁊ liberabit illum de manibꝰ ꝯtrariorum. Contumelia ⁊ tormentis interrogemus illū vt ſciamus reuerentiā illius et ꝓbemus ſapiām illius. morte turpiſſima ꝯdempnemꝰ illum erit enī ei reſpectus ex ſermonibꝰ illius. Hec cogitauerūt ⁊ errauerunt. Excecauit enī illos malitia eorum. Et neſcierūt ſciām dei neqꝫ mercedem ſperauerūt iuſtitie. Neqꝫ enī predicauerunt honorem animarū ſanctarū. Quoniā creauit deus hominē inexterminabilē ad ymaginem ſue ſimilitudinis fecit illū Inuidia autē dyaboli mors introiuit in orbem terrarū. ⁊ imitantur illum qui ſunt ex parte illius. Quid videtur tibi de hoc O belial. Nonne iudex nē ſaloñ ꝓbauit de modis iudeoꝝ tenēdis i morte ipiꝰ ihū. Videt̄ tibi ꝙ ad lrām ipſi iudei obſeruauerūt. Ait belial hij fuerūt fatui ⁊ obſecati. ſi ꝓmiſſus in lege ipſe fuit ⁊ nō ꝯgnouerūt illum. Ait moyſes. Si deū glorie ꝯgnouiſſent nunꝙ eū crucifixiſſent. Ait belial. Hoc nō credo. Ait moyſes. Nunq̄d ipſe iheſus crucifixus fuit inter duos latrōes Certe ſic. Et tūc adimpletū fuit illud yſaie liij c ꝓ eo ꝙ tradidit animā ſuam in morte et cū ſcelātis deputatus eſt; Item ipſe dixit pēdens in cruce. pater ignoſce illis. quia neſciūt quid faciūt. Et tūc adīpletū ē illud yſaie eodē c. Et ipſe peccatū multoꝝ tulit ⁊ ꝓ trāſgreſſoribꝰ exorauit. Itē nōne ſol obſcuratꝰ ē i eiꝰ morte In q̄ adīpletū ē illud amos viij c. Et erit ī die illa dicit dñs Sol occidit meridie ⁊ tenebreſcē faciā terrā ī die lūis. Et ponā eū q̄ſi luctū vnigeniti ⁊ nouiſſima eiꝰ q̄ſi die amaꝝ. Itē nōne petre ſciſſe ſūt ⁊ mōtes apti ī diuiſiōe vt zachaie xiiij c. Et ſcidet̄ mōs oliuaꝝ ex media pte ſui ad orientē ⁊ occidētē ꝑrupto grādi valle et fugietiſ ſicut fugiſtis a facie t̄re motꝰ ī diebꝰ ozie r̄gis iude; Itē nōne ipſe moriēs emiſit ſpm̄ cū deqꝫ ſuo pr̄i ꝯmēdādo ſm̄ illd̄ ps

812

Deus ñoſter deus ſaluos faciendi ⁊ dñi dñi exitus mortꝭ. Et illud yſaie liij c ꝓpter ſcelus p̄pli mei paſſi illum et dabit impios ꝓ ſepultura. et diuites pro morte ſua. Eo q̄ iniquitatē nō fecerit neqꝫ dolus inuentus fuerit in ore eius. Et ego volui contere eum in infirmitate. Et ſicut ouis ad occiſionē ducetur. Et ſicut agnus corā tondente obmuteſcet. ⁊ non apiet os ſuum de anguſtia. et de iuditio ſublatus eſt. generationē eius quis enarrabit. Et daniel ix c Et poſt lxxij ebdomadas occidet᷑ xp̄s et non erit eius p̄pls qui eum negaturus eſt; Item nonne ipſe mortuus ē ꝓpter pc̄m hūani generis yſaie liij. Vere languores noſtros ipē tulit et dolores nr̄os ipſe portabit ⁊ nos reputamꝰ eum quaſi leproſū et paſſum a deo ⁊ humiliatū et trenoris iiij c. Spū oris noſtri xp̄us captus eſt cui diximꝰ in vmbra tua viuemus in gentibꝫ; Itē nonne vnus militū lancea latus eius pforauit. vt p̄s C iiij ferrū ptrāſijt animā eius. Et yſaie liij. Ipſe aūt vulneratus eſt ꝓpter iniquitates nr̄as. Attritus eſt ꝓpter ſcelera nr̄a ⁊ diſciplina pacis noſtre ſup eum. liuore eiꝰ ſanati ſumus. Om̄s nos q̄ſi oues erramus vnuſquiſqꝫ in viā ſuam declinauit et dñs poſuit iniquitatē omniū noſtrorū. Et zacha xij. Et aſpicient in quem trāſfixerūt; Item o belial nunq̄d cōgruū fuit. q̄ poneret deus in mortē filiū ſuum p̄pli iudayci p̄mogenitū ꝓ liberatiōe et ſaluatione p̄pli gentiū a ſeruitute infernali. ſicut p̄pls gentiū poſuit p̄mogenitū filiū ſuū et pharaonis ꝓ liberatione ⁊ ſaluatiōe p̄pli iudayci a dura ſeruitute egypti; Item nonne ego ait moyſes vſus fui. virga dñi ⁊ eiuſdem p̄cepto graues plagas ⁊ ſigna magna faciendo in egypto. Et nunq̄ȝ valui liberare p̄plm̄ iſrahelitica de manu pharaonis. niſi in morte p̄mogeniti eius vt exo iij; Item oportuit p̄plm̄ gentium liberari a ſeruitute infernali morte p̄mogeniti filij iſrahelitici qui eſt filius dei ſicut p̄plus iſliticꝰ fuit liberatus morte p̄mogeniti gentiū. Et hoc michi dñs oſtendit in via. Ait moyſes Cum me mitteret in egyptū ꝓ liberatione p̄pli iamdicti dixit m̄ ipē deus in hec verba. dic pharaoni. Hec dicit dñs deus. filius meus p̄mogenitus iſrl̄ dixit tibi dimitte p̄plm̄ meū vt ſeruiat michi. et noluiſti dimittere eum. Ecce ego interficiā filium tuū p̄mogenitū. Et cū ipē p̄mogenitus filius pharaonis eſſꝫ in

In illa etate criſtus mortuus ē i qua etate contigit pccm̄ ade.

itinere occurrit ei dn̄s ⁊ volebat eū occidere .ſed tn̄ tulit illico ſephora acutiſſima petrā et circūcidit ꝑputiū filij ſui .Et dixit dn̄s ſpōſus ſanguīs tu m̄ es vt exo iiij c . Ecce quō deus voluit occidere p̄mogenitū gentiū ⁊ occidit/ q̄a ꝓceſſit ad actū Sed tn̄ eūdem occiſū ꝑ aſperſionē ſanguīs filij ſui ſponſi ſāguis ideſt morte p̄mogeniti p̄pli iſrl'itici eū librauit . Cuius p̄pli iſrl'itici p̄mogenitus ih̄s eſt quē ſic perſequeris ; Itē nōne ea etate qua adā formatus fuit et peccauit eadem etate ipſe iheſus moriendo predictum ade peccatum deleuit vt pſalmo xciiij . Quadrāginta annis offenſus fui generationi illi / et dixi ſemꝑ errant corde ; Itē nōne mox moriendo ī cruce anima deſcendit ad inferos .et ſua morte crudelem mortem dedit inferno et in ſanguine ſuo mūdū et non argento redemit . et primos parentes ⁊ alios liberauit de eodem . In quo adimpletur illud ozee xiiij c De manu mortis liberabo eos de morte redimā eos . O mors ero mors tua / morſ⁹ tuus ero inferne Et zacharie ix c Tu quoqꝫ in ſanguiē teſtamēti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu vbi non erat aqua ; Item nōne principem infernalē ipſe iheſus deſcendens ad inferos vinctū proiecit in lacum inferiorem in tenebris ⁊ vmbra mortis ; Item nonne in occurſum deſcenſus illius in lacum totus infernus contēbatus eſt . Nōne ſuſcitauit gygantes Nonne principes terre q̄ inibi erāt de ſolijs ſuis ſurrexerūt et ante ipſum inclinantes atqꝫ proſpitiētes dixerunt . Nonne iſte eſt vir qui cōturbauit terram et cōcuſſit regna qui poſuit orbem deſertum et vrbes eius deſtruxit et vinctis eius non aꝑuit carcerem . et tu vulneratus es ſicut et nos . noſtri ſimilis eſt effectus . detracta ad inferos ſuperbia tua concidet cadauer tuū ſubter te ſternetur tinea et oꝑimentū tuū erunt vermes vt yſaie xiiij c . Dic michi o belial . fuerūt ne hec vera q̄ in īferno fuiſti et hec vidiſti . Itē nōne poſtq̄ ipē deuicit īfernū ⁊ mortē illico ēſumpſit corpus ſuū . qḋ fuerat in corpore terre tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ . ſicut ionas in ventre ceti vt ione ij c Et etiā ēſurrexit a mortuis tꝗ̄ p̄mogenitꝰ mortuorū ⁊ p̄nceps regū terre Quod vidēs in ſpū ille cytharista dauid ſic fuit locutus p̄s xvi . Non dab̄ ſcm̄ tuū vidē corruptōeꝫ nec aīam meā relinques in inferno . ꝓpter hoc letatū ē cor meū et exultauit līgua mea inſuꝑ ⁊ caro mea ꝛ̄qeſcit ī ſpe Itē p̄s iij

Ebdomade septē et ebdomade septuagintadue erūt/ ⁊ rursus edificabit᷑ platea ⁊ muri in angustia tp̄m. Et post ebdomadas sexagintaduas occidet᷑ xp̄us/ ⁊ non erit eius p̄plus/ qui eum negaturus est. Ciuitatē et sanctuariū dissipabit p̄pls cū duce venturo/ ⁊ finis eius vastitas/ et post finem belli statuta desolatio. Cōfirmabit autē pactis m̄ltis ebdomada vna/ ⁊ in dimidio ebdōde deficient hosti et sacrifitiū/ ⁊ in templo erit abhominatio desolationis ⁊ vsq; ad cōsūmationē et finem p̄seuerabit desolatio vt da ix. Unde moyses quasi ex nimia loquela fessus aperuit os suum ad seipsū spm̄ attrahens taliter belial fuit locutus.

Dic michi o belial. Exitus sermonis angelici supra nominati. Quo anno fuit. Nonne fuit in anno p̄mo regni darij regis medoꝝ/ cuius patruus cyrus obtinuit regnū caldeoꝝ viribꝫ babilonie. Quod quidē regnū caldeoꝝ destruxit templū dei/ et iherusalē necnon et ioachim regem iherusalē cū magna parte sacerdotū et iudeoꝝ in captiuitate trāsmigrauit in babyloniam vt iiij reg᷑ vlt/ daniel᷑ i c. Et anno ab vrbe romana cōdita/ cc xliiij anni tunc currebāt/ q̄n videlꝫ supradictus sermo exitū habuit a predicto angelo. Nunc vidēdū est/ quid sit ebdōda/ breuiter dico q̄ septē sunt anni/ ꝓbatio/ dies in ꝓphetis accipit᷑ pro anno vt ozee iiij c ibi dicitur diem ꝓ anno do tibi. Sed quelibet ebdomada habet septē dies/ ergo quelibet ebdomada habꝫ septē annos. et leuit᷑ xv numerabis tibi septem ebdōdas ānoꝝ .i. septē septies. que sil᷑ faciūt annos xlix. Ita ad lrām patet. Sed dic michi o belial. Nōne a die exitus sermonis angelici vsq; ad iteratā recuperationē templi sancti sanctoꝝ ⁊ ciuitatis iherusalē per pumpeium factam. ex desolatione facta. tēpore machabeoꝝ. cōplete sunt ebdomade lxxij que sunt in annis ccc xxxiiij. Et certe/ quod sic probo. Sermo angelicus exitū habuit anno a cōdita vrbe cc xliiij. Et iterato templi et ciuitatis reparatio facta per pumpeiū/ fuit anno ab vrbe cōdita vi lxxix/ demas ab hijs annis annos cc lxiiij. Nonne remanēt cccc xxxv; Item supra in daniele dicit᷑/ q̄ post elapsis ebdomadis septē/ nascet᷑ xp̄us. Nonne o belial/ septē ebdomade sūt/ anni xlix/ certe sic. Sed ipse xp̄s natus fuit/ a condita vrbe anno vijᶜ xxviij. tp̄e octauiani s̄m q̄sdā/ lꝫ s̄m alios fuerit āni vijᶜ xv

De exitu s̄mōis āgelici ⁊ tp̄e eiusde.

Nō hic q̄d sit ebdōda s̄m daielē ꝓphām. ⁊ q̄ dicere

xp̄s nat⁹ fuit āº a cōdita vrbe rōna vijᶜ xxviij tēpe octauiani imꝑatoris.

Nōne abraham tres vidit et vnū adorauit vt geñ xviij. Nōne dauid sic cecinit dicēs ps lxvi Benedicat nos deus deus nr̄ et metuāt eū omnes fines terre. Item quod tu dixisti in ade tēp̄tione geñ iij c scit enim deus ꝙ in quacūꝫ die comederitis ex eo aperient̄ oculi vestri/et eritis sicut dij Ecce primo tu nominasti eū deū / secūdario deos tāꝙ̄ in deo cognoscens scām trinitatē Et loquit̄ ipse ihesus de se. Accedite ad me et audite hec/non a prīcipio locutus in abscondito ex tempore anteꝙ̄ fierent ibi eram ꝛ nūc dominꝰ meus misit me ꝛ spiritus eius vt ysa xlviij. Et q̄d ait deus pater de filio suo. Audi ysaie xlvi. Viri sublimes ad te trāsibunt et tui erūt post te ambulabūt uīctis manibꝰ pergent et te adorabunt/teqꝫ dep̄cabunt̄ tm̄ in te est deus ꝛ absqꝫ te nō est deus vere tu es deus abscōditus saluator isrl̄. Item quid ait filius ysaie xliij Ante me non est formatus deus ꝛ post me non erit/ego sum deus et non est absqꝫ me saluator. Ita ꝙ ip̄e deus factus est homo de semine abrahe/de stirpe dauid/de tribu iuda Et sic sup̄dicta per me dicta verificata sunt.

Belial cognoscit deū triuū et vnū sed hesitat quō sumpsit carnem. de semine dauid.

hic obicit belial de filijs dauid q̄ p̄uaricati sunt legem dei vt salomon ioram.

Hic belial bene cognosco deū triuū et vnū. Sed quomodo verificatur ꝙ ipse sumpsit carnem ex progenie dauid sicut tu dixisti. Nūquid deus irritū fecit pactum? quod pepigit cum dauid et domo eius vt iij reg viij Vbi deus locutus est dauid dicens. Non auferet̄ a te vir corā me qui sedeat super thronū israhel; Ita tamē si custodierint filij tui legem meam et ambulauerīt corā me sicut tu ambulasti/et hoc pactū fuit iureiurando firmatū vt ps lxxxviij et xxxij vbi dicit̄/ de fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. Si custodierīt filij tui testamētū meū ꝛc̄. Modo videndū ē. Si filij dauid seruauerūt viā domini sicut dauid Primo salomon ydola adorauit et deū neglexit vt iij reg xviij; Itē ioram filius iosaphat/nōne adorauit ydola in excelsis vt i paralipo xxi capitulo Et eius filius agothyas similiter vt eodē libro capitulo xxij; Item nunquid cor agar erat rectum cum deo. et sic de alijs. Et maxime de manasse/ qui omnia obprobria obseruauit contra deum. Ergo O moyses si filij dauid non ambulauerūt per viā dn̄i. atqꝫ iureiurādo firmatū fregerūt. Quō est possibile ꝙ deus īcarnari elegāt in stirpe dauit q̄ fuit p̄uaricatx pacti ꝛ iuramēti ipiꝰ dei Ait moyses o belial ꝙ̄ subtilit̄ te moues

812

Ego dormiui et sompnū cepi ⁊ exurrexi ; Item sophonie iij dicit dñs expecta me in die resurrexionis mee in futurū quia iudiciū meum vt ꝯgregē gentes . ps lxxx de celo auditū fecisti iudiciū . terra tremuit ⁊ quieuit cū resurgeret deus vt saluos faceret omnes mansuetos terre . Item ps lx°. Tu autē domine miserere mei resuscita me et retribuā illis . Si ipse ihesus alios a morte resuscitauerit . Est ne hoc dubitabile ꝙ ipe non surrexit Quid ad hoc dicis o belial ? Nonne omnia iamdicta ꝓphetaꝝ ꝯpleta sunt in xp̄o ihesu ? quē tu ꝑsequeris . Nunquid dicis scripturam mendacē ? Cum nephas sit dicere ꝙ scriptura sacra mēciat᷑ vt xxiiij q v . Quid ergo/dic michi o belial . Nunquid ipse resurgēs a mortuis . iam ascendisset in celū . nisi fuissent tua litigia et tue fantastice questiones . vt ꝓphe testant᷑ de eius ascēsione in celum per eum fienda vt ps lxvi . Dominꝰ in eis in synay sancto ascendit in altū captiuā duxit captiuitatē dedit dona in hoibꝫ et ps xviij . A sūmo celo egressio eiꝰ ⁊ occursꝰ eiꝰ vsqꝫ ad sūmū eius . Et q̄re ascēdit in celū/dicendū ē ad pandū sedē suam in cel̄ . Quia regnū eius ōibꝫ dn̄abit᷑ ps lxxxv . Oīs gētes quascūqꝫ fecisti venient ⁊ adorabūt corā te dñe et glorificabūt nomē tuū ; Itē si mathusalē et enoch iusti et helyas in ꝓpriis corpibꝫ etiā ⁊ moyses vt aliqui dicūt assumpti fuerūt/vt gen̄ v ⁊ xiij . Et deut° vlt/⁊ iiij reg̃ ij q̄tomagis ⁊ ihesus ; Itē nonne post eius ascentionē missurus erat spm̄ scm̄ in aplōs suos et in alios qui credituri sunt in nomine eius vt adimpleat᷑ ꝙ dictū est ysaie xliij . Effundā spiritū meū sup omnem carnē ⁊ ꝓphetabūt filij vestri et filie vr̄e ⁊c̄ vt ps c iij . Emitte spm̄ tuū et creabunt᷑ et ēnouabis faciem terre ⁊ sapiē i c . Qm̄ spūs dñi ēpleuit orbem terrarū .

Quid igitur tibi O belial/Es ne confusus in malitia tua/ Ait belial/Amice moyses ꝯfusus nō sū/ Quia q̄ tu dicis verificabunt᷑/cū deus fiet homo . Secūdo quia tp̄us saluationis adhuc non instat/At moyses ridens dixit . Tu belial dicis ꝙ mea dicta erūt vera cū deus fiet homo/O stulte in dictis tuis . Nonne ipse ihesus homo est/⁊ homo deus/ipse ihesus et spūs scūs . Nonne ezechiel̄ i c . Vide similitudinē rote in rota . et spūs vite erat in eis . Quod signat prēm filiū ⁊ spm̄ sanctū .

¶ altercat᷑ belial cōtra oracula ꝓphetarū p moysen allegata euentia de futuro cū deꝰ fiet homo.

daniel vero exponēs p̄dicta ꝑut expoſita ſunt · ꝛ maxime de lapide illo dicens/ Qꝫ in regno quarto terreno/deus ſuſcitabit regnū quītū celi celeſtiū hoīm/quod eſt ſanctoꝝ prīn · Quod etiā probaᷓ daniel vij et de viſione q̄tuoꝛ beſtiarū · que ſignāt ſ̄m eundē danilē quatuoꝛ regna terre et de ſubſequenti regno ſcōꝝ · in eternū ſtabit et non diſſipabiᷓ/neqꝫ populo alteri dabiᷓ · ſꝫ ꝯminuet ꝛ cōſumet vniuerſa regna terre/et ip̄m ſtabit in eternū vt danielis ij c · Sed vt tu ſcias o belial/de abſciſiōe dicti lapidis ſine manibꝰ ꝛ eius tp̄e maīfeſte ꝯpleᷓ in dicto ih̄u/qui fuit et eſt lapis abſciſus de monte ſine manibꝰ · Mons ē deus trinꝰ et vnus/genus iacob in quo beneplacitū eſt ſibi habitare/ lapis eſt ipſe ih̄us qui a deo genitus fuit ſicut a monte lapis ſine manibꝰ abſciſus · Aliter mons diciᷓ genus iacob de quo monte ip̄e genitus eſt in carne ideſt carnem aſſūpſit ſine oꝑatione virilis ſeminis/quod eſt ſine manibꝰ · Et ipſe lapis non ꝑcuſſit p̄mū ēgnū/nec ſcd̄m/nec tertiū · ſed q̄rtū ēgnū ꝑcuſſit qđ ipſe ꝯminuꝫ et ꝯſumet · et alia ēgna terra que a dicto ēgno poſſidenᷓ · Et q̄ ih̄s lapis natus fuit · Florentē dicto quarto regno tp̄e octauiaī et mortuus tempore tyberij · et eodem tempore reſurrexit · Atqꝫ regnū ſacerdotale celeſtiū hominū incepit p̄ncipiū habere · Qđ regnū ſacerdotale quartū regnū romanoꝝ ꝯſumet · et ſibi eum applicabit vt danieᷓ vij c et ibi clarius probaᷓ · Item o belial vis vt oſtendatur tibi · tempus abſciſionis dicti lapidis in natiuitate xp̄i iheſu filij et etiam mortis eiuſdem neceſſariū · Qđ tempus anticipari ſeu prorogari non potuit · Ait belial/libenter audirem · vnde moyſes aperiens librū danielis c ix incepit legē in hec verba·

Florēte ēgno rōnoꝝ tēpe octauiani natꝰ fuit dominꝰ ꝛ ſub tyberio mortuus ꝛ ſepultus atqꝫ a ſepultura mortis ēſurrexit ·

De tēpe natiuitatis dn̄i ꝛ mortis qđ tēpꝰ āticipari ſeu ꝓrogari nō potuit ·

Ecce vir gabriel quē viderā in viſione A p̄ncipio volans tetigit me tp̄e ſacrificij veſptini tetigit me ꝛ locutus eſt michi/dixitqꝫ danieli · Nūc egreſſus ſum vt docerē te et intelligeres ego aūt veni vt indicarē tibi q̄a deſideriorū es · Tu aūt aīaduerte ſ̄monē et intellige viſionē · Septuaginta ebdōde abb̄uiate ſūt ſup ꝑplm tuū ꝛ ſup vrbē ſcāꝫ tuā vt ꝯſumeᷓ p̄uaricatio et finē accipiet pc̄m ꝛ deleaᷓ iniquitas/ꝛ addaᷓ iuſticia ſempiterna ꝛ impleaᷓ viſio ꝛ ꝓphetia ꝛ vngaᷓ ſctūs ſcōꝝ · Scito gͦ et aīaduerte exitū ſ̄monis ꝛ iterꝫ edificeᷓ ih̄l̄m vſqꝫ ad xp̄m ducem

812

Et ego dico tibi/Q̃ licet ſupradicti taliter peccauerũt/non tñ fregerũt pactũ in tantũ/ꝙ ꝓpter hoc ſtirps dauid fuit ẽprobata/Et ſi bene aduˀtiſti/inſtrm̃ pacti ꝑdicti qḋ habet̃ ps lxxxviij vbi non legunt̃ ea que tu dicis/cuius clauſula eſt talis inter cetera. Ipſe inuocauit me pater meus es tu/ꝛ ego ꝑmogenitũ ponã illum ꝛ ponã ſemẽ eius in ſclm̃ ſeculi/Si autẽ dereliquerit filij eius legẽ meam/et in iuditijs meis non ambulauerit/ꝛ iuſtificationẽ ꝓphanauerit et mandata mea nõ cuſtodierĩt viſitabo in virga iniquitates eoꝝ/et in vˀberibꝰ pccã eoꝝ/Sed tamẽ miſericordiã meam non diſpergã ab eo/neqꝫ nocebo in veritate/neqꝫ ꝓphanabo teſtamentũ meũ/et que ꝓcedunt de labijs meis non faciam irrita/Semel iuraui in ſancto meo/ſi dauid menciar ſemen eius in eternũ manebit. Ergo o belial ſi ſupradicti reges filij dauid peccauerĩt/et deũ irritauerũt/tñ ipſe deus viſitauit in grauibꝰ verberibꝰ pccã eoꝝ. Iuxta pactũ ſupradictũ. ꝓpter qḋ non tollit̃/ꝙ deus deſierit incarnari ex ipſa ſtirpe/quam tu dicebas ẽprobari ſuꝑ dictis tuis ratõibꝰ. Et ꝙ predicti filij dauid delinquẽtes fuerũt verberati a dicto deo/ꝓbat̃ in allegationibꝰ tuis proxime dictis. Sed qꝛ licet ipſe ihũs non recepit ſemen ex linea regali ſalomonis ꝓpter regũ pccã/tamẽ ipſe dictũ ſemẽ recepit ex linea nathan filij dauid fratris vterini ſalomõis/luca teſtat̃ c iij. Cuius fuit nathan/q̃ fuit dauid/q̃ fuit yeſſe. Ad aliud quod dicis ꝙ tẽpus ſaluationis non inſtat adhuc. O belial/ait moyſes aduertas/ad me ſi placet. Nonne nabugodonoſor vidit per ſop̃num quatuor regna terre/et aliud quintum regnum quod in eternum ſtare debet/et alteri genti dabitur. Nam per ſtatuã ante ſe poſitã/cuius ſtatue caput aureum erat quod figˀt eius regnũ babylonicũ. pectus eius ꝛ brachia argẽtea erãt/que habent figˀre/regnũ darij regˀ chaldeoꝝ. Venter eiꝰ et femora ex ere qḋ habet figˀre regnũ alexandri et grecoꝝ. Tibie autẽ ferree/ꝑdũ quedã ꝑs erãt ferrea quedã fictil̃. quod habet ſignificare forte regnũ romanoꝝ. Item ipſe nabugodonoſor vidit lapidem abſciſũ de monte ſine manibꝰ/et ꝑcuſſit ſtatuã in ꝑdibꝰ eius ferreis ſiue fictilibꝰ ꝛ ꝯtriuit. Et tũc ꝯtrita ſũt ꝑiter ferrũ teſta argentũ ꝛ aurũ/et q̃ſi in fauilla ꝛc̃. Et lapis q̃ ꝑcuſſit ſtatuã factus eſt mons magnus ꝛ impleuit vniu̾ſam terrã

Non curo de variatioē cronicaꝝ/dūmodo ebdomade vere ꝯple
te ſint in ih̄u/a dicto tempe exitus ꝑmoīs. Et ſup̄dcā iterata tē
pli ⁊ ciuitatis reparatio fuit/anno a ꝯdita vrbe viᶜ lxxix/vij demas
ex annis c lij vel xv natī xp̄i ⁊ xliiij verus numerus ebdōdarū
p̄dcāꝝ remanet deſtitut⁹/ſi nō ſim deſtitutus a cronica. Et ſeq̄
tur in daniele. Et p⁹ lxxij ebdomadas occidiẽ xp̄us/hic nō po
niẽ tēpus iam dicte mortis. niſi ꝙ poſt Sed nō ē curādū quia
poſtq̄ habem⁹ ctā natiuitatē habem⁹ et certā mortē/Sed ipſe ih̄s
mortu⁹ fuit tpe tiberij anno īperij eius xxxvij. et āno a ꝯ̄dita
vrbe anno lxx lxxxiiij p⁹ mortē xp̄i/non p longa tpa deſtrueẽ
regnū iudeoꝝ et ſacdotiū eius/et erit in tēplo abhoīatio deſolati
onis ⁊c̄ ꝑm ipſū danielē Quid videẽ tibi de hijs o belial; Non
pudeat te cōfiteri xp̄m ih̄m/mūdi redeptorē/natū eſſe qm̄ tu dice
bas eū natū nō eſſe. Ait belial/Audi me O moyſes ſemp vir
fidelis fuiſti deo viuo/qui noluiſti eū dimittē q̄ŋ filia pharaoīs
te adoptauit ī filiū. Et potius elegiſti vocari ſeruus dei q̄ filius
regine/ꝓpter qd̄ poſuit deus virgā in manu tua/et te deū in con
ſpcū pharaoīs fecit vt duceres ꝑplm ſuū de egypto ad terram ꝓ
miſſionis. Et nūc video in te ſimilē fidelitatē erga ip̄m/ꝓpterea
dic m̄ ꝑm tuā fidelitatē cū daīel videaẽ narraē ꝓut ſup̄ allegaſti
Cꝫ pcc̄m accipiet finē p mortē xp̄i/et deletū ē Quare acceſſoria
pccati nō acceperūt finē vt deleanẽ/vt maledictōes ꝯuertanẽ ī
benedictiones/qm̄ quid ait deus ad ſerpētē q̄ decepit euā Quia
feciſti hoc maledictus es inter omnia animātia et beſtias terre
ſuper pectus tuū gradieris et terrā comedes cūctis dieb⁹ vite tue
pono inimicitias inter te et mulierē/et ſemen tuū ⁊ ſemen illius
Quid dixit mulieri Multiplicabo erūpnas tuas ⁊ ꝯceptus tuos
in dolore paries filios/et ſub viri ptāte eris ⁊ ipſe dn̄abitur tibi
Quid em̄ ait ade? maledicta terra in ope tuo ī ſudore vult⁹ tui
veſceris pane tuo vt gen̄ iij c vnde ſi deletū eſt pcc̄m per mortem
ih̄u xp̄i/Quare et pene que dn̄derunt ex pcc̄o non ſunt delete.
Nōne ſi tollaẽ pncipale tolliẽ ⁊ acceſſoriū/ete ita/vt in regula
Acceſſoriū de re iu li vi Et hec dixim⁹ ꝙ acceſſoriū eſt pena pec
cati Quia ceſſante cā ceſſare ēte debuit effect⁹ eius vt de appel
cū ceſſante de ꝯſang ⁊ affini Nō debꝫ ergo ſi pcc̄m eſt remiſſum
qꝛ p obiām ꝯtra iobiām ipſe ih̄us per eius mortē grām reſtituit

Xp̄s iheſus moie
baẽ tpe tyberij
anno īperij eius
xxxvij.

maluit moyſes
vōri ſuus dei q̄
filius regine.

812

certe et pena cũ ipſo pcc̃o debet eſſe remiſſa/quia ſi pena duraret peccatũ non eſſʒ remiſſum/vt in reglã peccatũ de re iudi li vi / de vſur cum tu/et xiij q vi c ij . Sed ſi p̄dicte pene ⁊ maledictiões non ſũt abolite per mortẽ xp̄i iheſu/que ſunt effectus cauſe . ergo quõ peccatũ cauſa ẽ abolitũ . Ergo ꝯcludo ex hijs ꝙ ipſe iheſus non fuit verus meſſyas/nec p eius mortẽ eſt abolitũ peccatũ ade et poſterioꝝ . Que audiens moyſes/cor ſuum ꝯturbatũ eſt ⁊ quaſi victus dereliquerat eum/⁊ lumẽ oculoꝝ eius . quaſi cũ eo non erat . Sed tñ intra ſemetipm̄ aiebat/dñe declaratio ſermonũ tuoꝝ illuminet me/qui intellectũ das puul' . Et illico moyſes aperiens os ſuum dixit . O belial/multũ te intricas/per apices iuris/quouſqꝫ peruenis ad ſciãm veritatis . dico tibi . ꝙ tã pcc̃m cauſa . q̃ȝ effectus pena ſunt abolita . Vis vt tibi oſtendã Nonne p̄mo dixit deus ade ex omni ligno padyſi ꝯmede . de ligno autẽ ſciẽ boni ⁊ mali ne ꝯmedas . In quacũqꝫ em̃ die ꝯmedetis morte morieris . Et vltra hoc eidẽ ade . deus dixit . Qui cõmedens fuit mortuus ipſo iure . ⁊ anima ⁊ corpore factus fuerãt mortal' ; Item cũ deus vellet exquirere hoc pcc̃m . Quid dixit adam deo . Mulier quã dediſti michi in ſotiam dedit michi de ligno et ꝯmedi . vnde deus ait mulieri . Quare hoc feciſti . Ait mulier . ſerpens decepit me . ⁊ ꝯmedi . Ait deus . Cum tu mulier ſis ſapiẽtioꝛ ſerpẽte pmiſiſti te . ab eo decipi . Et tu adam cũ tu ſis fortioꝛ ⁊ ꝯſtantioꝛ muliere . audiſti vocem eius . Querebatis eſſe ſimilis michi . Qui ſum oĩm creatoꝛ . credidiſti vocĩ ſerpẽtis potiꝰ q̃ȝ voci mee . per memetipſũ ait deus . Magna fuit ſupbia vrã . ⁊ pcc̃m . ꝓpter peccatũ ꝓhibitionis eſus ligni . Ideo graui pena digni eſtis . Sed ꝓ p̄mo pcc̃o . quia ꝯmediſtis . ꝯtra ꝓhibitionẽ aliã penam vobis non infero . niſi ꝙ morte moriamini . ſicut p̄dixi vobis . Pro ſecũdo pcc̃o . quia peccãdo crediſtis ſupbe ⁊ temerarie michi ſiles fieri . et omni virtute quaſi recuſantes recognoſcere me eſſe deum et omniũ creatorẽ . pro certo dignũ eſt vt veſtra ſupbia penis corporalibꝫ humilieẽ Tunc ait mulieri . in doloꝛe paries filios . et ſub poteſtate viri eris . Viro dixit . maledicta terra in ope tuo . In laboribꝫ ꝯmedes ex ea . cũctis diebꝫ vite tue ⁊c̃ . Serpẽti dixit . maledictus eris inter õnia animantia ⁊c̃ . Ideo ꝓpter hoc ip̄e deꝰ impoſuit

ꝯcludit belial ex p̄miſſꝭ ꝙ ihs nõ fuit verꝰ meſſias

Ait moyſes ad obiecta ipiꝰ belial ꝙ tã pcc̃m cã q̃ȝ effectꝰ pena ſunt abolita .

tamq̄ noua crimina ſupradictis/nouas penas/ In dolore et labore malediciones/quia ſi pro primo peccato etiam ipſas penarū malediciones impoſuiſſet/ſequeretᷣ ꝙ deus eſſet iniuſtus/quia iudicaſſꝫ bis in idipſum ꝓ vno peccato/ꝙ eſſet ꝯtra illud de pe di iij § hijs auctibꝫ/Ergo neceſſariū dicendū/diuerſa delicta et diuerſas penas/niſi illa pena mortis non ſuffeciſſꝫ pro illo delicto/quia tunc deus potuiſſꝫ inferre duas penas vt xxij q i c. Si quis cuiuſlibet/de rap c in archiepātu/et de calumpni c cū fortius/ Sed pena mortis bene ſuffitiebat/que tm̄ p deum ꝓ illo peccato impoſita fuit p̄mo dico ꝙ ſi multiplex fuiſſꝫ pena expꝛ̄ſſa ꝓ pc̄co vno minor deberet eligi vt li di eos xxiiij q Si quis dederit quia in penis benignior interpretatio ē facienda vt ij q ij nōn dꝫ de re iu in penis li vi/Ergo ꝯcludendū eſt ꝙ duo fuerūt delicta ⁊ diuerſa/et duas penas et diuerſas ſupradictas fuiſſe impoſitas Sed quia p̄mo fuit pena mortis/q̄ꝫ pena laboris ⁊ doloris/ Ideo primo debuit aboleri/vt in re iu q̄ prior/de re iu li vi/de prebēij eum q̄ coli/et de or ꝯg cū dilectus/ Sed ipſe iheſus primo deleuit penam mortis anime moriendo/et poſtea penam doloris corporis reſurgēdo/qꝛ ante mortē ſuam laborē ⁊ dolorē paſſus fuit vt homo/pꝰ reſurrectionē in nullo paſſus fuit nec poterat pati qꝛ totum pc̄m ꝯſumptum fuit in eo et etiam pena pc̄ci/ Sed p̄dictā penam mortis quo ad animas oſtendit hominibꝫ aboleri pꝰ mortem ſcilicet ſm baptiſma vt ipſe ait diſcipulꝭ eius/Ite baptizate oīs gentes in noīe prīs et filij et ſpūs ſancti. Et ſi quis non renatus fuerit ex aqua et ſpiritu ſcō non intrabit in regnū celorū. Sed penam laboris ⁊ doloris noluit demōſtrare neqꝫ demōſtrabit abolitā donec oīs hoīes in eius noīe baptizati ſpm̄ emittāt ⁊ a morte reſurgāt ſicut ipē ih̄s emiſit ⁊ a morte reſurrexit. Et hoc erit cū venit ſcd̄o tp̄e gn̄alis viſitationis p dictū ih̄m fiende qꝛ ſicut ipē pꝰ ꝯmiſſum mortis pc̄m p adam ⁊ puitū inq̄ſiuit. Qua de cā euenit ⁊ inueniēs cām pc̄ci pc̄cātes eoſdē in laboribꝫ ⁊ doloribꝫ puniuit ſicut pꝰ abolitū pc̄m mortis pꝰ eiꝰ mortē ſcd̄o veniens tp̄e gn̄alis viſitatiōis ⁊ inueniens cām pene laboris ⁊ doloris p baptiſmū ⁊ penitētias coequari ipā penā doloris ⁊ laboris delebit. Et dicet mortui reſurgite ⁊ venite ad iuditiū Et oīs reſurgēt cū corpibꝫ ꝓpꝛiis. In q̄bꝫ viuētes fuerūt i hoc mūdo

812

Quam reſurrexionē affectauit dauid ps̄ xv. Caro mea requieſcet in ſpe/quia non dediſti ſcm̄ tuum videre corruptionē/et ps̄ xxvi credo videre bō dn̄i in terra viuētiū. Et iob xix. Scio em̄ ꝙ redēptor meus viuit ⁊ in nouiſſimo die ſurrecturus ſum/et rurſū circumdabor pelle mea/⁊ in carne mea videbo deū/quem viſurus ſum egoipſe/et non alius ſcil; a me/⁊ oculi mei conſpecturi ſunt. Et yſa xxvi. Viuent mortui tui/interfecti mei reſurgēt

De generali r̄ſurrexione.

De q̄ generali reſurrectioē habet̄ plene eze xxxvij c. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego apiam tumulos vr̄os/⁊ ducā vos de ſepulchris veſtris ꝑplūs meus/⁊ ducā vos in terram iſrl̄/⁊ ſcietis quia ego dn̄s/cū aperuero vr̄a ſepulchra/⁊ adduxero vos de tumulis veſtris ꝑplūs meus. et dedero ſpm̄ meum in vobis/⁊ vixeritis ⁊ requieſcere vos faciā. Et tunc abſterget deus omnē lacrimā ab oculis ſanctoꝝ et iam non erit luctus neqꝫ clamor neqꝫ vllus dolor. non eſurient neqꝫ ſitiēt/nec cadet ſuper illos ſol. neqꝫ vllus eſtus/qm̄ p̄ora trāſierūt. Qm̄ ſi non ſic fieret tunc ſmā eſſet inanis/quia totus adam mortuus fuit/⁊ tota caro ade. Qua carne tota mortua ceſſabūt labores ⁊ dolores/p mortē xp̄i impoſiti/toti carni ex pcc̄o per ſmām dei; Vel dicendū/qꝛ ſi pena laboris ⁊ doloris fuiſſꝫ per mortē xp̄i abolita/omnes crederēt in xp̄m. Sed regnū celoꝝ p vim capit̄ .i. ꝙ viri violenti bonorū operū dictū regnū capient et introibūt. Ait belial/o moyſes Quid fiet de ꝑplō iudayco. Nunquid erit in obliuioē corā deo quia tu dicis dictos iudeos iniuſte occidiſſe dictum iheſū filiū dei ꝓut tu dicis. Certe ait belial. Ego reperio ꝙ xp̄s debet negari a ꝑplō/non ſuo/vt daniel ix ibi. Et non erit eius ꝑplūs qui eum negaturus eſt. Ergo ſi ipſe ihūs eſt deus vt tu aſſeris O moyſes vere eius ꝑplūs iudaycus eſt. ſed ipſe negandus eſt a non ſuo ꝑplō. Ergo ipſe ihūs negatus ⁊ mortuus a ꝑ̄plo iudayco non fuit xp̄s/qui ꝑplūs eſt dei/⁊ qui ꝑ̄pls ſecundū preceptū legis dei/dictum iheſū interfecit. Et deut° xviij c ibi ad literam dixit deus O moyſes ꝓpha qui arrogantia dampnatus voluit loqui in nomine meo que ego non precepi illi vt diceret/aut ex nomine deoꝝ alienoꝝ interficient. Sed ſi ipſe ꝑplūs iudaycus agnouiſſet ꝙ ipſe iheſus locutus fuiſſet in noie dn̄i/certe eū nō occidiſſꝫ. Sꝫ potiꝰ eū audiuiſſꝫ; Iuxta qd̄ p̄ceptū illi fuerāt p te

Mouet belial dubiū de ꝑplō iudayco qd̄ inde fiet queqꝫ m̄ltꝭ laudibꝰ ⁊ p̄uilegijs mītit⁹ exaltare.

O moyſes. Nonne pplũs genũs electũm regale ſacerdotiũ/ gẽs ſancta. pplũs acquiſitionis/ quos ipſe deus a pͥncipio dilexit ⁊ fouit/ pp̄ls circumciſus ex genere abrahe/ Et ſemꝑ in iſto pp̄lo rectus deus notus fuit/ Nonne liberatus dictus pp̄ls de egypto ſicco pede mare tranſiuit/ et eius inimicos mare operuit/ Nonne illi populo pluit manna in deſerto nocte deus noctuqȝ in columpna nubis ignisqȝ p̄cedebat/ Solus ipſe pp̄ls dignus fuit legem dei accipere et vocem dei audire/ In qua lege eidem pp̄lo ꝓmiſſus eſt xp̄s ad quem pp̄lm veniet ⁊ liberabit eum a peccatis eius/ Ergo tibi concludo o moyſes/ ꝙ ipſe non fuit xp̄us/ Unde ſubridẽs moyſes videbat̄ truſare cũ belial atqȝ eius dictis dixitqȝ ei/ O belial. An ignores ꝙ ſicut deus pater regnauit in iudea ꝑ circũciſionem. Ita filius eius regnare debet in gentes per baptiſmũ. Et ſpũs ſcũs per inflãmationem caritatis in omnes vt fiat vnũ ouile et vnus paſtor. ⁊ ſicut pater non regnauit in iudeos ſine filio ⁊ ſpũ ſancto. Sic filius non regnabit in gentes ſine patre et ſpũ ſancto. nec ſpũs ſanctus ſine patre ⁊ filio; Sed ipſe filius debebat regnare in gentes per baptiſmũ. etiam cũ patre ⁊ ſpũ ſancto; Ergo in aduentu ipſe pp̄ls iudaycus. non dei pplus erat neqȝ etiam eius filij. Sed ipſe populus negauit ipſũ ihm̄ dei filium atqȝ occidit. Ergo bene dicit daniel. ꝙ non erit eius populus qui eũ negaturus eſt. Et ꝙ hec ſit veritas ꝓbatur yſa lxv c. Ecce ego ad gentes que neſciebant me et que non inuocant nomen meum ⁊c̄. Ad aliud ꝙ iudei iuxta p̄ceptum legis occiderũt xp̄m. ymmo ↄtra preceptũ. quoniã ipſe in nomine dñi locutus fuit predixit et venit iuxta ſignum datum a deo. vt in predicto c xviij deutᵒ ⁊ vt ibi ſequit̄. Si quis non audierit ꝓph̄az illũ extĩabit̄ de plebe mea. Si v̄o pp̄ls iudaycꝰ genꝰ electũ fuit nũc nõ ē q̄ iuxta yſaiã gẽs h̄editabit ſemẽ dcã pp̄li iudaici vt yſa liiij Ergo gẽs ē ⁊ erit genꝰ electũ ⁊ pp̄ls iudaicꝰ genꝰ ē ꝓbũ Sȝ ⁊ ipſe pplũs iudaicꝰ tot et tãta habuit bñficia a deo ſꝑ tñ ipſe pplũs eidẽ deo ingr̄tus Nã illis pedibꝰ quibꝰ aridũ mare trãſiuit ludebat añ ydola q̄ fecit. Item ipſo ore q̄ paulo añ ob necẽ aduͤſarioꝝ cantauit ſimulachra ſibi fieri popoſcit. Item illis ocul' deũ ĩ igne vel nube ↄſpicẽ ſolebat ſimulachra ĩtuebãᶻ manna apꝰ ipſũ pplm̄ faſtidiũ fuit ↄtra deũ murmurãs ad egyptũ.

812

Unde ipſū ꝑplm̄ manu valida eduxerat volens redire ; Idem nō/ne deum irritauit dictus ꝑpls/vt omnes de ꝑplo morerent̄/⁊ nō plures ex ſenioribꝫ eius ꝑpli q̄ duo homines terrā ꝓmiſſionis intrarēt. Sed quia antiqua replicant̄. cū et illa minime feciſſꝫ hoc ſolum/nemo ipm̄ ꝑplm̄ iudaycū dignū iudicaret/q̄ dominū ihm̄ ꝓphetā ſemꝑ eidem vocibꝫ ꝓmiſſum/non ſolum/non recipe voluit/ſed etiam morte peſſima peremit/fecerūt ne hoc gentes vnq̄ dijs vel ydolis eoꝝ/quos et que ſub magnis reuerētijs habebāt. Et qn̄ hec/dijs lapideis ⁊ argēteis ipſe gentes faciebāt quid feciſſent. Si deus immortalis eis innotuiſſꝫ/certe maiora his. Ideo ipſe deus voluit ipſas gentes/ꝑ ſuum filiū ihm̄ xp̄m hereditare/vt ait pater filio ſuo/poſtula a me et dabo tibi gentes ⁊c̄.

Hyt belial O moyſes mirabilis es in dictis tuis. Sed tamen dic michi. Si filius habet in hereditate gentes. Quid fiet iudayco ꝑplo. Nunquid expectabūt deum incarnari/vt liberet ꝑplm ſuum de manu inferi. Ait moyſes/certe non/ſed filius dei iam venit in mūdum/⁊ in eo mortē ſuſcepit pro omni ꝑplō gente/⁊ lingua/qui credituri ſunt in nomine ei⁹ vt yſa xxviij c. Et ꝓieciſti poſt tergum tuū omnia peccata mea quia non infernus ꝯfitebit̄ tibi/neqꝫ mors laudabit te/non expectabūt qui deſcendūt in lacū veritatē tuā/viuens ꝯfitebit̄ tibi ſicut ⁊ ego hodie/pater filijs notā faciet veritatē tuā. Ergo ſi veritas viuens/nota iam facta eſt iudeis. Quomodo iudei expectabūt deum incarnari/cū ipſe deus filium ſuum qui eſt veritas/in mundū miſerat p̄ro redēptione totius generis humani de quo habet̄ figura numerū xvij c vbi deus michi precepit ꝓpter querelā filioꝝ iſrl̄ ꝯtra aaron ſcm̄ pontificem ſumere a p̄ncipibꝫ xij tribuū virgas xij/ꝑ ſingulas tribꝫ. Et vniuſcuiuſqꝫ tribꝫ nomen/ſcp̄tū in v rga/fueruntqꝫ v͛ge xij/preter virgam aaron/q̄s ꝯpoſuit corā domino in tabernaculo teſtamenti. Sequenti die ingreſſus inueni germinaſſe virgam aaron. in domo leui. et turgentibꝫ gemmis erupant flores. qui folijs deſiccatis in amigdalū deformati ſunt. et acceptis virgis ſingul̄. a tribubus ſingul̄. virgam aaron precepit deus referri. in tabernaculum teſtimonij. vt ſeruaretur ibi in ſignum rebelli filiorum iſrahel.

Vgētes dijs ⁊ ydolis ſuis nūq̄ fecerūt tot obprobra q̄t iudei xp̄o quē turpiſſima morte ꝯdēpūt.

V͛ga aarō floruit ſīn adiutorio radical humōris vl alteri⁹ liquoris ab extra.

Modo videndū est que est ista virga aarō reposita in tabernaculū testimonij. que sine adiutorio radicalis humoris turgentibꝫ gēmis eruperat flores. qui folijs desiccatis in amigdalū deformati sunt. Et dicendū est ꝙ est virgo maria portata in templū dei/ que sine adiutorio huāni seminis/ sed obūbratione altissimi erupit gēmas ꝯtemplationis filij dei. eruperūt flores puritatis quibꝫ folijs puritatis dilatatis in amigdalū deformati sunt id est in diuinitatē ⁊ huānitatem/ qm̄ amigdolus habet duas cortices et nucleū/ prima cortex amara/ huānitatē repn̄tat Alia cortex dulcior repsentat diuinitatem. dulcis nucleus repsentat animā hoc est ꝙ illa virgo cōcepit ⁊ peperit amigdalū deū et hominē/ deū latentem hominē manifestū. et aīam nucleū in huānitate et diuinitate/ quia homo non dicit̄ sine anima cū sit ipsa forma corporis.

virga aarō florida btāz v̓ginē mariā rep̄ntat.

Et hanc virginē cum amigdalo xp̄o p̄cipit referri in tabernaculū testimonij idest in eccl'ia scā vt seruet̄ inibi i signū rebelli filiorū isrl'. quorū querele quiescēt adeo ⁊ nō moriēt̄ quia tpe adueniēte p signū dicte virge cognoscent se rebellasse in deū et saluabunt̄. Sed vnū scias o belial ꝙ in tpe p̄finito ipsorū iudeorū fiet saluatio per xp̄m filiū dei qui ē veritas. Audi ꝓphām ezech. xxxvi Tollā quippe vos de gentibꝫ et ꝯgregabo de vniuersis terris et adducā in terrā vrām et effundā sup vos aquā mūdam et mūdabimi ab oibus inquinamētis vrīs. et dabo vobis cor nouū ⁊ spm̄ nouū ponā in medio vrī et auferā cor lapideū de carne vrā ⁊ dabo vobis cor carneū ⁊c̄. ⁊ ihēmie xxiij In diebꝫ illis saluabit̄ iuda. et isrl' habitabit ꝯfidēter ⁊ hoc ē nomē/ qđ vocabit eum Dñs iustus nr̄. ꝓpter hoc ecce dies veniūt dicit dñs et nō dicet̄ vltra viuit dñs/ qui eduxit semē isrl' de t̄ra aquilōis ⁊ de cūctis terris/ ad quos eieceram illos ⁊ habitabūt in terrā suā vt ibi ime

hic nō de saluatione iudeoꝝ et tēpore p̄finito eoꝝ

Exq̄rit belial de tpe saluationis p̄pli iudeorū.

Ayt belial o moyses qn̄ erūt dies illi? Ait xxxiiij c. moys vis edissere? Ait belial eloquere/ q̄a audio vbi loquēs moys dixit Audi danielē xij c. Et a tpe cū ablatū fuit iuge sacrificiū ⁊ posita fuit abhominatio in desolatione dies mille cc xc Sanctus qui expectat ⁊ peruenit ad dies Mille ccc xxxv Tu autē vade ad prefinitū tempus ⁊ stabis in sorte tua et in fine dierū āmodo aduertas ad me belial qm̄ ista abhoīatio desolationis in templo dei cito fiet et exinde auferetur sacrificium.

812

quia ipſe iheſus de ea dixit · vt math xxv · Cum videitis abhominationē deſolationis que dicta eſt a daniele ꝓpha ſtantē in loco ſancto · Ut opinor o belial talis deſolatio/anno lxxiiij cōputādo a natiuitate xpi ⁊ āno a ꝯdita vrbe octingēteſimo xxvij/fuit daniel vero dicit tēpe ablati ſacrifitij vſq; ad dies mille ccxc/qui ſunt in annis xpi · Anni mille ccc lxxiiij/qm̄ dies ꝓ āno dat̄ in ꝓphetꝭ vt ſupra probatū eſt · Quia adiūctis lxxiiij annis xpi/qui p̄cedere debent deſolationē templi iudeoꝝ/ad ſupradictos annos ablati ſacrifitij/recte numerus mille ccc lxxiiij oſtēditur · Et tunc in illo anno in regno xpi incipiet vna grauis et infernał ꝑturbatio/que non matureſcet vſq; ad xxvi annos ſubſequētes · In augmentū mali incipiet · Quibꝰ ꝯpletis incipiet deficere in augmentum boni · Sicut ab illo incipiet vigere malū deficiente bono · Sic illis ꝯpletis incipiet vigere bonū/malo deficiente · In qua ꝑturbatione/ſol ſacerdotij obſcurat̄ · luā imꝑialis et tꝑalitatis non dabit lumē/ſed in ſanguinē ꝯuertetur/ſtelle que erūt lucētes in celo eccliē/ſicut ꝯtra reges tenentes vicē et ꝑnpciatū aplōꝝ cadent ſub celo eccleſie · Et ōnes virtutes celoꝝ eccleſie xpi mouebunt̄ · Tunc ſurgēt pſeudo ꝓphe ⁊ dabūt ſigna et ꝓdigia in potētia ſathane · quia deus recedet a ſcīario ſuo ꝓpter multiplicatas abhominatiōes in eo factas per eius paſtores · ⁊ pctā grauia · Et omnes maledictiones q̄ habent̄ deut° xxxiij ꝯplebuntur in populo ſicut ꝯplete fuerūt in ꝑplo iudayco · Sed dicit daniel · Sanctus qui expectat ⁊ peruenit ad dies mille ccc ix · Et tunc omnia p̄dicta in regno erunt ꝯpleta ꝓ parte · Necnon ſaluatio iudeoꝝ ꝑfecta mediante ſpū ſcō · Quia ſicut tempore magne pacis · ipſe iheſus deſcendit de celis in iudeam de virgine naſciturus · ſic in pace veniet quādo dictos iudeos erit ſaluaturus vt ſequit̄ in daniele · Tu autē vade ad prefinitum tempus et ſtabit in ſorte tua in fine dierum vt yſaie xi · Et erit in die illa · adiciet dominus ſecundo manum ſuam ad poſſidendum reſiduum populi ſui · qui relinquetur ab aſſyrijs et ab egypto · ⁊ affrica et ab ethyopia · ⁊ ab hela ⁊ ſenaar et ab enuch et ab inſuł maris · Et leuabit dn̄s ſignū in nationes et congregabit profugos iſrahel · ⁊ diſperſos iuda colliget a quatuor plagis terre et cantabunt in die illa ·

¶ De abhoīatiōe deſolatiōis ·

¶ tp̄e mgn̄e pacis ihs deſcēdit de cel' ad liberandū gētes · ſic etiā veniet i pace i fine mūdi qn̄ iudeos erit ipe ſaluaturos · nō

¶ ꝯgregabit dn̄s finalit̄ ꝓfugos ⁊ diſpſos iudeos · a finibꝰ t̄re et vnū cāticū cū gētibꝰ decātabūt qꝛ erit vnū ouile et vnꝰ paſtor in die illa nō

Confitebor tibi domine q̄m iratus est michi · conuersus est furor tuus et ꝯsolatus es me · Nec nō om̄s gentes laudabūt dominū et collaudabūt eum om̄s populi · Et hec ī planctu magno dicēt vt zach xij c Et aspiciēt ad me quē ꝯfixerūt ⁊ plangēt planctū quasi sup vnigenitū ⁊ dolebūt sup eum in dolore · sicut in morte vnigeniti/ et in die illa magnus erit planctus in ihrl'm familia dauid seorsū ⁊c̄ Et tunc apphendent decē homiēs ex omnibꝫ linguis gentiū fimbriā viri iudei · dicentes ibimꝰ vobiscū · Audiuiꝰ eni quoniā vobiscū deus vt zach viij c Et corpaliter ī ihrl'm habitabūt vt ezech i c zelatus sum syon zelo ⁊ indignatione magna · hec dicit dominus reuersus sum ad syon et habitabo in medio ihrlm̄ et vocabit̄ ciuitas veritatis filij dei qui est veritas hec dicit dn̄s · Si videbit̄ deficere in oculis reliquarū populi huiꝰ in diebꝫ illis Nūquid in oculis meis difficile erit dicit dn̄s · Qua saluatione iudayca perfecta · post per spatiū mille ānorū erit desolatio in abhominātione desolationū · et deficiēt hostia et sacrificiū in regno xp̄i sicut fuit in regno dei patris sui per gog et magog de quibꝫ habet̄ ezech xxxix c · Postmodū vero aduenit ihs et iudicaturꝰ mūdū · ⁊ cū igne ꝯsumere · Et nemo p̄t scire diē iudicij etiā ⁊ filius dei sup terrā Et eo tp̄e hoies edificabūt ⁊ non ī habitabūt · plātabūt vineas et non bibent vinū Iuxta aūt est dies dn̄i magnꝰ Iuxta est velox nimis · vox dei amara turbabit̄ ibi fortis/dies illa dies ire calamitatis caliginis dies nebule et turbinis/dies tube et clāgoris/sup ciuitates munitas ⁊ sup angelos excelsos · et tribulabo homiēs et ambulabūt vt ceci quia dn̄o peccauerūt · Et effundet̄ sanguis sicut fumus et corpora eorū sicut stercora Sed argentū aut aurū non poterit liberare eos in die furoris domini in igne zeli eius deuorabit̄ oīs terra · quia ꝯsūmationem cū festinatione faciet cūctis habitantibꝫ in terra vt sophonie i c et p̄s xlix Deus deorū dominꝰ locutus ⁊c̄ lege totū Et iohel iij c Quia ecce in diebꝫ illis ⁊ in tp̄e illo cū conuertero captiuitatē iuda ⁊ ihrl'm Congregabo om̄s gētes ⁊ educā eas in valle iosaphat ⁊ disceptabo cū eis ibi sup pp̄l'o meo et hēditate mea isrl' quos dispersērt in nationibꝫ ⁊ diuisērt terrā meā sup pp̄lm meū misērt sortē ⁊ posuērt ī prostibulū ⁊ puellā vendidērt p vino vt biberēt clamate h° in gētibꝫ sc̄ificate bellū suscitate robustos

¶ demū iudicabit deꝰ ⁊ neō p̄t sciē diē illā tube ⁊ clāgoris ī scd̄o aduentu xp̄i ·

812

ↄſurgant et aſcendāt gētes in valle ioſaphat · quia ibi ſedebo vt iudicē oīs gētes in circuitu · mittite falces quia maturauit meſſis/⁊ dominus de ſyon rugiet/⁊ de iheruſalem dabit ſuam vocem/et mouebiť celum ⁊ terra · O belial/ſunt ne plura dicenda ? Es ne bene declaratus de domino meo iheſu/quem tu perſequeris · Ait belial · Nequaꝗ̄ · Nec eum ↄgnoſco · Ait moyſes o ſcelerate ⁊ neq̄ꝗ̄ · Nonne nabugodonoſoꝛ extra legem ↄſtitutus ↄgnouit filiū dei/et tu dicis eum non agnoſcere vt danielis iij c · Qui ait · Ecce video quatuoꝛ viros ſolutos ambulantes in medio ignis/⁊ nichil corruptionis in eis eſt/et ſpecies quarti ſimilis filio dei/ergo nabugodonoſoꝛ ſectatoꝛ legis tue ↄgnouit filium dei/quomodo potes eum licite ignorare · Vis vt dem tibi ſacre ſcripture figurā · cuius ↄcordantia ↄtradici non poterit de eius morte iheſu per quam genus humanū ſaluari debebat · Necnon de eius aſcentione in celum · Ait belial · Libenter audirem · Ait moyſes/lege leuiť xiiij c precipiť leproſū mundatum ad ſacerdotē ducendū/quia ꝓ eius emundatione p̄cipitur offerri ꝓ ſe duos paſſeres viuos ⁊ lignum cedrinū vermiculum ⁊ yſopum/⁊ vnum extinguas/aliū autē viuum ⁊ ligatū in ligno cedrino cū vermiculo et yſopo cocto intinge in ſanguine paſſeris immolati/ex quo aſperget illum qui mundatus eſt ſepties vt iure purgeť/et dimittat paſſerem viuum vt in agrū volet · Leproſus mundatus eſt adam cū poſteris ſuis ſeu mundus peccatis plenus pro eius emūdatione adduciť ad deum ſacerdotē · Cui p̄cipitur vt offerāt pro ſe duos paſſeres viuos lignū cedrinum vermiculum et yſopū/vt ſupra in lege/duo hij paſſeres ſunt eiuſdē nature et ſanguinis/⁊ ſignificant xp̄m mortuū ⁊ viuum/qui alligatus fuit in cruce et inibi immolatus atq; intinctus in ſanguine ſuo et aquis ſacri baptiſmatis ⁊ viuentibꝫ/⁊ deus ſacerdos coaſperſit et emundauit adam leproſū/vel mundū ⁊ dimiſit in cruce/reſurgenſq; a mortuis/volauit ſiue aſcendit in celū

Et iſte ſanguis eſt ſanguis federis/quod pepigit deus cum populo ſuo iſrahelitico/de quo legitur exodi viceſimoquarto · Et quod xp̄iſtus vocatur paſſer probatur per ſcripturam dicentem/factus ſum ſicut paſſer vnicus in domo ſiue edifitio ; Item poſtħ adduci figurā de ſerpēte eneo/ſuſpēſo i ligno vt numeri xix

Xp̄s in ſc̄dō ſuo aduētu iudicabit naciōes i valle ioſaphat.

Lex oībꝫ p̄allegatis belial/adhuc nō ↄgnoſcit iheſū quē pſeq̄tur.

Item ad petitiō ipiꝰ belial moyſes adducit figurā de morte ⁊ aſcēſione iheſu.

Joseph vicarius egipti fili⁹ iacob p̄triarche vōcus fuit saluator mūdi ex eo q̄ totū mūdū liberauit a fame tēpali.

Item figura vacce siue vituli vt numeri xix ⁊ ml̄ta similia Nōne istud potissime figuratiue oñditur et adimpletur. qd̄ de ioseph scribit qui a fame tp̄ali totū mūdū liberauit. ꝓpter quod ⁊ saluator mūdi extitit appellatus Qui ioseph p̄mo missus a suo patre iacob ad eius fratres gregū pastores / si ꝓspera essent cūcta erga ip̄os. Et qui ioseph dictos fratres accusans de crimīe pessimo. ab eisdem venditus fuit argenteis triginta p̄ncipi exercitus pharaonis. Et qui ioseph in domo dicti p̄ncipis morans et omnia domus eius in manu sua tenens. Et cū ē causans stupꝝ dn̄e sue ab eadem extitit de eodem crimīe accusatus apud principem. pallio eiusdem ioseph ab ea ostenso A quo principe ipse ioseph / ī lacū missus / ī ligneis ꝯpedibꝰ suos pedes humiliauit vinctisq; duobꝰ associatis quorū vnus liberatus ad vitā. Alter vero ad mortē turpissimā extitit adeptus. Post hoc dictus ioseph a dictis ꝯpedibꝰ absolutus. Primus post phāonem totius egipti extitit domin⁹. Cui ioseph phāo dedit vxorē filiā putifaris sacerdotis. et tunc ipse erat annorū xxx saluator mūdi ab eodē pharaone fuit appellatus Et expletis ānis septem fertilitatis infra quos tantam frugū habūdantiā aggregauit in horreis egipti velud arenam maris. Et septē aliis annis famis ⁊ sterilitatis aduenientibꝰ. Infra quos nec arari nec seri aut meti poterat. ꝓpt quod omnes prouintie veniebant pro pabulis emendis ad horrea egipti. Fratres quoq; ioseph qui eundem vendiderūt sterilitatem famis temporalis pacientes / coacti sunt ad horrea egipti pro cibis emendis venire Quibꝰ horreis et toti regno preerat ī cōgnitus eis ioseph frater eorum. et ipse cognitis fratribus eleuans vocem cum fletu dixit. Ego sum ioseph frater vester quē vendidistis Ad huc pater meus viuit. et quos in vinculo caritatis extitit āplexatus vt genesis xxxvij capitulo xxix xl xli xlij xliij capitulo. Nonne hec conpetunt in ihesum saluatorem spiritualem animarū totius mūdi. que dicta sunt de saluatore temporali corporū totius mūdi. Qui ihūs missus fuit a patre sūmo deo ad fratres dicti ihesu sacerdotes iudeos et pastores spirituales animarū. Si cuncta essent prospera erga ipsos et qui ihesus eosdem apud prēm accusans de crimine pessimo qui inuidia moti vendiderūt eū p̄ncipi exercitus sacdotū dei viui argenteis xxx.

Joseph ī egipto aggregauit ī horreis egipti habundantiā frugū velud arenas mais

812

Et quī ihesus/morans in domo dicti p̄ncipis . et omnia ſpūalia domus eiuſdē in manu ſua habens . inde eam predicando . et recuſans ſtuprū dn̄e ſue ſynagoge . ab eadem extitit accuſatus apud p̄ncipē de ſtupro/q̄ filiū dei ſe fecit oſtenſa tunica eius ꝓpt hoc/per eundē p̄ncipē ad mortē/in ligno crucis dap̄tus fuit/duobus vinctis hinc inde aſſociatus/de quibus vnus liberatus/ad vitam perpetuam/alter vero ad perpetuam iehēnam dampnatus fuit .

Post hec vero ipſe ihesus abſolutus a ꝯpedib9 crucis/p̄mus poſt deum prēm ſuum totius mundi extitit domin9. Cui ihesu ipſe deus pater eccleſiā/filiam melchiſedech ſacerdotis/qui p̄ncipiū ſue generacionis non habuit neq3 finem dedit vxorem . Et tunc ipſe erat annoꝝ xxx/qn̄ incepit ſtare ante ꝯſpectum dei per predicationē/et ipſe appellatus fuit ſaluator mundi ſpūalis . Et cū ſpūalitas p̄cellat tempalitatē in tpe ſeptuagies ſepties/qui differūt inſimul vt ſol ⁊ luna . Ergo ſi tempe fertilitatis tpalis/fuerūt anni ſeptē tpe fertilitatis ſpūalis ſeptigenties ſepties anni erūt . Unde ꝯpletis ſeptigentis annis fertilitatis ſpūaliū regni ſaluatoris ſpūalis . Infra quos tantarū animarū ſcārum habundantiā ipſe ſaluator ꝯgregauit in horreis eccleſie eius/ſicut arenā maris . Et ſeptingentis alijs annis famis ſpūalitatis aduenientib9 . Infra quos nec per predicationē/nec per ſeminationē verbi dei et xp̄i quaſi medici paganoꝝ ⁊ infideliū/p̄ter xp̄icolas aggregarē in horreis xp̄i ab eodē poterat aggregare . Sed tamē in fine dictoꝝ annoꝝ/creſcet in tm̄ fames ſpūalitatis/q̄ omnes ꝓuintie infideliū veniēt ad horrea xp̄ianitatis ꝓ cibis ſpūalib9 emendis . Fratres quoq3 iheſu iudei/qui eundē vendiderūt/ex ſterilitate famē ſpūalem patientes/coacti ad horrea xp̄ianoꝝ venient/quib9 p̄ſt ⁊ toti rēgno dei ipſe ihesus incognitus a frībus iudeis/ſed ipſe ꝯgnitis fratrib9 iudeis/eleuabit vocem cū fletu dicēs . Ego ſum xp̄us frater veſter qēm vēdidiſtis. Adhuc pater meus iacop viuit . Et in vinculo caritatis āplexabit̄ frēs ſuos/ſicut ioſeph ⁊c̄/de iſta fame ſpūali loquit̄ amos viij c . Ecce dies veniūt dicit dn̄s/emittā famē in terrā/non famē panis/nec ſitim aque. ſed audiendi verbū dei Si vltra qrē figurās ſacre ſcpture ⁊ marie i libris q̄s ego ꝯpoſui

Nō differūt tpalia ⁊ ſpūalia ſicut ſol ⁊ luā q̄m ſpūalitas p̄cellit tpalitatē in tēpore ⁊c.

O belial omnes figure p̄dictorū cedunt ī veritate noui sacerdotiȷ̄ ipsius xp̄i/ et maxime in hiȷs per me gestis in virga michi data In qua multa mirabilia feci. Hic in virga crucis ipse ih̄s maiora hiȷs fecit vt eodē c per totū. Item de abrahā imolante filiū suū ysaac sup ligna gladiū ꝛ ignē portanȷ̄ vt geñ xxiȷ c Necnon in libro iudicū/ quot principes populi nominantur in figuris tot in veritate pronūtiantur de ihesu. Samuel in hely mortuo et in occisione saul/ veterem legem abolitam demōstrat. Porro in sadoch atq; dauid noui sacerdotiȷ nouiq; imperiȷ sacramēta testantur/ prout iiȷ et iiiȷ libri regum A salomone vsq; ozee Regem iuda et regnū describitur israhel/ si historiam ēspicias verba supplicia sunt in literis / si sensum latentē inspexeris hereticorū cōtra ecclesiam xp̄i bella narranē Multa alia possunt de hiȷs recitari que causa breuitatis omitto.

Tex ꝓcessu belial obmutuit quasi ꝯmāducās hincīde trāsit ꝯfusus.

Et belial obmutuit et quasi cōmanducans linguā suam hincinde vadens et premeditādo requiē non habens. permāsit qⁱ ꝯfusus Postea videns moyses q̄ nichil debebat ꝯparte belial petiȷt in causa cōcludi Ait belial Salua gratia tua Non sic sed statuat terminꝰ arbitrarius per iudicē Infra quem ego ꝛ tu moyses debemus ꝓponere excepcioēs allegationes vel defensiones cause ꝯpetentes Ex quo termīo transacto ꝛ p̄dictis defensionibꝫ non allegatis vel neglectis habeāt pro renūtiato eisdē et p iudicē cōcludat in cā de expsso nr̄o cōsensu vt C de iudi l iubemꝰ extra de testi significauerit ꝛ c cām § si Ait moyses bñ/ dicit belial et ita fiat Unde iudex statuit terminū duoꝝ dieꝝ quī cadit ī xv aprilis Ad defensiones ꝓponenȷ̄ allegaȷ̄ ꝛ se defendenȷ̄ ꝓut supra ꝓxime dictū ē/ et ita scriptū fuit apd acta Quo termīo statuto mox belial dn̄dit ad iferos et salutatis sociȷs oīa p̄dicta eisdem narrat habuit vnȷ̄ ꝛ inter demōnia obtētū fuit ꝓ meliori Ex coram saloē vltiꝰ ꝯparte iferni exceptioēs seu allegatioēs nō ꝓponāt sꝫ potiꝰ ī dcā cā ꝯcludāt ꝛ si ī futuro ꝯtigat smāꝫ ferri p salomonē ꝯtra ifernū q̄ ab eo appellet Et obmissa ī cā pn̄cipali/ opponāt ī cā appellatiōis mediāte appellatioē vt de si istru cū iobs et de testi frēnitates ꝛ ita mādatū fuit belial vt ageret.

Hic belial iterū descēdēs ad infernū salutādo ꝯfratres eisdē p̄dicta narrauit per ordinem.

Unde belial in termīo corā iudice ꝯparēs necnō et moyses in eadē p̄ntia affuit ꝛ petiȷt a iudice si aliq̄d velit opponē vel allegare ſeu ꝓducere vel dicere in eoꝝ cauſa. Qui moyſes et belial vno ore dixerūt/ꝙ non. Sed in eadem inſtantia/ipi renūtiauīt allegationibꝰ ⁊ omnibꝰ eoꝝ ꝓbationibꝰ ⁊ in cauſa concluſerūt/⁊ voluerūt pro ɔcluſo haberi/⁊ ſic ſcriptū fuit apud acta/vt de ꝑcuīaē iudic/de cau poſſ ⁊ ꝓꝑe paſtoꝛ/et de ſi inſtru cū dilcūs/licet aliqui dicāt/ꝙ ſit renūciare allegationibꝰ ⁊ aliud cōcludere/ꝑ c qm̄ ɔtra de proba/de quo non eſt multū curandum. Factis talibus concluſionū et renuntiatione mandat iudex ꝑtibus/ꝙ omnes allegationes ⁊ defenſiones factas ſuper hijs in ſcriptis ſibi aſſignent. Super quibꝰ ipſe intēdit mature deliberare/atq; peritos ɔſulere. Cui mox inſcriptis per partes tradite fuerūt. vt de ɔſue ad noſtrā. et xx di eſto ſubiectus. Nec non mandauit vtriq; parti ꝙ cū ipſe habeat ɔſulere ſapientes ⁊ iuriſperitos ſup toto proceſſu. ꝙ infra ſpatiū diei vnius. qui eſt xvi aprilis. vel debeant ɔcordaſſe de ɔſiliarijs eligendis vel ꝙ eidem iudici debeant inſcriptis aſſignaſſe quos ſuſpectos habent. ⁊ ſic apud acta ſcribi fecit. vt iij q v. Quia ſuſpecti. Partes vero eidem reſponderūt dicentes. Sapiens iudex neminē habemus ſuſpectum. Quarū partium dicta iudex ipſe fecit inſcribi apud acta. vnde re exemplato toto proceſſu. ſup eo incepit peritos ɔſulere. Quid iuris ſit de proceſſu. Et p̄mo vlpianū. ſecundo ſceuolam. ſubſequenter alios iuris ɔpoſitores. quomodo et quid de proceſſu eis videretur. Et qualiter ſit in dicta cauſa procedendum. et pronuntiandum. Qui periti receſentes totum proceſſum. eum plene diſcutiētes dicto ſalomoni hoc modo fore pronuntiandum ſuper eo dixerunt. Quia cum etiam in iſto proceſſu ſunt due queſtiones principales videlicꝫ prima emergens et alia incidens et de incidente ſit plene cognitum et probatum. cum principali erat pronuntiandum. quia eo ipſo ꝙ pronuntiatur ſuper principali ſatis intelligit̄ eſſe pronunciatum ſuper incidenti. vt C de or iudi l i. et qua de or cog .i. notat innoc in c cum int ſi de elect. Quo habito conſilio moyſes ſupplicit̄ inſtabat. vt ſmā ferret̄. ⁊ ptes ad audiendꝫ eandꝫ citarētur peremꝑ/vt de iudic cauſamq;. Sed ⁊ ſalonū inſtāter requiſitus mandauit ſcribe actoꝝ partium peremptorie fieri citationem. in hac forma.

Hic ꝑcurātoēs in cauſa ɔcludūt.

Citatio ī foꝝ ad citan̄ ꝓcuratoēs ptiū h⁹ cē ad audiēdum ius dici seu ferri diffinitiuā sententiā.

Salon̄ rex iherusalē atq; a diua sede specialis legatus in causa v̓tente inter belial inferni ꝓcuratorē ex vna parte et moysen ihesu specalem ꝓcuratorē ex alia Azaheli velocissimo cursori Salutē ꝛc̄. Cum a diua sede certa causa vertens inter supdictos specialiter fuit nob̄ delegata/ ꝓut in ē scripto diuino ɔtinet̄. Sed quia iux terminis ꝛ ordine obseruatis in ea ꝓcessim⁹ vsq; ad ɔ̄clusionē inclusiue/ ptibusq; corā nobis instātibꝰ suppliciter ad hoc vt dicta causa celeiorē habeat expeditionē q̄ diffinitiuā sn̄ām de ea ferre debeam⁹. Qua ꝓpter tali auctoritate nostra ymo veri⁹ diuina ɔmittim⁹ et mādamus Quatenus moysen ih̄u ꝓcuratorē ꝛ etiā belial inferni ꝓcuratorē pempt℞ citare debeas atq; cites vt die p̄ma que est xvii april̄ post citationē tuā hora iuditij coram nobis debeāt l̄time ɔ̄parere in loco solito iuditioꝝ/ audituri a nobis diffinitiuā sn̄ām sup iamdicta causa ferendā. Alias si non ɔparuerit/ eoꝝ absentia vel alterius eorūdem non obstañ Quia diuina innōta p̄sentia q̄ntum de iure poterimus procedem⁹/ cites ꝛ ēferas quoniā tue citationi dabim⁹ plenam fidē. hoc ꝓbat̄ de offi de le ɔsuluit de do et ɔtu veritatis in cle sepe de u̓ sig Citatis aūt dn̄s belial ꝛ moyse p azahelē/ et ēlatione citation̄ fcā atq; apud acta scripta ꝛ/ tmio citatiōis adueniente et dn̄o salōe seden̄ ꝓ tribunali ptes iādcē vt ē moris vocate fuerūt vt de do et ɔtu vitatis Et cū psonalit̄ se p̄ntarēt in iuditio ptes Salon̄ sigto scipo subsignaculo crucis talē in scriptis sn̄ām tulit.

Termin⁹ ad audien̄ quād iux ī p̄ma instantia.

Salon̄ vocatis ptibꝰ tulit snā; subsequētem

Nos salon̄ rex ihr̄l'm et iudex a sede diuina speālitez datus in cā et q̄stione v̓tētibꝰ int̄ belial ꝓcuratorē īfernalē actorē ex vna pte ꝛ moysen ih̄u ꝓcuratorē ex alia Olim ꝓ expeditioē dcē cause lrās diuas ēcepim⁹ sub hac foꝝ Alpha ꝛ o ꝛc̄ Ponat̄ totus tenor Quatū lrāꝝ aucte dcm ih̄m corā vob̄ in iuditio ad instantiā sepedcā belial l̄time fecimus euocari siue citari eiusq; ih̄u noīe moyse eiusdē ih̄u l̄timo ꝓcuratore ɔparēte pro parte dicti belial. quidā libellus ɔtinēs possessoriam actionē porrectus extitit ɔtra eiusdē ih̄u ꝓcuratorē. licz dictū iuditiū possessoriū postmodū corā nobis in totū fuit per p̄dictū belial abrenūtiatū Et subsequēter intentatū per eūdē iuditiū proprietatis. In quo iudicō per predictum belial quidem libellus extitit oblatus corā nobis tenoris et ɔ̄tinētie subsequen̄

812

Coram vobis ꝗ̄ ponat̄ totus tenoꝛ/ vt ſupra ꝯtinet̄/ Lite ergo legitime corā nobis ꝯteſtata/ ꝑſtitoqʒ hinc inde de calūpnia iuramento/ factiſqʒ poſitionibꝰ/ et in iuditio oblatis/ necnon reſponſionibꝰ ad ipſas ſecutis/ Inquibuſquidē reſpōſionibꝰ ꝯtra dictas pōnes per ꝓcuratorē dicti Iheſu extitit obiectum/ Qꝛ de petitis ⁊ poſitis ꝑ belial inferni procuratorē per vniuerſoꝝ deū iuris ordine obſeruato/ fuerat ꝯgnitū et ſnīatum ad iudicatū et executū ꝯtra dictū infernū/ ⁊ ipſoꝝ dyaboloꝝ ꝯgregationem pro dicto iheſu/ ⁊ quē ipē deus ſnīalr̄ orbis terrarū et vniuerſoꝝ heredem ꝯſtituit/ et per quē ipē fecerat ⁊ ſclā/ De qua quidē incidēti q̄ſtione/ plenarie iuris ordine obſeruato tā̄ ptibꝰ vocatis/ Noſqʒ recognoſcētes eandē incidentē queſtionē per iuridicā indagationē lītime eſſe probatā/ Sed quia eterni prouidētia iudicis/ de cuius vultu rcā iuditia procedunt vel prodeūt/ vt rcē iudices eligant̄· In orbemqʒ terrarū vt recte iudicēt iuſtitiā diligūt et eoꝝ oculi reſpitiūt equitatē/ Ea ꝓpter dei eterni p̄dicti nominis inuocato ſedētes pro tribunali adiūctoq; nobis daniele actorū notario/ Ac ſuper p̄dictis iuriſperitoꝝ ꝯmunicato ⁊ habito cōſilio diligenti/ et ptibꝰ ꝓpter hoc in nrā p̄ntia vocatis ⁊ ꝯſtitutis/ Et ſnām fieri poſtulantibꝰ/ In hijs ſcriptis ſnāmꝰ et ſentētiādo pronūciamus ſup queſtione ſeu petitione p̄ncipali/ Dictū belial procuratorē/ nomine totiꝰ inferni/ ⁊ ipm̄ infernū et ꝯgregationē infernalē/ nullum ius dn̄ium ſeu iuriſdictionē in orbem terrarū ſeu habitātibꝰ in eo habere/ nec etiā habuiſſe a die ſepedicte adiudicate ſnīe/ Item ſnīamus ⁊ ſnīando pronūtiamꝰ dictū iheſū verū eſſe dn̄m atqʒ fuiſſe orbis terrarū et habitātium in eo/ Atqʒ ius dn̄ium ⁊ iuriſdictionē de omnibꝰ p̄dictis ⁊ eoꝝ ſingulis habere ⁊ etiam habuiſſe a die ſepedicte adiudicate ſnīe Item eadē auctē ſnīamus et ſnīando pronūtiamus· Sathanan tā̄ȝ omniū maloꝝ patratorē/ et quaſi totius ſc̄li deſtructorē/ per p̄dictū ihm̄ in profundū laci captiuatum de iure eſſe et fuiſſe/ Et quēquidē ſathanan ad p̄dictū carcerē in penā p̄ſſorum perpetuo ſnīalr̄ ꝯdep̄nnus/ Et nichilominus dictū ihm̄ vel eius procuratorē ab impetitiōe dicti belial infernalis procuratoris abſoluen̄/ Ipmqʒ belial in lītimis expēn̄ ꝯdep̄nan̄· Quarū taxationē in poſterū obſuamꝰ/ hꝰ ꝓbat̄ de or ꝯg c i cū ſimilibꝰ/ ⁊ de ꝓcuratorꝰ audiē

Incipit ſnīa·

ſnīa

de penis calūp cum ſimilibꝰ Vnde nōrius ſcripſit hoc modo lecta
lata et recitata predicta ſnīa in ſcriptis per predictū iudicē pro
tribunali ſedeñ xxvij aplis . me nōrio pſente/et eidē aſſiſteñ . q̄
omnibꝰ et ſingulis actis cauſe predicte intereſui/de mandato pre
dicti iudicis ſcripſi . Moyſes vero rogauit notariū et teſtes vt
de pdicta ſnīa et eius ꝓlatione ꝯficeret publicū īſtrumentū . Be
lial vero magnis clamoribꝰ excitatus fugiens vt leo cōtra ſalo
monē ſic fuit locutus . Non voluiſti abſcōdere volūtatem tuam
quia tuliſti ſnīam ꝓ ꝯſanguineo tuo . Caro ꝛ ſanguis ſtrīxerit
te vt in c graue de prebeñ Cui belial/ſaloñ ait Tu male dicis cō
tumeliam nobis inferēdo/tamen ſi ſenſeris te ex ſnīa grauari ad
ſupioꝛem appella/vt ij q vi vi omnis oppſſus . Tunc dici vnius
termīo īteruallo quī fuit xxviij aprilis/dictus belial redacta in
hijs ſcriptis appellatione/dictū ſalomonē acceſſit cū notarijs et
teſtibꝰ in foꝛma que ſequit̄ corā eo ſuā appellationē emiſit .

Tenoꝛ appellatio
nis ipſiꝰ belial a
diffinitiua ſnīā

Corā vobis ſereniſſimo dño/dño ſaloē ihrlm rege a ſede
diuina ſpeciali iudice delegato . In queſtione ꝛ cauſa ver
tentibꝰ inter belial ꝓcuratorē infernalē ꝓcuratorio noīe
et ꝑparte eiuſdē ex vna pte/ꝛ ihm filiū ioſeph et marie ex alia
de quibuſdā violentijs ꝛ ſpolijs actis de dnīo orbis terrarū ꝛ
habitantiū in eo/ꝓut in reſcripto dīno pleniꝰ ꝯtinet̄ . Verū pro
pter dcā belial qꝛ cū in dicta cauſa iuxta cōmiſſam vobis poteſtatē
ꝓceſſeritis . In qua magis carnalitatis affectū q̄ȝ iudiciū ratio
nis ſequeñ pro dicto ihu ꝛ cōtradictū belial noīe q̄ ſup ſnīaȝ diffi
nitiuā/ſi ſnīa dici meret̄ et iniquā tuliſtis ꝛ quā belial dicit eſſe
nullā Et ſi qua eſt ex ea ſentiens ſe et cām ſuā et dictā vniuerſi
tatem īfernalē indebite ꝛ ꝯtra iuſtitiā aggrauari . atqꝫ illicite con
dēpnari In hijs ſcriptꝭ ad deū vniūſorū dnm̄ et ad eius dīnam ſe
dem ꝓuocat et appellat Necnō vno ꝯceptu aplꝯos et ꝓceſſum
inſtanter petit īſtantiſſime itm̄ et itm̄ petit cū inſtātia . Sub
mittens ſe dictus belial ac dictā vniuerſitatem atqꝫ bona ipſoꝝ
ſub protectione et defenſione dei vniuerſoꝝ domini/et eius ſan
cte ſedis . Inhibenſqꝫ vobis ſub pena que a iure īfertur iuſte ap
pellationi non deferenti qꝛ a predicta appellatione et proteſtati
one non intendit recedere . per aliquem actum contrarium diuer
ſum vel aduerſum . niſi expreſſe vel in ſcriptis renunciaret eidem

812

Et nota ꝙ si appellatio/in incōtinenti emittit̄ lata sn̄ia/viua voce sufficit appellare et sine scriptis vt C de appel l litigatoribꝰ. Secus si non incontinēti/⁊ in hoc differt diffinitiā ab interlocutoria/Quia ab interlocutoria/siue appellet̄ incōtinēti siue ex interuallo infra decē dies siue in iuditio siue extra in sc̄ptis est appellandū/vt de appel cordi li vi/Differūt autē in alio/Quia qn̄ appellat̄ a diffinitiā non est nccē exp̄mi cām in appellatione/vt ij q vij § forma/Sed qn̄ appellat̄ ab interlocutoria vel ḡuatione ⁊ tunc sic vt in p̄dicto c cordi/et c cū speciali de app. Unde dicta appellatione per salomonē ⁊ admissa/si et inq̄ntum de iure admitti debet/statuit terminū iuris ad aplōs et processus recipiēdos/vt in c ab eo de appel/⁊ in c q̄uis i cle/Ait belial/dn̄e salom̄ multū prorogat̄ causa mea/sed si videt̄ detis michi terminum duoꝝ dierū ad recipiendū aplōs et processum ⁊ ad p̄ntandum me cū dictis aplis corā sede diuina duoꝝ alioꝝ qui terminus cadit in xxij die april. Ait salom̄ fiat tibi sicut petisti/Et illico danieli mandauit taliter prout petijt expediri/ꝓpter qd̄ belial data mercede danieli/eundē rogauit/vt citius expediret̄/q̄m ipse belial valde bene sciebat/ꝙ vsus litigantiū hoc obseruat/ꝙ apli ⁊ processus expensis appellātis debent dari/vt in c q̄uis de app in cle in glo sup v̄bo oblatos/Quo termino duoꝝ dierū adueniēte dictus belial p̄ntialr̄ se ↄstituit corā salomone/⁊ p̄dictos apostolos iterū cū instantia postulauit/Cui salomon aptas sub hac forma tradidit lr̄as que sequunt̄.

belial petit biduū ꝓ tio respōdēdi sibi de apostolis a saloē.

Al̄tmo ⁊ eterno vniuersoꝝ dn̄o atq₃ totius machine mundi sūmo opifici/Salom̄ rex ihr̄lm iudex delegatus a diuina sede datus/Sei p̄m ad pedū oscula beatoꝝ/vestre diuinitati tenore p̄ntium facit manifestū/Qꝫ cū decisio cause q̄ vertitur inter belial procuratorē infernalē ex vna parte ⁊ ihesu ex alterā michi per vrām diuinitatē delegata fuit in hunc modū/Alpha ⁊ o ⁊c̄ ponat̄ totus tenor. Et lite corā me ↄtestata receptis probationibꝰ eoꝝ ⁊ exceptionibꝰ hīc inde actis/iuris ordine in omnibus obseruato ↄtra p̄dictū belial procuratorē infernalē diffinitiuā promulgaui sn̄iam/A qua quidē sn̄ia p̄dictus belial appellās instanter apostolos petijt sibi dari ꝓpter quod ipsū ab obseruatione iuditij mei absoluens/eundem ad pedes vestre diuinitatis

tenor aploꝝ p salonē sibi belial datoꝝ.

cum p̄sentibꝫ et literis dimissorijs remitto ⁊ ad maiorē euidētiā predictorū mei sigilli munimīe roborat. Hec forma probat̄ ij q vi forma apostulorū . et ff de libellis dimissis l vna . et actuū xxv c in fine . Sed si appellet̄ ab īterlocutoria vel grauamīe . inseratur semp tenor appellationis in apostolis ac si iudex deferat appellationi vel ne cum in ap̄lis a diffinitiua nō sit multū necesse . et hoc seruat̄ inter litigantes . Itē nō q̄ iudex in ap̄lis dimissorijs semp debet deferre apellatioī a diffītia . quia cā nō exp̄mit̄ in ea . et sufficit dicē apello apello ab iniqua s̄nia vt de app cū causa quid Secus est in appellatioē ab īterlocutoia . in qua exprimit̄ cā vt in cap̄lo cordi . et in c si a iudice de app li vi . Cui appellatioī iudex p̄t sicut videt̄ sibi iustū deferre vel non deferre vt in c cū appellatioibꝫ eodē ti li vi . Omnibꝫ quidē ap̄lis p belial manualit̄ receptis . et sciens dn̄s belial q̄ p̄dicti termi p̄finitio habebat̄ loco edicti pempt̄ quo ad ipsū appellātē . et etiā cū ad ip̄m appellatū hoc spectaret Ideo se ī dc̄o termīo videlicꝫ xxij die ap̄lis corā diuina sede directe speālit̄ cōparuit vt in c sepe de appel . Et ad attollendū omē dubitū sue cōparitiōis eiusdē fecit fiei publicū īstrumētū . Et nichilominꝰ cōstituēs se dictus belial corā dīna sede vbi cōsistorialit̄ residebat . et decies cētena milia assistebant ei . intrepide taliter et verbotenꝰ proposuit dicens .

Hic belial cū apostolis dimissorijs vel credētialibꝫ accedit ad p̄ntiā dn̄i dei.

Visibiliū ⁊ īuisibiliū creator ⁊ sūmus opifex qui cōfessionē audis amictus lūīe sicut vestimēto extendens celū sicut pellē tegis aq̄s supiora ei⁹ sedes tua in eternū virga directiōis v̄ga ē gni tui īiquitatē odis ⁊ diligis iustitiā me oppssū et ī iustitia grauatū Cū vrō testimōio sb̄ tuba ysaie dixerit Querite iuditiū subuenite opp̄sso ideo dextē vrē v̄tut̄ me opp̄ssis placeat exonerarē Quia sicut nouit vrā dīnitas . cām v̄tentē inter me nomīe ⁊ cōparte toti⁹ īferni . et quedā ih̄m sup q̄busdā violētijs et spolijs . atqꝫ de dn̄io orb̄ terrarū ⁊ habitatiū in eo Illustri ē gi saloī sub vrō s̄ctatis rescripto duxeritis cōmittēdā Qui carnalitatis sequēs affectū ⁊ nō iuditiū rōis p̄ p̄dicto ih̄u cōtra me nomīe ⁊ cōparte quibꝫ sup̄ diffinitiuā licꝫ iniquā tulit s̄nām/si s̄nia dici meret̄ A qua quidē s̄nia licꝫ nulla vel si aliq̄ sentiens me et causam meam Nec nō vniuersitatē infernalē ex ea grauari p̄ut iura decernūt Ad vrām s̄ctatē in hijs scriptis duxi appellādū

812

Quare altiſſime dñe cũ ſũ ꝑatus de eiuſdẽ ſnĩe iniquitate plene docere ſupplico ꝙ alicui iudici neutri parti ſuſpecto dictã cauſam appellationis audiendã placeat delegare/ Cui procurãri dñs ait habes aplõs/ſeu lrãs dimiſſoriales appellationis/ait belial/dñe habeo. Unde porrigens manũ ſuam ad marſubiũ/⁊ exinde extrahens aplõs/ Ipſoſqꝫ ſũmo deo pñtauit/ Quibus lectis ait dñs/ Contẽtaris de ioſeph filio iacop regni egypti vicario/Rñdens belial ait/ Ita dñe/vnde dñs ſub reſcripto ſuo/dicto ioſeph taliter dictam cauſam delegauit.

Rex regum et dñs dñantiũ/ Ioſeph nato iacop pr̃iarche regis egypti vicario/ Salm̃/ Veniens ad pñtiam nrãm belial ꝓcur̃ infernalis/nobiſqꝫ extitit per eum lamentabiliter expoſitũ/ꝙ cũ inter ipm actorẽ nomine quo ſup̃ ex vna ꝑte/et moyſen iheſu procurãrẽ ex alia/ſup quibuſdã violentijs et ſpolijs inferni orbis terrarũ/⁊ habitãtium in eis/⁊ eoꝝ ꝯpetate corã illuſtriſſimo rege ſalomone iudice delegato materia queſtionis verteret/ Idemqꝫ ſalomõ carnalitatis ſequẽs affectũ et non iudiciũ rationis/ Contra predictũ belial diffinitiuã tulit ſnãm:/ licet nullam vel iniquã prout nobis fuit expoſitũ/ Et ſi qua fuit ex ea ſentiens ſe grauari ad noſtrã audientiã appellauit/ Ea ꝓpter mandamus quatꝰ vocatis qui fuerint euocandi/⁊ auditis hinc inde ꝓpoſitis in cauſa appellationis lrĩme ꝓcedas ſnãꝫ ipſam infirmare/vel ꝯfirmare cures/appellatione remota/ſicut de iure fuerit faciendũ/ Teſtes ⁊c̃ datũ padyſi xxij april̃/ Quo reſcꝑto per belial habito/mox dictũ ioſeph accerſiuit/ Et genuflexꝰ corã eo/oſtendit eidẽ reſcriptũ p̃dictũ/atqꝫ pñtauit ꝓut ſupra in alia forma ꝯtinet̃/ Necnon inſtrm̃ ſue appellationis/atqꝫ apoſtolos ⁊ proceſſus/deprecãſqꝫ eundẽ vt in p̃dicta cauſa iuxta cõmiſſionẽ lrãs procedere placeat prout fuerit equitas rationis/ Ait ioſeph libenter/ Et quid petis vt per me in dicta fiat/dñe vt inhibeat̃ ꝓparte veſtra/eidẽ regi ſalomoni ne forte/quod abſit/ pendẽte mea apellatione ad executionẽ ſnĩe ſue ꝓcedat/ Ait ioſeph libent̃. Pñ illico mãdauit ſue audiẽtie actoꝝ notario/inſcꝑ

Illuſtriſſimo tis more curie fieri inhibitionẽ ꝓut ſup̃. meo dño ſalomoni regi/ Olim ſpẽali delegato/in cauſa ⁊c̃/ Ioſeph vicario egypti et ſpecialis auditor cauſe

Tenor dini ẽſcꝑti ꝯ vigoẽ cã appellationis dño ioſeph ĩ ẽgno egipti vicaio delegatur.

Reſcꝑto hĩto belial acceſſit ioſeph ſibiqꝫ pñtauit iſtruᵐ appellatiõis aplõs ⁊ alia iurã ſue cẽ ꝯpten̄

Tenor ihibitiois ꝯtra ſalõnẽ ẽgẽ ne ad executiõꝫ ſue ſnẽ ꝓcedat appellationis verteƞ inter belial ⁊c̄. In domino eterno ſalutẽ. Nouit vr̃a dominatio me recepiſſe mandatũ dei mei ſeu lr̃as hu⁹ tenoris ⁊c̄. Et quia ex certa ſciã diuine ſedis/ſupradicte cauſe cognitio michi ſpecialiter fuit ꝯmiſſa ꝓpter quod videtur ꝙ dicta diuina ſedes ad ſe receperit dicte appellationis ꝯgnitionem ⁊ vr̃am delegatã iuriſdictionem reuocauerit cũ effectu/Quare cũ dicte ſentẽtie executio ſuſpendat̃ a iure donec cauſa appellationis ſit diſcuſſa/ꝓpter quod vobis expreſſe inhibeo/vt pendeƞ coram me dicta cauſa appellationis in nullo ad executionẽ eiuſdẽ negotij ꝓcedere debeat̃/datũ ⁊c̄ xxiiij april'/hoc ꝓbaꝛ de offi dele paſtõ § preterea. Quia executa prout a iure requirit̃ inſtat vt fiat citatio ſui aduerſarij in cã appellationis vnde ioſeph mandauit eam fieri in hac forma.

Hic citaꝛ moyſes ꝓcur̃ ꝯtrã belial ad procedendũ ĩ cã appellationis

Joſeph natus iacob ẽgni egipti vicarius et ſpecialis auditor a ſede diuina datus in cauſa appellationis verteƞ inter belial ex vna parte/et ihm̃ ex alia/Azaheli velociſſimo curſori Salm̃ Noueris nos recepiſſe a ſede diuina quaſdã delegatioƞ lr̃as tenoris ⁊ ꝯtinentie ſubſequeƞ. Rex regum ⁊c̄ Volentes vt decet diuĩs mãdatis humiliter obedire. Tibi ſupradicta auctẽ mandamus vt ihm̃ vel moyſen ei⁹ ꝓcurẽ pemptꝫ cites vt ſc̃da die poſt citationẽ tuam hora iudicij corã nobis debeat ꝯparere in loco ſolito nr̃e habitatioƞ ⁊c̄ vt in prima citatione vſqꝫ ad finẽ datũ xxiiij april'. Quo ihu citato ⁊ ẽlato iuxta formam citatioƞ in termino ſepe dicto. legitime ꝯparuit moyſes eiuſdẽ ihu ꝓcur̃ Et ſalutato ioſeph ſedente ꝓ tribunali mox ihũs preconis in iudicio vt eſt moris fuit vocatus. Et illico moyſes reſpondens dixit. Aſſum ego eius ꝓcur̃ de cuius ꝓcurãtioƞ mãdato corã ioſeph plene ꝯſtitut⁹ docuit mox aſtut⁹ belial tres ſb̃ eadẽ forma obtulit libellos tenoris ⁊ ꝯtinẽtie ſb̃ſequẽtiũ

libell⁹ ĩpius belial in cã appellationis

Corã vobis magnifico ⁊ potenti dño. dño ioſeph ⁊c̄. ꝓponit dicit ⁊ allegat ꝓcur̃ infernalis belial. Contra moyſen ihesu filij ioſeph ꝓcurãrẽ vel aliam perſonã pro eo in iudi° lr̃ime interuenientẽ ꝙ olim. Saloƞ illuſtris rex ihr̃lm. Atqꝫ a diuina ſede ſpecialiter delegatus in cã inter p̃dcõs ſup dñio orbis terrarũ ⁊ habitãtiũ in eis p° ꝯgnito de predcã cã ꝯtra p̃dcm̃ belial noĩe q̃ ſup̃ diffinitiuã ſnĩaꝫ ſi ſnĩa dici p̃t ꝓtulit lꝫ nullã p quã ad iudicabat̃ mũd⁹ orbis ĩ tar ⁊ habitãtes ĩ eis ſupdcõ ihu

812

cū i pꝭ ihesus p̄ suam mortē redimeret mundū/ per pccm̄ ade dap̄natū/ Et cū hoc sit satis iniquū/ et cōtra iuris volūtatē/ quo iure cauet/ Qꝫ pccā suos deberēt tenere actores/ sed cū ipse ihesus nō fuit auctor pcc̄i/ sed potius adam/ sicut clare habetur iure diuino Ex quo dictus belial sentiēs se ex dicta sn̄ia m̄ltiplr̄ ledi ad diuinā sedē appellauit/ Quare dictus belial ꝓcuratorio noīe quo sup̄ petit p̄ vos ⁊ vestrā curiā ꝓnūciare ipm̄ bene lr̄ime appellasse/ Et dictam sn̄iam/ si sn̄ia dici p̄t/ nullam cassam et irritā ꝓnunciare ac etiam declarare nullius fore momēti/ vel si qua sit petit eam tanq̄ iniquā remedio appellationis cassari ac iniustā ꝓnuntiarī ꝓtestan̄ de expen̄/ Hec fo͛ ꝓbaᷓ de in integ͛ resti c cū ex lr̄is in fine/ Et nota ꝙ qn̄ appellat̄ ab interlocutoria seu grauamē ante sn̄iam/ in tali casu non est necessarius libellus appellatorius/ neqꝫ litis cōtestatio/ cū in ea arguat̄ potius iniquitas iudicis p̄ncipaliter/ q̄ partis/ Qua probata/ reuocabit ipe iudex grauamen/ Quo reuocato citabit ipe partes ⁊c̄ vt notaᷓ in c in p̄ntia de app ⁊ innoc̄ in c cū cōtingat de offi de le/ Et melius notat iohs an in c ij de iura calup̄ li vi in nouella/ Qd̄ est secus in causa appellationis a diffinitiā vt in p̄dictis iuribꝫ/ In qua libellus porrigēt.

Quo sup̄dicto libello lecto et oblato simil̄ libellus p ioseph moysi datus fuit/ Unde moyses termino non petito/ ad eādē/ vltro se cōstituit ad petita in dicto libello respondendū dicens/ liberator egypti plenus sapiā et decore/ petita in dicto libello per belial/ litē cōtestan̄/ nego fieri debere/ ꝓut petunt̄ p̄mo ipm̄ belial tanq̄ cauillosū reici ⁊ ad petita non admitti/ Cum sapiētissimus salomō neminē patriū aggrauādo cū cōsilio magnoꝝ peritoꝝ p̄uio digesto processu diffinitiuā protulit sn̄iam iuridicā iustā et verā/ Ait belial/ bene ostendā tibi ꝙ non iuste protulit/ Iuret de calumpnia Ait ipe/ Quo iuramēto p̄stito ab vtraqꝫ parte/ vt est moris/ Et hoc/ quia alia causa est/ a p̄ncipali/ vt de testi fratᷓnitat̄ de si instru cū Io/ de iu calup̄ c ij li vi/ Et totus gaudēs belial ait moysi p̄uilegiū est iuris quod non est appositū/ ⁊ non probatū in causa p̄ncipali/ ⁊ probem in causa appellationis a diffinitiā/ vt sup̄ in proxi allegat̄/ Qd̄ secus est in appellatiōe ab interlocutoria ⁊ grauamie an̄ sn̄iaꝫ/ vt in c appellāte de appel in cle/ Dz ego D moyses causam nouā prosequor in ista causa appellatioēs videlꝫ

hic moyses absqꝫ dilatiōe tn̄dꝫ libello litē cōtestatꝰ.

hic belial iactat se ꝓsequi nouā causam.

ꝙ ihesus nō potuit sustinere penā pro peccato ade Quia pena debet tenere suos actores Et pena nō debet trahi vlterius ꝙ̄ delictum fuerit in excedente repertū vt de hijs que fi ama ꝑ cap c que sunt de elec Si ꝯꝓmissarius § porro li vi Sed ad quid ihesus habuit pati pro adam Cum ipse ihesus non peccauit Sed ip̄e adam vt patet ꝑ codicē biblie Et pena debet de iure suos tenere actores ⁊ nō alios . ergo non potuit ihesus per mortē suā delere peccatū ade Ait moyses/tibi dico o belial . qn̄ dyabolica suggestione p̄cedeñ/dcm̄ fuit eue scilicꝫ si ip̄a ꝯmederet de ligno vetito in sciēs boni et mali dei haberet similitudinē Et ip̄a ad dcām suggestionem cōmedeñ dedit viro suo . credētes ex inde similes deo fieri Nūqd ipsa eua et adā ꝯmiserūt ex eis crimē lese maiestatis in deū ꝓpter qđ ip̄i cū posterꝫ suis merito debebant dāpnari Sicut edocēt iuā vi q i § vidi vbi quilsq̄s cū militibꝰ et C ad legē iuli maiestat̃ q̄sq̄s et i c ṽgentis de hereti Sed quia ipse deus in p̄dās noluit habere dcē pene ꝑpetuitatē/sꝫ eā penā dilatauit vsqꝫ ad aduētū ṽbi filij sui vt p̄s xiij . Sedētes in tenebris et vmbra mortis vinctos in mēdicitate ⁊ ferro Quia ip̄i exacerbauerūt eloquia dn̄i ⁊c Sꝫ misit suū ṽbū ⁊ sanauit eos Dic michi o belial si multi irretiti vno et eodē pcc̄o ⁊ vnus eoꝝ in iuditio agens de eo victoriā assequat̃ Nūqd alijs ꝓfit tal' victoria certe sic vt in c vna de appel ij q vi § sūt q̄ꝝ ⁊ C si vnꝰ ex pluibꝰ appel l i ⁊ ij Sꝫ ihs ꝓmissus in lege tāq̄ hō et de seīe ade . erat in eadem dpāoē sicut ⁊ ceteri fuerūt et erāt homiēs Ideo ip̄e tq̄ homo/tn̄ ꝯceptus sine pcc̄o et qui peccatū nō fecit . Nec inventus est dolus in ore eius adam sine peccato formatū licet peccatorē et eius pcc̄m viuēdo oñdens obiām ꝯtra ip̄ius ade sup̄biā/⁊ i obiaꝫ crucis misterio se sustinuit et ade et posteris eius mortē ipse moriēdo deuicit Sicut mūdo apparet manifestū Ergo ip̄e ihs ꝓ adā pctōre potuit penā pccāti portare/cū ipse adā ſm carnē fuit pr̄ ihū Ergo ip̄e ihūs tq̄ filius ade tenebat debitū prīs sui ꝑsoluere ſm iura/vt desolut̃ c i/Ait belial/o moys̄/ꝙ dyabolica suggestiōe ⁊ dolo peccauit ꝑ qđ vis tacite ꝯcludere/ꝙ dyabolica cōgregatio et ego dolose debeamꝰ vel debeā repelli ab hoc iuditio/et sic vult̃ hoīeꝫ absoluē/ab ip̄etitiōe mea ſm qđ docēt iura vt i c dilcā i si de exceptis/⁊ i c itelleximꝰ ⁊ in c si de adult p̄mo dico ꝙ dolosi nō fuimꝰ

Si multi vniꝰ ꝯmis rei q̄ꝝ si vnus agēs triūphauit āliq̄ erūt victoēs

Filiꝰ teneꝛ debitū prīs sui ſm iura ꝑsoluere et ſi fuerimus/fatuitas ipſius hominis debet ei nocere magꝰ/ꝙ cū dolo nrō ꝯpēſari/Q̄m ſi dictū fuit ſibi/ꝙ ſi ꝯmederet eſſꝫ ſilis deo/hoc credere fuit maxima fatuitas pluſꝙ̄ dolus ar c cū dilcā ꝙ metus cauſa/ff q iij ꝯſtituit/⁊ in c ex pte de i ē ꝯiugatꝭ. Ad ſcōm quod dicis/ꝙ ihs tꝙ̄ homo ⁊ de ſemine ade/deuicit pc̄cm eius ⁊ poſterioꝝ/forte hoc ꝯcederē tibi ꝙ tꝙ̄ ꝯſoꝛs eiuſdē iuris ſine mandato potuiſſꝫ agere/licet tñ de rato debuit cauere/vt no in c cū ep de ꝯſti/⁊ in c cū dilcā de do et ꝯtu/⁊ C de ꝯſoꝛ eiuſdē litꝭ l ij niſi eſſꝫ ꝯiūcta pſona ⁊ de ē ſptꝭ nō nulli/ Sed demonſtra m̄ ꝙ totus mundus vel homines de mundo ⁊ ipē adam dāpti ex pc̄co ratū habuerūt actum iheſu vel eius ſaluationē.

Ait moyſes/pmo o belial tibi dico/ꝙ ſi dicta ſuggeſtio te diſſꝫ ad bonū/nulla eſſꝫ ꝯpenſatio nc̄cia delictoꝝ/neqꝫ poſſet eſſe pc̄cm/Et ſic loquūtur iura p te allegata/ Sed ſupradicta ſuggeſtio fuit ad mortē/⁊ tunc magis punitꝰ ſuggeſtoꝛ ꝙ̄ faciens/lxxxvi di tāta/⁊ in c firmiter de ſū t̄ § dyabolꝰ/Quia intentio ſuggeſtionis fuit/vt ſocios potuiſſꝫ habere penarū/ Ideo tua excuſatio nichil valet/Ad aliud rn̄deo/ꝙ libenter oſtendam Nonne ſancti patres in lymbo iacentes inceſſanter clamabant/dicētes vt pſ lxxix. Oſtende dn̄e faciem tuam ⁊ ſalui erimus/que facies dei fuit ipſe ihūs vt pſ C vi. Et humiliatū ē in laboribꝫ coꝛ eoꝝ/et infirmati ſunt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerūt ad dn̄m cū tribularentꝰ/et ncc̄itatibꝫ eorum liberauit eos Et eduxit eos de tenebris et vmbra mortis/et vincula eorum diſrupit/Ecce iam probatum eſt.

Suggeſtoꝛ mortꝭ magꝰ puitꝰ ꝙ faciens.

Ait belial/ Satis miroꝛ tuoꝝ verboꝝ/o moyſes/Ait moyſes/cur miraris? Ait belial/ Nonne in ſcripturis ꝑteſtatꝰ deus/irrita non facere que de oꝛe eius procedunt vt pſ lxxxviij/ Sed ipſe deus dixit ade/ Si de ligno ꝯmederis morte morieris vnde geñ ij c. Quō ergo potuit hoc pc̄cm/et moꝛs ex eo oꝛta aboleri/ Nunquid iniuſtus deus ē/fecit ne ludibrio talē ꝓhibitiōꝫ ipſe deus/ſeu preceptū homini/Cum lex non v̄bis/ſꝫ rebus debet imponi vt C de bonis q̄ li l vultꝭ § niſi C quoꝝ de leg l ij in fi/de ver ſig c intelligentia/et de elec ꝯmiſſa § porro li vi/ Erga iuſta ſi fuit lex dei ſiue preceptum/ergo iuſte dampnatus fuit homo cōtraueniens. Et ſi iuſte ergo perpetue/Quia nichil

Clamores ſcōrū prm̄ de lymbo inferni.

aliud est iustitia nisi ↄstans ꝛ ꝑpetua voluntas vt ps c xxxv Justitia tua iustitia in eternū et lex tua veritas et ps c ij . Et iustitia illius in filios filiorū Ergo quō potuit ipse ihesus hominem iuste dāpnatū a tali dampnatione redimere .

deus hoī p̄cepit sb pena mortis ne cōmederet de ligno q̄ cōmedēs fuit cōtūax ꝫ pena ꝓ cōtūa nō ē ꝑpetua sicut pena pro crimine .

Premeditās moyses tale belial dedit rēsponsū o belial valde me pūgis ꝛ subtiliter arguis tn̄ tibi ōndam pfunctorie iam dicta Ad alia que tu dicis/ꝙ iuste dāpnāt hoīez cōfiteor Sed non sicut tu dicis seu intelligis . Quia si dictus hō iam dāpnatus fuit . quia de⁹ p̄cepit sibi sub pena mortis ne de ligno cōmederet et qui ↄmedens cōtumax fuit Sed pena que inponit̄ pro ↄtūa non est ꝑpetua / sicut pena pro crimīe vt nō in c ex l'ris de ↄstitu et de iudi ci non ab hoīe Ergo si non ꝑpetua pena et tpus non fuit prefinitū de quolibet tēpore intellige vt i q i eos ff de elec l sīne/de ꝑuil c quia certe Ergo iste homo pro cōtumatia dāpnatus potuit a deo quolibet tpe liberari vt in iuribꝫ sup̄ allegatis Sed ipse deus pro purgatione dicte ↄtūe misit in terris verbū suū Quod factū est caro . qui duceret dictū hoīem de tenebris et vmbra mortis et vincula eius disrūperet /et ↄtereret portas ereas ꝛ vectes ferreos ↄfrīgeret Ad aliud quod dicis ꝙ iustitia dei iustitia in eternū et p ↄsequēs cōcludere vis hoīez in eternū dp̄nari Quod nō recipio ꝓ vero Dic michi o belial ! que istoꝝ fuit p̄or/ misericordia vel iustitia Rn̄dit belial iustitia Ait moyses Recte ↄtra mentē loqueris Audi ꝓpham . misericordia aūt domī ab eī no et vsqꝫ in eternū ꝛ iustitia illius in filios filiorū vt ps c ij Sed si mīa voluerit ↄtentari suis iuribꝫ null⁹ erit effectus iustitie et ecōuerso Quis erit ergo eaꝝ effectus certe nullus Ergo nccīo habeo ↄcludere ꝙ apd deū iustitia tempet̄ a mīa et ecōuerso et sic quelibet earū erit ↄtenta suis finibꝫ Et si ipa iustitia non habeat tpantiā mīe A pcco ade vsqꝫ ad missionē vbi ne mireris o belial ! Quī ipsa mīa erat cū ipso vbo dei a quo ipsa tenebat̄ qusqꝫ ipm verbū mittet̄ a prē eterno vt ps lxxxviij Et veritas mea et mīa mea cū ipo qui me suū prēm īuocabit ꝛ vt ipm vbū ait suo prī vt ps xxij et mīa tua sbseqt̄ me Quo vbo dei adueniente et filio illico iustitia mīe tpantiā recepit seu tpamētū ꝛ homis pditi extitit rēdeptio ut ps lxi Misit de⁹ mīaz suā ꝛ vitatē suā ꝛ eripuit aīaz meā de medio catuloꝝ leonū

Hic belial cōtra mētem loq̄t̄ qr misericordia fuit prior iustitia .

812

Ayt belial/dn̄e moyſes caue a dictis tuis/et aduertas ad me ſi placet/Qm̄ iuſtitia aſſecuta fuit effectum ſuum in iuſta dap̄natione hominis/Nōne inibi mīa pn̄s fuit/Ait moyſes/Ita/Ergo factū fuit preiudiciū dicte mie/Cum ipſa non fuit ꝓteſtata de iure ſuo/et ſibi ſuꝑ hoc ꝯpetebat defenſio / Et ea defenſione neglecta ꝑmiſit iuſtitiā agere/vt de ſen ⁊ re iudi/ q̄uis cū infinitis iuribꝰ/Ergo mīa ꝯtra iuſtitiā nullā habet rationē/ Ait moyſes ad belial/dicta mīa fuit bene proteſtata de iure ſuo/ſed tn̄ deus noluit eam in hoc exaudire vſqꝫ ad tp̄us ſibi limitatū vt ipſa mīa ad ipſū deum loquit̄/vt pſ C i / Tu exſurgens dn̄e miſereberis ſyon/ quia tp̄us miſerēdi eius quia venit tp̄us/Et cū ipſa ſciret dictū tp̄us aduenisſe/ꝯſiſtoriū ſūmi dei adiuit/et ipſa ait creaturarū creator/ſedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis/ vincti in mendicitate ⁊ ferro/Ex eo quia exacerbauerūt eloquia tua dn̄e/et p̄ceptū tuū irritauerūt/Iam cor eorū humiliatū eſt in laboribꝰ infirmati ſunt/nec ē qui adiuuet/ Ipſi me inuocant et dicūt·Confiteantur tibi mīa dn̄e mīa tua. Ita ꝙ ego mīa ꝯfiteor tibi pro eis/quia tp̄us miſerēdi eoꝝ aduenit / Nun quid ꝯtinebis me dn̄e in ira tua ⁊ oblitus eris miſereri/Ait dn̄s/citētur ſorores tue/videlicꝫ iuſtitia et veritas inaudita pte nichil poſſumus iudicare · Marie cū iuſtitia et veritas plene gaudeant poſſeſſiōe iuris earū vt de mar et obiā inter quatuor/vt de cau poſſ ⁊ ꝓpe c i/Quibuſquidē citatis ⁊ ꝯparentibus/Mīa corā dn̄o genuflexa incepit alloqui dicens/Domine placuit maieſtati veſtre nobilem ⁊ rationabilem creaturā hominē facere ꝓpter ſolam veſtram bonitatē vel voluntatē/vt ipſi ſalus/et nobis ex ipſa ꝯtingeret cauſa ruinarū/ Sed ecce dn̄e pereūt om̄s ⁊ nemo ſaluat̄/et in tot annorū curricul̄ neminē hic vidimus/et de omnibꝰ hoſtes veſtri triumphant/⁊ de ipſo non veſtre/ſed tartaree ſpelunce replentur/Ad quid domine naſcunt̄ homines/quare traduntur beſtijs anime/confitentes tibi/Et ſi ſm̄ iuſtitiam veſtram hoc fiat/ tamen miſericordie tempus eſt/Et ſi primi parētes in caute mandatū veſtrū trāſgreſſi ſunt/ſubueniat miſeratio veſtra/Mementote/ꝙ ad veſtrā ymaginē et ſimilitudinē creaſtis eoſdē/Aperi dn̄e miſericorditer manū vrām/⁊ iple om̄e aīal benedictione/Mirifica miam tuā/qui ſaluos facis ſperātes in te/

In hᵒ ꝙ iuſtitia habuit effectū i dap̄natione hoīs fcm̄ fuit p̄iuditiū mīe/⁊ ſibi ſuꝑ hᵒ ꝯpetebat defenſio·q neglcā·ꝑmiſit iuſtitiam agere.

ꝟba mie ad deū

hic iuſtitia ⁊ veritas ſorores vocāᵗ ad iudiciū.

mīa loq̄tur genuflexa.

verbo veritatis ad iuſtitiam ·

Veritas vero ait iuſticie/reſpondeas tu iuſticia Ait iuſticia p̄mo ꝛ rn̄deas tu ſorori noſtre/quia tua et mea cauſa agitur Ait veritas Oportet domino impleri ſermonē quē locutus es vt totus moriatur adam cum omībꝫ qui in eo erant qn̄ p̄uaricando pomū guſtauit Ait miſericordia paci rn̄deas tu pax Ait pax p̄mo tu reſpondeas pro me et te Tūc ait miſericordia Quid ergo domīe ſororem meā pacē feciſti Ecce primus ſi nūq̄ miſeremī Et ecōuſo veritas ait · ſi predictā veſtrā ſnām homo p̄uaricator euaſerit/ peribit veritas tua et non permanebit in eternū ·

delegat pr̄ in diuinis cām hanc filio ſuo

pt dominꝰ delego cauſam iſtam filio meo ad quē eas miſit Cui filius auditis rationibꝫ ſupradictis ait veritati Quid dicis tu veritas/q̄ ait dn̄e fateor q̄ bono zelo mouetur miſericordia ſed non ſcđm ſciām/que potius hoī p̄uaricatori vult parcere q̄ michi ſorori Ait mīa/tu nemini parcis · et tanta īdignatione ſeuis cōtra hoīem peccatorē vt inuoluas michi pariter tuā ſororē Ait veritas Contra vos hec queſtio torquet̄ et cauendum ne verbū patris tui euacuet̄ /dixitqꝫ pax parcite vos a verbis iſtis virtutū non eſt honeſta cōtentio Unde filius videns cōtrouerſiā magnā/rationes fortes et efficaces · Non videbatur quō ſibi in hoīe mīa et veritas poſſent obſuari Scripſit tamē ipſe filius rex ſnām taliter ɔtinentē/Veritas dicit perij/ſi adam non moriat̄ Et miſericordia dicit perij ſi non miām cōſequat̄ /fiat ergo mors bona et habeant vtreqꝫ quod petūt · Omnes ſorores

ſnīa filij ſūmaria quatuor ſororū ſup cōtrauerſia

ſtupuerūt in verbo ſapientie et cōſenſerūt q̄ moriat̄ adam miāꝫ ɔſequēdo Sed tamē interquieſierūt Quō mors poteſt eſſe bona cum horribilis ſit in xpi auditu Ait rex mors pctōꝝ peſſima ſed mors ſcōꝝ p̄cioſa inuenit̄ Ergo qui ex caritate morit̄ nō ē obnoxius morti Et ſic mors nō poterit tenere innoxiū/ſed faciāt ī eo foramē p q̄d trāſeat libātī/placuit p̄mo Sed vbi poterit talis reperiri Incōtinenti veritas ēdiit ad terrā et mīa ī celo vniūſa pluſtrātes vt p̄s xxij dn̄e ī celo mia tua ꝛ veritas tua vſqꝫ ad nubes ꝛ neminē īueīe poterāt q̄ innoxius eſſꝫ a morte Ait pax vos neſcitis q̄tc̄ Quia non ē q̄ faciat bonū non ē vſqꝫ ad vnū /ſed q̄ dedit ɔſiliū ferat auxiliū Intellexit hoc filius ꝛ dixit /penitet me feciſſe

penitet me feciſe hoīez intelligiꝰ ſic

hoīe; id eſt pnām me oportet agē p hoīe quē creaui/et ſuper hec dcā ſuū patrē et ſpiritū ſanctū conſuluit /et prolato a dicto filio

812

ꝙ ſue erat intẽtionis mori ꝓ homine/Poſtq̄ alius innoxius
ab ip̄o neq; in celo neq; in terra poteāt reperiri/tn̄ ſemp reſerua
to beneplacito ſui prı̄s ⁊ ſpūs ſancti/Ait pater/aduocent̃ virtu
tes/Quibꝰ aduocatis ⁊ ꝯparētibꝰ ait deus/Quis ibit ex nobis
Ait mīa iuſtitie et veritati/Rn̄deat dn̄o/p̄mo mīa et pax reſpō-
deant/dicāt dn̄e/veſtra ꝑſona eſt terribilꝭ et potens/Et ſic quo
dā modo ego et pax/poſſemus ſuſpicari de ꝑſona ſpūs ſancti be-
nigniſſima/Et ſic ſuſpicari poſſent veritas ⁊ iuſtitia/Tamen ꝓ
parte nrā eligimus ꝑſonam filij vrı̄/tq̄ mediam/que inter nos
tulit ſmām exequat̃/Et in hoc om̄s virtutes ꝯſenſerūt/Que au
diens filius intuenſq; ſuum prēm ait/Ego feci ⁊ ego feram/ego
portabo ⁊ ſaluabo/vt yſaie xlvij c/Tunc mīa et veritas obuia-
uerūt ſibi/iuſtitia ⁊ pax oſculate ſunt/Que p̄gaudio cantātes
dixerūt/Dominus fortitudo plebis ſue/et ꝓtector ſaluationū
xpi ſui ē/ꝓpter ꝙ deus ait filio ſuo/Fili tu inclinabis celos vt ī
terrā deſcēdas inuocabis me/dn̄s pater meus es tu . ſis dn̄s p̄
dictarū virtutū/vt nullus ſit tibi ſimilis/Memento ꝙ nunq̄
dicte virtutes/a te recedāt/ſed ſemp eas tecū habeas/p̄mo mia
⁊ veritas p̄cedant faciem tuā/iuſtitia ſemp ante te ambulet/et
ponet in via greſſus ſuos/Et p̄dictarū virtutū ꝯtinuā habeas af
fabilitatē/Hec obſeruabis/p̄tende mīam tuā ſcientibꝰ te/⁊ iuſti
tiam tuam hijs qui recto ſunt corde/Item ne obliuiſcaris pacis
eam loquere/ad plebem tuam ; Atq; redimas in pace animā ꝓ-
thoplauſti/⁊ in ipſa obdormias/et requieſcas/Ait filius prī ſuo
vt p̄s xxxix . In capite libri ſcriptū eſt de me/vt facerē volunta
tē tuam/deus meus volui/⁊ legem tuā in medio cordis mei/Iuſ-
titiā tuam non abſcondā/in corde meo veritatē tuam et ſalutare
tuum dicam/⁊ eas annuntiabo in eccleſia magna/mīam tuam ⁊
veritatē tuā non abſcondā a ꝯcilio multoꝝ/Et labia mea non ꝓ
hibebo/tu deus noſce/ſemp rogabo/que ad pacē ſunt/Quibꝰ dic
tis a filio ait pater/Tu fili regnabis a ligno noli timere/manꝰ
em̄ mea auxiliabit̃ tibi/⁊ brachiū meum ꝯfortabit te/nichil ꝓfi
ciet inimicus in te/⁊ filius iniquitatis non apponet nocere tibi/
Ponā in mari manū tuā/et in fluibus dexterā tuā/Ineternum
ſeruabo tibi miſericordiam meam/ponam in ſeculum ſeculi ſe-
men tuum/et thronū tuum ſicut dies celi/Tamen aduertas fili

verba dei patris
ad filiū.

mādatū prı̄s da
tū filio naſcituo

v̄ba filij ad prēꝫ

Quia licet deũ habeas miām veritatē ⁊ iuſtitiã necnõ pacē / tñ ſi filij idest fideles regni deliquerint legem meam et in iudicijs meis non ambulauerĩt . et iuſtitias meas ꝓphanauerĩt et mã data mea non cuſtodierint viſitabo in virga iniquitates eorũ ⁊ in verberibꝰ pccã eorũ / tamē miām meã nõ diſpergã ab eis / neq; nocebo in veritate neq; ꝓphanabo teſtamentũ meũ . et que procedunt de labijs meis nõ faciã irrita / Semel iuraui in ſancto meo ꝙ thronus meus in ↄſpectu meo ſicut ſol et ſicut pfecta in eternũ et teſtis in celo fidelis Ait filius fiat volũtas tua Tu deus pr̄ gaudio repletus videns in hoc filij volũtatem inclinatã / magna voce intonuit dicens Eructauit cor meũ verbũ bonũ / et ſimiliter filius decantabat in celeſtibus .

tãtus iubilꝰ pſonuit celũ ꝙ eiꝰ ſonus vſq; ad limbũ fuit reflexꝰ .

Benedixiſti domine terrã tuã aduertiſti captiuitatē iacob vſq; in finē . In tanto iubilo pſonuit celũ ꝙ habitãtes in regione vmbre mortis . eum audiuerũt Et ipſi magnis vocibꝰ ad deũ clamauerũt oculis lacrimãtibꝰ dicētes vt yſa xvi Emitte agnũ domine / dominatorē terre de petra deſerti ad montem filie ſyon . Et deus ad illos ꝓpe eſt vt veniat tpus eius / et dies eius non elongabũtur miſerebit̃ iacob et iſrahel ſaluabit̃ vt yſaie xiij c . Quibꝰ ↄpletis vocauit dictus filius gabrielem Cui dixit vade et dic filie ſyon Ecce rex tuus veniet tibi Et qui vadens inuenit dictam filiam orantē Cui ait Audi filia et vide et inclina aurē tuã obliuiſcere pplm tuũ et domũ patris tui quia cõcupiuit rex ſpeciem tuã Cui gabrieli filia ſyon ait . letata ſum in hijs que dicta ſunt michi Ecce labia mea nõ ꝓhibebo Ideo inceſſanter dicam regi . patũ cor meũ cantabo et pſallã in gloria mea hec omnia audiui et vidi in celis . O belial ꝑmo dico tibi ꝙ deꝰ in diuinis filij ſui multiplicabit in tantũ miſericordiã / ꝙ non tãtum homiēs ſed etiã iumenta lapides et terre miſerebunt̃ .

Ꝭ aduoc̄t filiꝰ gabrielē archãglm miſſum ad filiã ſyon .

rñdet filia ſyon ad ṽba grabel .

illiꝰ deꝰ miſerebitur q̃ ↄfitet̃ aduſus ſe pccã ⁊ iniquitates ideoq; demonibꝰ nõ aptat̃ miſericordia .

Hyt belial tu dicis ꝙ lapides ⁊ terre miſerebuntur Numquid demonia que ſunt creature dei miſerebuntur Cum ſint digniora lapidibus . Ait moyſes . Illius deus miſerebitur / qui confitebitur aduerſus ſe peccata et iniuſtitias vt p̄s xxxi . Ait belial quid volunt confiteri demonia aduerſus ſe / cum nichil faciunt mali et deus gratis ea dampnauit . Ait moyſes

812

Lege yſaiam xiiij c° ⁊ ſcies quid fecerūt demonia / Ait belial verū eſt ꝙ noſter pn̄ceps lucifer/hoc dixit/ Ponā ſedem meā in aquilon. / ⁊ ero ſimilis altiſſimo/ Et tn̄ nō poſuit/licet dixit/ Et qui dicit ⁊ non exequit̄ / illud dicit̄ non facere/ et ideo penā non mereť ar c ꝑpetue de elec li vi/ Ait moyſes . Multū erras O belial/ Noſcis quia in delictis non reſpicit̄ voluntas / vt de pe di i ſi q̄s tn̄ zelo/ ⁊ in pluribꝫ ſimilibꝫ/ibi de eo qui iuit in poſſ cau rei ſuā Et maxime cū ipſe ꝓceſſerit in actū exteriorē ⁊ p ꝯſequens eidē imputādum . Quia illius cogitationū penā nemo meret̄ /vt de pe di § cogitaº/ Item q̄d pn̄ceps veſter fecit in p̄mis pētibꝫ nr̄is qui ſua ſuggeſtione dap̄tionē meruerūt vt gen̄ ij c/ Ait belial . In hoc princeps noſter non peccauit/ Tamen magna ſtulticia fuit eorundē eidem credere/ Nonne ipſi malam elegerūt viam ar c cū dilā ꝙ vi me ve cā ſi et xx q iij ꝯſtituit cū ſimilibus/ Ait moyſes/ princeps veſter peccauit vt lxxxvi di tanta/ Ait belial/ Salua reuerētia quia ipſe parēs debuit explorari apud ſemet ipſum ſi ſibi expediebat tale ꝯſiliū pn̄cipis nr̄i/ vt ff man l ij in fine ⁊ in regula ꝯſiliū de re iudi li vi . Ait moyſes . Pro temeritate ſua punitus fuit/ Sed pn̄ceps tuus ꝓ ſuggeſtione ſua/ſimiliter non debuit puniri/ certe ſic/ quia ius dicit ꝙ qui exhortat̄ mandatoris ope fungit̄ / ff de hijs qui no infa/ Ob hec verba Ait belial/ Hoc non ꝯcedo/ Ait moyſes/ Si hoc non ꝯcedis pro certo/ omnia ſaluabunt̄ p ipſū ihm̄ p̄ter demonia/que in eternum in igne cruciabunt̄ / Ait belial/ Meſſyas cū venerit/ſaluabūtur demonia/ Ait moyſes/ Nonne oſtendi quo tēpe natus fuit dictus meſſyas/in lege ꝓmiſſus/ iuxta tēpus deſignatū a ꝓphetis/ Item o ꝓphane . Nonne in ortu eius audiſti angelos cantātes/et choros angelorꝫ collaudantes/ Gloria in excelſis deo luce ijº . Nonne o ꝓphane poſuiſti in corde herodis ad hoc vt dictū iheſū occideret a bymatu et infra pueros infinitos occidi fecit vt mathei ij c/ Nonne vnus dyabolorꝫ tēptauit eum in deſerto ieiunantē quadraginta diebꝫ et quadraginta noctibꝫ/ natum ex muliere ſine homine . Sicut tēpuit euam natā ex viro ſine muliere . Et ſi eum vicit temptādo hunc nullo modo vincere potuit ſupando/ Nonne eidē dixit/ Si filius dei es/ dic vt lapides iſti panes fiant vt mathei iiij . Item nonne quādo ipſe iheſus erat

¶ In delict̄ ſpiat̄ volūtas ⁊ intētio

¶ hic nō ſig̃ ꝓbātia verū meſſyā i lege promiſſum aduenisse .

ritiens demōia ⁊ sp̄us immūdos in obsessis corporib⁹. Ipsa clama
bāt ⁊ dicebāt. Quid nobis ⁊ tibi ihesu nazarene fili dei. Ante
tēpus venisti perdē nos vt luce iiij c. Itē p̄nceps vester ⁊ alia de
moīa ↄgnouerūt eū. quare sathā p̄nceps vester opatus fuit vt
tradēt in mortē p iudam eius ih̄u discipulū in maib⁹ iudeoꝝ ut
luce xviij c et iohīs xij Sathā intrauit iudam post buccellā pa
nis Quid credidit facere nesciebat forte ꝙ mors sua eēt mors
inferni ⁊ vita mūdi vt osee xiij c de manu mortis liberabo eos de
morte rēdimā eos Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne
Si dictus princeps vē fuit causa mali ergo eidē īputandū vt in
regula iuris cōsiliū sup allegatis Est in te audatia vltra loquen
di. Nonne iam dicta sunt notoria vt tergiuersatione celari nō
possūt velles te excusare ꝙ tu non audiueris vocē dei patris dc̄o
ihesu baptizato a iohāne dicētem. Hic est filius meus dilectus
In quo michi bene cōplacui ip̄m audite Atq3 in trāsfiguratione
eius in monte vt mathei iij ⁊ marci i c Nonne mortuos suscita
uit leprosos mūdauit infirmos curauit ⁊c̄.

¶ h̄ nō de signis ⁊
mirācl' helye et
helezei q̄s belial
asserit messyam
fuisse xp̄i fil' iñu
dic̄z mirācl'oꝝ ihu

Hyt belial/helias et helezeus similia fecerūt ut iiij reg' p
totū Ergo sequit' ꝙ helias uel helyzeus fuit messias in
lege pmissus/certe non sequit' Ait moyses Quid loque
ris Nūquid helias uel helez⁹ in noīe suo xp̄o fecerīt mirābilia
que fecerūt sed tāq̄ amici dei? et pphe in noīe dei ⁊ ad eius p̄cep
tū fecerūt vt iiij reg' i c Q̄ñ helias fecit ignē descendere de celo
Nūquid p̄tute sua? certe non Quia angelus dn̄i locutus est ad
helyā vt ipse helias dicēt/si homo dei sum dn̄dat ignis de celo.
Et quia homo dei erat et depcatus fuit vt ignis dn̄deret In quo
eū dominus exaudiuit Si helyze⁹ sanauit aquas pessimas q̄uo
dicit dn̄s sanaui aq̄s istas Si ip̄e scindit iordanē pallio helye
q̄uo dixit vbi ē deus helie ⁊ pcussit aq̄s ⁊ diuiserūt vt iiij reg' ij
c Si ip̄e helize⁹ induxit aquā sīn pluuia ⁊ vēto Qualiter dixit
hec dicit dn̄s/non videbit' ventū neq3 pluuiā ⁊ alueus iste ē ple
bit' aquis Item si suscitauit puerū mortuū quid orauit ad dn̄m
et incubuit sup puerū ⁊ osculatus fuit puerū septies Si fecit mł
tiplicari panē/q̄d ait/hec dicit dn̄s ↄmedite ⁊ supererit ut iiij reg'
iiij c Itē naamam ad cōsiliū helyzei fuit liberatus a lepra q̄d ait
naamā vē scio ꝙ nō sit alius in vniuersa terra nisi deus israhel

812

vt iiij reg. v ⁊ tm̄ vnus mūdatus est/ Quot mortui fuerūt/ ⁊ tm̄ vnum suscitauit/ Si ipse fecit scꝪ panem habūdare/quare idē non fecit in samaria/vbi mater ꝓpter famen filiū ↄmedit/et in qua helyzeus eāt/fuit aliquis vnq̄/quī in nomine helye vel helisei/miraculū fecit/vel aliquod signū/certe non/ Sed p̄dict⁹ ihs filius dei/de quo oīs ꝓphe dixerūt/q̄ talia mirabilia in terris faciebat/q̄d dicebat/ Quid dixit lazaro mortuo/lazere veni foras/ Quot cecos illuminabat/quot leprosos mūdabat/quot infirmos curauit/ ⁊ demonia solo verbo ab obsessis corpibꝫ expulit/ Nonne discipuli eius in nomine dicti ihesu faciebāt/ ⁊ faciūt et facient vsqꝫ ad seculi ↄsūmationē silia mirabilia ⁊ maiora cū belial ista melius sciat q̄ dicam q̄m ita publica et manifesta sūt quoꝝ testis est ꝓplūs/ Et si in dubiū vertitur tibi O belial/mille testibꝫ faciam ↄprobari/ Ad que probaꝰ ꝑmptū me ↄstituo.

Et illico dictus moyses a ioseph petijt humiliter q̄ ↄstituat peremptoꝝ terminū vtriqꝫ parti infra quē omnia iura et defensiones vtraqꝫ ps debeat ꝓducere/atqꝫ allegare vel dicere vel ꝓducere/ Et cū belial non haberet/quid vltra allegare posset/quasi ↄmādicans linguā suam/tn̄ nichil ad extra demonstrabat dixit hylari voce/dn̄e iudex bonum est q̄ ↄstituat hunc terminū/vnde ioseph statuit hunc terminū duoꝝ dierum/ quī terminus cadit in xxviij aprił/ Ad sepedictā allegationē faciendū/nec non ad vlteriora cause procedendū/ Qua dilatione pēdente/belial statim descēdit ad inferos/et gestis iuditij omnibꝫ relatis dixit/vehementer timeo/ne in causa appellationis sucūbamus/ Ego non habeo vltra os loquēdi/quid dicam/ Ait vn⁹ ex eis belzebub nomine/pitoꝝ queramus ↄsiliū/ Et peritis vocatis et ↄsultis/deliberatū est inter oēs/si possꝫ obtineri de ↄpromittēdo in causa/bonum essꝫ/ Et rogatus belial ad hoc tractandum/ Qui in hoc premeditatus illico ad dauid iuit/quē multis mellifluis verbis/Rogauit vt se inter ptes interponere placeat de dicta causa in arbitros ↄpromitti/ Qui dauid dixit/libenter me interponā/ Et quē dauit multū rogauit ipse belial/ne aliqui diceret/q̄ ip̄e belial eum/de tali materia rogassꝫ/ Ait dauid permittas me facere/ Et dauit incōtinenti fecit vocari moysen/et q̄ fuit ab eo in quibꝫ terminis erat q̄stio/ Et subsequēter eidē dixit

¶ hic moises petit a iudice statui vtriqꝫ pti pēptorii tim ad producendū iura.

¶ belial reuersus de inferis accessit dauid q̄ tacite laboraret q̄ten⁹ cā ↄpromitteret in arbitꝝ.

bonū esset pro euitandū diffamia et loquacitatibꝫ hoīm de ista causa ꝯpromitti in arbitros. Uerū hoc dico ꝓpter filiū meū salomonē qui tꝫ iudex tulit sñiam Scio tñ bene/ ꝙ totam habes iusticiā; tamē rogo te vt acquiescas ꝯsilio meo Ait moyses domine hec non sunt per me facienda quia ꝑ me expecto sñiam tertio ferendā aqua non poterit appellari vt de appel sua nobis ij q vi Si quis in quacūqꝫ C ne liceat in vna et eadē causa tertio appellari l i et de sen et re iu c i in cle Ait dauid de hoc nō es certus si pro te vel contra te ferat͛ Tamē ꝯsule dñm tuū ihm et reuertere ad me moyses adiuit ihesū et omnia sibi dicta per dauid exquisite narrauit/ihesus vero meditatus dixit moysi Scio bene ꝙ testimonia tua credibilia facta sunt nimis volo tamē euitare hominū loquacitates et de iure meo non dubito. Ideo placet ꝙ in dicta causa ꝯꝓmittat͛. ergo ⁊ astutiā habeas in arbitris eligēdis. reuersus moyses ad dauid dixit eidē Contētor vt de cā ꝯꝓmittat͛. et si placet agamꝰ de electiōe arbitroꝝ Unde dauid clā uocans belial ait moyses ꝯtentat͛ vt de causa ꝯꝓmittat͛. Ita vt cū me videris loquentem cū moyse venias ad me audacter/et dices michi Quid vis a me habere Ecce ego loquar tibi Et cū loqrent͛ simul moyses et dauid Ecce belial venit ad dauid et dixit Quid vultis me facere Ait dauid sede nobiscū. et cū sedissꝫ ait dauid Oportet te belial mee acquiescere volūtati Ne suspiceris neqꝫ arbitreris me inimicū tuū Quia licet tu me ꝑsecutus fueris vsqꝫ ad mortē ꝑ saul. tñ remisi oīa et remitto Ait belial/litis ꝑterite noli maledcā referre Ego paratus sum ad omnē vestram voluntatē. Ait dauid ego volo ꝙ pacto restringamini vt de causa et questiōe inter vos vertentibꝫ in arbitros ꝯpromittatis Ait belial ꝓparte mea bene ꝯtentor Et moyses similiter dixit Ait dauid eligantur arbitri et postea ꝯfirmabitis ꝯꝓmissū solempni stipulatione. Ait belial ego eligo pro parte mea Octauianū imperatorē et iheremiā ꝓpham. Et moyses elegit aristotilē naturalem ⁊ ysaiam prophetam. Ait dauid Et si ipsi fuerint discordes Quid fiet Ait belial Eligamus cōmuniter vnū/in quē in casu discordie concordemur et certum. Quia arbiter non debet esse incertus sed certus vt in capitulo innotuit de arbitris ⁊ de gestis de arbitris lege. Item si vnus. Ait dauid bonum ⁊ equū esset

Hic ꝓcuratōes ꝯpromittūt in arbitros.

ioſeph delegatū/ ⁊ auditorē eligere/ retēta eius delegata iuriſdictione/ etiam in caſu/ ſi ꝯtingat diſcordia quod iure fieri pt̄ vt de arbi cū olim/ ⁊ c innotuit ⁊ c niſi de ꝑben/ de preſup lrās/ dit belial/ ꝯtētoꝛ pro mea parte/ Moyſes vero ſimiliter dixit/ vnde vocantes notarium/ et teſtes/ tale/ dictū ꝯpromiſſum ſtipulauerūt ⁊ celebrarūt in hac forma que ſequit̄.

Inſtru͞m publicū ꝯpromiſſi.

IN nomine domini Amen/ Anno die menſe ⁊c̄. Conſtituti in p̄ſentia noſtra/ notarij ⁊ teſtiū infraſcꝑtoꝝ. Moyſes ꝓcur̄ iheſu ex vna parte/ ⁊ belial ꝓcur̄ infernal̄ ex alia/ ꝓut ipſi aſſeruerūt in cauſa et queſtione vertētibꝰ inter eoſdē nomine quo ſup̄/ Super dn̄io mundi orbis terrarū et habitātiū in eis/ prout in proceſſibꝰ ⁊ petitionibꝰ hinc inde datis ⁊ habit̄/ coram illuſtriſſimo dn̄o ſalomone iheruſalē rege/ ⁊ ſuper hijs iudice delegato/ ⁊ magnifico viri dn̄o ioſeph egypti vicario in cauſa appellationis eiuſdem ꝯtrauerſie ſpetiali auditore diutine fuiſſet ⁊ ſic nunc ſimiliter ꝑ partes eaſdē litigantiū/ volentes ꝙ partes ipſe eoꝝ laboribꝰ parcere debeant et expēſis/ de p̄dictis cauſis tam principali ꝙ̄ appellationū in toto ꝓceſſu ſeu proceſſibꝰ habitis corā p̄dictis dn̄is iudicibꝰ/ et de omnibꝰ ꝯnex̄ et emergentibꝰ ex eiſdē pro ſe ⁊ ſuis heredibꝰ/ ex pacto inter ip̄as habito/ in arbitros ꝯpromittere/ voluntarie ⁊ ex certa ſciā/ ⁊ non ꝑ errorē/ Ipſi moyſes et belial ſupradicti/ habentes ſup p̄dictis plenariā p̄tātem/ ꝯcorditer elegerūt ꝯſtituerūt fecerūt ⁊ ordinarūt/ Illuſtriſſimū virū octauianū romanoꝝ imꝑatorē/ Sanctiſſimū virū iheremiā/ Naturaliſſimū virū ariſtotilē/ Et ſpū plenū yſaiam/ arbitros ꝯpromiſſarios/ arbitratores/ laudatores/ ſeu amicabiles ꝯpoſitores/ in ꝯmunes amicos/ licet abſentes/ Et ſi p̄dicti in eoꝝ arbitratu vel laudo diſcordarēt/ vel maioꝛ ꝑs non ꝯcordaret/ elegerunt in quintū arbitrū/ predicti ꝓcurātes/ magnificū virū dn̄m ioſeph/ egypti vicariū/ ad ſup̄dictā canſam ſpeāliter delegatū/ et auditorē/ retēta ſibi delegata p̄tāte/ dantes et ꝯceden̄ eiſdē plenariā p̄tātem in p̄miſſis ⁊ ſingulis p̄miſſoꝝ de plano et ſine ſtrepitu ⁊ figura iuditij examinare ⁊ agnoſcere de ꝓceſſu ⁊ tota cauſa/ Partes ad audien̄ ſnīām proceſſum vel laudū/ vel ad alia citare. Itē ꝙ debeant decidere ⁊ determinare p̄dictas cauſas ⁊ q̄ſtioēs infra dies ſeptē/ Qui terminus cadit in die maij/ Et ſi ex iuſta cā fuit predictũ tempus ꝓrogare valeant et poſſint per ſeipſos ꝓnũtiare vel diffinire laudare ꝑcipe vel arbitrarĩ alte vl' baſſe ſicut eis videbit᷑ terminare vel ordinare ſemel vel pluries cõiũctim vel diuiſim ſimul vel alter eoꝝ ordine obſuato vel nõ obſuato ordinaĩe diebꝫ feriat᷑ vl' nõ feriat᷑/ſedendo vl' ſtãdo in ſcriptis vl' q̃litercũq; vel q̃ñcũq; ꝓut videbit᷑ eis melius expedire nullo ꝑtermiſſo obſtañ/omi hora vel loco vtraq; parte abſeñ vel vtraq; parte pñte vel altera abſeñ citata tñ et ꝙ vnus poſſit ꝓ ſe et alijs ꝓnũtiare et ſnĩam legere alio abſeñ Et ꝓmiſerũt dicti moyſes et belial ſibi adiuicẽ ꝓ ſe et ſuis dñis .et eorũ ſucceſſoribꝫ per ſolempnem ſtipulationẽ nomĩe predictorũ dñorũ eorũ Ad que facienda ſpeciale mandatũ habentes ſtare parere ⁊ obedire eorũ laude / bãno arbitrio pene ꝓnũtiationi ꝑcepto vel ꝑceptis per eos vel aliũ de mãdato Illorũ facto vl' factis ⁊ mox eis ꝓlatis emologare ꝓbare et nullo cõtrauenicte quacũq; ratione vel cauſe vel modo de iure vel de facto/verbo vel opere per ſe vel p interpoſitã perſonam que vel quas in eos ſuper quocũq; aut ſuper aliquo premiſſorũ ſeu eorum occaſione dixerint fecerint ſeu ꝓnũtiauerint fuerint ſeu fuerit arbitratus ſeu arbitrati / et contra eius vel eorũ proceſſum laudũ vel pronũtiationẽ ſeu arbitriũ . Non appellabũt ſeu appellationẽ proſequentur vllum reſcriptum vel preuilegiũ per ſe vel alium impetrabunt vel impetrabit nec impetratis vtent᷑ nullam exceptionem opponent Reſtitutionem in integrum non petent nec illud corrigi nec emẽdari per ſuperiorem vel aliquem iudicem petent . Neq; non vtentur cuiuſq; legis vel canonis ſtatuti vel conſuetudinis beneficio Quod vitiat vel vitiare vel infirmare valeat huiſmodi ꝯpromiſſum vel arbitrium . in toto vel in parte ſiue ex perſona arbitri ſiue ex perſonis cõpromittentium ſeu ex forma conpromiſſi vel arbitrij ſeu ex rebꝫ uel cauſis de quibus compromiſſum eſt ſiue quacumq; alia ratione . Quod ſi facerent et in aliquo contra premiſſa uel aliquod conpromiſſoꝝ veniũt/ꝓmiſerũt ſolẽpniter vt dcm̃ ẽ ſibiĩuicẽ partes predicte . Et pars arbitriũ ſiue laudũ et in toto vl' in parte non ſeruans Si fuerit ipſis uel eius ꝓcurator ꝓ pena habeat ꝙ ꝓceſſus ⁊ oĩa acta et ſnĩa / ſup hijs habita ipſo iure non valent neq; teneant

812

ſicut ſi acta nõ fuiſſent ⁊ libere omnia ſupradicta de quib⁹ inter
eos extitit agitatũ reuertunt̃ ad ptãtem inferni/ ⁊ ea ex tunc te
neat/ ſicut a p̃ncipio tenebat/ Et ſi fuerit infernus vel belial/ pre
dictis ↄtraueniens/ ipſo iure proceſſus ⁊ ſniẽ teneant/ ⁊ nichilo
minus cadat ab omni iure et ptãte/ quod ⁊ quã p̃tendit in dñio
mundi habere/ et ipſo iure/ ſupdicto iheſu applicent̃/ Ac etiã par
tes ipſe/ vna alteri ↄficere ac reſarcire ſibi expeñ/ ⁊ omnia damp
na ⁊ intereſſe/ que vel quas ipſe fecerit/ vel facere ↄtigit/ vel etiã
ↄtinere/ Et ꝓ hijs obſeruãdis/ et firmiter habendis iurauerunt
ad ſcã dei ewangelia corꝑaliter tacta ⁊c̃. Quibuſquidẽ pactis
⁊c̃. In quo quidẽ inſtrumẽto ſubſcꝑſerũt ſe notarij ⁊ teſtes mo
do curie dĩne/ Quo quidẽ roborato ipſ ſupradictis arbitriũ per
moyſen et belial p̃ſentatũ fuit/ Qui arbitri pro parte vtriuſq;
partꝫ hylari vultu ſumpſerũt/ et acceptauerũt/ Inſimulq; coad
unati in quadã ↄclaui pro ſilentio ſe recludentes inceperunt de
proceſſu/ ⁊ in cauſa inſimul ↄfabulari.

arbitri ꝓ ſilenꝰ
in ↄclaui ſeſe re
cludẽtes icepẽt
de ꝓceſſu et cau
ſa diſputare.

EXurgens in medio eoꝝ iheremias gracia ⁊ licẽtia ſotio/
rũ petitis flebili voce dixit/ dñi mei/ mũdus vniuerſus
in noſtra poſitus eſt poteſtate/ Sed tamen hoc a certo
ſciatis/ atq; pro indubitato habeatꝭ/ ꝙ iheſus eſt vere filius dei
in lege ꝓmiſſus meſſyas/ cui ille deus pater ⁊ filius et ſpũs ſanc
tus/ totius mundi machine fabricator/ qui et menſus eſt pugillo
aquas et celos ponderauit ⁊ ap̃phendit/ tribus diebus mole ter
re ⁊ librauit in pondere montes/ et colles in ſtatera/ dedit totam
terrã in hereditatẽ/ et infernum cũ in eis degentib⁹ poſſidere filio
ſuo iheſu/ Et qui dei filius ſm ſcꝑturã ꝓphãrũ in mundo natus
mortuus et ſepultus/ ab illo infideliſſimo pp̃lõ iudeoꝝ non ↄgni/
tus/ cũ miluus in celo ↄgnouit tẽpus ſuũ turtur/ yrũdo/ ſyconia/
cuſtodierũt tẽpus aduentionis/ pp̃ls aũt iudeoꝝ non ↄgnouit
iudicium dei/ ỹmo dicũt/ ſapientes nos ſumus/ ⁊ lex dñi nobiſcũ
eſt/ Sed vere mendaciũ opatus eſt pp̃ls mendax/ ſcribe ↄfuſi ſũt
ſapientes ꝑterriti et capti ſunt/ Et licet aliqui veſtrũ in huma/
nis viuentes/ potueritis ignorare/ tñ in ſpũ non ignoraſtis/ cũ au
dieritis et videritis/ ꝑ eum mirabilia geſta/ in terris/ et ꝑ eundẽ
in inferno opata/ Quis humaniter viuens/ quantacũq; huma
na ſpũali pollueit potẽtia ſiue ỽtute/ ⁊ talia mirãbilia ⁊ ſilia fecit

sicut ipse hūaniter et spiritualiter viuens fecit sicut nos omēs plene ꝯgnouimus. Ideo sententia lata per illustrissimū salomonem pro ip̄o iuris ordine obseruato / et per quā eidem adiudicatur mūdi dominiū orbis terrarū et habitantiū in eis non video ꝙ i iure cōfrīgi possit. Licet tamē cū discrepatione vniuscuiusqȝ nostrū. Ita ⁊ taliter poterit moderari / ꝙ neutraqȝ pars sentiat preiudiciū magnum.

Octauian⁹ scd̄s arbiter loquit̄

Quibusqȝ ħ per ihẽmiā dictis assurgens octauian⁹ ⁊ aspirans dixit. Nunc indubitāter credo / ꝙ ihūs dei filius sit. Vtinā eum ꝯgnouissem dum in hūanis viuerē et eidem seruiuissem potius q̄ ydolis mendatib⁹. Quia cum natus fuerit tempore mei impꝑij tanta pace mūdus vniuersus fuit illustrat⁹ ꝙ me hoīes volebant adorare pro deo / cogitantes ꝙ ex mea essȝ virtute sed tamē me ꝯgnoscens hoīem mortalē esse hoc non permisi. Et quē ihesū michi per sybillā in circulis solarib⁹ ostēsum tā q̄ magnū regem adoraui. Q̄d tamē eū filiū dei esse non credidi me non valet satis penitere. Sed in hoc p̄ bono pacis ⁊ ꝯcordie ego arbitror ꝙ mūdus diuidat̄ p mediū siue i duas p̄tes / quarū vna sit inferni / et alia xp̄i ihesu / hoc dico ꝓpter dubiā s̄māʒ a qua est appellatū. Cui octauiano cum reuerentia rn̄dens iherēmias dixit. Impator cum reuerētia hoc non esset bonū arbitramentū / ꝙ medietas mūdi dampnet̄ et medietas saluet̄. Quia forte erūt hoīes in illa mūdi medietate infernū cōtingente valde boni et forte volentes adherere magis fidei ihesu / ꝙ inferno. Nonne cōtra iusticiā essȝ taliter ipsos dāpnari. Cui iheremie respondens aristotiles dixit philosophari oīm rerū celestiū ⁊ terrestriū querē volui rationē. Et que video nunc / tunc ab oculis meis penitus fuerunt abscondita inaniter locutus fui / cecus palpaui. cum finem meū et vite felicitatis portum congnoscere non valuerim. de me est dolor in me vt parturientis. Ad hoc cum aduerto. quia michi gaudiū non esset / si sotios mee infelicitatis haberem sed tristitia mixta dolore. Sed tamē hoc michi iustum videt̄. vt qui male agant male sustineant et ꝙ oēs mali et peccatores sint inferni. et perfecti homines sint cristi.

Ihẽmias r̄spõd; octauiano.

Cui iheremias respondēs. Salua grā seu reuerentia tanti magistri. quia nō ē bonū arbitriū quia pene ꝯtra naturā ē ꝙ homo repiat̄ sine pc̄to

812

vt xxv c. ꝑcluſis ⁊ in prohemio cle. Ita ꝙ quilibet homo/ymmo totus mundus eſſet inferni.

Illico aſſurgens yſaias dixit/dñi mei reuerẽdiſſimi poſtꝙ̃ deus memor fuit miſericordie ſue miſit filiũ ſuum in terris/vt ipſe filius deus/homo fieret ex virgine naſciturus/ vt hominẽ ad eius ſimilitudinẽ formatũ/ex virgine terra/ ⁊ ex inobediẽtia dãpnatum/ſua morte dictã inobedientiã deſtruens ꝑ ſuam obedientiã redimeret/Et licet philoſophie/⁊ alie ſcientie mundane de tali incarnatione et natiuitate videant̃ ãmirari/cũ fuerit preter naturã ⁊ ↄtra humanũ curſum/tamen ãmirari non deberent/quia deus non eſſet omnipotẽs/ſi talia non feciſſꝫ/ Nonne formauit ipſe hominẽ ſine muliere/et homine vt adã Nonne formauit mulierẽ ſine muliere ⁊ homine/vt euam/ Ita ↄgruum fuit/vt ipſe hominẽ formaret/ de muliere ſine homine vt ipſe iheſus eſt/Qui adam formatũ ſine muliere et homine/⁊ euam ſine muliere de homine natam dampnatã cũ poſteris eoꝝ/ex peccato inobedientie ſuã obedientiã preſtãdo redimeret/ Nunc vero cũ venerit plenitudo tẽpis in quo deus filiũ ſuum miſit/in terris natũ de muliere ſine homine/ quẽ filiũ/ipſe deus ſuum heredẽ conſtituit vniuerſoꝝ/per quẽ fecit ⁊ ſecula/Et licet per ſalomonẽ ſit ↄ ipſo iheſu ↄtra infernũ lata ſñia/tamẽ eam cũ reuerẽtia/et ſupportatione omniũ veſtroꝝ atqꝫ emendatione/taliter dico limitandã/ Ipſe iheſus filius dei venit in mundum regnaturus ſuper oĩs gentes/nunc ydolis ſeruientes/de quibꝫ gentibꝫ ipſe replebit ruinas angeloꝝ/ſicut ſcṗtũ eſt/iudicabit in nationes implebit ruinas/ Ita et taliter ordinare intendo/ de eius regimine/ꝙ nulla ſit iniuria ſentẽtie/Et inter regnũ dei patris/⁊ regnum xpi eius/nulla ſit diſtinctio/Et ꝑmo videndũ de regno dei patris/ qui ſub pacto abrahe fuit locutus dicens/Eritqꝫ pactum meũ in carne veſtra in fedus eternũ/Maſculꝰ cuius ꝑputij caro circũciſa non fuerit/delebit̃ anima illa de ꝑplõ ſuo/quia pactum meum irritũ fecit vt gen̄ xvij/ In cuius circũciſionis pacto/ꝑplm̃ iſraheliticũ acquiſiuit/Et tamẽ dictus ꝑpls iſrahelitic᷑ tenetur captiuus in egypto ſua ꝑtãte pharaonis/et liberatus a tali ſeruitute anteꝙ̃ adiret terrã ꝓmiſſiois/ꝑmo ꝑ mediũ maris rubri trãſiẽs in quo labẽ egyptiace ſeruitutꝭ deponẽs quaſi lauacrũ ſuſcipi-

Yſaias ↄtus iudex arbiter rñdz ſotijs ſuis.

Natiuitas ⁊ icarnaᵒ xpthopentũ ẽferũ ⁊ ad ſilitudinẽ incarnationis iheſu.

Poſtmodū vero dictus ꝑplus terrā ꝓmiſſiōis intrās interfect⁹ xxxij regibꝰ cū fortibꝰ viribꝰ armorū expulſiſq; ydolis et eorū cultura potiſſime eū obtinuit . et in qua terra ꝓmiſſiōis ciuitate ihrl'm ibi poſita ipſe deus ſui regni dnīum ⁊ tēplū p ſalōnez oſtitui fecit Tñſactis vero longis annis ab exitu iſrl' de egipto ita dnīū in gentibꝰ acq̄rendis/ipē ilꝭs obſuari debeat q̄s gētes hēditatē debeat in aq̄ baptiſmo de quo habet̄ figuā gen̄ xi c . In yſmahele filio abrahe qui fuit pr̄ et pricipiū ipaꝝ gentiū ſuſcept⁹ et natus de agar ancilla abrahe . Cui yſmaheli ait dn̄s benedicā te ⁊ augebo te ⁊ multiplicabo te valde/duodecī duces geneābis ⁊ creſcere te faciā in gentē magnā vt gen̄ xvij . Poſt cuius yſmahelis ortū natus ē yſaac ex ſara ſterili et libera vxore p̄dicti abrahe/ que libera vxor īuidens ancille vxori ⁊ ei⁹ filio ait ad abrahā Ecce ancillā et filiū eius non enī heres erit filius ancille cū filio libere Abraham autē hec aſpere cernens de filio yſmahele tamē diuine monitus acquieuit voci libere/et dimiſit vxorē ancillā cū filio ſuo cū vno vtre aque et pane de ſua heriditate tꝑali que ancilla cū abiſſet errabat in ſolitudine Cumq; cōſumpta eſſꝫ aqua de vtre et panis deficeret abiecit puerū yſmahelē ſubtus vnā arborem que erat ibi et abijt . ſeditq; ꝓcul dicēs Non videbo puerum morientem ⁊ fleuit Angelus autē domini vocauit agar ancillam de celo dicēs/Quid agis agar . noli timere exaudiuit domin⁹ vocē pueri de loco in quo eſt ſurge et tolle pueꝝ et tene manus eius quia in gentem magnā faciam eum . et apertis oculis agar vidit puteū et abijt ⁊ impleuit vtrem/deditq; puero bibere et ipſa fuit cum eo Abraham figuratiue deus eſt/quoniam habuit duas vxores ſpirituales/ſynagogam ſterilē/ et ācillam eccleſiam prolificatiuā Que concepit ſpūaliter ex ipſo deo et peperit yſmahelē ꝑplm poſt hoc cepit ſynagoga ex ipō deo ſpūaliter et pepit yſaac ꝑplm iſrl'iticū/ que ſynagoga cernens eccliām ancillā īuidenſq; ei/ſic ait deo . Ecce ancillam ⁊ filiū eius . deus vero aſpere hec cernēs in filio ſuo populo gentiū . Tamen acq̄euit voci libere . et dimiſit eccleſiā cū filio yſmahele ꝑplo gentiū imponēs ei vtrē aque et panē de ſpūali hēditate dei . Et que ancilla ecclīa dei cū abiſſꝫ deficientibꝰ pane et aqua ſpūalitatis dei errauit in ſolitudīe huiꝰ mūdi ipa vero eccleſia ācilla abiecit

verba angeli ad agar ancillam .

moralitas abrahā deū ſigñcat .

812

puerū yſmahelem ꝑplm̄ gentiū ſubtus arborem crucis/que erat ibi/⁊ ipſa abijt/ſeditqꝫ procul flens/Ait/Non videbo puerū/populum gentium morientē in ſpūalitate/ipſe angelus dn̄i vocauit dictam ancillam dicens/Quis agis eccleſia/noli timere. Exaudiuit dn̄s vocem ꝑpli gentiū de loco crucis/in quo eſt. Ergo et tolle puerū yſmahelem ꝑplm̄ gentiū ⁊ tene manum eius/quia in gentē magnam ſpūalem faciam eum. Et etiam apertis oculis viditqꝫ puteū aque baptiſmalis ⁊ abijt et impleuit vtrem aqua deditqꝫ filio ſuo ꝑplō gentiū bibere dictam aquam baptiſmalem ⁊ liberauit eum a morte eterna et ſiti ſpūali in qua moriebatur/et ipſa eccleſia fuit cū ipſo ꝑplō gentium. Nunc autē reuertamur ad proxime dicta/⁊ poſt habitā terrā ꝓmiſſionis ante templum ꝯſtructū multas ꝑſecutiones ꝑplꝯ iſraheliticus a gētib⁹ que ꝯtra eum erant paſſus fuit/ſicut patet in lib° iudicum per totum/⁊ i° ⁊ ij° reg ꝑ toᵐ/poſt ꝯſtructū templū dictum regnum dei paſſum fuit ſciſſurā magnam totius ꝑpli iſrahelitici per malignum iherobaam/vt iij reg xij ⁊ xiij. Secundo perſecutionē non tamen ad mortē/ꝑ ſennacherib. Regem aſſyrioꝝ ⁊ egypti vt iij reg xvij et xviij. Tertio tranſmigrationē ꝑ nabugodonoſor in babylonia ſacerdotū et maioris ꝑtꝭ ꝑpli deſtructis ihr̄lm ⁊ tēplo per lxx annos/vt iiij reg vlt. Quarto abhominationē deſolationis in dicto templo/⁊ ſancte ſanctoꝝ in abhominabile ydolum ꝑ anthiochū regem egypti tēpore machabeoꝝ qui fecit iaſonē antipōtificem tēpli/ꝯtra aman verum pontificē/⁊ talis abhominatio durauit annis tribus cū dimidio. Inſurgente iuda machabeo/qui ꝓ emendatione tēpli ſancti/multa ⁊ grauia bella cū diuerſis regib⁹ ꝯmiſit/atqꝫ eos deuicit/vt i° ⁊ ij° machab ꝑ toᵐ/Quinto ⁊ vltimo totalem tēpli et ꝑpli deſolationē ⁊ ſacerdotij cito pati debet ⁊ patietur ꝑ regnum regnoꝝ/⁊ durabit ſub ſpatio annoꝝ trium et dimidij/vt daniel x circa finē/Et in hijs ſciſſuris ſemꝑ ſathan fuit opatus/Ita ad lrām dicta ſnīa arbitretur/Videlicet ꝙ remanente dn̄io mundi ipſi iheſu/ipſe ſuo regno tot et tales ꝑſecutiones patietur/et ſciſſuras ⁊ tribulatiões ⁊ non poterit dedignari ip̄e ih̄s/cū ipſe non ſit maior patre ſuo/ymo huānitate minor/ſed in ſpū equalis ſit ſibi/nec ipſe vellet inter ſe ⁊ ſuum patrē inequalitatē pati.

¶ poſt ꝯſtructū tēplū ſalōis ꝑplꝯ iudeorū plura a pluib⁹ regib⁹ ſuſtinuit detrimēta

effect⁹ litatiōis ſnīe ⁊ arbitrij.

¶ tēdet iheremias vnus de arbitꝛꝭ ad pdicta .

Ayt ihēmias ſup ſenes intellexiſti o yſaia . Sed vt ſcriptura ſcripture cōcordet ego legi et lego in daniele cōſotio noſtro c vij Qꝫ poſt quatuoꝛ regna terre ſeu terrena q̄ figurantᷣ per quatuoꝛ beſtias ⁊ que ſigillatī monarchiā totius tenere debeant . Poſt hoc debet ſurgere quītū ēgnum celeſtis filij hoīs ſub quo ſancti et vncti ſacerdotes debent militare . Et qui filius homis anq̄ adipiſcatᷣ ſui ēgni poſſeſſionem eiuſdē milites vncti ſacerdotes a quarto ēgno qđ figuratᷣ per beſtiam terribilē et alijs tribꝰ beſtijs fortiores debent ſuſtinere pſecutioēs decem et aliam vndecimā alijs decē pſecutioibꝰ grauiorē /a quodā rege ſancto dicti quarti regni . Sed apoſtotante a ſanctitate /et hoc ꝓpter decē cornua beſtie et aliud cornu cetū habens inter oculos et os loquēs ingentia quaſi illo cornu ſcie debeat et videre et loquī fidem de regno celoꝝ ſeu filij hoīs a quo apoſtotabūt Et pꝰ decem dictas pſecutioēs filius hoīs ēcepta corona poſſidebit ēgnū ſanctoꝝ dicto quarto ēgno ānichilato In quo cōſtrui faciet dictus filius homis templū ſui ēgni vt ait ipſe daniel . Et vidi qꝛ interfecta eſſet beſtia ⁊ periſſet corpus et traditū eſſet igni ad cōburendū . Aliarū quoqꝫ beſtiarū ablata eſſet poteſtas . et tempoꝛē vite ꝯſtitute eſſēt vſqꝫ ad tps ⁊ tpus aſpiciebā ego i te viſioē noctis . et ecce cū nubibꝰ celi q̄ſi filiꝰ hoīs veniebat ⁊ vſqꝫ ad antiquū deū puenit ⁊ i ꝯſpcū eiꝰ obtulerūt eū ⁊ dedit illi ptātē et honorem ⁊ regnū . et omēs populi tribꝰ ⁊ lingue ſeruiēt ei . poteſtas eius poteſtas eterna que non auferetᷣ . Et regnū eius quod non corrūpetᷣ Ille antiquus dierū deus eſt qui regnauit in iudea p circūciſionē . nō tn̄ ſine filio et ſpū ſcō Iſte filius hoīs ē in ſpū filius dei in carne filius hoīs eſt/ qui regnaturꝰ ē in gentes p baptiſmū etiā cū prē ⁊ ſpū ſancto . Et nūc michi videtur ait iheremias . qꝛ iam tria ēgna preterierunt videlicet primū nabugodonoſoꝛ babilonie . Secūdū tyri regis perſarū et medoꝝ . Tertiū alexandri grecoꝝ . Et nūc ſumus in quarto regno romanoꝝ qꝛ ꝑrauti debet a regno quito ſanctoꝝ . et redegi debet ad fauillā eſtiue aree que rapta eſt a vento vt ipe daniel ait ij c circa finem In diebꝰ aūt ēgnoꝝ illoꝝ ſuſcitabit deus celi ēgnū qđ in eternū nō diſſipabitᷣ ⁊ ēgnū eius ꝑplo altero nō tradetᷣ/ ꝯminuet ⁊ ꝯſumꝫ vniūſa ēgna hᷓ ⁊ ipm̄ ſtabit i etnū et hᷓ ꝓbatᷣ p iſtā ſtatuā

¶ antiquus dierū deus ē qui ēgnauit in iudea cū filio ⁊ ſpū ſcō .

¶ quartū ēgnū romanoꝝ parti debꝫ a ēgno quito ſanctoꝝ .

812

quam in ſomp̄nis nabugodonoſor vidit/cuius caput aureū erat pectus ⁊ brachia de argento/venter et femora de ere/tibie autem ferree/pedū āt quedā ps eāt ferrea/q̄dā fictil'/Vidit ip̄e nabugodonoſor lapidē abſciſū de mōte ſiñ maībꝰ/⁊ ꝑcuſſit ſtatuā in pedibus eius ferreis et fictilibꝰ/⁊ ꝯminuit eos/⁊ tunc ꝯtrita ſunt pariter ferrū teſta es argentū ⁊ aurū/Quoꝝ verboꝝ expōnem videas daniel' ij c/Sed iſte lapis abſciſus de monte ſine manibus/quid eſt dicendum q̄ꝫ ꝙ eſt filius hominis/abſciſus de patre/ſine manibꝰ/vel de iacob ſine virili ſemine/qui ēgnaē debet in vniuerſis quatuor regnis predictis annichilatis.

Item ait iheremias/Niſi vnum fiat non poterit bō eſſe equalitas inter patrē et filium/videlꝫ ꝙ ſcp̄tura ⁊ dicta ꝓphetaꝝ ꝯpleta in regno dei patris/etiam in regno filij eius debeant pcōpleri/Et non curandū de varijs locoꝝ terrarum ⁊ nominibꝰ ſcp̄turarū/Quia dum tranſlatū erit ſacerdotiū regni dei/ad regnū filij/etiā nomina locoꝝ terrarū/et nominū trāſferētur in eas in iheruſalē intelligendū eſſe/illam iheruſalē vbi edificabit altare vel tēplum regni filij/Egyptus erit regnū ꝓpe iheruſalem regnū dei ꝯſtitutū babylon caldeoꝝ erit illa ciuitas vel regnum/vbi fiet traſmigratio eius ſacerdotij/et ſic de alijs/Unde venio ad cōcluſionem ait iheremias/ꝙ iheſus ſit dn̄s mundi orbis terrarū et habitātium in eis/Et ne miretur aliquis/ſi ipſe ih̄s ꝑcuſſit infernū cū p̄mogenitus eius/qꝛ hoc necc̄im de iure fuit/vt ipſe animas ꝓpli ſui a ſeruitute infernali liberaret/Quod tibi in figura oſtendet/exodi xij/Ubi deus p̄cepit ꝓplō ſuo in terram egypti captiuato vt menſe martio recipet agnum maſculum ſine macula per familias/ipſūqꝫ immolari/ac etiam de eiꝰ ſanguine inſup liminārībꝰ domorū poni p̄cepit/Et ait ipſe deus Et trāſibo nocte p terrā egypti/⁊ cunctis dījs egypti faciam iudicia ego dn̄s/et erit ſanguis vobis in ſignum in edibꝰ in quibꝰ eritis et videbo ſanguinem/⁊ tranſibo eos/nec erit in vos plaga Hic ipſe deus volens liberare ſp̄uales animas ꝓpli ſui de ſeruitute et captiuitate infernali/p̄cepit ꝓplō eius menſe martij die azimoꝝ filiū ſuū/agnum ſine macula immolari per familias/⁊ de ſanguine eius/ſuper populos eum poni. Cum ipſe diceret/Sanguis eius ſuper nos et ſuper filios noſtros/Et ait ipſe deus

hõ de imolatiõe agni imaculati.

tranſibo nocte per infernum percutiā omne caput de domo impij et cunctis dijs egypti .i. inferni faciam iudicia ego dn̄s. Erit autē ſanguis filij mei agni ſine macula animabꝰ captiuis in inferno in ſignū ⁊ videbo ſanguinē et trāſibo eas nec erit in eis vltra plaga diſpergēs cū paſſero infernū. In quo adimpletur illud zach. x. Tu quoq; in ſanguine teſtamēti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu vbi non erat aqua. Et licz ipſe ihūs fuit dn̄s orbis terrarū ⁊ habitantiū in eis vigore p̄me ⁊ ſcd̄e ſententie. Non tamē repēte p̄ dictorū habere ſeu capere deberet poſſeſſionē. Sed hoc moderamine p̄habito primo ⁊ ſpecialiter pacto baptiſmi per eum gentibus promiſſi ſicut deus promiſit pactum circunciſionꝭ cū iſrahelitis cum tantam gentē debeat ſibi acquirere i ſuo baptiſmo q̄ntos iſraheliticos ⁊ iudeos ſibi acquiſiuit deus pater per circūciſionem. Et non vltra taliter loquēdo quoniam ſpūaliter centuplum acquirat. cū dicat ſcriptura. Omnes gentes quaſcūq; feciſti veniēt ⁊ adorabūt coram te dn̄e qm̄ ſcriptum eſt deutronomi xxxiij. Quādo diuidebat altiſſimꝰ gētes qn̄ ſepabat filios adam cōſtituit terīos p̄plorꝫ iuxta numerū filiorū iſrl̄ ps aūt dn̄i p̄pls eius. Scd̄o ipe ihs ita debet aſſeq̄ poſſeſſionē executiuā ſue terre ꝓmiſſiōis fortibꝰ ſuis viribꝰ i q̄ erāt maxia cultuā demoīoꝝ. Sz de hac multū miror o yſaia. Cū ipe ihs nō habeat hoīes numero q̄ngētaꝝ pſonarū. quō viribꝰ poteit optinē regnū forte rōnoꝝ vbi eſt caput culture demoīoꝝ.

t̃ndit yſaias ꝓphetice.

Hyt yſaias. Nonne legiſtis quoniam vnus perſequebat̃ mille ⁊ duo fugarūt decem milia. Intēdas ad cōcordiā ſcripturarū. qm̄ de hoc erit cogitatio ipſiꝰ iheſu qualit̃ ſit dimicaturus cōtra ipſa demoīa ꝓ gentibꝰ acquirēdis. Nōne ſup̄ dixiſtis q̄ vndecī perſecutiones debet pati regnū iheſu a regno rōnoꝝ. anteqū dictus iheſus dictū regnū rōnoꝝ et gentiū pacifice debeat optinere ⁊ trāquille poſſidere. Ideo ſi placet. ſecūdum ſcripturas cōpone ſniām. Ait geremias ſemper loquor cum correctione. Et ait regnū dei patris ante cōſtructum templum multas videlicet perſecutiones paſſum fuit a gentibꝰ circūq̄q; ſtantibꝰ. ſicut patet iudicum p totum i et iij regꝰ per totum Ita regnum xp̄i perſecutiones vndecim patietur anteqū in dicto regno iheſu templū cōſtruatur. Quibꝰ cōplectꝭ templū edificabit̃

812

in dicto regno quarto obtinendo per iheſū / Quo templo iheſu edificato ſicut templū dei hereſiacam ſciſſurā p̄p̄li totius iſrahelitici paſſum fuit ꝑ iniquū et ſubuertentē iherobaam . Sic templum xp̄i hereſiacam ſciſſurā totius p̄p̄li gētium patietur per iniquiſſimū machometū/ Qui gentium ducibꝰ ſeu partibꝰ in vera fide iheſu remanentibꝰ / earūdem gentinm ꝑ partes a vera fide iheſu ſegregando ſubuertit/ ⁊ ſicut ſciſſura iherobaam ꝑdurauit in regno dei/ Et ſic in regno iheſu p̄plūs iſrahelitic⁹ in ēgno dei erit p̄p̄ls ſarracenus regni xp̄i/ Et p̄plūs iudayc⁹ erit p̄plūs latinoꝝ/ Poſt vero oꝛtā hereſiacam ſciſſurā iam dictam ꝑ tempora longa facta fuit in regno dei patris ꝑſecutio magna per regem aſſyrioꝝ ⁊ egypti/licet non ad mortē/ Sic erit in regno iheſu ꝑſecutio theutonicoꝝ ⁊ cicilie/et non erit ad mortē/qm̄ habito reſpectu ad regem iheruſalem ih̄m̄ egypti/regnum cicilie ⁊ aſſyrioꝝ ⁊ regnum alamanie/quod magnam ꝑſecutionē dabit in regno iheſu/ Poſt hanc vero perſecutionē per tēpora longa fuit trāſmigratio regni dei patris et ſacerdotij in babylonia per lxx̄ annos deſtructis iheruſalē et tēplo per nabugodonoſoꝛ regem caldeoꝝ deſtructis iheruſalem et templo lataranen̄/ Et ſicut trāſmigratio regni dei in babylonia vidit ſimulachra aurea ⁊ argētea et oꝛnamanta eoꝝ/ Hic tranſmigratio iheſu in dicta ſecunda babilonia/ſimulachra argentea ⁊ aurea videre debent/ Et hec ſimulachra fient/in ſuperbiā ſeculoꝝ/ Et ego iheremias predixi dei populo tranſmigrato in hijs verbis videlicet/ Ne obliuiſcamini legem dn̄i et p̄cepta eius videntes ſimulacra aurea ⁊ argentea ⁊c̄ Rex caldeoꝝ in regno iheſu habito reſpectu ad babylonē eſt/ Rex francoꝝ/ Qua captiuitate ꝯpleta in regno dei patris inoleuit abhominatio in deſolation̄ poſita in templo dei / et ſancte ſanctorū per anthiocū regem egypti/et per quā maxima ꝑſecutio p̄p̄li fuit facta per quam multi receſſerūt a lege ſancta/et aliqui ſpōtanei/ Necnon dictus anthiocus ꝯſtituit iaſonem antipontificē ꝯtra oniam verū templi pontificem/ Cuius ꝑſecutio et abhominatio durauit per tres annos cū dimidio/ Contra quā dictis annis completis ſurrexit machabeus/qui pro emundatione ſanctorum coinquinatorum preſtito de celo auxilio obtinuit viribꝰ armoꝛū dictum anthiocū et eius exercitum/ vt i machab̄ iij c/

Et ſequenti quinto anno obtinuit vnum regalem principem lixiam cum exercitu infinito vt i machab̄ iij et iiij c. Sexto vero anno obtinuit timotheum ⁊ emulos inuidos qui in exercitu iude erant vt i machab̄ vi c. Octauo anno intrauit alchimus pontifex ciuitatem iheruſalem in deceptionem ſacerdotum et populi qui iuriſiurandum fregit et ſanguinem ſicut aquam effudit cuius exercitum ac anthanorem principem exercitus demetrij qui in regno anthioci ſucceſſit ipſe iudas obtinuit vt i machab̄ vij. Anno vero nono venit malchides cum exercitu copioſo miſſus a dicto demetrio ⁊ iheruſalem intrauit ī auxilio alchimi antipontificis qui obtinuit iudam machabeum et eius exercitum quo obtento dictus alchimus fecit tribulationem tantam in populo iſrahelitico qualis fuit ex qua die viſus eſt propheta in iheruſalem et fames eſt facta valde. Anno vero decimo ſedens dictus alchimus in templo dei precepit muros ſancte ſanctorum deſtrui. Ac etiam opera prophetarum. ſed incepit ſed nō perfecit. Sed eo tempore percuſſus eſt alchimus antipontifex et impedita ſunt opera eius et concluſum eſt os ſuum et vltra loqui non potuit/ſed in tormento magno mortuus eſt. Balchides videns mortem alchimi retrouerſus eſt ad ſuum regem et quieuit templum dei annis duobus. Poſt hec vero idem balchides ad ſuggeſtionem emulorum templi iterum reuerſus eſt contra templum cum exercitu ſuo ⁊ ↄtra ionathan. Quēquidē balchidem in pace obtinuit. Et datis dextris pacis perpetue a iudea receſſit. Et tunc ionathas qui iude ſucceſſit cepit iudicare populum ⁊ exterminaē impios ex iſrahel ⁊ ceſſauit gladius a iheruſalem vt i machab̄ xiiij c. Sed tamen perfecta pax non fuit data templo et machabeis a ſupra proximo anno vſq; ad annos xv. Quibus finitis fuit iugum gentium ablatum ab iſrahel. Et cepit ꝑplūs ſcribere in tabulis et geſtis publicis āno primo ſub ſymeone ſummo ſacerdote magno. vt i mach̄ xiiij Quequidem geſta in biblia ſerioſius habentur et melius. Hic in regno xpriſti iheſu/ↄpleta dicta tranſmigratione erit/vel fiet abhominatio in deſolationem/⁊ ponetur ipſa in tēplo per regē egypti. In quaſiquidē abhominatioē/magna perſecutio fiet cleri ⁊ ꝑpli ſancti/ꝓpter quā m̄lti recedēt a lege ſcā. ⁊ etiā ſpōtanei

Nec non dictus rex egypti ꝯſtituit antixp̄m ꝓ pōtifice templi ꝯtra xp̄i vicarium verū pontificē/ Cuius ꝑſecutio ⁊ abhominatio durabit ꝑ tres annos cū dimidio/ Contra quē regem egypti inſurget alius machabeus/ qui in zelo fidei ac ꝓ emundatione ſcōrum quo coinquinatoꝝ obtinebit dictum regem egypti armorum viribꝫ/ ⁊ alios q̄ꝫ plures/ qui ſingulis annis ꝯtra eum inſurgent/ et ita in guerris ⁊ tribulationibꝫ obſeruant in regno ihū ſicut in p̄dicto regno dei obſeruatū fuit/ ⁊ ꝓut narratum ē/ Rex egypti habito reſpectu ad ihr̄lm erit rex cicilie/ Qua exterminatione ꝯpleta per tempora longa/ regnum patietur finalem deſolationē cleri ⁊ ſacerdotij/ ⁊ deficient hoſtia et ſacrifitiū de eius rēgno/ Et regnum romanoꝝ/ quod eſt aquilonē/ habito reſpectu ad alia tria regna/ ſic fiet in regno xp̄i/ Et trāſactꝭ longis tempꝛibꝫ ſimiliter finalem deſolationē cleri et p̄pli patietꝰ/ ⁊ deficient hoſtia ⁊ ſacrificium de regno xp̄i/ ſicut de regno dei ſacrifitiū deficiet veſpertinū ꝑ titū et veſpaſianū/ ita de regno xp̄i deficiet ꝑ gog et magog vt infra dicam/ Et licet aliqui ait ihēmias poſſent admirari/ Quare regnū dei fuit ꝑſecutū et ſciſſum ab extraneis regibꝫ/ ⁊ a ꝓprijs filijs et fidelibꝫ regnum ihū xp̄i ꝑſequetꝰ. ⁊ ſcindetꝰ/ quod non eſt mirandū/ quia ſacra ſcriptura hoc promittit Quod ꝓbo ſic/ Regnum dei/ quod excercuit in iudeos ꝑ circūciſionē equiparꝰ regno ſaul qui fuit terribilis/ et ſemꝑ perſecutus ab extraneis/ vt p̄mo reg̃ ꝑ totū/ Regnū iheſu/ quod excercebit ꝑ baptiſmū in gentes/ equiparꝰ regno dauid mitiſſimi ⁊ manſueti qui a ſuis filijs fuit perſecutus/ qui ſeptem habuit vxores/ Ex quarū vna adultera genuit filiū/ qui thronū ſuū/ vel ſedem ſuā regere meruit/ Et ab alijs quos habuit ex alijs vxoribꝫ/ non nullas regni ſui ſciſſuras et perſecutiōes ſuſtinuit/ In quibꝫ fuit mitū manſuetus/ ⁊ miraꝫ p̄ſtitit omnibꝫ inimicis eius/ Et qui dauid ſᵐ ſpm̄ ⁊ carnē filius fuit ſaulus/ ſᵐ ſpm̄ quia anima ionathe filij ſaul/ ꝯglutinata eſt anime dauid/ et dilexit eum ionathas ſicut animā ſuam/ ſᵐ carnem quia filiam ſaul habuit in vxorem cū qua factus eſt vna caro/ vt i reg̃ xviij c/ Item ſaul vocauit dauid filium ſuum dicens/ Nunquid vox tua hec fili mi dauid/ vt i reg̃ xxvi c/ Necnon ipſe dauid vocauit prēm ſuum ſaulē vt i reg̃ xx c Nō extēdam manū meā in dn̄o meo/ qꝛ xp̄s domini eſt

Nō de āticxᵒ ⁊ eiꝰ regnatione.

dauid habuit i vxorē filiā ſaul/ cū qua factus ē caro vna.

quin potius pater mi. Hic ipſe xpriſtus habebit ſeptem eccle
ſias in ſponſas eius. Ex quarū vna adultā ſpūaliter ꝯmiſcēdo
procreauit filiū ſcilʒ xp̄lm̄ gentilem. qui thronū eius vel ſuam
ſedem meruit regē et ſub aliis filijs ſpūalibꝯ ipſius iheſu ſuſcep
tis ſeu genitis ⁊ alijs ſpōſis eccleſijs eiuſdē ſuꝑdictas ſciſſuās
et ꝑſecutiones ipſe ihs in regno ſuo patiet᷑. Quid etiam alia
ſcriptura dicit. Ap̄hendēt ſeptem mulieres virū vnū in die il-
la ⁊c̄. Itē ipſe ihs vocauit deum prēm ſuum. et pater vocauit
eum filiū. ſicut dauid et ſaul fecerūt. Et ipſe dauid miam preſ
titit et manſuetudinē in eum peccantibꝯ. Ipſe ihūs filiēm oſtē-
det vt p̄s c iij. Non ſecundū peccata noſtra faciet ſeruis eius.
neqʒ ſm̄ iniquitates eoꝝ retribuet eis. qm̄ ſm̄ altitudinē celi a
terra corroborauit miam ſuā ſuꝑ timentes ſe. q̄tū diſtat ortus
ab occidēte longe faciet iniquitatē timentiū eum quō miſeret᷑ pr̄
filioꝝ. Ita miſerebit᷑ timentibꝯ eum. Qm̄ ipſe ꝯgnoſcet ꝑ ſuā
humilitatē figmentū noſtrū qm̄ ipſe recordabit᷑ qꝛ puluis ē oīs
homo ſicut fenū dies eius ſicut flos agri. Item ſicut dauid fu
it filius ſaulis ſm̄ ſpiritū ⁊ carnem. Ita et xpriſtꝰ filius dei ē.
ſm̄ ſpm̄ et carnem. ſm̄ ſpm̄ quia anima ade filij dei ꝯglutinata
eſt anime xpriſti. et cū dilexit adā ſicut aiam. quia eidē ihū
dedit tunicā carīs ſue ſicut ionathas dedit tunicā ſuā dauid ſm̄
carnē. qꝛ ex virgie dei filia natus ꝯceptus ⁊ copulatus eſt.

Ayt yſaias geremie/ Quā dulcia faucibus meis eloquia
tua ſuper mel. Sed dic michi O geremia. Quanto
tempore durabit regnū iheſu. Nunc diffiniat᷑ ſi placet
Ait geremias. Tanto temꝑe durabit regnū iheſu. q̄to temꝑe
durauit regnum dei. Cui ait yſaias. Neſcis q̄ durantes regno
iheſu. venturus eſt ſpūs ſanctus. quē mittet pater in noīe filij
iheſu etiā regnaturum ſuꝑ vniuerſam terrā cū patre ⁊ filio in tā
ta benignitate et mia q̄ omnes infideles ad ſcm̄ baptiſma ⁊ fi-
de filij aggregabit ⁊ tūc fiet vnum ouile et vnus paſtor. Ideo
maius tēpus reperio quo ipſe filius regnaturus eſt q̄ pr̄ regna-
uit. Unde daniel viij c ibi dixit. Et vnus ſcūs alteri neſcio cui
loqui vſquequo viſio ⁊ iuge ſacerdotiū ⁊ pc̄m deſolatiōis que fac
ta eſt. et ſcūarium et fortitudo conculcabitur/et dixit ei. vſqʒ
ad veſpe et mane dies duo milia ccc et mundabitur ſcūarium.

812

Hic manē recipit̄ ꝓ p̄ncipio xp̄ianitatꝭ/quod eſt trāſlationis ſacerdotij a iudeis in gentes vſqȝ ad veſpam/quod eſt finis ēgni xp̄i et ſacerdotij dies ⁊ anni duo milia ccc/dies ꝓ anno recipit̄/vt ſupra dictum eſt/ꝑ hoc vult dicere quod anno bis milleſimo ccc/ꝯputādo ab anno trāſlati ſacerdotij/quod fuit quando ceſſauit ſacrificiū veſꝑtinum/in templo dei/fortitudo ſcūarij conculcabit̄/Quod erit in annis xp̄i/ꝯputādo a natiuitate/bis milleſimo ccc lxxiiij/Qm̄ per annos lxxiiij p̄ceſſit natiuitas xp̄i deſolationē templi dei factam per romanos/Et ſubſecutus poſtmodum alijs mille annis/ꝯculcabit̄ ſcūarium/Et iſtud milleſimū/erit totū regnum ſpūs ſancti/Infra qđ omnes infideles tam iudei q̄ȝ barbare nationes recipient ſacrū baptiſma/⁊ ad fidē xp̄i reuertent̄/ac etiam totius trinitatis/Quod quidē regnum ſpūs ſancti/ꝯpatur regno ſalomonis filij dauid ſeu ꝓcedentꝭ ⁊ ex hijs ſaul ſaul ⁊ dauid/ſicut ip̄e ſpūs ſcūs/ꝓcedit a patre ⁊ filio/Et qui ſalom̄ a p̄ncipio regni ſui tulit ſnīām inter duas meretrices videlicet ſynagogā iudeoꝝ/⁊ eccleſiā gentium de xp̄o vnico filio viuo/Et filē ſpoliauit ſynagogam/que cū oꝑſſit et reſtituit eū eccleſie cū omni iure/quem de manu ſynagoge ſnāliter liberauit Et tunc ſynagoga vltra non nominabit̄/qm̄ ipſius filij iudei/vigore dicte ſnīe eandem derelinquent et eccleſie gentiū adherebunt/Et hanc ſnīām ferre debet/ac etiam exequi ſpūs ſcūs per vnum qui ſit ſimilis ſalōi/videlȝ qui ſit rex ihr̄lm ⁊ vocetur pacificus ſicut ipſe ſalom̄ fuit/Et ipſe naſcet̄ in domo michaelis ⁊ eius vice/⁊ p̄nceps magnus erit vt daniel̄ xij/Item tempe illo ꝯſurget michael p̄nceps magnus qui ſtat ꝓ filijs ꝑpli tui/⁊ veniet tēpus quale non fuit ab eo tempe/ex quo gentes eſſe ceperunt/Item q̄ȝ ſynagoga ⁊ eccleſia vocant̄ meretrices ꝓbatur ezechielis xxiiij/Item cū ipſe ſpūs ſcūs aduenit/eius officiū ſit hoc/q̄ȝ omnes gentes ſeu reſiduum gentiū et iudeoꝝ/qui non potuerūt ꝯuerti ad fidem iheſu ꝑ aplōs ſeu alios p̄dicatores iheſu relicto omni ꝑfidia/⁊ ēmoto corde lapideo de carne ipſoꝝ ad fidē et regnū ipſius iheſu debeat congregare/Et tunc aſpitient in eū quē ꝯfixerūt ſicut ſalom̄ fecit ſolio dauid tempore ſui regiminis/Cum ꝓpter ſue ſapiē affluentiā regina ſaba incircūciſa a finibꝰ tre vēit ad ſoliū dauid/vt ſaloīs ſapiām ſedētis in eo audiē poſſꝫ

ēgnū ſpūs ſcī eq̄ paꝛ̄ ēgno ſaloīs

Nō de offitio ſpiritꝰ ſancti.

¶ Salon̄ ydola co-
lēs adorauit.

Et om̄s reges terre ⁊ tota terra desiderabāt eius vultū serenū vi
dere. Ac ꝓpt ei⁹ m̄ltitudinē pacis argentū ⁊ lapides reputabāᵗ
vt ij paralipoᵐ ix c. Et q̄ salon̄ sedēs in dicto solio dauid sic ait.
Nūc autē requiē dedit m̄ deus p̄ circuitū ⁊ non est sathan occur
sus malus. Sed tn̄ ꝓpe finē sue vite luxuriose viuēs in mulie-
ribꝫ alienigenis deo apostotauit ⁊ ydola adorauit vt iij reg̃ xi c.
Item ⁊ dicto regno spiritus sancti adueniēte porta dom⁹ dei atrij
interioris que respicit ad orientē ⁊ que clausa fuerat sex diebus
in quibꝫ opus sit. de septimo videlicet die sabbati aperietur ⁊
non claudetur vsqꝫ ad vesperā ⁊ adorabit ꝑplūs terre ad hostium
porte illius in sabbato vt ezechielis xxxvi. Ista porta est illa
quam vidit ezechiel in domo domini clausam per quam solus
deus ingrediebatur ⁊ egrediebatur vt ezechielis xliiij c. Tūc
vero in sabbato apietur ⁊ ꝑplūs terre adorabit ad hostiū porte
hoc signatꝫ ꝙ p̄ apturā dom⁹ dn̄i ⁊ eccl'ie xp̄i crescit in tm̄ spūa
litas ꝙ oīs caro saluabitꝫ. Et quid significet illi sex dies ⁊ sab
bati videndū ē. Sex illi dies sūt ipsi dies i q̄bꝫ de⁹ ꝑfecit omē
corpus mūdi. in sabbō q̄euit. Et sex illi dies signt sex milia ā
noꝝ ⁊ sabbm̄ vltiᵐ. q̄si velit dicere ꝙ septē milia ānoꝝ mūdus
erat duraturus. Et in isto sabbō ⁊ vltīo milleº ista porta apietꝫ
Et sicut in sabbō deus q̄euit. Ita in isto vltīo milleº vniūso q̄si
mūdo dabit q̄etē ⁊ pacē ⁊ de sua sanctitate infūdet in om̄s gētes
Ita vt om̄s q̄ scp̄ti sūt in libro saluū fiāt. Et hec porta non clau
detꝫ vsqꝫ ad vesp̄am .i. vsqꝫ ad ꝓpe finē mūdi. qꝛ sicut vesp̄ est
vltīa ps diei sic istud vesper ē vltīa pars toti⁹ tēpis supdicti.
Cū q̄libet dies habeat tres partes videlꝫ mane meridiē ⁊ vesp̄aꝫ
sic tēp⁹ sepedcm̄ habet. Et sepedcā hoīm saluatio fiet p̄ baptisᵐ
Qđ ꝓbatꝫ qꝛ hō peccādo fedauit pādysū a q̄ eiect⁹ fuit. ⁊ ipse pā
dys⁹ hoīeꝫ fedatorē ext̄ se eiectū aspgēdo mūdauit in fluuiū ei⁹
qui diuisus in quatuor partes irrigat vniuersam terram. Et li
cet nunc eufrates irrigat xp̄ianos per baptismū tm̄. In regno
tan en spūs sancti. alij scilicet physon gyon et tygris in baptis
mo om̄s alias gentes barbaras similiter irrigabāt vt gen̄ ij c
Et cū opera trinitatis inseparabilia sint vt extra de sū tri c fir-
mit xxviij q j sicut em̄ et de ɔse di i saluator. Quia pater non
regnauit sine filio ⁊ spiritu sancto. ⁊ filius sine pr̄e ⁊ spū sancto

812

et ſpūs ſanctus ſitte patre et filio/tamen offitia regiminū ſunt diſtincta/ vt in ewan° pater meus vſqʒ modo opatur/et ego operor luce vi c/ Item non p̄t filius a ſe facere quidq̄ / niſi quod vidit patrē fatientē/ Quecūqʒ em̄ ille fecerit hoc et filius ſilr̄ faciet/pater em̄ diligit filium/ꝛ omnia demonſtrat ei/que ipſe fecit/ꝛ maio ȧ hijs demōſtrabit opa vt io vi c/ Sicut em̄ pater habet vitā in ſemetipſo/ſic dedit filio vitam hr̄e in ſemetipſo/ꝛ ptā tē dedit ei/iuditium facere/quia filius hominis eſt / Item cū venerit ſpūs ſcūs quem mittet pater in noīe meo . Ille vos docebit omnia vt ioh xiiij c/ Si vero non abiero paraclitus non veniet Sed cū venerit arguet mundum de pcc̄o ꝛ iuſtitia/ꝛ de iuditio vt p̄s c iij/ Emitte ſpm̄ tuum ꝛ creabunt̄ ꝛ renouabis faciem terre/et ita per omnia erunt in regno ſpūs ſancti/videlʒ ꝙ omnes gentes infideles ad fidem filij debent ꝯuerti vt p̄s xxi/ Reminiſcēt̄ ꝛ ꝯuertent̄ ad dn̄m omnes fines terre/ꝛ adorabūt in ꝯſpectu eiꝰ vniuerſe familie gentium/ Quia ſicut oīs reges terre ꝛ omnes gentes infideles dederūt munera auri ꝛ argenti dicto ſalomoni. et omnis terra infidelis deſiderabat eius vultū videre/necnon ꝛ ſoliū dauid/mediante ſaloīs obiā obediuerūt . Ita virtute clementie ꝛ ſapiē ſpūs ſancti/oīs reges et gentes infideles ſolio ecclīe xpi obedient/ Et ipſū dn̄m patrē ꝛ filium et ſpm̄ ſcm̄ adorabunt vt p̄s lxi/ Et adorabunt oīs reges terre oīs gentes ſeruient illi/ Et p̄s c xlvi . Regnū tuum dn̄e regnum omniū ſcloꝝ ꝛ dn̄atio tua in omni genaratiōe ꝛ generationē/ Et iohel ij c/ Effūdam ſpm̄ meum ſuper omnem carnem/et ꝓphabunt filij veſtri et filie veſtre/ Et licet ſm̄ antiquos hoc fuit impletū in aduentu ſpūs ſancti in aplōs/quibꝰ non ꝯtradico/tn̄ dicq poſſunt teſtionia iohel/ꝙ ſuper omnem carnē effundi debet/ Qd ſimiliter dici poſſet de ſpū moyſi/de quo deus recipiens et ſupra lxx ſeniores p̄pli dedit eundē qui ꝓphauerūt/nec vltra loqui ceſſauerunt vt numeri xi c . Et de ſpū ꝓphatum inter quos affuit et ſaul vt i re xi . Et quia ſuper aliquos effuſioē ſpeāles habuerūt/et non ſuper omnem carnem/ Sed cū fiet ſuper omnē carnē facies terre renouabitur/orbis terrarū replebit̄ ſapiā/ Et iudeoꝝ corda lapidea in carnea ꝯuertentur/ Et filij et filie ꝓphabunt / Item et terra vniuerſa ad labiū vnum reuertet̄ tam ꝯſuſū in eodem ſpiritu in ꝯſpiratione contrā deum in terra babel fabricādo. quod quidē labiū quo terra vniuerſa loquebat̄ remanſit eboli. A quo proceſſerunt hebrei qui ſm̄ alias hiſtorias in tali ꝯſpiratione non affuit. In quo labio locutus fuit abraham ⁊ oīs deſcendētes ex eo. Et in eo loquentes apoſtoli ſpū ſancto repleti omnes alij ꝯfuſis labijs audiebant eos tanq̄ loquentes ſuis linguis. qđ cedit in figura cum gnālit̄ dictus ſpiritus ſanctus effundet̄. terra ad vnum labiū reuertet̄ ad dn̄m iheſum dei filium credendū ꝯſitendū ⁊ predicandū vt ioſue iij c. Expecta me in die reſurrexionis mee quia iuditiū meū vt ꝯgregē gentes et colligā regna ⁊ tunc reddam ꝑplis labium electum vt inuocent omnes in nomine domini .:.

ꝯpa° regni dei pr̄is ad abrahā

Ite ad corroborationē dictorum regnorum videlicet patris et filij ⁊ ſpiritus ſancti. aliā induco diſtinctionē. Et primo regnū dei pr̄is diſtinguit̄ in abrahā. Quia habuit liberā vxorē ſarā ⁊ agar egyptiacā eius ancillā. quā ancillā ſcilꝫ agar ipſa ſara dedit viro ſuo abrahe etiā in vxorē. Ad quā ancillā vxorē ingreſſus abrahā ex ipſa agar ancilla peperit in vtero ⁊ ꝯcepit filiū noīe iſmahelē. Cui dixit deus. Exaudiui te iſmahel ⁊ bn̄dicā tibi xij duces gnābis ⁊ faciā te creſcē in gentē magnā. Poſt hec ſara eius vxor libera ⁊ ſterilis ꝯcepit ex ipſo abrahā. ⁊ ꝑpit filiū yſaac. et cū eo deus ſtatuit pactum ſuum. Quo nato ait ſara ad abrahā. Ecce ancillā et filiū eius. Non enī erit heres filius ancille cū filio libere. Quā exaudiēs abrahā. dimiſit agar ancillā cū filio iſmahele dans eidē de ſua hereditate panē ⁊ vtrē aque. Que agar deficientibꝰ pane ⁊ aq̄ tpalitatis errauit in ſolitudine vt geñ xvi xvij ⁊ xxi c. Poſt hoc ad dei preceptū immolauit filiū ſuū yſaac ex libera vxore ſuſceptū. ꝓpter cuius obiām deus ſibi iurauit m̄ltiplicare ſemen eius ſicut ſtellas celi ⁊ velud arenā maris ⁊ ī eius ſemine bn̄dicē oēs gētes q̄ egredient̄ ex iſmahele filio agar ācille eiꝰ vt geñ xv c. Ita deus pr̄ habuit vxorē ſpūalē videlꝫ ſynagogā ſterilē ⁊ ācillā ecclīāꝫ ſpūalem. Et quā ancillam ecclīāꝫ ſinagoga vxor ſterilꝭ tradidit deo viro ſuo ſpūali in vxorem. qui deus ingreſſus ſpūaliter ad dictam vxorem ancillam ex eo ipſa eccleſia vxor ācilla ſpūaliter ꝯcepit et peperit filium yſmahelem. ꝑplm̄ gentium.

812

Cui ꝑplō ait deus/Exaudiui te ꝑplūs gentium filii ysmahelis benedicā tibi/duodecim duces gnābis/et faciam te crescere in gentem spūalem magnam/Post hec dicta sterilis synagoga spūalis libera vxor dei in senectute ꝯcepit et peperit spūaliter ex ipso deo ꝑplm̄ israhelitică filium ysaac/cū quo ꝑplō deus statuit pactū suum/Quo nato videns synagoga libera vxor/ꝑplm̄ gentium filiū eccle vxoris ancille/Ait viro suo deo/Eice ancillā ꝛ filiū eiꝰ/ꝑplm̄ gentium/non erit heres filius ancille cū ꝑplō israhelitico filio libere. Quam synagogam deus exaudiuit / dimisit ecclesiā ancillam eius vxorem cū ꝑplo gentium filio suo/dansq; eidem de hereditate sua spūali/panem et aque vtrē. ꝛ ipsa ecclesia ancilla eiecta errauit in solitudine. deficiētibꝰ eidem pane et aqua spūalitatis dei. Post hec autē deus immolauit filiū suum ihm̄ natū ex virgine tn̄ de semine abrahe. Et ꝓpter eius obiām lex iurauit deo eidem m̄ltiplicare semē suum spūale sicut stellas celi. et in eo semine om̄s gentes benedicere. Et sicut agar ancilla posterior vxor abrahe p̄us ex ipso abraham ꝯcepit et peperit ysmahelem ꝑplm̄ gentiū. q̄ꝫ sara libera vxor p̄or abrahe. que in sterilitate et senectute posterior ꝯcepit. ꝛ peperit ysaac ꝑplm hebreoꝝ. Sic ecclesia ancilla posterior vxor spūalis dei p̄mo ꝯcipiet spūaliter. ꝛ pariet ex ipso deo ꝑplm̄ gentiūm seminis abrahe in bn̄dictiōe quod est ihesus. quem ipsa synagoga. libera prior vxor dei. que in sterilitate ꝛ senectute sua posterior ꝯcipiet. et spūaliter pariet ex ipso deo ꝑplm̄ iudeorum in benedictionem seminis eiusdem abrahe.

REgnum dei distinguit in ysaac filium abrahe qui natus fuit ex sara sterili/qui ꝓ multiplicatione ꝑploꝝ immolatus fuit a suo patre abraham/deo p̄cipiente/Et qui ysaac in vxorem recepit rebeccam virginē de sua ꝯnatione/que aliquo tempe in sua sterilitate ꝑmanens/tn̄ ex eo ꝯcepit et peperit vno ventre geminos filios/Quoꝝ p̄mogenitus vendidit p̄mogenita sua ꝓ fame temꝑali Secūdo nato et qui secūdus natus cōpellente mrē fraudulenter recepit a patre suo ysaac p̄mo nato benedictionē vnde gen̄ xxv c ꝛ xxvij. Sic ipse filius oꝑabitur in r̄gno suo/Si ysaac natus est ex sterili sene/ꝛ de semine abrahe ipse xpristus natus est ex puella virgine orta de semine abrahe

Esau p̄mogenita ꝓ fame tp̄ali vēdidit.

Si yſaac pro multiplicatione ꝓploꝝ et ipſe pro ſalute animaꝝ ſaluandarum a ſuo patre immolatus fuit. Si yſaac recepit in vxorem rebeccā virginem de ꝯgnatione ſua que ꝯcepit et peperit geminos filios ex vno eodēq; vtero. quoꝝ vnus pro fame tēporali. ſua ṗmogenita vendidit ſcđo nato. et qui ſecūdus natus ꝯſulente mr̄e fraudulēter recepit a prē ſuo yſaac ṗmogeniti bñdictionē. Ipſe vero xp̄s recepit in ſuā vxorē ſpūalem virginē ecclīam de ꝯgnatione ſua. que aliquo tēpore in ſterilitate permanēs tñ ꝯcepit ⁊ peperit ſpūaliter ex ipſo geminos ꝓplōs ex vno vtero. Quoꝝ ṗmogenitus videl; ꝓplus ſerracenus ꝓ rebꝫ tēpoālibꝫ ſua ṗmogeīta vendidit ſcđo nato ꝓplō latioꝝ qui ſecūdus natus ꝯſulente mr̄e ecclīa fraudulenter primo nato benedictionem ſubripuit ab ipſo xpriſto .:.

ppa° regni ſpūs ſcī ad iacop filiū yſaac.

Regnū ſpūs ſancti diſtinguitur in iacop filio yſaac qui duas habuit vxores ex vno patre natas videlicet vnā lyam et aliam rachelem. Qui iacop ex lya prima ſua vxore quatuoꝛ filios genuit ⁊ ceſſauit parere. Rachel vero ſecūda vxor videns ꝙ infecūda ꝓle tradidit viro ſuo balā ancillam ſuā in vxorē vt pareret ſuper genua rachelis. Ex qua ancilla ꝓcreauit iacop duos filios. lya vero ṗma vxor videns ꝙ parere deſijſſ; chephā ancillā ſuā tradidit viro ſuo in vxorē. Ex q̄ ꝓcreauit duos filios. Ipſa q̄ꝫ lya ꝯducens maritū ſuū ꝑ mādragorā ꝯcepit ⁊ ꝑpit duos filios ⁊ vnā filiā noīe dynā. De⁹ vo aſpitiēs rachelē ſterilē. ꝯcepit ex ipſa ⁊ ꝑpit ex iacop ioſeph et beniamin vt gen̄ xxviij ⁊ xx c. Ita ſpūs ſcūs in regno ſuo ſpūali regnabit̄ ⁊ operabit̄. Si iacop duas habuit vxores ex vno patre natas videl; lyā ⁊ rachelem. Ita ſpūs ſanctus duas habuit vxores lyam ecclīam gentiū et rachelem hebreoꝝ ſynagogam ex vno patre ſpūali natas. Qui ſpiritus ſanctus ex lya eccleſia fecūda ſpūaliter quatuoꝛ infideles gnābit fideles. Secundo ex bala ancilla rachel̄ ſynagoge cum vxore alexandrina duos ꝓplōs infideles generabit fideles. lya vero eccleſia gentiū videns ꝙ deſijt generare dabit ancillam ſuam cepham dicto ſpiritui ſancto in vxorem videl; eccleſiā anthiocenam. que duos ꝓplōs infideles generabit fideles/lya vero eccleſia p⁹ hoc ꝯcipiet ſpūaliter ex ipſo ſpiritu ſancto interpellatū duos ꝓplōs infideles

Rachel ſteril̄ ꝯcipiēs ꝑpit ex iacop ioſeph ⁊ bēiamin.

et fideles pariet/ꝛ vnam filiam videlicet ↄſtātinopolitanā/ Poſt hoc deus reſpiciet rachaelem ſynagogam ſterilem/ꝛ ipſa ↄcipiet ſpūaliter ex ſpū ſancto duos ꝑplōs infideles/ꝛ ipōs fideles pariet videlꝫ iſrahelíticū ꝛ iudaycū ꝑplos/ Et ipſe ſpūs ſcūs totū mundum ſpūaliter in ſemine abrahe ſaluabit. Et tunc .i. cum venerit ſpūs ſanctus/ Quod erit facta trāſmigratiōe eccleſie xp̄i in babyloniā nouam per lxx annos/ꝛ ſubſecuta abhominatiōe antixp̄i ↄtra verū xp̄i vicariū in eius eccleſia ꝛ regno ꝑ tempus ꝛ tēpa et dimidiū temꝑis/qui ſunt tres anni cū dimidio ſᵐ danielem tota eccleſia ꝛ regnum xp̄i renouabunt ꝛ incipiet ĩnouari/ꝛ pax maxima erit ihr̄lm eccleſie/ꝛ regno xp̄i/necnon toti orbi ꝑ mille annos/quia tunc alligabit ſathan/ſicut alligatus fuit in regno ſalomonis vt ſupra proxime dictum eſt/ In quorū mille annoꝝ fine vel ꝓpe vel plures annos / eccleſia xp̄i incipiet meretricari in immunditijs ꝛ abhominationibꝫ ſicut ſalon̄ fecit ꝓpe finem ſui regni ꝓpter quod deus recedet ab eccleſia ſua ꝛ homines quaſi apoſtotabunt a fide/ Vnde iratus dn̄s ↄtra eccleſiā ꝛ regnū eius diſſoluet ſathan ↄtra eam qui faciet inſurgere ↄtra eam gog ꝛ magog in tantā ſciſſurā ꝛ abhominationē ꝛ pſecutionem ꝙ deficient hoſtia ꝛ ſacrificiū de ea/ꝛ cleri totalis erit deſolatio/ Et circūdabunt ihr̄lm in circuitu magno ciuitatē romanā/ꝛ tunc erit eius deſolatio/ Ideo caueāt qui erūt in ea vt fugiant in montes/ꝛ qui in circuitu eius ſunt per ſtadia mille ꝛ ſexcenta ſimiliter. fugiant ꝛ qui in regionibꝫ non intrent in ea qꝛ dies vltionis hij ſunt/ Ve autē pregnantibꝫ ꝛ nutrientibꝫ hijs diebꝫ/ Erit enī preſſura magna ſup romam ꝛ in eius ꝑplm̄ in gladio ꝛ etiam ſup ꝑncipes ꝛ duces regni ſicilie/ quia tunc regnum non erit. Et iſti gog ꝛ magog erunt reges aquilonis vt ꝓbat ezechielis xxxviij et xxxix.

De aduētu gog ꝛ magog/ꝛ eoꝝ ĩgno/ꝛ de deſolatione vrbis rōne

Hyt iheremias/ Dn̄e yſaia/ Et quando hec erūt/ Ait yſaias/ Numerent anni ꝛ ſciemus/ Et ait ipſe/ A creatione ade vſqꝫ ad natiuitatē noe fluxerūt anni mille quingētiſex vt gen̄ v c/ A natiuitate noe vſqꝫ ad arche factionē fluxerunt anni ſexcenti/ In quoꝝ fine ipſe noe archam intrauit ꝓpter diluuiᵐ vt gen̄ vij. diluᵐ fuit ſup faciem terre vniuerſe anno ꝛ menſibꝫ duobus/vt gen̄ viij circa finem / A fine diluuij vſqꝫ ad

hic numerātᵘʳ āni a creatiōe mūdi vſqꝫ ad extremū iudiciū ꝛ etiā āni ĩtmedij.

natiuitatem abrahe fluxerunt anni dūcenti nonagintaquinqꝫ vt gen̄ xi . A natiuitate abrahe vſqꝫ ad natiuitatē yſaac fluxerūt anni centū vt gen̄ xxi c . A natiuitate yſaac vſqꝫ ad natiuitatē iacop fluxerūt anni ſexaginta vt gen̄ xxv in fine . A natiuitate iacop vſqꝫ ad introitū ſuum in egyptū fluxerūt anni cētum xxx vt gen̄ xlvij . Ab introitu iacop in egyptum in quo eiꝰ filij . et filij filiorum fuerunt in ſeruitute vſqꝫ ad exitum predictorum filiorum iſrahel de egypto fluxerunt anni quadringenti xxx vt exodi xij . Ab exitu filiorum iſrahel de egypto vſqꝫ ad edificationem templi factam per ſalomonem . quarto anno regni eius fluxerunt anni quadringenti et lxxx vt iij regum vij . Ab edificatione templi vſqꝫ ad eius incendium ⁊ tranſmigrationem populi iſrahelitici . in babyloniam fluxerunt anni ccc xxx vt ij paralipoᵐ per totum . Ab incēdio templi vſqꝫ ad xpiſtum fluxerunt quatuor milia centum lxxiij anni et menſes octo . A natiuitate xpiſti vſqꝫ ad deſolationem templi iudayci fluxerunt anni lxxiiij . A deſolatione templi iudayci vſqꝫ ad poteſtatem infernalem contra mundum vniuerſum exercendam ſecundum danielem xiij c erunt anni mille ducenti ⁊ nonaginta qui ſunt in anno xpiſti M ccc lxiiij vt ſupradictum ē clarius . et durabit vſq; ad deſolationem computando M ccc xxxv . qui ſunt in annis domini M cccc° ix . Infra quos ipſa poteſtas infernalis ponet in xpiſti eccleſia antixpiſtum qui perſequetur eccleſiam xpiſti . Et eius verum vicarium per temporales reges infra nouem annos quibus completis regnaturus eſt in eccleſia xpiſti . Et quam poſſidere debet contra verum xpiſti vicarium tribus annis cum dimidio in graui perſecutione populi ſancti et ſacerdotum ſanguis effundetur ſicut aqua ⁊ fames valida . Et tanta erit tribulatio qualis non fuit ex qua die viſus eſt ipſe in eccleſia xpiſti . Poſtea deficiet eius potentia . ⁊ ſine manu conteretur quia precipiet ſancta ſanctorum nouum ac vetus teſtamentum cremari . Quo antixpiſto annichilato ipſe ſathan turbabit omnia regna xpiſtianitatis et infidelium aliorum per annos xxv in grauibus prelijs ciuitatum deſolationibus et exuſtionibus ⁊ ſanguinum effuſionibus ⁊ feminarū violatioibꝰ ac etiam ꝑialitatibꝰ ⁊ diuiſioibꝰ ciuitatū

812

Ita et taliter ꝙ quaſi mimdum ponet deſertū/ Quibꝫ annis cōpletis alligabit᷑ ſathan ſolutus in terra/ ⁊ tunc veniet pax ⁊ req̄eſcet in cubili ſuo/ A cuius ſathane alligatione vſqꝫ ad aliā eiuſdem ſolutionem ad ꝯculcandā fortitudinē eccleſie et ſcīarij xp̄i fluent āni mille . Poſt iſtos vero mille annos ſoluetur iterū ſathan/ ⁊ infra centū annos a temꝑe ſue ſolutionis ꝯculcabit eccleſiā ⁊ ſcīarium xp̄i/ Et ſic ſcðm danielē a natiuitate xp̄i ad ſolutionē ſathane iteratā ⁊ vltimā fluent anni duo milia cccc lxi Ergo omnibꝫ ſupradictis annis in vnum ꝯglutinatis ſunt āni ſex milia quingēti lxxxiiij ſcðm ip̄m danielem/ Reſtat nūc pro ꝯplendis ſeptē milibꝫ annis quibꝫ creature mundi oꝑari debent anni quadringenti xvi/ Infra quos ſupradicti gog ⁊ magog ꝓ ꝯculcādo ſcīario xp̄i ab aq̄lone venient/ ⁊ hoc erit infra centū annos/ ꝯputādo a ſolutione ſathane/ et infra alios annos ꝯplendos/ mundꝰ recipiet finem ſuum in igne/ Subſequenter veniet xp̄s ad iudicandū viuos ⁊ mortuos in valle ioſaphat/ De hijs habet᷑ iohelis iij c ⁊ ezechielis xxvij ⁊ xlix . Et tunc infernus et mors mittentur in ſtagnū ignis ⁊ mors vltra non erit/ neqꝫ luctus neqꝫ clamor neqꝫ vllus dolor/ q̄m p̄ora tranſierūt/ De quibus omnibus ſi clarius et melius cupitis videre/ videatis opus futuroꝝ/ ſᵐ ſacram ſcripturā quod ꝯpoſui . Et incipiet ſic/ Sit nomen dn̄i benedictum/ vbi clarius videbit᷑ .

¶ de fine mūdi .

ET ait iheremias/ dn̄e/ Dn̄e yſaia/ Supra dictum eſt ꝙ rex egypti ponet abhominationē ⁊ deſolationē in regno xp̄i/ Quis erit iſte rex ⁊ vbi oriet᷑ . Ait yſaias/ Illud qđ ſcp̄ſit daniel xxi c de regno dei patris/ illud et intelligit᷑ in regno xp̄i ꝯplendū/ Et dicit ipſe daniel . Et leuaui oculos meos et vidi orientē cornutū ⁊ ventilantē cornibꝫ verſus orientem occidētem aquilonem ⁊ meridiem et fecit ſecundū voluntatē ſuam et magnificatus eſt/ ⁊ dicit ipſe daniel in fine huius capl'i/ ꝙ rex medoꝝ atqꝫ perſarū eſt ⁊ fuit darius rex/ Viditqꝫ hircū caprarū venientē ab occidente ſuper faciem vniuerſe terre/ ⁊ habebat cornu inſigne inter oculos eius/ et venit vſqꝫ ad arietē illum et efferatus eſt in eum in impetu fortitudinis ſue/ ⁊ percuſſit arietē/ et ꝯminuit duo cornua eius/ Et hircus caprarum magnificatus eſt nimis/ dicit ipſe daniel/ ꝙ hircus ipſe eſt rex grecoꝝ .i. alexander

Cumq; ipſe creuiſſet factũ eſt cornu magnũ .i. ipſe rex mortuus eſt. Et orta ſunt quatuor regna ſuper iſtud ꝑ quatuor ventos celi .i. quatuor reges erũt de ſua gente. qui diuident regnũ alexandri in quatuor regna. De vno autẽ ex hijs q̃tuor regibꝯ ſeu regnis egreſſum ẽ cornu vnũ modicũ .i. vnum aliud ꝑuum regnum. Et factum eſt grãde ↄtra orientẽ ⁊ ↄtra meridiẽ et fortitudinẽ. Et iſtud regnũ fuit anthioci qui magnificatus eſt vſq; ad fortitudinẽ celi ⁊ templi dei. Et eiecit de fortitudine et de ſtell' .i. prelatis et pontificalibꝯ et ↄculcauit eos. In quarũ ſtellaꝝ ſeu prelatoꝝ loco deiectis veris prelatis et põtificibꝯ alios antipõtifices poſuit et vſq; ad pontificem fortitudinis .i. ad verum ſummũ põtificem tẽpli magnificatus eſt. Et ab eo tulit iuge ſacrificium. quia in celo poſuit antipõtificem alchimũ nomine et eiecit locũ ſanctificatiõis. Robur autẽ datũ eſt ei ↄtra iuge ſac̃ficiũ. ꝓpter pctã ꝓſterneť veritas ſanctificationis in terra. Et interfecit robuſtos et ꝓplm ſcõꝝ pbrõꝝ ſᵐ voluntatẽ ſuã et dirigetur dolus in manũ eius et cor ſuũ magnificabit et in copiã rerũ occidit plurimos. Et hec oĩa executa fuerũt ꝑ dictũ regnũ anthioci. Et ꝙ antixᵐ poſuit in templo dei vt i et ij machab. Ita in regno xpi vnus rex orientis erit qui habebit regnũ grecoꝝ et regnũ ytalie et totã xpianitatẽ ventilabit in hijs duobꝯ regnis et magnificabiť. Et ↄtra iſtum veniet rex occidẽtis regni xpi et efferabiť in eum. ⁊ ↄminuet eum in hijs duobꝯ regnis. ⁊ ipſe monarchiã imꝑialem tenebit totius. Et ipſe primus rex erit et magnificabiť. Poſt hoc morietur. ⁊ quatuor ſurgẽt pro eo reges ⁊ diuident totam xpiſtianitatẽ in quatuor regna. Ex vno autem predictorum regnorum orietur vnum regnum ꝑuum. et fiet grande ↄtra orientẽ ⁊ ↄtra meridiem ⁊ ↄtra fortitudinem et magnificabitur vſq; ad fortitudinẽ celi eccleſie. Et ſupradicta faciet que fecit anthiochus in regno dei. Et iſtud ꝑuum regnũ quod fiet poſtea grande erit prope eccleſiam iheſu xpiſti. ſicut regnum egypti quod habuit anthyochus prope templum dei.

m patⁿ

Item arbitrant̃ ꝙ regnũ iheſu vim pati debet ab hominibꝯ nõ hoĩes ab eo. quia non coactos ad eius fidem recipiet ſed volũtarios ⁊ ſpontaneos bonoꝝ operũ qui dictis bonis opibꝯ violatoẽs

812

dicti regni erūt .i. ꝙ oīs homines qui receperint baptiſmū/in nomine ipſius xpriſti et totius ſancte trinitatis ſpontanei ⁊ voluntarij crediderūt in eum ſint ⁊ eſſe debent regni ipſiꝰ xpi/Alij qui noluerūt in nomine ſancte trinitatis baptiſari atq; in ihm̄ credere ꝯdempnati ab ipſo iheſu/infernus eos capiet/qm̄ ſcriptū eſt/p̄s ix. Conuertant̄ pctōres in infernū oīs gētes que obliuiſcunt̄ deum/⁊ p̄s c xlvi ꝓpe eſt dn̄s omnibꝫ inuocantibꝫ eum in veritate/voluntatē timentiū ſe faciet ⁊ dep̄catione eoꝝ exaudiet ⁊ ſaluos faciet eos/Cuſtodit dn̄s omnes diligentes ſe ⁊ oīs pctōres diſperdet/Item ꝙ ſathan infernalis p̄nceps ⁊ totiꝰ mali patrator ⁊ ſeculi deſtructor nunꝙ̄ a vincul' abſoluat̄ quibꝫ in foueam abyſſalem fuit per predictū iheſū dicti iheſu regno durante/niſi in ſup̄dictis regni iheſu ſciſſuris et p̄ſecutionibꝫ regni dei patris ſolutus fuit/Ita in regno iheſu ſoluat̄. Item ſicut ſoluta fuerūt demonia in regno dei patris/ad hoc tm̄ vt temptēt homines ⁊ fideles iheſu in fide/ac etiam vt bona ſpūalia non pagant/ſed mala ⁊ pcc̄a mortalia ⁊ venialia ꝯmittāt/quibꝫ peccatis inuoluti iuſte dicti fideles iheſu ab ip̄o flagellent̄/vt ſapiē xiiij Quoniā creature dei in odiū ſunt ⁊ intemptationē anime hominum/Sed a talibꝫ tēptationibꝫ dyabolic̄ predicti fideles potuerūt liberari per ſignū crucis iheſu in eoꝝ cordibꝫ ꝯſignatū vt p̄s lxxxv. Fac mecū ſignum in bono vt videant qui oderunt me ⁊ ꝯfundant̄/Item per ieiunia et orōēs vt p̄s xxviij humiliabam in ieiunio animam meam ⁊ orō in ſinu meo ꝯuertet̄ vt mathei xviij. Hoc genus demoniorū non eicit̄ niſi in ieiunio et oratiōē Item per inuocationē diuini nominis et per poſtulationē diuini auxilij ⁊ adiutorij/et tunc tales fideles iheſu/ſi talia p̄egerūt ſtabunt in adiutorio altiſſimi in ꝓtectione dei/veritas eius circundabit eos ſcuto/et a timore nocturno non timebunt. A ſagitta volante in die/a negotio p̄ambulante in tenebris ab incurſu et demonio meridiano/Cadent a latere eoꝝ mille demonia et decem milia a dextris eoꝝ ⁊ ad eos non appropinquabūt et p̄s xc et p̄s xvij/Qm̄ in te eripiar a tēptatione/et in deo meo trāſgrediar murū/Itē ſi predictis tēptationibꝫ dyabolic̄ p̄dicti fideles iheſu mortaliter vel venialiter ꝯtingat irretiri/per dignā eoꝝ ꝯfeſſionem et cordialem contritionem dicta peccata eis remittuntur

Sathā nō ſoluit̄ niſi i p̄dc̄is temporibꝫ.

De remedijs ꝯtra tēptiōēs diaboli

Nō quō fideles in tēptaōibꝫ cadētes mortalr̄ ⁊ venialr̄ reſurgunt.

Nō de deſolatiōibꝰ ⁊ pēis iferni

de gaudijs paradyſi.

Quia licet cor contritum et humiliatum deus non deſpiciat tamen confeſſio eſt neceſſaria predictorum vt p̄s xxxi dixi confitebor aduerſum me iniuſtitias meas domino ⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei ⁊ p̄s l. Tibi ſoli peccaui et malum coram te feci. In hijs ꝯfeſſione ⁊ penitentia peccatores xpriſti iheſu fideles poterunt euitare ⁊ etiam euitabunt morſum inferni et ignē eternum qui patus eſt dyabolo ⁊ angelis eius. vbi fletus ⁊ ſtridor dentium vbi oculi eorum ſunt lacrime. Vbi mors optatur ⁊ non datur. vbi vermes eorum non moriuntur. et ignis eorum non extinguitur. vbi aliud non optatur niſi pena. vbi nullus Nec ſenibus reuerētia. Nec iuuenibus miniſterium vbi nullum gaudium nec leticia poſt triſticiam. vbi nullus honor nec requies poſt penam vbi tenebre eternales et horror pene: vbi ardor ſitis ⁊ terra obliuionis. vbi nichil videtur niſi pena/⁊ nullus auditus niſi gemitus. vbi nulla conſolatio niſi infernus et profunditas iehenne. Et peruenient ad regnum paradyſi. qđ paratum eſt eis ab origine mundi. vbi pater filius ⁊ ſpiritus ſanctus. vbi lumen indefitiens vbi gaudium ſempiternum. vbi vita perhennis ⁊ immortalis ⁊ vita ſempiterna cum angelꝭ et apoſtolis. vbi lux lucis ⁊ fons luminis vbi caritas ſanctorū iheruſalem celeſtis vbi conuentus patriarcharum cū abraham yſaac ⁊ iacob ⁊ ſanctoꝝ oīm. vbi nullus dolor nec triſticia poſt gaudia. vbi flores roſaꝝ ⁊ lilia ꝯuallīū cū odore ſuauitatis vbi nox effugiet ⁊ ſenectus non apparebit. vbi caritas inexplebilis. vbi pax indiuidua. vbi ꝯſiſtūt angeli ⁊ vniuerſe ptātes. vbi māna angelicus panis eſt cibus celeſtis. Quem nobis p̄ſtare dignet̄ qui dat iumentis eſcam ipſorū et pullis coruorum inuocantibus eum.

de purgatorio peccatoꝝ.

Hyt geremias/dn̄e yſaia poſtq̄ ſupdiximꝰ de gloia padyſi. Ac etiā de tēbris ⁊ horribilitate inferni. limitet̄ etiā ſi placꝫ in rēgno xpi locꝰ pc̄oꝝ purgādoꝝ. In q̄ purgat̄ pc̄is hoim. eoꝝ aīe deuolent ad gloriā ꝑhennē. Et pc̄is etiā nō purgat̄ ad infernalē. iehennā ꝯdēdant viuētes. Et ait ipe gēmias in videt̄ ꝙ argumentū ſumē poſſuꝰ de rēgno dei filij ſicut obſuatū fuit i rēgno dei pr̄is ita obſuet̄ i rēgno xpi Et tu ſcis D yſaia. Dn̄s de regno dei ſeu de eiꝰ ꝑplō ſiue bn̄ ſiue male egerūt

812

incognito alio loco purgatorij ingressi viam vniūse carnis descenderūt ad īferis/et ibi fuerūt/et etiā nos ibi fuim⁹ vsq; ad aduentū filij dei ihesu/qui per mortem suam deleuit pc̄cm/et portas inferni destruxit/ꝛ portas iustitie ipse nobis apuit/ꝛ alijs qui credituri sunt in nomine eius/Et ingressus per eas ɔfitebitur/ꝙ dn̄i iusti intrabunt per eas vt p̄s c xvij . Et tu ysaia hoc scp̄sisti c xxxviij dicens . Ego dixi in dimidio dierū meoꝝ vadam ad portas inferi / Et hec que dixi melius ꝓbantur p̄s c vi . Et in regno dei non repit̄ locus purgatorij nec in regno xp̄i repiat̄.

Ayt ysaias/dn̄e iheremia/Cum non ignores ꝙ nisi purgētur homines de peccatis eoꝝ/anime absq; dubio in dap̄tione ad infernum descenderēt vt p̄s ix . Conuertantur peccatores in infernū/Ergo sequit̄ ꝙ in regno dei fuit purgatorij locus/Sed vbi sit aut qualiter sit iste locus purgatorij videamus/Tu scis ꝙ deus homines ꝛ totū ꝑplm̄ suum ac etiam omnem carnem plenos peccatis in hoc mundo diluuio aquarū purgauit vt gen̄ vij . Post hoc . Quid ait ipse deus/Neq̄ǭ maledicā terrā ꝓpter homines/Sensus ꝛ cogitatio hominū siue cordis humani in malum ꝓni sunt ab adolescentia sua/non ergo ꝑcutiam omnem animam viuentē sicut feci/Ecce super omnes homines ad malum ꝓnos/Frigus ꝛ estus/estas ꝛ hyemps/nox et dies non quiescant Ecce primo vna generalis purgatio peccatoꝝ vt gen̄ viij/Item nōne deus dedit legem ꝑplō suo per manum moysi famuli sui qui fuit legislator ꝛ eiusdem executor/In qua lege p̄cipitur/homicidia/adulteria fornicationes abhominatiōes furta/ꝛ cetera peccata publica corꝑaliter puniri/vt exodi xij leuitici xx/ In cuius fine ait ipse deus / Custodite leges meas atq; iudicia ꝛ facite ea/ne ꝛ vos euomet terra/Vnde si p̄dicta peccata fuerūt punita secūdum legem/Nonne homines pc̄cores/etiam puniti secundum legem/sunt purgati secundum legem/certe sic Et si puniti non fuerūt secundū legem per iudices tꝑales . Nōne per ipsū deum punita fuerūt in terris/certe sic/vt ipse deus protestatus fuit dicens / Ne ꝛ vos emouet terra . Ergo si per homines peccata non purgentur secundum legem tantum per ipsum deum in terris hominum peccata purgantur tam manifesta quam occulta/et maxime in maledictionibus dei pessimis

Nō ē de gn̄ali pꝰgatiōe tam sup iustos ꝙ im̄gs cadeñ.

quas ipſe deus inſtituit ↄtra homines pc̄tores vſqȝ ad eoꝝ purgationem . vt deut° xxviij . Itē nonne ipſe deus ↄtra ꝑplm̄ ſuū peccantē induxit famē gladiū peſtem captiuitatē ⁊ dentes beſtiarū vt gē xv ⁊ xvi ⁊ ezechiel' xiiij et deut° xxxij et p̄s lxxi . In q̄bus grauiter dei ꝑplūs purgatus fuit . Item nonne deus parauit in terris thronum ſuum iudicās orbem terre ī equitate et ꝑplõs in iudi° . Ipſe fuit refugiū pauperi adiutor in oportūitatibꝰ ⁊ tribulationibus eoꝝ qui nouerūt nomen ſuum et inquirētes eum non reliquit . fecit letari iuſtos in vindictam maloꝝ/et ipē fuit vindicās eos in terra loquētes ↄtra frēs ſuos arguit ⁊ ſcandala poſuit ↄtra faciem facientiū ea quia ipſiꝰ ptās eſt in terra ⁊ reddit vnicuiqȝ ſm opa ſua . Itē thobie iiij ſcribit' dñe qui in tribulatione hoīm dimittis pccā et optime facis vt ij machab' vi circa mediū . Ergo ſequitur ex hijs ꝙ pccā hoīm purgent' in terris . in tribulatioībꝰ hoīm . Itē tanta fuit benignitas dei ꝙ nullum pcc̄m alicuius de ſuo ꝑplõ ꝑter deſperationis pcc̄m ac etiā ꝑter pcc̄m fornicationis adē reliquit in terris non purgatū . Et ſi non purgabat' in eo tn̄ in eius herede vſqȝ ad terciā vel q̄rtā gnātionē . Hinc eſt ꝙ ſi aliquis ex ꝑplõ dei fuit adulteratus vxorē ꝓximi ſui etiā vxor adulterātis adulterabit' . Et ſi non vxor eiꝰ tn̄ vxor filij . Sic ſiquis fuerit ſeueratus alicui ſibi vel eius heredi ſeuerabit' ⁊ ſic de alijs crimibꝰ vel pccīs vt ipē deꝰ ait exodi xx . Ego ſum deus zelotes viſitās pccā patrū in filios vſqȝ in terciā ⁊ quartā generationem vt iij reg' iiij c in fine . Patres noſtri peccauerūt et non ſunt ⁊ nos iniquitates eoꝝ portamus . Item none dauid adulteratus fuit vxorem vrie . Atqȝ in mortē eū tradidit . Nonne ꝓpter hoc oīs vxores ſue adulterate fuerunt a ſuo filio abſalone in recō̄penſatione mortis vrie traditus fuit in mortem amon primogenitus ſuus per abſalonem quia ſtuprauerat thamar filiam dauit vtriuſqȝ ſororem vt ij regum xij et xiij c . Nunquid dicen̄ dauid poſt eius mortem pro illorum peccato ſic purgato aliam pn̄tentiam paſſum fuiſſe . certe non quia deus non iudicat bis in idipſum . Non in primo c et de pe di iij § hijs auctibus . Item nunquid dicendum eſt de ſalomone dapnatum . quia irritauit deum . ydola adorando . certe non . quia dictum peccatum purgatum fuit in filio ſalomoīs/

812

quia ꝓpter hoc perdidit decem trib⁹ iſrl' vt iiij reg̃ xi c. Vbi deus appuit ſalomoni dicẽſq; ei/quia habuiſti hoc apud te/⁊ nõ cuſtodiſti pactum meum/⁊ precepta mea que mandaui tibi diſrumpens ſcindam regnum tuum ⁊ dabo illud ſeruo meo/Verũtñ in dieb⁹ tuis non faciam/ ꝓpter dauid patrẽ tuum/ſed de manu filij tui ſcindam eum/nec totum regnum auferam / Et de multis alijs regib⁹ peccatorib⁹/et de punitionib⁹ poſſet poni exᵐ de quibus habet̃. In iij ⁊ iiij reg̃ per totum/ Sed vnum ſcias D iheremia q̃ homines purgati ꝓut ſupradictum eſt/Anima p̃t carere ad tẽpus viſione dei turbati ex pc̃cis ipſius/q̃ tamdiuq; purgat̃ donec orationes ⁊ elemoſine ingrediant̃ ad deum pro eo quib⁹ deus placatus eiſdem reconſiliat̃ de hoc habetur figura ij re xiiij vbi abſalon pro morte fratris ſui amon factus eſt profugus a facie dauid prĩs ſui trib⁹ ãnis infra quos dauid ꝑſecutus ẽ eum Quib⁹ annis perſecutionis ꝯpletis ad fictionẽ mulieres vidue eidem abſoloi dictus dauid pepercit/⁊ eundem ad graciam ſuam reduxit dum tamen manens in domo ſuo faciem dauid regẽ nõ vidit/Qui abſalon aliquo tempe in domo morans ⁊ faciem regis non videns/deprecatus fuit ioab dicens/obſecro vt videã faciem regis/q̃ ſi memor eſt iniquitatis mee interficiet me/Ad cuius ioab preces/placatus dauid ꝯcedit vt abſalõ faciem eius videret/ Ita omnia ſupradicta vera ſunt/ſi oris ꝯfeſſio delictorũ anime a corpore exitũ precedit/vt p̃s xxxi dixi ꝯfitebor aduerſũ me iniuſtitiã meam dño ⁊ tu remiſiſti impietatẽ peccati mei/Itẽ in hijs elemoſine multum valent vt thobie iiij q̃ elemoſina ab omni peccato et a morte liberat/et non patit̃ animas ire in tenebras vt danielis iij c. Quãobrem ꝯſiliũ meum rex placeat tibi q̃ peccata tua elemoſinis redimere/et iniquitates tuas in miſerijs pauperũ forſitã ignoſcet deus delictis tuis/ Item orationes pſalmoꝝ multũ valent ad remiſſionem peccatorum/vt ij reg̃ xij Vbi deus audiuit poſt orationem et abſtulit peccatum eius ab eo/ Itẽ dicta oratio liberat a p̃ua ꝯſuetudĩe vt ione ij c. Poſtq̃ orauit ionas euomuit eum piſcis/ Itẽ orõ liberat a ꝯuerſatione dyaboli atq; eum ꝯuertit in fugam vt machab̃ v. Exclamauerunt in orõe et fugarunt caſtra/ Item oratio liberat a malignis temptationib⁹ vt p̃s c tricesimoſecũdo declinate a me maligni.

nõ de pñia ꝓ peccatis agẽda.

orões pſalmoꝝ valẽt ꝯtra pc̃ca ⁊ p̃uã pc̃coꝝ ꝯſuetudinẽ.

de remedijs q̃b⁹ pc̃ca delent̃.

[illegible]

Item ſacrificij oblatio tollit peccata vt leuit̄ qūaſi ꝑ totū. Itē ieiuniū multū valet ad remiſſionē culpe ut ione tertio de niniuitā penitentiam agentib⁹ in ieiunio Item valet ad dimiſſionem pene vt iudit tertio. Scitote quoniam domin⁹ exaudiet ſi permāſeritis in ieiunijs/ Item valet ad proſperitatē gratie vt ezechi octauo capitulo Ieiunamus et rogamus dominū. Et ſi taliter purgatus fuerit dei populus abſq; dubio vitam eternam meruit vt pſalmus lxv. Quoniā ꝓbaſti nos deus igne nos examināſti ſicut examinat̄ argentū Trāſiuim⁹ per ignē et aquā et eduxiſti nos in rēfrigeriū Et hec vera ſunt niſi pc̄co⁊ de p̄plo dei ꝯtēpt̄ flagellis dei pc̄cm ſuū duxiſſ; in ꝯſuetudinē in q̄ ſpreta pniā mortu⁹ fuiſſ; Qm̄ iſte ſn̄ dubio ad tartareū regnū dſ̄cdit. vt habet̄ figura in pharaone qui pro liberatioē p̄pli dei decē plagis fuit flagellatus/qui q̄to plus flagellabat̄ tanto durior effitiebat̄ Tamen dei populū per eum dimiſſū ipſe perſecutus fuit ꝓpter quod mare ipm̄ pſecutorē nec penitentē abſorbuit ut exodi xiiij Item nūq̄ filij iſrahel intraſſent terrā ꝓmiſſionis niſi p̄us de eorū irritatioīb⁹ ⁊ abhoīatioīb⁹ ⁊ murmuratioīb⁹ fuiſſent flagellati. et in q̄uib⁹ pn̄ijs plagati. Ergo ſequit̄ q̄ peccatorū purgatio fiat in terris in corporib⁹ animatis Quia ſicut animatū corpus purgari debet quia homo peccauit homo purget̄. Et homo non dicitur ſine anima et corpore vt de ſūma trinitate et fide catholica capitulo vnico in cle. In cuiuſq; hominis ſanguinē anima legit̄ habitare vt leuit xvij Et q̄ hec ſint vera probat̄ per calicem domini qui eſt plenus vino mero mixto et fece vt p̄s lxxiiij. de cuius fece bibent dāpnati pc̄cores vt p̄s eodē ⁊ p̄s xxxix/ Et eduxit me de lacu miſerie et de luto fecis. Per quā fecem deſignatur abyſſus infernalis de cuius mixto ideſt turbido bibent peccatores cum purgantur a peccatis eorum in ꝓcellis et tempeſtatib⁹ huius mūdi vt pſalmus decimo Pluent ſuper peccatores laqueos ignis ſulphur et ſpiritus procellarū pars calicis eorum. et iſtud mixtum ſignificat hunc mūdū qui ſtat ſup̄ fecē/Et paſſus ſanctus dauid viuens ī hoc mūdo vt p̄s xvij. Circūdederūt me dolores mortis/et torrentes iniquitatis conturbauerūt me dolores inferni conturbauerūt me preoccupauerūt me laquei mortis

Nnō h̄ de mag̃ ꝯſolatioē pc̄co⁊ penitentiū.

812

De cuius calicis mero bibent om̄s beati in ſupceleſti patria vt p̄s xxij · Inpinguaſti in oleo capud meum/et calix meus inebrians q̄ preclarus eſt · Et in predictoꝝ teſtimonio loquit̄ ꝓpha p̄s c xl · Si aſcendero in celum tu illic es/ecce paradyſus / Si deſcendero in infernum ades/ecce infernus ſi ſumpſero p̄nas diluculo ⁊ habitauero in extremis maris que eſt terra/ecce purgatoriū in terra que habitatur · Sed nūc videndū eſt qualiter ſeu quo ordine deus in terra pc̄ca purgat/dicendum eſt/ꝙ licet homo dei filius in vno quoqꝫ pc̄co de iure purgari debeat ac etiam de omni verbo otioſo reddere ratione/cū ipſe deus ſit figmentū hominis/Scit etiam quia puluis eſt/Ideo non ſᵐ pc̄ca eius inducit ei purgationem peccatoꝝ/neqꝫ ſᵐ iniquitates eius retribuet ei/Sed potius corroborat mīam ſuam ſuper timentes eum Et ſicut eſt altitudo celi a terra/et diſtantia ortus ab occidente ſic longe facit a ſuis fidelibꝰ iniquitates ſuas/Item ſicut miſeretur pater filiorum ita miſeret̄ deus fideliū ſuoꝝ/vt p̄s c ij · Et q̄ ratio tante mīe/Dicendū eſt/quia homo q̄tumcūqꝫ fideles ſꝑ a natura ad malum ꝓcliuis eſt potius q̄ ad bonum vt ihere viij Ac etiam dyabolus inimicus dei dictum hominem ꝑſequit̄ fidelem in malignitate omniū pc̄coꝝ/Ideo vt nullus homo repiētur bonus/niſi totius iniquitatis plenus · Ex quo ſeq̄ret̄ ꝙ nullus ſaluaret̄/ꝓpter hoc clamabat dauid p̄s c xliij · Non intres in iuditio cū ſeruo tuo dn̄e/quia non iuſtificabit̄ in conſpectu tuo omnis viuens/Quia perſecutus ē inimicus animā meam · Ideo nccīo oportet deum homini pc̄cori miſereri/Et in tm̄ ꝙ ſi in hominē q̄tumcūqꝫ peccatoꝝ mortliū etiam ſi in extremis poſitū fuerit decē bone oꝑatioēs in dei mīa ipē ſaluabit̄/⁊ bone oꝑatioēs ipſiꝰ nō abſorbebunt̄ a malis/Sꝫ potiꝰ e ꝯuſo/Qd̄ p̄t oñdi in ciuitate zodome ⁊ gomorre q̄s deꝰ vlciſcēs volebat ſubūtē/Cui deo ait abrahā/Abſit hᵒ a te dn̄e/q̄ iudicas terrā/nūquid perdes iuſtum cū impio/Si fuerint quinquaginta iuſti et non ſordidi illi graui delicto peribunt ſimul ⁊ non parces illi loco/Ait dn̄s/Si inuenero zodome quiquaginta iuſtos/dimittā omni loco ꝓpter ipſos/Reſpondens abraham ait/Semel incepi loqui ad dominum meum cū ſim cinis et puluis Quid ſi xlv/et peruenit abraham vſqꝫ decem · Et ait dn̄s · Non delebo ciuitates ꝓpter decē

¶ corroborāt deꝰ ſuam mīam ſup timeñ ſc ·

Nota sanū cōsiliū ꝑ pc̄toribꝰ

Et quia inibi non fuerūt decem iusti Ideo pluit deus ignē et sulphur vt geñ xx c ·Ciuitas ista zodome est homo peccator ꝓpter cuius icorrigibilia peccata/ deus vult eū subuertere Cui deo ait sacerdos qui erat pro hoīē pc̄catore Nūquid dōmīe perdes bona opera pc̄torum ipsius et non parces illi pc̄tori · Si inuenero in pc̄tore ipō quīquaginta bonas opationes ī medio eius/ dimittam omnia alia mala opa · Et puenit sacerdos vsq₃ ad decē bonas opationes ·et dicit dn̄s dimittam sibi ·Ve tamē illi in quo non inuenit decem perfecte bone opatioēs quoniā dampnabitur Ideo nemo se desperet · si habūdat in pc̄catis querat etiā et bō opa exercē ɔterat cor suū ꝛ q̄rat ꝑ oroēs sacerdotū deo ēcōsiliaī dicat iniquitates suas et iustificet · Quī deus neinem sibi fidelē circūcisū durante regno eius uł bap₃atū durante regno filij ꝛ patris vult perire · Sed vt cōuertat ꝛ viuat vt ezechieł xviij Et hec ɔfessio fit per cordis cōtritionē/ oris ɔfessionē/ et operis satisfactionē · Quia sicut non puduit peccatorē facere peccatū nō pudeat eūdem cōfiteri · vel ad minus cōteri de eodē q̄a deo sacrificiū est cor cōtritū / etiā spūs ɔtribulatus · Et quia omnia ista fuerīt obseruata in regno dei patris in eius fideles circūcisos Ita in ẽgno xpi filij eius obseruentur in eius fideles baptizatos ·

Hyt iheremias ·nūquid o ysaia si aliquis xpianorū fuerit in peccatis mortalibꝰ ɔstitutus vt videlicet superbꝰ auarus luxuriosus inuidus gulosus iracūdus vel accidiosus/ Numquīt tales saluabunt cōstituti in talibꝰ peccatis · Cum spiritus sanctus locutus fuerit per os dauid dicens de primo/ non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam ·de secundo prouerbiorū p̄mo · Emitte omnes auari animas possidentiū rapiunt ·de tertio ꝓuerbiorū sexto Qui adulter est ꝓpter cordis inopiam perdet animā suā ·de quarto ecclesiastici vi Improperiū et cōtumeliā malū hereditabit et omnis inuidus peccator et bilinguis ·de quīto p̄s lxxvij Ad huc esce eorū erāt in ore ipsoꝝ et ira dei ascendit sup eos · de sexto ecclesiastici xxvij Ira et liuor execrabilia sunt i cōspcū dei · de septimo eccł xxxiij · Multa mala docuit ociositas Ait ysaias · dn̄e ihēmie licet supdcē scripture loquātur sic rigorose tn̄ itelligeñ sūt cōtra ipenitētes q̄a penitētia omnia ipsa vitia purgat vt supra dictū est ꝛ inferius ostendam

812

Et dico ſicut purgata et punita fuerũt in regno dei in ꝑplõ circũciſo/ Ita punient̃ in regno xp̃i filij eius in ꝑplõ baptiſato Et nõ credas o iheremia/ ꝙ cogitantes dicta peccata dicant̃ ſuperbus auarus ⁊c̃. Quia dicunt iura/ ꝙ ꝓpter cogitationes nemo penã meret̃ vt de pe di i § cogitatio ⁊ de elect ꝑpetue li vi/ Sȝ tñ cogitantes ⁊ ea exequentes tales dicuntur vt p̃s c. Ait ſpũs ſcũs p os dauid/ Non ꝓponam ãte oculos accidioſum facientẽ rem iniuſtam/ luxurioſum p̃uaricantẽ odiui/ Non adheſit michi guloſus habens cor prauum iracundũ malignum/ et a me declinantẽ non ↄgnoſcebam/ inuidum ſecreto pſequentẽ ꝓximum perſequebar/ cũ ſuperbo atqȝ inſatiabili corde auari non edebam/ Sed omnes tales pc̃ores inpenitẽtes in matutino interfitiebam/ quia potiſſime in hijs omnib' peccatis ciuitas zodome perijt ꝓut eze ch xvi hoc peccatũ zodome ſororis tue ſuperbia ſaturitas panis et habundantia ⁊ otium eius/ ⁊ manum egeno non porrigebat/ Sed videndum ſigillatĩ de quolibet ipſoꝝ vitioꝝ/ Quomodo et qualiter punita ⁊ purgata fuerũt in regno dei/ ita punient̃ purgenturqȝ in regno xp̃i/ Et primo de ſuperbia in lucifero/ vt yſaie xiiij. Quõ cecidiſti de celo/ ſcd̃o in adam/ qui voluit eſſe vt deus qui fact' ẽ vt pecus/ tertio in robaã vt iij reg' xij. Qui dixit minimus digitus meus ⁊c̃ quarto in cennacherub vt yſaie xxxvij quinto in nabugodonoſor vt daniel' iiij/ ſexto in holoferne vt iudith per toᵐ/ ſeptimo in naaman vt heſt̃ iiij/ octauo in anthiaco vt machab' ix/ Et hij fecerunt ſuperbiam cũ executione parata/ Ideo grauib' penis et flagellis caſtigati ⁊ puniti fuerũt/ et hoc vitium in nullo caſu rep o permiſſum/ Secũdo videndũ ẽ de auaritia/ Qualiter in regno dei purget̃/ Et primo in achar vt ioſue vij qui intentus auaitia ſuꝑſit de anathemate/ ꝓpter quod fuit a ꝑplõ lapidatus/ Item in filijs ſamuel'/ qui ꝓpter auaritiã eorũ iudicatum perdiderunt vt i reg' viij. Item in ſaule qui cupidus de reb' amelech/ ↄtra preceptũ dei regnum perdidit vt i reg' xv Item in gyeſi qui recepit pretium ꝓ liberatione lepre naaman/ ipſa lepra verſa in eum vt iiij re v. Et hoc vitium non repio permiſſum in aliquo caſu niſi in ſpolijs que fecerũt filij iſrl̃ egyptijs/ Vt exo xij c vel iuſtis prelijs vt machab' p toᵐ/ Terº videndũ ẽ de luxuria qualiter diuerſimode puniat̃ primo in ſtupro

¶ De purgatiõe peccatoꝝ mortaliũ et pº de ſupbia.

¶ Notãti h̃ in lrã fecerũt ſupbiã cũ executiõe p̃ata.

¶ Scd̃o de auaritia

¶ De luxuria

virginis dine vi oppresse a sichem pꝛīcipe terre illius quā in vlci
onem stupꝛe ipse stuprator interfectus fuit cum omnib⁹ masculis
terre illius vrbe depopulata vt geñ xxxiiij. Itē i fornicatione me
tricis/a qua sampson deceptus/spiritus domini ab eo recessit ex
quo a suis inimicis exoculatus fuit vt iudicū xv. Item in adulte
rio barsabee vxoris vrie cum qua adulterātus fuit dauid In cui⁹
recōpensatione/absolon filius eius omnes vxores patris macu
lauit vt ij reg̃ xiiij et xv. Item in incestu quē cōmisit amon cum
thamar sorore sua/qui ꝓpter hoc ab absolone fratre suo mala
morte ꝑemptus est vt ij re xiij Item reperio patrē fornicasse cū
filiab⁹ suis ignorāter ipsis tamē scientib⁹ vt loth/et hoc pecca
tum non imputat̃ vt geñ xix. Item iacob maledixit ruben quia
cum nouerca seu cōcubina patris sui iacob cōcubuit vt genesis
xxxiiij ꝛ xix Deinde reperio cōtra naturam fornicari. et hoc per
maxime iputat̃ ut in onam filiū iude qui vt proles nō suscitaret
semen in terram proiecit ꝓpter quod a deo percussus fuit/quia
rem detestabilem faciebat vt geñ xxxviij. Cū tale pccm sit ex
ore dei prohibitū vt leuit xx vbi dicit̃ Quicūq; dormierit cum
masculo feminneo coitu/vterq; operatus est nephas morte mori
atur sit sanguis eorū super eos. Item ciuitas zodome cum alijs
ciuitatib⁹ circūquaq; adiacentib⁹ tali peccato perijt ut geñ xix
Item tribus beniamin ꝓpter tale nephas deleta fuit ut iudic xix
xx ꝛ xxi Item inter omnes luxuriosas fornicationes salomonis
tam vxoris concubinarū ꝗ̄ aliarū puellarū Illa fornicatio ei potis
sime iputata fuit quā habuit cum vxorib⁹ cōcubinis ꝛ alijs puel
lis non legis sue/que eundē salomonē fecerūt preuaricari in do
minū deū suū ꝓpter qđ filius eius decē tribus ꝑdidit vt iij reg̃
xi et xii. Item inter omnes fornicatiōes dauid tam vxorum ꝗ̄
cōcubinarum legis sue non imputatū fuit ei. nisi adulteriū bar
sabee ut supra dictum est. Et hoc vitium luxurie non reperio per
missum nisi in/vxore et viro cōiunctis matrimonialiter/Tamē
in timore domini et amore filiorū magis ꝗ̄ libidinis vt thobie
septimo circa finem medium Quarto videndū est de inuidia
et qualiter puniatur Et primo in rachel infecūda prole et ipsa
facta fecūda in ꝑtu beniamin mortua est ut genesis xxx et xxxiiij

¶ de fornicacōne cō
tra naturam.

¶ Inuidia.

812

Item in fratribꝰ ioseph qui per inuidiam eum vendiderūt et ioseph venditū ipsi ꝓmi in terra adorauerūt in dñm vt geñ xxxvij xlij xliij xliiij . Item in iacop qui inuidia motis recipit benedictionem esau fratris sui/ ꝓpter quod factus ē exul a ꝓpo domo annis pluribꝰ et in timore esau ꝯstitutus/ vt geñ xvij ⁊ xxij . Item in filijs chore qui inuidia moti ꝯtra aaron scm̄ pontificem querētes eum mutare a pōtifitio/ terra aperuit os suum ⁊ glutiuit eos vt numeri xv . Item abimalech ex inuidia fratres suos occidēs ipse a muliere fuit occisus vt iudic x . Item inuidia dyaboli adā preuaricatus est/ et mors introiuit in orbem terrarū . Et hoc vitium inuidie non reperit ꝯcessum/ nisi cum ex inuidia nulli noceo et michi ꝓfitio/ sicut fuit in anna vt i re i c/

de gula

Quinto videndū est de gula/ et qualiter puniat̃ et pͥmo adam perijt in gula cum posteris eius geñ ij . Item esau in gula perdidit pͥmogenita sua vt geñ xxv/ Itē ysaac perdidit agnitionē pͥmogeniti sui vt geñ xxvij Itē malechite perierūt a dauid in gula/ vt i re penlt̄ c . Itē amon interemptus est in gula vt ij re xiij . Itē in gula perierūt filij iob vt iob i c . Et hoc vitium gule non reperio ꝯcessum/ nisi in necessitate sicut dauid ꝯmedit panes ꝓpositionis vt i re xxi Et eius sustentationi corporis suffitiebat ad vescendū/ vt exodi xvi c/

de ira

Sexto videndū est de ira/ et qualiter puniatur . Et pͥmo caym occidit in ira fratrē suum abel/ Ex quo ꝓfugus factus omnibꝰ diebꝰ vite sue/ vt geñ iiij/ Item maria soror moysi in ira despitiens ipsū moysen a deo percussa est lepra/ vt numeri xij/ Itē iesabel in ira mariti ꝓ vinea interfitiens naboch p̄cipitatus ex alto/ carnes eius ꝯmederūt canes vt iij re xxij ⁊ iiij re ij . Itē saul in ira quā habuit ꝯtra dauid spiritū dñi perdidit vt i re xviij Item achalya in ira interfecit oīe semen regni/ Ex quo ipsa interfecta est in via equoꝝ/ vt iiij re xi . Et hoc vitium non reperio ꝯcessum/ nisi cū in bono aliquis pro malo fuerit iratus/ sicut fecit moyses qui iratus fuit in ꝓplm̄ peccantē/ In qua ira tabulas leg̃ fregit vt exodi xxxij/

de accidia

Septimo videndū est de accidia que ē negligentia/ vt vigilia mali ⁊ dormitio boni/ qualiter puniat̃ pͥmo in hely/ quī neglexit corripe filios suos de malo ꝓpter quod deꝰ recessit de domo eius et cadens in cella ipse ceruicibꝰ fractis exspirauit/ vt i re iij ⁊ iiij/ Item negligentia et sopno zyzara claua de malleo a muliē mortuꝰ fuit iudic̄ iiij Et huius actus poſſent multa colligi exempla vt iij et iiij reg̃ quaſi per totum Vbi multi reges iheruſalem neglexerunt deum excelſum ſacrificare. Et hoc peccatū exſtirpatur per ſollicitam curam regentiū vt geñ xlij Dixit iacob filijs/ quare negligitis audiui q̄ triticū venditur ī egipto deſcendite et emite/ Hijſqȝ taliter excuſſis deſcendamꝰ ad alia vitia et peccata.

de purgacōe ⁊ punicōe pccōrū vel aliū/ et primo de mendatio

Hyt iheremias Et primo de mendatio de quo loquitur propheta ps v Et perdes omnes qui loquūtur mendatiū Et ps cxv ſcribitur Omnis homo mendax Ex quo ſequitur q̄ omnes homines perdūtur in dampnacōez Ait yſaias Sub correctione loquor/ qm̄ ipſe ſcripture debent intelligi ſub limitatiōe aliarū ſcripturarū Qm̄ reperio licitū mendatiū vt quis non tenetur prodere ſemetipſū ſicut caym Qui interrogatꝰ fuit a deo vbi eſt abel frater tuus Reſpondens ait/ neſcio/ Quod mēdatiū non fuit punitum/ ſed homicidiū tantum vt geneſ iiij capitulo. Item mendatium quod fit metu mortis non punitur vt in abraham geñ xij et in yſaac vt geñ xxvij. Item iocoſum mendatiū et non preiuditiale non īputatur vt in ſara ridendo vt geñ xviij Jacob non fuit mētitus cū dixit ſe eſſe eſau/ cū eſau vendidit iacob primogenita ſua vt geñ xxv in fine. Ideo ratione primogeniture vendite ei verū dixit vt geñ xxvij Item mendatiū anguſtias audienti inducens punitur vt in fratribus ioſeph/ qui dixerunt patri eorū eundem ioſeph mortuū cum viueret Ex quo anguſtiatus fuit iacob/ et ipſi mendaces per predictū ioſeph in mēdatio anguſtiati fuerūt vt geñ xxxvij et xliij. Item mendatiū per quod excuſatur malū non patratū vt in obſtetricibꝰ hebreorum vt exodi. Item mendatiū quod fit pro vita hominis liberanda meretoriū eſt vt in meretrice raab/ que per mendatium liberauit exploratores populi iſrahelitici vt ioſue ij c Et ī nycol vxore dauid vt p̄mo regū xix Item mendatiū contra loquētem grauiter punitur vt in ānūtiante dauid mortem ſaulis alter q̄ fuerit ut p̄mo regū vltimo et in re p̄mo capitulo Item pro liberatione ⁊ pace licite mentitur vt iudic decimo et vndecimo capitulo. Item pro pace habenda mendatium non punitur vt in gabaanitis vt i ioſue vndeciō Abſcondere ſacramentum regis etiā

mendatiū cayn non fuit punitū ſȝ dūtaxat homicidium.

mēdatiū āguſtias audiētī inducens punitur.

812

ſm mendatio honorificū/ vt in angelo aſſotiāte thobyam/ ꝛ dicen
te ſe eſſe hominem humanū vt thobye v ꝛ xij . Teſtes vero mē
daces ꝯtra innocentē dampnabiliter puniunt̄/ vt in pbr̄is falſe
teſtificantibꝫ ꝯtra ſuſannam vt daniel xiij/ Item eſt mendatiū
falſi ponderis/ ꝛ hoc eſt grauiſſimū vt pˢ lxi . Mendaces filij ho
minū in ſtateris/ Item eſt mendatiūm/ cū ꝓmittit̄ aliquid iura
mento ꝛ non adimplet̄ vt pˢ xiiij . Qui iurat ꝓximo ſuo ꝛ nō
decipit eum/ Item eſt mendatiū ꝓditoriū ꝛ dampnoſū qn̄ loqui
tur ꝓximus ꝓxīo/ ꝛ hoc eſt grauiſſimū/ vt pˢ xxiiij . Qm̄ m̄ q̄
dem pacifice loquebant̄/ et in iracundia terre loquentes dolos
cogitabant/ et pˢ liiij . Molliti ſunt ſermones eius ſup oleum ꝛ
ipſi ſunt iacula/ Item nō qꝫ inimicos nr̄os mentiendo illudere poſ
ſum⁹/ ſicut fecit iudith holiferni/ et dauid abymalech ſacerdotē
vt i re xxi c in pricipio et in fine . Item homo in ſpū dei loquens
mendatium ꝓferre non pt̄/ ſed extra ſpm̄ ſic vt pˢ l . Redde m̄
letitiam ſalutaris tui/ ꝛ ſpm̄ pncipali ꝯfirma me/ Docebo iniq̄s
vias tuas ꝛc̄ . Et ſic intelliguntur predicte ſcripture ac etiā xxij
quaſi per toᵐ . Item ait iheremias/ Aliam reperio ſcpturam dicē
tem vt pˢ lxxij . Quia ecce qui elongant ſe a te pibunt/ perdi
diſti omnes qui fornicant̄ abs te/ Nunquid hec ſcptura intelli
gitur de hijs qui totaliter ſunt extra legem dei vel de ꝯſtitutis in
lege/ Ait yſaias/ dn̄e iheremia . Scriptura hec intelligit̄ de ꝯſti
tutis in lege/ et non extra legem ꝯſtitutis . Qm̄ eos qui adorāt
ſimulachra dampnat ſcriptura cū eoꝝ ſimulachris dicens pˢ c
xiij . Similes illis fiant qui faciūt ea/ ꝛ oms̄ qui ꝯfidunt in eis
ꝛ pˢ xcvi . Confundant̄ oms̄ qui adorāt ſculptilia et qui glori
antur in ſimulachris ſuis/ Sed ſupradicta ſcriptura loquitur de
iudeis ꝛ ſciſmaticis regni xpi/ qui fuerūt ꝓpe deum/ et ſunt lon
ge a deo/ ſicut fuerūt dathan ꝛ abyron cū ſcola eoꝝ/ quos terra
ꝓpter hereſim viuos abſorbuit vt numeri xvi . Sicut etiam fu
erūt multi iudei tempe machabeoꝝ/ qui diſpoſuerūt fidem cum
gentibus recedentes a teſtamento ſancto/ vt patet i machab i
Et ſicut erunt heretici et ſciſmatici regni xpi ꝯtra quos locutus
fuit xps mathei vij . Attendite a falſis ꝓphetis/ ſacerdotibꝫ ta
men heretic̄ et ſciſmatic̄ ꝛc̄ . Qui dicent michi in die iuditij/
dn̄e dn̄e/ Nonne i noīe tuo ꝓphauī⁹/ ꝛ in noīe tuo demoīa eiciī⁹ .i.

testes mēdaces
ꝯtra inocentē g
uit peccāt vt fal
ſi pbrī contra ſu
ſannā .

iimicos poſſum⁹
illudē/ ſicut ma
gi herodem .

eos qui adorāt
ſculptilia ſcptuā
dapnat cū eoꝝ
ſimulachris .

peccata moꝛ̄lia/et in nomīe tuo virtutes multas fecim⁹. Et tunc cōfitebor illis Numq̄ noui vos diſcedite a me omnes qui operamini iniquitatem Item dauid in perſona eccleſie ait cōtra illos Quia ſi inimicus meus ideſt paganus male dixiſſꝫ michi ſuſtinuiſſem vtiq; qui ſimul mecum dulces capiebas cibos in domō domini ambulauimus cum ꝯſenſu veniat mors ſuper illos et deſcendant ī infernū viuētes vt p̄s liiij . Ait ihēmias/q̄liter intelligit̄ hec ſcriptuā/ O yſaia que legit̄ ezech̄ viij c . Ex filij iſrahel vterūt in ꝓuerbiū dicentes patres cōmederunt vuam acerbā et dentes filioꝛū obſtupeſcunt . Ait yſaias/domine iheremia Filij iſrahel graue ferebant portare penitentiam pro peccatis pr̄m Ipſi murmurabant cōtra deū /et in ꝓuerbiū verterunt dei beneficium Quibus deus hoc in miſericordiā agebat purgando filiū ſic pro peccatis patris/ Sed omnino vobis non fiet hoc/ſed tantum mera iuſtitia/Et ait filius nō portabit iniquitatem patris neq; pater portabit iniquitatem filij Anima que peccauerit ipſa morietur . Ideo ſi deus miſericordiā ſuam oſtendit vobis in purgandis peccatis parentum in filios contra eum nolite murmurāre .ſed gratiam agite in tanta benignitate dei cum ipſe neminem velit perire . Vnde quātūcumq; iuſtus homo ſi flagelletur in tribulationibus et perſecucionibus et amiſſionibus rerum temporalium et alijs diuerſis anguſtijs non turbetur /ſed cū gratiarū actione recipiat cum pro peccatis ſuorū parentum ſuſtineat /in quibus et ipſe purgatur vt ait propheta p̄s lxviij . Que non rapui tunc exſoluebam/deus tu ſcis inſipientiā meam ⁊ delicta mea a te non ſunt abſcondita ⁊ p̄s lxxij/ Inter innocentes laui manus meas ⁊ fui flagellatus tota die /et caſtigauerūt me fortes neq; ꝓpter iniq̄tates meas neq; pcc̄m meū dn̄e /ſed q̄ talit̄ caſtigat⁹ ⁊ flagellatus ac purgat⁹ fuerit nō dubitet quin ſemꝑ adeſt ei dn̄s ut p̄s xxxij . Iuxta eſt dn̄s hijs qui tribulato ſunt corde ⁊ humiles ſpū ſaluabit Multe tribulacōes iuſtoꝝ et de oībꝰ hijs liberabit eos dn̄s . Cuſtodit dn̄s oſſa eoꝝ vnū ex hijs nō cōteret̄ . Et thobias orās dicit . Nec remiſcaris dn̄e delicta mea vel parētū meoꝝ /nonne leges huāne cōtrariū ſapiūt vel q̄ cōſtet ꝓbacōe vel ꝯfeſſioē rei euidētis vt de teſti ſpo cū ad ſedē Si tale ſit crimē vel ſuꝑ hoc deſpenſari poſſit diſpenſet̄ vel cōtēpnetur

Iuſtus ſi ſuſtiēat aduſa nō turbet̄ ſꝫ lete recipiat cū ꝓ pccatis parētū ſuſtiēat i qbꝰ ipſe purgat̄ et tunc de p̄dicto crimine dispensato vel condempnato/non possit accusatio replicari/etiā corā deo vt de accusat͛ c de hijs . Quia crimina semel dimissa diuina clementia vltra in vltionem venire non patitur vt de pe di iiij diuina clementia ⁊ xxxiij q iiij si illic . Si vero absolutus est/Quia accusator crimen non ꝓbauit tutus est accusatus apud humanū iudicē . Quia de delicto vni⁹ sepius queri non debet vt in c veniam xxxv q ix . Sed non erit tutus apud iudicem diuinum et occultū si occultū est pc̄cm/⁊ nō ob hoc . Quia dicunt iura . Nā ꝓbatione cessante vindicte requiescūt vt xxxij q v xpiana . Tamen huius occulti delicti iudex occultus erit deus/q̄ secretoꝝ est cognitor vt xxxij di erubescāt . Et solum deum habent vltorē vt C de iureiurādo l iij Quia publice vtilitatis ⁊ dei sīmā est/ne crimina tam manifesta q̄ occulta maneant impunita vt ff ad l acq̄liā l ita vulneratus i re in fine/⁊ exodi xxij . Inter maleficium ne patieris viuere . Et taliter punita peccata dimittūtur purgata sed non in foro pn̄iali Dicendum q̄ omnia crimina pn̄ia purgant͛ ⁊ dimittunt͛/quo ad deum/sed quo ad proximū non/quia lesus est/vt c verbū dei de pe di i . Et qui lesus est p̄t dictum penitentē accusare in foro humano pn̄ia non obstan̄/quandocūqꝫ voluit vt xxxiij q ij c aio vere/Ac etiam si ante baptismū egisset tale pc̄cm/vt in c gaudeamus de diuor . Nisi illud a predicto leso fuerit remissum vt de pe di iiij dicit deus . Et si taliter dicta pc̄ca in mundo fuerit purgata ipsa non in gentes vel eoꝝ heredes reuertūtur/nisi pro magna impietate vel crudelitate agentium vel heredum vt p̄s c viij In memoriam redeāt iniquitates patrū eius et pc̄ca nostrū ei⁹ non deleant͛/Et istud eua͞m/Serue neq̄ oīe debitū dimisi tibi qm̄ rogasti/⁊ tu nō es miserit⁹ conserui tui sicut ⁊ ego tui misertus sū . Et sic itelligit͛ de pe di iiij circa finē/Sꝫ si nō fuerūt pagetes pc̄ca purgata etiā s͛m iura p eoꝝ hēdes post mortē pentū debent purgari/Quia si pētes peccauerīt in aliq̄bꝫ p furtū p adulterium/p rapinas/et in alijs pc̄cis blasfemijs publicis vel occultis Nonne ipsi sunt debitores eorundē quibꝫ peccauerunt certe sic Quia ad satisfactionem tenent͛/Ergo ipsis mortuis/eorū heredes aut filij tenent͛ satisfacere debita/vt de solut͛ c i . Necnon de maleficio pn̄s conquerit͛ et filius et heredis filij/si ad eos bō pn̄s

¶ Si reus absolut⁹ ē q2 actor nō ꝓbauit crim̄ tut⁹ ē accusatus apd̄ iudicē .

cīnia

parentū

¶ Si p agētes pc̄ca purga͛ in mūdo . ipa nō i gētes ⁊ eoꝝ hēdes reūtu͛ nisi in arduis .

parentū

deuenerīt vt ff de verbo ſig̃ l heredes et xvi q vi ſi epm et de vſuꝛ circa nos/ar i q iiij §. Item peccata iſrahel cap. Sed ſicut heredes et filij tenentur ſcđm leges humanas delicta temporalia patris ſatiſfacere ſic etiam delicta ſpiritualia paterna ſatiſfacere tenentur/Ar de ſepul c ſi et de rap in lrīs. Quod ſi non fecerint iuſte dei flagellis punientur prout ſupra dictū eſt

Nota de herede peccatorum.

Ideo heres peccatorum ſis ſemꝑ intentus deo deuotus/emitte preces humiles et non ſuperbas/et melius per ſacerdotem/vt dimittat deus dicto peccatori ſicut ipſe alijs dimittit/

Nota ꝗ magna mīa dei ē ꝯſolaº peccatorum.

Cū maior eſt ipſius dei miſericordia q̄ iuſtitia Quia licet ipē peccatū non fecerit valde in peccatoribꝰ cōpatitur ac etiā miſeret̃. de primo habet̃ iiij reg̃ iº de oſia rege ſamarie in deū grauiter peccante necnon penitente q̃ in verbis non multū humilibꝰ ad helyam quīquagenarios principes duos miſit dicētes homo dei rex precipit vt deſcendas ad eum Quibꝰ ait ſi homo dei ſum deſcendat ignis de celo /qui de deſcendens deuorauit eos. Tertio venit tertius quīquagenarius princeps in humilitate dicēs/homo dei nolo deſpicere animā meam et animas ſeruorū tuorū qui mecum ſunt/et in hijs verb̃ conſecutus eſt miſericordiam ad eos dicendo/Nonne importuā mulier in ewangelio a criſto meruit audiri Et clauſo hoſtio cū ſeris media nocte ab amico amicus panes accepit Deus vero qui nullis viribus ſuperari poteſt /publicani precibus vincitur/ Nonne et diues paſtor morbidam ouem non deſperit /Item et ipſe de cruce latronem in paradyſum tulit. Item prodigum filiū reuertentem letus amplectit̃. Et nonagitanouē pecudibus in deſerto relictis vnam ouiculam que remanſerat humeris boni paſtoris aduehit Ideo non dubitet peccator quocūqꝫ tempe ipſe penitentiam de quibuſcūqꝫ peccatis/quoniam in hijs miſericordiā cōſequitur per filiū dei/qui pro nobis eſt aduocatus apud patrē

Nõ hijs modis pccāt i ſpm ſcm̄

Caueat tamen ipſe peccator q̄ de penitentia et dei miſericordia ne diffidat vt de pe di iij inter hoc Itē ne penitus in peccatis deſperet ut caym qui dixit Maior eſt iniquitas mea q̄ vt veniā merear vt de pe di i de hijs. Item ne ipſe veritatem impugnet ſicut iudei qui dixerūt xp̄m in belzebuch nomīe demonia eicere vt i q i eos. Item ne habeat illud propoſitum nūq̄ penitere vt de pe di i poteſt etiam Item ne maleſentiat de perſona ſpiritus ſancti vt de ꝯſe di iiij hij vero. Qm̄ hijs modis in ſpm̄ ſcm̄ peccatur/ quod non dimittitur/neqꝫ in hoc mundo/neqꝫ in futuro. Item O yſaia in ſacra ſcriptura reperio magnam ꝯtrarietatem ſcripturarū vt p̄s lxxij ſcribitur/zelaui ſuper inimicos pacem peccatorū videns. Et p̄s xxxvij ſcribit̄. Non eſt pax oſſibꝰ meis a facie pc̄torum meoꝝ/et p̄s xxxvij ſcribitur. Multa flagella pc̄torum Ergo ſi oſſibꝰ ꝓphete non erit pax/ꝓpter peccata ſua/quare zelabat pacem peccatorum .:.

Nō differētiā int̄ pc̄torē ī lege dei ꝯſtitutū ⁊ pc̄torē ex̄ legē dei ꝯſtitutum.

Ait yſaias/dn̄e ihieremia/Tu debes diſtinguere inter peccatorē ⁊ pc̄torem/Quia eſt peccator/qui eſt extra legem dei ſicut eſt p̄pls aliarum nationū/Et quia tales extra predictas leges ꝯſtituti/non poterant ꝓmereri gloriam ⁊ pacem paradyſi/ꝗ̄tumcūqꝫ bonum feciſſent/Et ideo pro illo bono quod ipſi pc̄tores fecerunt ſup terram/et ipſi in eadem terra bonum debent ſuſtinere poſtꝗ̄ paradyſū non poterant ꝓmereri/ſcḋm dei iuſtitiam/qm̄ ſcriptum eſt p̄s lvij. Si vtiqꝫ ē fructus iuſto vtiqꝫ ē deus diiudicans eos in terra/Itaqꝫ deus iuſtus dat ſupradictis peccatoribꝰ ſuper terrā pacem et omniū rerum habundantiā et delectationem et diuitias pro bono opato per ipſos. Sed pꝰ exitum vite ipſoꝝ/dat eis perpetuā gehennam/in qua nulla pax poterit reperiri/ſed perpetua tribulatio in qua viuent in eternū vt ait idem ꝓpheta in eodem pſalmo. Ecce ipſi peccatores ⁊ habundantes in ſeculo obtinuerūt diuitias. Ergo laui inter innocentes manus meas/et fui flagellatus tota die/Exiſtimabam vt ꝯgnoſcerem hoc/labor eſt ante me/donec intrem in ſctūarium dei ⁊c̄. Et ſi ipſe ꝓpheta dixit/zelaui ſuper iniquos pacem peccatorum videns/Poſtea quid ait ipſe malum finem ipſorū ꝯſiderans/et perpetuam ꝯdempnationem ipſoꝝ manifeſtas/Non eſt reſpectus morti eoꝝ ⁊ firmamentū in plaga eoꝝ/In labore hominum non ſunt ⁊ cū hominibꝰ non flagellabunt̄. Et ad id qḋ dixit ꝓpheta/non eſt pax oſſibꝰ meis a fatie peccatoꝝ meoꝝ debet intelligi hoc modo/Cum ipſe ꝓpheta licet pc̄tor eſſet ꝯſtitutus tm̄ ſub lege de eius pc̄cis in hoc mundo flagellabat̄/vt ſupna et celeſti ⁊ perpetua pace poſſꝫ gaudere vt yſaie xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima/tu autē eripuiſti animam meā ne ꝑiret/Et qꝛ ſupdictꝰ ꝓpha ꝯſtitutꝰ ī flagellis huiꝰ mūdi

Solutio ad ſecundum dubiū.

videns peccatores extra legem dei conſtitutos haberẽ pacẽ /zelauit ſuper iniquos Ideo fideles legis xpi flagellantur in hoc mūdo pro peccatis eorum . vt pro peccatis eoꝝ patiēter ſuſtineant Quoniā factū eſt et bonū cum hominibus flagellari Cum dicat idē ꝓpha de ſupdc̄is hoīb9 pacē habentib9/et cū hoīb9 nō flagellabunt̄ . Et tu iheremia videns in hoc mūdo hoc iuditiū/Quid dixiſti c xij Juſtus quidem tu es domine ſi diſputem tecum . Verū tamen iuſta loquar ad te Quare via impiorum proſperātur a te bene eſt omnib9 qui preuaricantur ⁊ inique agunt plantaſti eos/et radicem inſerunt profitiunt ⁊ fatiunt fructū prope es tu ori eorum/et longe a renibus . Et tu domine noſti me et vidiſti me et probaſti cor meū Tamen tu oraſti pro eis dicens congrega eos ſuper gregem et victimam et ſanctifica eos in die occiſionis vt iob xxij capitulo ⁊ malachie ij capitulo in fine Caueat tamen in baptiſmo cōſtitutus ſi fluat diuitijs ne cor ſuū apponat eis Qui non vt fideles ſed vt infideles et extra legem cōſtitutus condempnabitur . Et in hoc valde redarguendi ſunt domini temporales atqꝫ ſpirituales qui non cōtenti eorum iuſtis diuitijs / ſed pauperum et egenoꝝ rapiunt ſubſtantias ab horrentqꝫ iuſtitias/et in iniuſtitijs incraſſantur . Contra quos loquitur p̄s Nolite ſperare in iniquitate et rapinas nolite concupiſcere . diuitie ſi affluant nolite cor apponere/quia hec duo audiui . Item propheta ait p̄s capitulo xxij . Inclina cor meū deus in teſtimonia tua ⁊ non in auaritiam . Caueat etiam ꝙ nullum peccatum ducat in conſuetudinem et dicat non videbit dominus nec intelliget deus iacob/qd̄ ſatis dampnabile eſt atqꝫ mortale Quos arguit propheta dicēs Intelligite inſipientes in populo ⁊ ſtulti aliquādo ſapite Qui plantauit aurē nō arguet / aut qui finxit oculum non conſideret Qui corripit gentes non arguet/dominus ſcit cogitationes hominū vt pſalmo xciij Et non credant fideles dei et diuites in eis diuitias ē ꝓbari/quoniā fideles xpi alijs peccatoribus ditiores ſunt et p̄s xxxvi . Spera in deum et fac bonitatem et inhabita terram et paſceris in diuitijs eius /delectare in domino ⁊ dabit tibi petitionem cordis tui ſpera in eo ⁊ fac bonitatē et ipſe faciet/ Itē xpi fideles non querāt inuideri infideli diuiti /qm̄ meli9 ē modicū iuſto ſup diuitias pccoꝝ multas

Nota diues apponens cor ſuū ad diuitias nō ut fidelis reputatur

horribile ⁊ magnū peccatū ē in ɔſuetudieꝫ ducere peccatum .

Et ſi ipſe fidelis cor ſuū apponeret diuitijs ſbnā ꝛ honore nichil deerit anime/ Tamen non tribuet ei deus p̄tātem vt ꝯmedat/ſed vt in auaritia illud ſeruet vſqꝫ ad vite ſue exitū/et poſtea homo extraneus vorabit illud/ Item talis iuxta ſalomonem ſapiē vi. Carere debet ſepultura/ Quia ſm̄ ſententiā ipſius ſalōis eccl' v. Qui amat diuitias fructum non accipit ex eis/ Quia vbi multe ſunt opes et multi qui ꝯmedunt eas/ Et quid ꝓdeſt poſſeſſori/niſi ꝙ cernat diuitias ocul' ſuis/ Dulcis eſt ſopnus opanti ſiue parum ſiue multū ꝯmedit/ſaturitas autē diuitis non ſinit eum dormire/ Item aliquis ꝯgregabit diuitias in malum/et in afflictione peſſima parentes generabunt filiū et in ſumma egeſtate erit/ Ideo ꝯcludit ipſe ſalō ꝙ omni homini cui deus dedit diuitias atqꝫ ſubſtantiā p̄tātem ei tribuit vt cōmedat ex eis et fruatur parte ſua et letetur de labore ſuo/hoc ē donum dei. Ideo fidelis xp̄ianus non aduertat ad falſas diuitias temporales/nec in eis cor ſuum ponat/ Iactet cor ſuum in domino/et ipſe in bonis diuitijs eum enutriet ꝛ ꝯſideret peccatoꝝ diuitias in ſeculo habundantes cū ipſe deus ꝓ tam modico bono/quod ipſi peccatores/in mundo geſſerunt in tot diuitijs temporalibꝰ facit habundare. Quot erunt bona ſupercelestia fideliū que ipſe deus in ꝯpenſatione bonoꝝ/que ipſi in mundo fecerunt ſeu geſſerūt elargitur/mens humana premeditari non poterit bonum/ Qm̄ ſcriptū eſt nullum malum impunitū ꝛ nullum bonum irremuneratū vt p̄s xxx. q̄ magna multitudo dulcedinis tue domine q̄ abſcondiſti timentibꝰ te/ Et hec vera ſunt ſi querat penitētias ꝛ dei flagella ſuſtineat in ꝑſecutionibꝰ vel infirmitatibus ꝛ in eis non indureſcat/ Qm̄ ſi non acta pn̄ia ꝛ ea ſpreta in eiſdem peccatis moriat᷑ abſqꝫ dubio ad tartareum regnū deſcendet vt ait p̄s lxviij. Eripe me de luto vt non infigar/libera me ab hijs qui oderunt me/et de ꝓfundis aquarū/ Non me demergat tēpeſtas aque neqꝫ abſorbeat me ꝓfundū neqꝫ vrgeat ſup̄ me puteus os ſuum/ Prime tres liberationes pertinent ad purgationē/tres vltime pertinent ad ꝯdēptionē peccatoꝝ/ Quibuſquidē peccatis purgatis mereamur perhennē gloriam adipiſci. Iterum ait iheremias/dn̄e yſaia valde pul. hec omnia ſupradicta ſm̄ ſeptuaḡ deciſa ſunt/ Sꝫ tn̄ vnū m̄ reſtat dubiū ſatis graue

¶ nō ad q̄d valent diuitie.

¶ hee tres libationes ſpectant ad purgatiōꝫ ſed ſequētes tres ptinēt ad ꝯdēptiōꝫ

¶ Interrogat iheremias.

Dcĩa queſtio

Et cũ ſupra ſit cõcluſũ ꝙ hominũ in lege dei cõſiſtentiũ in terris peccatis purgatis et ipſi ſic purgati pacis perhẽniter ſiant poſſeſſores. Et illi qui ſunt extra legem dei peccatores in lacũ dãpnabilit diuerſi puteus infernalis ſuper eos vrgeat os ſuũ Quodo vero cum omnes populi ⁊ gentes diuerſe in ſupradicto iuditio ſint iudicate et debeant iudicari / quid erit iuditiũ xp̄i quo ipſe deus venturus eſt iudicare iterũ viuos et mortuos Ergo ſi dicte gentes et populi iã iudicati ſunt / quare iterum iudicabunt Nũꝗ̄ dicendum iuſtos et ſanctos ꝑadiſum non ingreſſuros vſq; ad diem iuditij / et malos et ꝛ̄probos tartarũ non ingreſſuros vſq; ad eundẽ diem Quod eſt falſum cũ ipſe duxerit latronem in paradiſum qui dixit memento mei ⁊c̄. Item illos qui ſurrexerunt cum eo et intraverũt ſanctam ciuitatem / in qua expectauerunt eum / quouſq; ipſe criſtus aſcendit in celũ / et ſecũ in paradiſum tranſduxit. Ergo de quo erit ⁊ qualiter fiet hoc iuditium finale. Numꝗ̄ de vno delicto erit duplex ſententia / cum ipſe deus miſericors non iudicet bis in idipſum. Numꝗ̄ forte erit iuditium ſuũ in celo in bonis ⁊ malis diſtribuendũ ſicut eſt nũc i terra. Cum ipſe deus in terra non equaliter diſtribuerit bona tẽporalia hominibus propter quod aliqui appellant eum iniuſtũ Quoniam vnus erit affluens et habundans alius vero ſumme egebit et laborans in ſumma egeſtate.

Rñſio ad ꝑorie dcm̃ argumẽtũ.

Ait yſayas / domine iheremia iuditiũ dei in terra eſt ſatꝭ profundum et inſipiens non cognoſcit et ſtultus non intelligit Quia ſi deus in ſuo iuditio equaliter diſtribuiſſet ſubſidia diuitiarũ inter homines ceſſaret ſentẽtia ſua Quã ipſe in homiẽs ꝓtulit dicens. In ſudore vult⁹ tui veſceris paẽ tuo / ideo ſi homines habundarent ſub equali diſtributione dei / non in ſudore ſed in delitijs pane veſcerentur / propter quod ipſe deus voluit / non equaliter inter hoĩes tempales diuitias diſtribuere. Sed in ſudoribus laboribꝰ ⁊ doloribus dedit hominibus panem ad veſcendum Et licet deus pauperem faciat et diuitem erigat tñ in hoc nõ eſt ſuũ tempale iuditiũ Quia non facit aliquẽ pauperẽ niſi ꝓpter aliũ diuitẽ et nõ facit diuitẽ / niſi ꝓpter aliũ pauperẽ Et ꝙ hoc eſt verũ manifeſte oñdiť Quia cũ homo naſcitur in mũdo michil ſecũ defert niſi nuditatem vt iob p̄mo c

812

Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee/nudus reuertar illuc dn̄s dedit dn̄s abſtulit ꝛc̄ . Ideo quicq̄d ipſe acquirit ſubſtātie diuitiarū/a deo acquirit/quia ipſe deus dedit incrementū/licet in eis acquirendis ipſe homo laborē appoſuerit/Et ſicut ipſe homo nudus/dei diuitiarum diues factus/Quia ſcd̄m ſcptură/dn̄i eſt terra et plenitudo eius ꝛc̄/tn̄ ipſe homo in diuitijs ſe paſcet ꝛ eius fruet̄/Unde deus vult q̄ de ſupcreſcentibꝯ diuitijs vltra vite nccīa ipſe diues pauperi adminiſtret videlȝ panem pauperi eſurienti frangendo/egenum vagantē in domum ſuam inducēdo/nudum veſtibꝯ cooperiēdo ꝓpterea quicquit homines in hoc mundo habent ſua non ſunt/ſed oīa ſecundum legem dei liȝ dicti homines habent ea in ptātem diſtribuendi/tn̄ ſm eoꝝ arbitrium et p̄cepto dei non neglecto habent diſtribuere/Nunquid dicere tamen poterunt dicti homines q̄ iniuſtum facimus/aliena non inuadimus ꝓpterea diligentius obſeruamus/O imprudēs et auarum dictum/cum ꝓpa dicunt/Cum quid ipſi de rebus recōditis in hunc mundum detulerūt/Item quibꝯ facultatibꝯ/quibꝯ ſubſidijs ſūt ſtipati/cū egreſſi fuerūt in hanc lucem/Ideo in hoc ꝯcludit̄. Quia non minus furari diuiti q̄ꝫ aliquis habundans et potens panem ꝛ veſtimentū denegat egenti . Cum eſurientum panis eſt qui detinet̄ a diuitibꝯ/Nudoꝝ indumentū eſt/quod recluditur/Miſeroꝝ ē redemptio et abſolutio/pecunia que in terris abſcondit̄ hec poſſunt ꝓbari xlvij di in c ſicut .:.

¶ de diſtributione rerū tēpaliū .

¶ de finali iuditio et vniūſali dei .

Ad aliud quod dixiſti O iheremia de finali iuditio rn̄deo et dico/q̄ homines iam iudicati amplius non iudicabunt̄/Sed iudex qui iam iudicauit occulte/oſtendit publice iudicando q̄ de iure reprobos in peccato dampnauit/et bonos in iuſtitijs ſuis ſaluauit/Sed tn̄ p̄mo āteq̄ꝫ veniat ad iudicandū viuos et mortuos ipſe rex ꝛ iudex ſeculum iudicabit p ignem . In quo magno impetu celi tranſient/elemēta vero calore ſoluent̄/Terra autē et omnia que in ea ſunt/et omnia opera exurent̄/vt teſtatur dauid ſanctus in ſpiritu dei pſal° xlix/Deus manifeſte veniet deus nr̄ ꝛ nō ſilebit/Ignis in ꝯſpectu eius exardeſcet ꝛ in circuitu eius tempeſtas valida . Aduocauit celum de ſurſū .i. angelos/et terrā .i. homines in reſurrectionē vt diſcernat pplm̄ ſuum . Et ipſi angeli ꝯgregabunt deo ſanctos eius

¶ nō de ſignis p̄cedētibꝯ finale iuditiū .

¶ verba sūmi iudi
cis ad p̄ccore

qui ordinauerūt testamentū eius super sacrificia/Et ipsi angeli
ānūtiabunt iustitiā eius quoniā ipse deus iudex est Et dicet ipse
deus peccatori/Quare tu enarras iustitias meas cum nullā ob
seruaris. Quare assumis testamentū meū per os tuū/cum illud
totum fedaueris Tu odisti disciplinā ꝛ proiecisti sermones me
os retrorsum/si videbas furem currebas cum eo et cū adulteris
portionem tuam ponebas os tuū habundauit malitia ꝛ lingua
tua concinnabit dolos Sedens aduersus fratrem tuū loqueba
ris et aduersus filiū matris tue ponebas scandalū. Et dicet iu
dex hec fecisti ꝛ tacui/et propterea existimasti inique ꝙ ero tui
similis Arguam te ꝛc̄. In hijs modicis verbis et ad huc grauio
ribus peccatores arguūtur vniuersi. Et libri aperientur de qui
bus in psalmo capitulo . Et in libro tuo omēs scribent̄ et p̄s
lxviij deleantur de libro viuentiū et cum iustis non scribant̄ Et
angeli in clangore tubaꝝ more cum sanctificatur bellū vocabunt
bonos et malos ante conspectū iudicis sedentis in sede maiesta
tis sue.

¶ Juditiū malig
norū spirituū et
causa eorū.

ET primo vocabit demoniū cum omnibus angelis su
is /et ipse demon cōparebit coram eo tremulentus as
piciens dei terribilitatem et dicet ipse deus et iudex
ei. Tu signaculum similitudinis plenus sapientia p̄
fectus decore in delitijs paradisi fuisti /omīs lapis preciosus op
imentum tuū/sardis thopasius iaspis crisolitus et onix birillꝰ
saphirus carbūculꝰ smaragdus /aurum quoqꝫ opus decoris tui
et foramiā tua in die qua conditus es parata sunt/tu cerub extē
tus et ꝓtegens/et posui te in monte sancto dei in medio lapidū
ignitorū ambulasti perfectus in omnibꝰ vijs tuis a die creatio
nis donec tue inuēta est īiquitas ī te in ml̄titudine negotiatiōis
tue ēpleta sunt interiora tua iniquitate ꝛ peccasti ꝛ eieci te de mō
te dei et perdidi te O cherub et eleuatū est cor tuū in decore tuo
et perdidisti sapientiā tuā in decore tuo ꝛ in terra proieci te ante
fatiem regū dedi te /vt cernerent in multitudine iniquitatū tua
rum Quare cecidisti o lucifer qui mane oriebaris. Ait ipse luci
fer inclinās se in terrā sic humiliter erit locutꝰ O iustissime iu
dex si me vrā clemētia dignet̄ audire maifeste ostendā me cōtra
vrām diuinitatē i nullo peccasse qm̄ cognosco agnoui et cognoscā

¶ responsio luciferi
corā deo ad p̄dc̄a

ꝙ veſtrā diuinitas de nichilo me creauīt plenum ſapiā/⁊ perfectū ſcientia ⁊ decore ⁊ totius padyſi p̄ncipatū/totius angelice monarchie tenentē/ Si ego fui dotatus plenitudine ſapientie non ſequit̄ dñe ꝙ ↄtra vrām diuinitatē peccauerim que ē totius perfectionis/ Si ego fui perfectus ſciā/⁊ in delitijs paradyſi poteram ↄgnoſcere ⁊ ↄgnoſcebam abſolutā vrām potentiam/ꝙ ſi in aliq̄ peccaſſem ↄtra eam in nichilo poterat me redigere cū ipſa me de nichilo in totali ꝑfectione creauit/ Item non ignorabam/ꝙ ſupra vrām diuinitatē nullus erat potentior dñs cui potuiſſem adheſiſſe/ Nonne fuiſſet magna excecatio ꝙ creatura ↄtra creatorē ita vt aſſerit̄ ſuperbiſſet/ Sed vrā diuinitas reuerēter loquēdo ꝑſuaſit inimice lingue michaelꝭ archangeli de me vrē diuinitati aſſerēti ad hoc/vt p̄ncipatus celeſtis monarchie ſibi remaneret ⁊ in dicto malo vrā diuinitas ſibi credens in nichilo me peccantē gratis ꝑdidit. Audiant omnes p̄pli/ↄſpitiant oēs gētes ſi ego talis ⁊ tantus creatus ⁊ in omni perfectione ſublimatus et in omni ſciā et virtute decoratus a diuinitate hic pñte qui in me ſemꝑ fuit amabilis ſemper humilis ſemper benigna debuiſſem taliter vt aſſerit̄ peccaſſe in eadem/preſūptio ceſſat lex abhorret ⁊ vnicuiq; vertitur in credibile/ Ergo iudex piiſſime placeat me vrām creaturam non ita crudeliter perſequi/cum non in vos peccauerī vt aſſerit̄. Et iudex rñdebit ei dicens .:.

hic lucifer pccm̄ ſuū in michaelē nitit̄ obliq̄re.

Audite omnes gentes que in circuitu meo eſtis lucifer hic pñs volens excuſare ſupbiam ſuam ꝓut audiſtis/quam ipſe infelix temerarie pegit ſe ante diuinitatē excuſauit ꝓut melius potuit ſuum pccm̄ palliando taciteq; iuſtitiam ↄtra diuinitatē retorquendo/⁊ ait ipſe iudex/ O lucifer/ſi te diuinitas in tanto benefitio mācipauit/quomodo eſt preſūptio/ꝙ te gratis perdiderit/ Sed ad tollendum omnem preſūptionem ambiguitatis merita tua veniant in patrocinū et teſtimoniū cauſe tue in hoc iuditio/ Et illico aſſurgens michael archangelus/et eidem lucifero dulcib⁹ verbis ait/ O lucifer ſi es bonus vt tu aſſeris/cur in me infamas pccm̄ ſuperbie tue/ Nonne in hoc cognoſcitur malitia/ Nonne tu dixiſti/in decore in ↄſpectu toti⁹ monarchie celeſtis/ Ego ſū deus/et in cathedra dei ſedēs/poſt hoc ſuperbe dicens aiſti/ponam ſedem meam in latteribus aquilonis/

Reſñſio iudicis ad luciferū ipm̄ redarguēdo.

michael et oīs celeſtis iherarchia accuſat luciferū de ſupbia ſua ⁊ malitia.

et ero similis altissimo Et hec redacta fuerūt in scriptis ad meōriā futurorū per fideles notarios ezech xxiiij et ysaie xiiij Et estante presūptionis ꝙ in cōspectu hoc negas/cum sint etiā omni populo manifesta. Nonne ꝓpter predictā superbiā ipse deus ꝓiecit te et omnes alios angelos te sequētes de celis ī terrā Nūc vero dic michi si tante bonitatis in celo fuisti ꝑut asseris. quare ipsa bonitate vsus non fuisti in terra in qua eiectus fuisti Numquid nouissima tua fuerūt peiora priorib9 plenus ambitione ascendisti sup altare sancte scōrū tempore machabeorū/et ibi etiā pro deo superbiam addendo supbie fecisti te coli Item bina vice fecisti fieri aureos vitulos dei populo dicente. Hij sunt dij tui israhel qui eduxerūt te de terra egipti/Primo cum de terra egipti educerēt/secūdo tempore iheroboam et roboam. Item quid egeris in regno iudicis ihesu sub silentio pretermittat̃ Nonne ista intrahunt in manifesto superbiam quam in celo peregisti. et si intendens prestiterit sapientiam ⁊ decorem tu autem in malignitate tua illam sapientiam perdidisti/vnde michi iniuste impoperas peccatum superbie tue. Veniant et cetere nationes et reges nationū qui in terris seruierunt tibi et bonis operibus tuis in hoc iuditio publice testificent̃. Et cum aduenissent reges nationū ante dei conspectum ⁊ prospicientes atq; intuentes luciferū āmirantes dixerūt. Numquid iste est vir qui cōturbauit terrā qui concussit regna/qui posuit orbem desertum et vrbes eius destruxit/et vinctis eius non aperuit carcerem et tu vulneratus es sicut ⁊ nos similis nr̄i effectus es. detracta est ad īferos superbia tua/cecidit cadauer tuū subtus te sternet̃ tinea et opimentū tuū erūt vermes Ad infernū detraheris in ꝓfundū laci Et tūc dicit iudex Ecce nūc audisti/Quid natiōes de te ⁊ peccatis tuis testificātur Et lucifer respondet domine iudex ponat̃ sine preiuditio ꝙ fecerī tale pc̄m. Nōne adam in simuli superbia peccauit etiā et nabugodonisor ⁊ eos non sicut me aggrauastis Et dicet iudex Quidq̄ ipsi fecerint te instigante egerūt sed nullū habuisti instigatorem/nisi propriam malitiā ideo minus peccauerunt Sed tamen graui penitentia acta/ipse adā in valle ebron vbi ipse cōditus est sepultura vt iosue decimoq̄rto cum posteris suis vsq; ad aduentū meū in carne non sunt cōsecuti misericordiam

Reges ⁊ ꝑncipes mūdaī accusant luciferꝝ in presentia dei.

¶ ꝟba iudicis ad luciferum.

812

Nunquid tu vllo tempe voluisti facere pniām/semp mala prioribus aggregādo/de die in diem durioꝛ fuisti effectus sicut pharo/quem viuum mare absorbuit/Ita infernꝰ se parat ad te absorbendum/Et dicet iudex omnibus circa eum ad iuditium consistentibꝫ/Quid videtur quod lucifer ⁊ angeli eius eum sequentes iuste fuerunt dampnati vel iniuste. Et tunc dicet rex et iudex lucifero ⁊ angelis eum sequentibꝫ Ite a sinistris. Et michaeli ⁊ angelis eius dicet/⁊ vos ite a dexteris/Secundo faciet vocari ad iuditium humanas creaturas/⁊ primo populum iudeoꝝ et cum eis iudex ⁊ rex disceptabit dicens/Audite me o viri iudei ⁊ israhelite/Nonne promissus fui in lege/qua canitur ꝓphetam suscitabit deus de medio fratrū suoꝝ similem moysi. Et si quis non audierit ꝓphām illum/exterminabitur de ꝑplō meo/Nonne similis fui moysi in humanitate in legum datione ⁊ preceptoꝝ/Nonne predicaui de regno dei/Nonne vobis mortuos suscitaui/et cecos illuminaui/⁊ oīs infirmos solo verbo curaui Mortem sustinui ⁊ a mortuis resurrexi/Nonne post meam resurrexionem per meos aplōs vobis predicari feci/de regno dei/qui signa magna in vobis fecerūt. Quid eis fecisti/Nonne expulisti eos a vobis atqꝫ persecuti eos fuisti de ciuitate in ciuitatem/⁊ in carcerem/et regni dei indignos vos fecistis/Quid vltra valui facere Tunc iudei et israhelite rñdebunt .:.

Iuditiū sup luciferū ⁊ sotios eiꝰ

Hꝫ vᵒᶻ ꝑp̄ls iudaicus ad iudiᵐ.

Illustrissime iudex/cum sitis ipsa iustitia etiam vobis placeat in equitate benigne nos audire. Cum sc̄ptum sit p̄s c xvij Cū iudicabis orbem terre in iustitia ⁊ ꝑplōs in equitate. Et dicent ipsi iudei iustissime iudex/Verū est ꝙ deus nobis ꝓmisit suscitare ꝓphām de medio nostroꝝ ⁊ qui non audierit ꝓphām illum ait deus/ego vltoꝛ existam/Sed tamē ipse deus dedit nobis signum in ꝯgnitionem dicti ꝓphete/Quod si ꝓpheta ille in nomine domini predixerit ⁊ non euenerit de hoc dñs non locutus est ꝓpter quod ⁊ ipse deus nobis in lege precepit/non solum talē ꝓphetā non audiri sed tamꝗ̄ mendacem eum in morte turpissima tradi/Sicut patet deutᵒ xviij ꝓpter quod iudex benignissime placeat ad nos vrē misericordie aures inclinare/Et licꝫ nūc cognoscamus ꝙ vos fuistis ꝓpheta ille in lege promissus/Tamen nobis multa dixistis/que prout dixistis non euenerunt.

Rñdebūt iudei in extremo iuditio deo iudici dicentes.

p̄ma ratio excuſationis iudeoꝝ

ſc̄da ratio q̄ iudei vt aſſerūt nō tenebāᷣ xp̄m recipe ꝓ vo ꝓpha nec credē nᵉ audiē ⁊c̄

iij ratio iudeoꝝ

iiij ratio

v ratio

r̄nſio iudicis ad iudeos

ꝓpter que nos cogitãtes vos eſſe mendacem prophetam. Iuxta ſententiã legis tradimus vos in mortem. Et p̄mo dixiſtis palam in ↄſpectu totius ſynagoge deſtruã templum hoc ⁊ in triduo reedificabo illud. hoc predixiſtis ⁊ non euenit prout dixiſtis quia templum integrum manſit poſtea per longa tempora ꝓpter quod affigi cruci iuxta legis templi ſententiam iuſte meruiſtis vt primo eſdre vi. Qua lege cauitur a me ergo poſitum eſt hoc decretum vt omnis homo qui murmurat hanc iuſſionē tollatur lignum de domo eius et erigatur ⁊ configatur in eo. domus autem eius publicetur/deus autem qui inhabitare fecit nomen ſuum ibi diſſipet omnia regna ⁊ populum. Qui autem extenderit manum ſuam vt repugnet ⁊ diſſipet domum dei illam q̄ eſt in iheruſalem. Ego darius ſtatui decretum quod ſtudioſe impleri volo. Secundo dixiſtis. Niſi manducaueritis carnem meam non habebitis vitam in vobis iohis vij. Et tamē non comedimus carnem veſtram et per longa tempora viximus. Tercio dixiſtis. Si quis credit in me flumina de ventre eius fluent. vt iohis viij. Et multi in vobis crediderūt et tñ non vidimus de ventre eoꝝ fluuia manaſſe. Quarto dixiſtis. Si quis ſermonē meū ſeruauerit mortē nō videbit in eternū vt iohis ix. Et tñ m̄lti qui obſeruauerūt ſermonē vr̄m mortui ſunt. Et alia ſimilia que longū eſſꝫ enarrare dixiſtis que non euenerūt. Itē prius feciſtis ꝙ ſabbm̄ ↄtra legis p̄ceptū nō cuſtodiſtis. qꝛ in eo infirmos curaſtis. Nōne tenebamᷣ vobis credē atqꝫ vos ꝓphaꝫ in lege dei ꝓmiſſum ēputaē. cū expiſſe feceritis ↄtra legē. Numqd̄ interogauim⁹ vos dicētes. Si tu es ꝓpha dic nobis palam. Et vos r̄ndiſtis opa que ego facio ipa teſtioᵐ phibent de me. Certe m̄lta mirabilia ⁊ magna feciſtis forte que nullus fecit. Ratioē quoꝝ nō tenebamᷣ nec debebam⁹ vobis credē qm̄ nobis p̄cepit deus dicens. Quod in noīe dn̄i ꝓpha ille p̄dixerit ⁊ non euenerit ⁊c̄ ⁊ dixerit ⁊ non fecerit magna. que vel ſimilia helyas et helyzeus fecerunt. Ergo ſecundum legem iuſte vos interfecimus. Et nos iniuſte cum reuerentia loquendo dampnamur. Et iudex reſpondebit eis dicens Semper intellexiſtis ſcripturas et dicta ꝓphetarū prout ſonāt Nonne ꝓmiſſus in lege veſtra vobis loqui debebat in ꝓūbijs

812

et parabolis ac figuris. Nonne vobis deus predixit hec dicens ps̄ lxxvij. Attēdite ppl'ē meus legem meam inclinate aurem veſtrā in verba oris mei/ Quia apiam in parabolis os meū/loquar ꝓpoſitiones ab initio ſeculi. Reſpicite in q̄nta ſollicitudine hoc deus predixit/ Sed vos ad hec non ꝯſpexiſtis/ Si loquens dixi deſtruā tēplū hoc ⁊c̄/ Non fui locut⁹ de templo materiali/quo vos ſtabatis ſed de templo corporis mei in quo deus pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus habitabat/ Quod templū deſtructum per mortem/ cū trib⁹ dieb⁹ de morte reſurgendo reparaui/ Si dixi vobis/ Niſi manducaueritis carnem meam ⁊c̄. Non debuiſtis intelligere ꝓpriam carnem meam mādurare/ſed ſpūaliter credere in me diuinitatē incarnatam/ Quod credere eſt ſpiritualiter manducare. Et taliter manducata fuerit caro mea qui taliter māducauerit mortem infernalem non videbit. Ad aliud quod dixiſtis/ Si quis in me crediderit flūia ⁊c̄ que non debent intelligi ꝓut ſonat ꝓuerbiū/ſed de fluibus ſacrarū ſcp̄turarū/vos cognouiſtis diſcipulos meos et illr̄atos/ex quib⁹ magna flūia lrāꝝ fluxerūt. Ad aliud videlꝫ/ Si quis ſermonē meum ſeruauerit/mortē nō guſtabit ineternum/ Quod dictum non debuiſtis intelligere de morte tēporali/quam ego etiam ſuſtinui/ſꝫ de morte anime que erit perpetua/ Et ſi quis ſermonem meū ſeruaueit mortem non guſtabit/ Si ſabbm̄ nō cuſtodiui quid miri/ Nōne in lege vrā dicebatur. Si quis non audierit ꝓpham talem exterminabit̄ ꝓpter quod omnia erant in manu mea/ergo in omnibus dictis et factis debuiſtis me audire ⁊ ſequi/⁊ etiam in ſabbi cuſtodia. Sed dicite michi O iudei. Nunq̄d cū predixi filio vidue in ꝯſpectu vrō/ Adoleſcens tibi dico ſurge/ Nonne ille a morte in vitā reſurrexit. Item in lazaro quadriduano/ Nōne ſimiliter obſeruaui. Quot leproſos mundaui ſolo verbo/et cecos illuminaui/ Nonne demonia ꝯfeſſa fuerūt ꝙ ego erā xp̄s? Nonne diſcipuli mei in meo nomine maiora hiis fecerunt? Nū quid in nomine alterius ꝓphete hec facta fuerūt ſicut in nomine meo. Quare me non audiuiſtis/ Dicent iudei in dolore cordiū. Obſcura vrā locutio nos decepit. Dicet iudex/ Non ſic/ quia non ſurgebatis ad v̄m dei audiendū/ſed potius ad ebrietatē ſectandā et ad potandū vſqꝫ ad veſperā/et vino eſtuabatis

rñſio iudicꝭ ad p̄mā rōꝫ iudaycā

ad ij rōnē

ad iij rōnē

ad iiij rōnē

ad v rōnē

iterrogat iudex iudeos.

rñſio iudeoꝝ.

¶ ħ iudeꝝ ꝓplũs iudeoꝝ ire a ſiniſtris.

¶ ħ ꝓpls gẽtiũ ad iudiᵐ dei cũ clãgoꝛẽ tubarũ voᶜ

Cythara ⁊ lyra et tẏpanũ ⁊ tybia ⁊ vinũ in ꝯuiuijs veſtris. Opꝰ meum non reſpitiebatis. Nec opera manuũ mearũ ꝯſiderabatꝭ ꝓpterea captiui ducti eſtis. quia non habuiſtis ſciãm. Ideo infernus dilatauit animam ſuam ⁊ aperuit os ſuum ſine vllo termino. et deſcenderũt fortes viri et ꝓplũs ⁊ ſublimes veſtri atq3 glorioſi ad eum vt yſaie v c. Et dicet iudex omnibus. quid videꝛ vobis populi gentes ⁊ lingue fuerũt iſti iuſte dãpti. Et dicẽt oĩs iuſtiſſime iudex. Ita. Et eis dicet iudex Ite a ſiniſtris. Et angeli in clangoꝛe tubarũ vocabũt ad iudiᵐ gentes. que ẏdolꝭ ſeruierũt. Quibꝰ terribilꝭ iudex dicet vos autẽ cũ ſitꝭ ⁊ fueritis homines ad ymaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ dei formati. ſicut et ceteri cũ ſenſualitate totius rationis. Quare ydola vna opa manuũ vrãꝝ fabricata ꝓ deo que nec fari nec loqui poterãt adoraſtꝭ cũ ſpũs non eſſet in eis. habebãt oculos ⁊ non videbãt manus ⁊ non palpabãt. pedes et non ambulabãt. nec clamabãt in gutture ſuo. Qua ratione mouebamini ad hec facienda Quare non recognouiſtis pro deo illum qui fecit ⁊ terram mare et omnia que in eis ſunt. Ipſe dedit omnibus etiam et vobis principium eſſendi. Pauitq3 vos a iuuentute vrã vſq3 quo. et ipſe fecit a vobis exalare ſpiritum. et tunc omnes cogitationes veſtras fecit perire. Surgant ipſa ydola ⁊ protegant vos in hoc iuditio ſi pñt de manibꝰ meis liberare. Et reſpondẽt gentes cũ cordium tremoꝛe iudici et dicent .:.

¶ rñſio gentiũ ad iudicẽ.

¶ ꝑtũt gẽtiles q̄re pꝰ īcarnatiōem xp̄i illi de europa magis ſũt renati p bapᵐ q̄ de aſya ⁊ affrica

Iuſtiſſime iudex placet iuſtitie vrẽ in modicis verbis audire ⁊ dicẽt. Poſtq̄ nos formaſtis ad ſilitudinẽ et ad ymaginẽ vrãm. quare grãm vrãm quã iudeis ⁊ iſrlitis tribuiſtꝭ. etiã ⁊ nobis non dediſtꝭ. quos iudeos ⁊ iſrliticos vſq3 ad aduentũ vrm in circũciſiõe carnis ſaluaſtꝭ. Itẽ pꝰ incarnationẽ vrãm. quare eandẽ grãm ſaluationis per bapᵐ magis dediſtis illis qui fuerũt in europa q̄ illis qui fuerũt in aſya et affrica vſq3 q̄ ſpũs ſcũs venit. qui inflãmauit dino amoꝛe coꝛda hoĩm ꝓpter qḋ oẽs gentiles ⁊ ꝑpli crediderũt vnũ deũ prẽm ⁊ filiũ et ſpm̃ ſanctum. et in baptiſmo factum eſt vnum ouile et vnus paſtoꝛ. quare illos dilexiſtis ⁊ nos odio habuiſtꝭ. Nonne melius fuiſſet q̄ nati non fuiſſemus poſtq̄ ꝑpetuam gehennam credimꝰ ſentire in inferno. Et iudex reſpondebit eis dicẽs

812

V̄ba iudicis ad gentiles

Audite verba que dicturus ſum vobis/Ad hoc hominem formaui in ſtatu innocẽtie vt ruinam angeloꝝ ẽ pare poſſim. Sed homo credẽs effici/vt ſũ ego/ſpreto meo mandato reddidit ſe michi ꝯtumacem/ꝑ cuius ꝯtuẽ purgatione ſiue expreſſione temporis in tartareo carcere eundẽ mancipaui cũ poſteris ſuis/Elegi m̃ virum nomine abraham cui promiſi in ſemine ſuo predictũ hominem et poſteros ſuos benedicere/ et eum de p̄dicto carcere ad meam reducerẽ graciam/Cuius abrahe ſemen creuit in ꝑplm̃ velut arena maris/quẽ ꝑplm̃ vocauit iſraheliticũ ꝛ eum michi in filium elegi/ et ꝯſtitui eidem ꝑp̄lo ceremonias ꝛ circũciſionẽ/ꝛ eundem poſui in omniũ gentium lumen/ Sed dicite michi o gentes Quando vobis feci ſigna magna in egypto in veſtro ꝯſpectu ꝓ liberatione dicti ꝑpli mei a ſeruitute vrã. Quare michi deo p̄dicti ꝑpli non credidiſtis in virtute dictoꝝ ſignoꝝ/ſicut ꝛ michi populus meꝰ credidit/ Nonne exſiccaui mare/ꝛ illud calcabile tradidi dicto ꝑplõ meo vobis videntibꝫ et quod etiam notũ factum fuit quaſi mundo vniuerſo/ Nonne mare cooperuit pharaonem ꝛ exercitũ eius pſecutorẽ ꝑpli mei/in oculis vrĩs quare vos vidẽtes hec mirabilia michi ea facienti non credidiſtis/quis erat vobis ꝯtradictor. Item qñ eratis in terra quam ꝓmiſerã dare dicto ꝑplõ meo in ſignis mirabilibꝫ/ quot reges interfeci quot reges percuſſi in oculis veſtris. Nunquid ꝯſideraſtis/ qñ manu gegeon trecentoꝝ viroꝝ ꝑcuſſi caſtra gentium vltra centũ milia viroꝝ vt iudicũ vij c. Item nunquid ꝯſideraſtis ſampſonẽ virũ de ꝑplõ meo/qui cũ maxilla aſine tria milia viroꝝ de gentibꝫ ſolus interfecit vt iudicũ xv. Item cũ teneretis archã federis captiuam/nonne percuſſi vos in ſecretiori parte nature/in plaga mulieis. Et inter vos fuit magna ꝯfuſio mortis quouſqꝫ remitteretis eandem in iheruſalẽ. Et etiam timor magnus ꝓpter hᵒ vos inuaſit vt i regꝰ v. Item quid feci vobis qui eratis ſub rege ſennacherub qui venerat ꝓ ꝯfuſione ꝑpli mei vt iiij regꝰ xix. Itẽ quid feci vobis qui eratis ſub veredas qui venit in terra ꝑpli mei cũ xxx̃ regibꝫ vt dictũ ꝑplm̃ annichilare poſſꝫ vt iij regꝰ xx. Ergo ſi vidiſtis iſta ſigna per me fieri ꝯtra vos ꝓ ꝑplõ meo in quibus ydola veſtra vobis non potuerũt auxiliari/Quare dicto ꝑplõ meo iſrahelitico non credidiſtis/ymmo videntes fieri iſta ſigna me vituperaſtis dicentes ꝙ ego etiam deus colliũ. Item me vobis aliter oſtendere nolui niſi in hijs ſignis quoniam me aliter ꝙ̃ in ſignis nullus vnq̃ꝫ vidit. Ergo quid michi imputatis. Ad aliud quod dicitis ꝙ magis dilexi europam ꝙ̃ affricam ⁊ aſyam. Certe hoc non feci. quoniam ante meam aſcenſionẽ in celum meis diſcipulis expreſſe precepi vt in omnem terrã ewãm predicarent ⁊ baptiſmum in remiſſionem peccatorum. Et quia michi ꝯſtat ꝙ eoꝝ ſonus in omnẽ terrã exiuit. Et ſi in aſya et affrica noluerũt recipe ewanm. ⁊ europa recepit illud ẽ ipſis imputandũ. Et ait iudex cũ ſit ſcriptũ. Effunde iram tuã in gẽtes que te non nouerũt ⁊ in regna que nomẽ tuũ non inuocauerũt Ideo ite a ſiniſtris. Et angeli in clangore tubarũ cunctũ ꝓplm̃ xpianũ võbunt ad iudim. Quo corã iudice ꝯparẽs ipſe iudex dicet in terribilitate angelis eius. Separate de dicto ꝓplõ meo. pios ab impijs. Quib9 impijs ſepatis dicet ipe iudex p° iniq̃s ecclie ſue paſtoribꝫ. Ego dñs ſto ad iudicandũ cũ ſenioribꝫ mei ꝓpli. quare vos depaſti eſtis eccliãm vineam meam. et rapina pauperum in domo veſtra. Quare attriuiſtis populum meum ⁊ facies pauperum demolliti eſtis. Contra vos prouocantes oculos maieſtatis mee. Nonne ſuper humerum veſtrum vtiqꝫ dedi clauem dom9 dauid ⁊ aperiebatis. ⁊ nemo cladebat. ⁊ claudebatis ⁊ nemo aperiebat. Sed dicite michi O vos paſtores Quare depaſcebatis voſmetipſos. Nonne greges paſcuntur a paſtoribus. Lac commedebatis et pretioſis lanis operiebamini de ſubſtantia populi mei. et quod craſſum erat ſuperbe exſpoliando occidebatis. et populum meum pane ſpirituali non paſcebatis. quod infirmum fuit in operibus miſericordie ammonendo non conſolidaſtis. ⁊ quod egrotum erat in fide ſancte trinitatis docendo non ſanaſtis. ⁊ quod fractum erat in mortalibus pcc̃is corrigendo non alligaſtis. ⁊ quod erat in vitioꝝ et pcc̃oꝝ ꝓfundo correctione clamãdo ad pniãm non reduxiſtis. ⁊ qd̕ periebat in pcc̃oꝝ ꝯſuetudine increpando non queſiſtis. Sꝫ cũ hauſteritate imperabatis populo meo et potentia. Sed aliud ſtudium non tendebatis niſi ad ſplendida fercula in ventrem ponenda et eadem per ſeceſſum emittenda. et populus meus diſperſus fuit eo quod ei non eſſent paſtores. et factus

Qñqꝫ cã p effc̃us ꝯnoſcit̾ hic p ſig̃ ⁊ miabilia deueitur in agnitione creatoris.

Q̄ vniũſus ꝓplũs xpian9 võt̾ i clãgore tubarũ ad iudim dei.

Q̄ iudex icrepat iniq̃s ecclie ſue paſtores.

Ille di̾ piẽ q̃ in ꝯſuetudinẽ ducit pcc̃m.

812

et factus fuit ꝑplūs meus in deuoratione bestie .i. dyaboli/Ergo o pastoēs/Reddite michi rationem offitij vestri. Ecce nunc requirit̃ sanguis subditoꝝ vrōꝝ/qui in inferno degunt.

Versio summoꝝ pō-tificū

ET tunc pastores et prelati ⁊ pbrī et alij curati intuentes terribilē iudicem cū tremore ⁊ cordiū dolore humiliter per vnum ipsoꝝ respondebūt iudici dicentes/ Dn̄e ⁊ pater sancte placeat vrē maiestati non solum secundū iustitiam vrām sed solum magnā miam vrām in hoc iuditio nos increpare. Quare in ꝯspectu vrō nullus potest nec poterit ꝑ iustitiam vnq̃ȝ saluari/ Ideo misericordissime iudex vos ꝑ̃fuistis paradyso in quo tm̄ erant duo homines/ et ambo sub vrā custodia perierūt ⁊ ergo sanguis eoꝝ exquiret̃ de manibꝰ vr̄is. In archa noe octo tm̄ fuerūt homines quoꝝ vnus periit/nunquid eius sanguis exquisitus fuit de manibꝰ noe/ In domo abrahe quinqȝ homines fuerūt/ ex quibꝰ duo perierūt/cū dictum fuit sibi. Eice ancillam et filiū eius. Item in domo ysaac de duobꝰ fratribꝰ vnꝰ periit. Item in domo iacob tres de duodecī perierunt/ Item sub ꝑ̃ncipatu moysi et aaron erant milia miliū ⁊ tñ ꝑ̃ter duos nullus terrā promissionis intrare potuit/ Item de domo dauid quatuor perierūt. Item de domo et scola vrā o dn̄e vnus aplōꝝ periit/ Et de septuaginta duobꝰ discipulis vestris preter quīqȝ nullus ipsoꝝ meruit attingere regnū eternum/ Nunquid sanguis ipsoꝝ de manibꝰ predictoꝝ ac etiam de manibꝰ vestris exquiret̃ O dn̄e fiducialiter loquimur cū ꝑ̃dicti fuerīt sub custodia vestra Et ꝯtētamur valde si sanguis predictoꝝ fuerit exquisitus de manibꝰ suoꝝ pastoꝝ/ q̄ etiam sanguis subditoꝝ nostroꝝ de manibꝰ nostris exquirat̃/neqȝ meliores neqȝ priores sumus ātiquis patribꝰ nostris/ Unde iustissime iudex placeat in misericordia nos arguere/ Et iudex respondebit eis dicens/ In lege tu qui loqueris quid scꝑ̃tum est ezechī in c sic dicentis/ad imperitū imperium. Morte moriens cū non annuntiaueris ei neqȝ locutus fueris vt auertat̃ a via sua impia et viuat ipse impius in iniquitate sua moriet̃/sanguinē autē eius de manu tua requirā/ Si autē annūtiaueris impio et ille non fuerit ꝯuersus ab iniquitate sua morietur/sed tu animam tuam liberasti/ Sed pastores veteris testamēti et ergo redarguimus subditos nostros in peccatis eorum/

Versio iudicis ad pastoēs eccliaꝝ

ſāguis iudē ⁊ aliorꝝ iobedietiū ē nociuꝰ eis ⁊ nō paſtoribꝫ .

introgaᵒ iudicꝭ

rñſio paſtoꝝ .

Nonne predixi adē ne comederet de ligno / ⁊ etiam ceteri paſtores fecerunt ſimiliter ſicut moyſes ⁊ aaron qui ſemper in ira et redargutione aſſidue erant ꝑplm̄ affati . Et ſi dictus ꝑplūs noluit eos audire fuit eidem populo imputandum. Nonne aſſidue monui diſcipulos meos dicens eis ꝙ vnus veſtrum me traditurus eſt . Si ille qui cecidit de ſcola mea et preuaricatus noluit me audire ſanguis ipſius et aliorum ſubditorum fuit nociuus eis ⁊ non paſtoribus . Sed ipſi paſtores ſecure dicere poſſunt lauabimus manus noſtras in ſanguine peccatorum . Iuxta qđ ſcriptum eſt yſaie lviij c . Clama ne ceſſes . quaſi tuba exalta vocem tuam annuntia populo meo ſcelera eorum et domui iacob peccata eorum . Et contra paſtores negligentes . hanc ſcripturam ait propheta . Canes muti non valentes latrare . Sed dicite michi ſi vos redarguiſtis populum meum de peccatis . Quare periſtis in peccatis veſtris . Et ſi annuntiaſtis ſcelera eorum . quare in veſtris ſceleribus dampnamini . Dicent paſtores domine . ſi in ſceleribus noſtris dampnamur . non ſequitur ꝙ negligentes fuimus circa ſubditos noſtros . qui ſpretis monitis noſtris in infernum iuſte dampnantur. Semper verbum ewangelium fecimus ſeminare . Ac etiam nos ſeminauimus . ſentētiaſqꝫ latas dyoceſ diſtinximꝰ in prochijs ⁊ ibi ſpeciales poſuimꝰ rectores q̃ nobiſcū etiā inſtabāt ad crimīa huiꝰ ꝑpli corrigēda . q̃ maīfeſtauerūt ꝑplō ewāᵐ tuū hincinde ꝑdicando . Si ipſi noluerūt ewāgelij ꝑcepta ſeruare . nobis eoꝝ pctm̄ nō imputetis . Veniāt ipi de ꝑplō ⁊ ꝯteſtent̄ nobiſcū de hoc .

Ꝙ paſtoꝛes eccl̄ie introgāt ī ꝑplō

rñſio ꝑpli .

QVibus aduocatis atqꝫ cōparentibus . Aiunt paſtores dicite nobis o vos de populo . Nunquid fecimus vobis ewangeᵐ dei per predicationem manifeſtum in ſanctis monitionibus ⁊ aſſiduis redargutionibus . Dicent illi feciſtis Sed aliud docebamur a vobis verbo . aliud facto et exemplo inſtruebamur . Nonne vos paſtores poſt predicatum ewangelium aſſurgebatis ad peccata manifeſta operanda in omni genere peccatorum . Noſqꝫ attendebamus magis ad executionē veſtram ꝙ̄ ad verbum ſequentes veſtra peccata in eiſdem peccauimus credentes nobis ea licere . Poſtꝙ̄ ⁊ vos ea faciebatis . ꝓpter que in gehennam periclitamur . vos nobis iugum fuiſtis

812

vos hanc doctrinam nobis docuiſtis/ Et cũ eratis infecti in ſimilibꝫ criminibꝫ ſicut ⁊ nos eramus/ puduit vos in pc̃cis predicatis nos redarguere/ cum culpa vos in veſtris peccatis redarguebat/ Dicunt paſtores/ Aut publice peccaſtis aut occulte/ ſi publice quia ꝯſtat de vr̃is peccatis et noſtro auditorio per denũtiationem/ Aut teſtiũ probationẽ vel in tm̃ fuerũt manifeſta ꝙ tergiuerſatione celari non poterant/ Et ſi in redargutione predicatoꝝ pc̃corum fuimus negligentes nobis fuit imputandũ/ Si occulta fuerunt vr̃a peccata/ de hijs non tenebamur diuinare/ qm̃ deum habent vltorẽ. Nonne vobis fecimus annunciare verbũ dei/ ꝑ quod docebamini/ quid ad vitam et quid ad mortẽ cõpetebat/ Item nonne inſtituimus ꝓchianos ſacerdotes quibꝫ debuiſtis vr̃a ꝯfiteri peccata/ ⁊ qui ſacerdotes miniſtrauerũt vob̃ eccleſiaſtica ſacramenta/ In quibꝫ et pc̃ca dimittũtur non debuiſtis ea negligere. Si nos peccauimus publice vel occulte nobis imputat̃. Cum nemo viuat ſine crimine/ non debuiſtis accipe pc̃corum nr̃oꝝ exempla ſed potius opera eorum que nos docebamus/ Semper habuiſtis nos exoſos ⁊ quaſi inimicos/ Tamen ſi aliud fuerit pc̃ti in nobis quod vobis ꝯpetere dicitis nichilominus illi non ſiluerũt. Quibuſquidẽ paſtoribꝫ terribilis. Iudex ſic ait/ In hijs excuſabiles non eſtis. Sed vltra hoc dicite michi/ Quare ſymoniace donum ſancti ſpiritus vendidiſtis ꝯſtituẽs eccleſias venales et alia ſpiritualia precio vendidiſtis. Et vos nichil intus ⁊ extra/ niſi ſtagnum plumbũ ⁊ ferrum ⁊ in medio fornacis cordiũ vr̃oꝝ ſcoria argenti et auri facti fuiſtis pro eo ꝙ verſi fuiſtis in ſcoriam ſupradictam. Ecce ego ꝯgregaui in ꝯgregatione argenti ⁊ eris et ferri ⁊ ſtagni ⁊ plumbi in medio fornacis inferni/ ⁊ ſuccendi ibi ignem ad ꝯflandũ in furore meo in ira mea/ et adhuc ꝯflabo vos ⁊ ſuccendã vos in ignem furoris mei. Et ꝯflabimini in medio eius.

¶ Iudex adhuc contra paſtores eccleſie.

¶ Rñſio paſtoꝝ ad ꝑdicta.

Et dicent paſtores A A A dñe ne iraſcatur furor tuus q̃ ſuper om̃s es miſericors. Nonne in nomine tuo demonia .i. pc̃ca mortalia eiecimus/ et in nomine tuo ꝓphauimus/ Et dicet iudex. Neſcio vos/ Quõ ꝓphetaſtis in nomine meo ⁊ demonia eieciſtis cũ totum mundũ vr̃is falſis ꝓphetijs et pc̃cis ⁊ demoibꝫ ẽpleuiſtis/ Nõne pluribꝫ vicibꝫ ſcidiſtis ecclaꝫ nr̄am mendaciter asserendo meum vicarium sūmum pōtificem dicte ecclesie non esse . sibiqꝫ alium in antipontificem eligendo quot reges in hijs errare fecistis etiam homines innumeros ex quo homicidia adulteria expulsiones ciuitatum ꝛ ecclesiarū desolationes . Ac etiam odia scandala grauia ꝛ innumerabilia mala prouenerunt . Necnon et sathanam ꝛ demoniorum congregationem ad ipsa mala peragenda soluistis . Nunquid in sceleribus vestris vocare potestis samariam et zodomam sorores vestras . Viuo ego dicit dominus quia nō fecit zodoma soror vestra sicut vos fecistis ꝛ samaria dimidio peccatorū vestrorum nō peccauit . eas vicistis sceleribus vestris . ꝛ in omnibus abhominationibꝫ vestris iustificastis eas . Et sicut vicistis sorores vestras peccatis vestris sceleratius agentes ab eis . Item reddite michi rationem fructuum laborum vestrorum et offitij diuini . Benedixistis ne dn̄o in omni tempe septies in die laudē dicēdo Pauistis pauperes de subnā ecclie mee vel ditastis ꝯsanguineos melius fuissꝫ . O deuoratores ecclie mee . O si attendissetꝭ ad ista q̄ ad ꝓstibula visitanda et meretrices alendas et ab hijs alias nouas in domo vestra introducendas tamq̄ equus ꝛ mulus lasciuiētes ꝛ ꝯputruistis in luxurijs vr̄is . sicut iumenta in stercore suo . et mane m̄ sacrificabatꝭ carnē ꝛ sanguinē meū ꝑ vos sumētes tamq̄ si mūdi ab omni crimie fuissetis . Iudiᵐ vobis mādūcastis ꝛ bibistis . Et quia si inimici m̄ hoc fecisent et ecclie mee/sustinuissem vtiqꝫ . et si hij qui adorant me super me ꝛ eccliām meam magna fuissent locuti/abscondissem me ab eis . Sed vos vnanimes ꝛ noti . Quare hoc egistis . ꝓpter qđ veniat mors super vos ꝛ descendatis in infernum viuentes . Ite a sinistris .:.

ītrogaᵒ iudicꝭ ꝛ icrepaᵒ ad pastores ecclīe deuoratores .

nō q̄ manducat carne ꝛ bibit sanguinē xpi idigē

iudicꝭ icrepaᵒ ꝛ ꝯphētio q̊ ad mēdicātes ꝛ monachos .

Q̄ aduocānt ad iudicē iudiᵐ reges ꝛ ꝑncipes ꝑpli xpiani .

Item ipse iudex grauius ꝛ asperius in verbis eisdem redarguet omnes mendicantes ꝛ cucullatos . qui renuntiauerunt seculo ꝛ latius in eo ꝛ gloriosius vixerunt peccantes . Reddentes q̊ꝫ rationem de vnoquoqꝫ capitulo regule . Item faciet aduocare reges ꝛ principes imꝑatores ꝛ duces ꝛ alios qui prefuerunt populo xpristianitatis . ꝛ eis conparentibus dicet ipse iudex . Reddite et vos etiam rationem regiminis vestri . Nonne et vos de puluere pauꝑes suscitaui vt sedentes

812

in ſolijs glorie pplō meo iuſtitiam redderetis/ Qualem in pplō meo feciſtis iuſtitiam/ Dicent reges/ In eis ſecuti ſumus ⁊ fuimus leges ſacratiſſimas . Dicet iudex . Quomodo leges ſacratiſſimas ſecuti fuiſtis . Nonne in ꝯſpectu vrō filij prēm ⁊ mrēꝫ ꝯtumelijs affecerūt . Aduene calumniabanť ⁊ pupilli et vidue cōtriſtabanť/ſanctuaria mea aſpernabanť ⁊ ſabbata polluebantur viri detractores fuerunt ad effundendū ſanguinē ſcelus operati ſunt in medio vrīm/verecūdiora patris diſcooperuerunt immundiciam menſtruate humiliauerūt/et vnuſquiſqꝫ in vxorē ꝓximi ſui operatus abhominationem in ꝯſpectu vrō/ Munera acceptaſtis ad effundendū ſanguinē/vſurā et habundantiā accepiſtis/⁊ auare vrōs ſubditos calumpniabamini/⁊ mei ⁊ iuſtitie mee fuiſtis obliti/ Item inter vos ſemꝑ ꝓditiones ⁊ ꝯiurationes fuerunt/animas ſubditoꝝ vroꝝ deuoraſtis/ꝑcipitium accepiſtis/viduas multiplicaſtis/ꝓpter quod ſacerdotes mei me ꝯtempſerūt ⁊ legem meam/pollueruntqꝫ ſanctuaria mea inter ſanctum et ꝓphanum non habuerūt diſtātiam Inter pollutum ⁊ mundū non intellexerūt/ ⁊ in ſabbatis meis auerterūt oculos ſuos/Et ego rex regum coinquinabor in medio vrīm . Et hec omnia euenerūt in regnis vrīs ꝓpter vos et iniuſticias vrās . Qm̄ eratis ſicut lupi rapientes ꝑdam ad effundendū ſanguinē ⁊ ꝑdendas animas/Et qui auare expectaſtis lucrū/ꝓpter que ego effundam indignationem meam ſuper vos et in igne ire mee cōſumam vos.

¶ ꝟba regū ad iudicem.

Et dicent reges iuſtiſſime iudex placeat clementi maieſtati vrē in humillima voce nos audire/Manifeſta eſt nrā ꝯfeſſio qꝫ vrā benigna ptās fecit nos ſuper pplm̄ veſtrum tꝑaliter dn̄ari/ Sed reminiſcať vrā ptās cum pmo regē inſtitueritis ſupra pplm̄ veſtrū iſrahelíticū per os ſamuel ꝓphe late vos dixiſtis/hoc erit ius regis/qui imperaturus eſt vobis filios vrōs tollet ⁊ ponet in curribꝯ ſuis/facietqꝫ ſibi equites ⁊ precurſores quadrigarū ſuarū ⁊ ꝯſtituet illi tribunos ⁊ centuriones et aratores agroꝝ ſuoꝝ ⁊ meſſores ſegetū et fabros armoꝝ et curruum ſuoꝝ/filias quoqꝫ vrās faciet ſibi vnguentarias ⁊ focarias ⁊ pannificas/Agros quoqꝫ vrōs et vineas vrās et oliueta optima tollet et dabit ſeruis ſuis/ Sed et ſegetes veſtras

¶ rn̄ſio regū ad deum iudicē.

¶ iura r̄gis tꝑal' collata ī iſtitutione ꝑmi r̄gis in iſrl' ꝑ os ſamuel et vinearum redditus addecimabit ſibi ⁊ de vernaculis ſuis. Seruos quoqꝫ veſtros ⁊ ancillas et aſinos auferet. et ponet in opere ſuo. greges quoqꝫ veſtros addecimabit. Clamabitis in die illa a facie regis veſtri ⁊ non exaudiam vos. Nunquid alio iure debuit cenſeri ille rex a vobis. Ergo ſi ſunt iſta iura regum prout ſupra apparet. quid nobis imputatur per veſtram maieſtatem. Inter ipſos nobis ſubditos fecimus iuſticiam de eorum publicis criminibus. exercuimus puniciones. Sed de eorum occultis noſtrum non fuit iudicium. ergo quid nobis imputatur. Dicet rex. Non ſic impij non ſic. quoniam ſi protuli ſupradicta verba populo ſupradicto per os ſamuelis ſerui mei potius protuli ad terrorem populi predicti ne regem temporalem a me qui eram inter ipſos temporalis et ſpiritualis rex peteret ꝙ iniuſticijs predictis dicto regi iuris facultatem preberem. Item nonne cum imperium totius terre dederim in ſempiternum ab aquilone ⁊ meridie ab oriente et occidente numꝙ ſimilia verba protuli vel econtra. vt geñ xiij c. Item quando poſui dauid ſuper populum meum regem. quale dedi ei preceptū Audiatis. Inueni dauid ſeruum meum oleo ſancto meo vnxi eum. ⁊ ponam eum excelſum pre regibus terre. Si autem ipſe ⁊ filij eius dereliquerint legem meam et in iudicijs meis non ambulauerint. Si iuſticias meas prophanauerint ⁊ mandata mea non cuſtodierint. Viſitabo in virga iniquitates eorum et in verberibꝰ peccata eorum vt pſalmo octuageſimo octauo. Itē et alibi predixi. Et nunc reges intelligite erudimini qui iudicatis terram. ſeruite domino in timore ⁊c̄ vt pſalmo ij. Creditis forte ꝙ ad hoc dederim reges in populo meo vt calumpniaretur populus ab eis. et iniuſte regeretur. Sed creditis alio iure vti meum. ꝙ alij reges vſi fuerunt. hoc vero non poteritis. Unde cum mandata mea non cuſtodieritis. et legem meam non cuſtodieritis. non ſine cauſa protuli in iuſticia loquendo ꝙ facilius poterit camelus per foramen acus tranſire ꝙ diues intrare paradyſum. licet in miſericordia aliud fuit obſeruatū. Ideo vos reges Ite a ſiniſtris :

Rñſio dei iudicis ad reges tꝑales

¶ nō dati ſūt r̄ges ⁊ ꝑncipes ī ꝑplō dei vt calūpniaretur ꝑpls ab eis.

ꝙ aduocē cōis populꝰ xpianꝰ ad iudiciū dei.

Post hec ſub clangore tube populū ſuum xpriſtianum faciet euocari. Quo corā iudice ꝯpareñ in terribilitate furoris ſui dicet

812

Coram me multiplicate ſunt infirmitates/et pcc̄a veſtra reſpondērunt vobis/manus vr̄e pollute ſunt ſanguine/et digiti iniquitate/labia vr̄a locuta ſunt mendatium ⁊ ſcelera vr̄a vobiſcum ſunt et cognouiſtis blaſphemari ⁊ mentiri ꝯtra dn̄m/Ecce agnitio vultus veſtri reſpondebit vobis/quoniā peccatum vr̄m quaſi peccatum zodome/predicaſtis et eum non abſcondiſtis/ve animabꝫ vr̄is/quoniam reddentur vobis mala/Et vertet ſe ad iudices q̄ iudicauerūt in ꝑplō/⁊ dicet ve vobis iudices/qui iudicantes iuſtificaſtis impiū pro muneribꝫ/et iuſtitiam iuſti abſtuliſtis ab eo. Quare leges meas fideliſſimas in vr̄is iniuſtitijs meretrices feciſtis/que fuerūt iuditij ⁊ iuſtitia habitauit in eis/vos autē homicide habitaſtis in eis. Quare iuſtum argentū vertiſtis in ſcoriam ⁊ ſotij furū ſemper infideles in eis fuiſtis/dilexiſtis munera/ſecuti fuiſtis retributiones/pupillis non iudicaſtꝭ/Viduarū iuditium non ingrediebatur ad vos O vtinam dilexiſſetis iuſtitiam et iniquitatem odiſſetis .:.

De iuditibꝫ male iudicātibꝫ.

Poſt hoc vertet ſe ad aduocatos/⁊ ad alios iuriſperitos qui in via legis non ambulauerūt/⁊ dicet ve vobis iuriſperitꝭ qui in vr̄is ꝯſilijs ꝯdidiſtꝭ leges iniq̄s/⁊ ſcribentes iuſtitiam vt pauperes opprimerent̄ in iuditio ⁊ vix fieret cauſa humilium ꝑpli mei/et dabitis in predam viduas/et pupilloꝝ diripiebatis ſubſtātiam/O vtinam in conſilio veſtro legis conſilium cognouiſſetis .:.

Deꝰ loq̄t̄ aduoc̄tꝭ ⁊ iuriſpitis.

Poſt hec vertet ſe ad teſtes fallaces et alios in falſo verbo loquentes/⁊ opere exequentes. Et dicet ve vobis q̄ dixiſtis bonum malum/et malum bonum/ponentes tenebras lucem/⁊ lucem tenebras/ponētes dulce in amarū/⁊ amarū in dulce trahendo/dixiſtis iniquitatē in funiculꝭ vanitatis/et in vinculo plauſtri pctm̄/O vtinā non tamq̄ꝫ teſtes iniqui inſurrexiſſetis/⁊ nunc vobis non mētiret̄ iniquitas .:.

ad falſos teſtes

Poſt hec vertet ſe ad lenas et lenones/et dicet eis/Miſiſtis ſuper ꝑplm̄ meum ſortem/⁊ poſuiſtis puerū in ꝓſtibulo/et puellam pro vino vendidiſtis. Item dicet guloſis et omnibꝫ fornicatoribꝫ/qui potius in gluuiei/q̄ꝫ deo ſeruierunt/Ve vobis qui potentes fuiſtis ad bibendū vinū/et viri fortes ad miſcēdū ebrietatē/Ecce gaudiū vr̄m ⁊ letitia vr̄a ſempiterna

ad lenas lenones guloſos ⁊ fornicatores.

ꝯtra guloſos et bibulos.

Occidere vitulos ⁊ arietes iugulare comedere carnes ⁊ bibere vinum dicentes. Gaudeamus et bibamus cras enim moriemur. quia non eſt refrigerium in fine hominis. et non eſt agnitus q̄ ſit reuerſus ex inferis. quia ex nichilo nati ſumus ⁊ poſt erimꝰ tamq̄ ſi non fuerimus flatus eſt in naribꝰ nr̄is/⁊ ſermo ſint ille ad ꝯmedendū coꝛ vr̄m. Quia extinctus cinis erit corpus nr̄m/⁊ ſp̄us diffundetur tamq̄ mollis aer vt tranſeat vita noſtra tamq̄ veſtigium nubis. ⁊ ſicut nebula diſſoluetur. que fugata eſt a radijs ſolis. et nomen noſtrū accipiet obliuionem per tempus/⁊ nemo habebit memoriam noſtrorum/ Venite ergo et fruamur bonis/que ſunt/⁊ vtamur tamq̄ in iuuentute celeriter vino pretioſo/et vnguentis nos impleamus. et non preteriat nos flos tempoꝛis. coronemus nos roſis/anteq̄ marceſcāt nullum pratum quod nō tranſeat luxuria. Nemo noſtrum ſit expers luxurie noſtre/vbiqꝫ relinquamus ſigna letitie noſtre. q̄m hec eſt ſoꝛs nr̄a. Nō premamus vidue. O impij hoc dicētes vtinā ſigna dicte letitie tempalis in to^{m} reliquiſſetis vt ea nūc in patriā ⁊ vitā ꝑpetuam habuiſſetis.:.

¶ ꝯtrā paupm̄ deꝑdatores.

Item ad illos dicet qui ſemp in pauperū viroꝝ ſpolijs vixerūt. Ve vobis qui deꝑdati fuiſtis humiles p̄pli mei Nonne ⁊ vos nūc depredamini ⁊ qui ſpreuiſt͛. Nōne ⁊ vos ſpernimini. ſuꝑbia vr̄a ⁊ arrogātia vr̄a pluſq̄ foꝛtitudo vr̄a nūc in naribꝰ vr̄is ponam circulū. In labijs vr̄is frenū. ⁊ vos ad locū deducā ad quē ire non vultis. Item in iracūdia magna dicet ſacratis monialibꝰ qui pudicitiā virginitatis non ſeruauerūt. Et dicet. Nonne vos fuiſtis filie vnius mr̄is ecc̄lie mee. quare ⁊ foꝛnicate fuiſtis in ſanctuarijs meis in adoleſcentia vr̄a foꝛnicate eſtis. Vbi ſubacta fuerunt vbera veſtra ⁊ fregiſtis mām̄as vbertatis veſtre. et quod peius eſt filios ⁊ filias peperiſtis et feciſtis vos mundanam mulierem. Et foꝛnicate fuiſtis. cum filijs eccleſie fratribas veſtris viris magnarum carnium. Et fuiſtis facte quaſi meretrices faſtigioſe augentes pretium et quaſi mulieres adultere. que ſupra viros ſuos inducunt alienos. Omnibus meretritibus datur merces. Ita cunctis amatoribꝰ vr̄is donabatis ad eos vt intrarēt ad vos vndiqꝫ ad foꝛnicandū vobiſcū fc̄m̄ fuit ꝯtra ꝯſuetu͛ in͛ mēt ſicū in foꝛnicatoibꝰ

¶ ꝯtra moīales filias vniꝰ mr̄is eccleſie.

812

Ecce nunc ꝯgregabo ait iudex omnes amatores vr̄os magnarū carnium viros quibꝰ ꝯmixte eſtis et omnes quos dilexiſtis cū vniuerſis quos odoraſtis et ꝯgregabo eos ſuper vos . et denudabo ignominiam vr̄am coram eis ⁊ videbunt omnem turpitudinē veſtram . et dabo vos in ignem formidinis ⁊ zeli .

¶ ꝯtra ꝯiugatꝭ mr̄i
monīū violātes

Poſtea vertet ſe ad mulieres viris mr̄ionialiter copulatas . que fidem ꝯiugij violauerūt . Et dicet iudex nunc annunctio vobis ſcelera vr̄a qꝛ grauiter adulterāte fuiſtis ⁊ nunc ſanguis adulterij vr̄i in manibꝰ vr̄is . Nunquid vos miſiſtis ad viros de longe venientes . Ad quos nuncios lenones miſeratis . et cū veniſſent ad vos circūueniſtis oculos vr̄os et ornate eratis mundo . ſediſtis in lecto pulcherrimo . et ante vos menſa ornata vnguentū poſuiſtis ſuper vos/⁊ vox multitudinis exultantis erat in vobis . Poſuiſtis anulos in auribꝰ veſtris ⁊ coronas ſpecioſas ī capitibꝰ veſtris ⁊ cū eis adulterate fuiſtis ve vobis attrite in adulterijs . Edificaſtis vobis lupanar et feciſtꝭ vobis ꝓſtibulum in cunctis plateis . ad omne caput vie edificaſtis ſigᵐ poſtulationis veſtre abhominabile feciſtis decorē veſtrū . et dimiſiſtis pedes veſtros omni tranſeunti . Ecce ego ait iudex extendā manum meam ſuper vos . ⁊ dabo vos in animas odientium vos filiarū p̄pli mei . que ꝓpter eorum pudicitias erubeſcent in via vr̄a . Sceleratis quoqꝫ alijs mulieribꝰ que ſe in veſtibꝰ auri ⁊ argenti et alijs precioſis ornauerūt . Dicet ipſe iudex o filie p̄pli mei ſatis fuiſtis eleuate in ornamentis vr̄is . que ambulabatis extenſo collo ⁊ nutibꝰ oculoꝝ ibatis . Plaudebatis ⁊ pedibꝰ vr̄is ꝯpoſito gradu incedebatꝭ . Nunc vo decaluabo verticē capilloꝝ vr̄oꝝ/⁊ crines capitū vr̄oꝝ nudabo/⁊ auferam ornamenta calciamētoꝝ vr̄oꝝ ⁊ monilia/armillas ⁊ mitras diſcriminalia et olfactaria/et anulos ⁊ gemmas in fronte pendētes/⁊ mutatoria palliolas et mitras et ſpecula/ Et erit vobis ꝓ ſuaui odore fetor . pro zona funiculus . et pro criſpanti crine caluitium/pro faſcia pectorali cilicium . Et ipſe iudex in terribilitate ⁊ ira arguendo loquetur amantibꝰ ſeipſos tm̄ . ⁊ alijs elatis cupidis ſupbis blaſfemis et illis qui non obediuerūt parentibus ingratis ſceleſtibus ſine affectione ſine pace criminatoribus incontinentibꝰ vſurarijs inuicem ſine benignitate/ꝓditoribꝰ

¶ ꝯtra mulierēs i veſti
bꝰ p̄p̄oſe viuen
tes

¶ ꝯtra ſupbos ⁊ pē
tibꝰ ingratos

ꝓteruis tumidis cecis amatoribꝰ voluptatū magis q̄ dei . habētibꝰ aūt spēm pietatꝭ . v̄tutē aūt eis abnegātibꝰ . penetrātibꝰ domos ⁊ captiuos ducētibꝰ mulieres oneratas peccatis . Et omnibus hijs dicet . Ite a sinistris .

¶ ħ oms p̄dicti ire iubēᶻ a sinistris

¶ rn̄sio ꝑpli xp̄iani pc̄toꝝ ⁊ sb bapᵒ

Unde peccatores oms sui populi dicēt . Iustissime iudex placeat ne furore tuo arguas nos . neqȝ in ira tua corripias nos . quoniā verba tua sunt nobis sagitte infixe Et licet fuerimus ⁊ sumus pc̄tores etiam vltra q̄ nos dixeritis dn̄e / et iuste nostris demeritis vestra sn̄iā nos dāpnauerit . tn̄ fuimus ⁊ sumus sub baptismo ꝯstituti patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti In vos qȝ In trinitate credimus . Unde mementote dn̄e q̄ ex vr̄o ore sancto ꝓtulistis . q̄ nisi renati fueritꝭ ex aqua ⁊ spiritu sancto non intrabitis in regnū celoꝝ . Ac etiam dixistis . Qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet . Nonne fuimus renati ex aqua ⁊ spiritu sancto . Item clarius dixistis . Beati qui non viderunt ⁊ crediderunt . Et certo nunq̄ vos vidimus in corporea carne . Nisi nunc ⁊ vobis credidimus . Et tali credulitate ꝑmansimus vsqȝ ad vite nostre exitum . Ergo si mortui fuimus predictis peccatis per fidem quā in terris habuimus . Nūc ad gloriam in vestra misericordia resurgere debemus etiā ad vitā ꝑpetuā . q̄tumcūqȝ mortalia ꝯmittāt . Cum vos dn̄e sciebatis figmentū nr̄m . q₂ potius eramus ꝓni ad peccandū . q̄ ad aliud bonū faciendū / ⁊ inimicus ꝑuerse nos sit in malo ꝑsecutus ē . Iterū faciet verbū vr̄m cū alias dixeritꝭ . Que ꝓcedūt de labijs meis nō faciā irrita . ꝓpter que in pacientia dicamꝰ . Et licȝ pc̄tores fuerimꝰ ⁊ sumꝰ . ⁊ ꝓpter p̄dc̄a peccata fuerimꝰ ⁊ sumꝰ in inferno dāpti . tn̄ miāȝ vrāȝ possumꝰ ꝓmeri vt a tenebris abyssalibꝰ liberemᶻ . qm̄ oīm dn̄s estis testāte ꝓpha . Oīa quecūqȝ voluit dn̄s fecit in celo ⁊ in terra in mari ⁊ in oībꝰ abyssis infernalibꝰ . Nōne ieiunauimꝰ eleēosinā dedimus ⁊ ecclīāȝ vrāȝ visitauimꝰ ⁊ alia bō opa fecimꝰ q̄ melius sūt mēti vr̄e maīfesta q̄ ore nr̄o ea pandē possumus . cū renū ⁊ cordiū scrutineū habeatis .

¶ ħ ꝑpls xp̄ianꝰ baptizatus allegat fragilitatē ⁊ figmēti corporee nature .

¶ rn̄sio dei iudicis

Et tunc respōdebit eis iudex . licet baptismum vos habueritis . tamen cū multis irritationibꝰ maculastꝭ . Cū in eo renuntiaueritꝭ sathane ⁊ oībꝰ opibꝰ eius . Ac etiam promiseritis in dicto baptismo mea mandata obseruare .

812

et ſanctam legem meam cuſtodire/ Tamen vos retro reſpitientes/magis ſathane ſeruiuiſtis/ q̄ in meis lege ⁊ mandatis volueritis michi obedire/ Nonne vos in vr̄is maleficijs ⁊ incantationibꝫ dictum ſathanan tamq̄ deum inuocaſtis/ fantaſtica rn̄ſa ab eo querentes/ tamq̄ predictis demonijs ardentiſſimo ardore copulati/ Potuiſtis ne michi ⁊ predicto ſathane ſeruire. quoniam taliter michi ↄtrarius fuit. quia ſi ego colligebam ipſe vero diſpergebat. et alia in eo feciſtis que longum eſſent michi enarrare. Vos ipſi ſcitis ſi baptiſmū meum ſeruaſtis illeſū/ vel totaliter maculaſtis eundem. Nunquid mandata mea ſeruaſtis. vel potius me in eiſdem offendiſtis. Poſſum ne vos laudare qꝫ quotiens vobis aliquod ſiniſtrū accidebat in eo ſemꝑ michi benedixiſtis. Eſt ne verū/ ymmo vr̄o ore polluto vr̄m creatorem peſſimis maledictionibꝫ conaſtis/ in hijs legem et mandata obſeruaſtis. Nonne ſciuiſtis qꝫ non omnis ille qui dixerit michi dn̄e dn̄e intrabit in regnum celorum. Sed qui fecerit voluntatem meam ⁊ patris mei. Si ieiunaſtis/ vobis ieiunaſtis/ non michi/ quia ad lites et ↄtentiones ieiunaſtꝫ ⁊ percuſſiſtꝫ pugno impie. Nunquid tale eſt ieiunium quod eligi per diem affligere animam ſuam. Nunquid ↄtorquere quaſi circulum caput ſuum ⁊ ſaccum in cinerem ſternere. Sed hoc fuit ieiuᵐ quod elegi diſſoluere colligationes impietatꝫ. ſoluere faſciculos dep̄mentes dimittere eos qui ↄfracti ſunt labore/ ⁊ omne onus diſrumpere. frangere eſurienti panem tuum. egenos vagoſq; inducere in domum tuam. nudum operire. carnem ſuam non deſpicere. ⁊ eos qui taliter ieiunauerūt. gloria dn̄i colligit. Tunc ipſi inuocauerūt. ⁊ ego exaudiui. Clamauerunt ⁊ dixi eis. Ecce aſſum feciſtis elemoſinas potius eas ad humanam gloriam/ feciſtis q̄ ad dei obiām. Cū ipſe precepit dicens. Abſcondite elemoſinam in ſinu pauperis. et ipſa orat ꝓ vobis ad dn̄m. ſed qn̄ feciſtis talem elemoſinam. Nonne feciſtis ante te tuba canere ꝓpter quod viuentes in mundo mercedem ex eo recepiſtis. Itē cū tria ſint genera elemoſine vna corporalis egenti. quidquid dare poteris. Alia ſpiritualis dimittere a quo leſus fueris. Tertio delinquentes corrigere/ ⁊ errātes in viam veritatis reducere Nūquid vos hoc feciſtis. viſitaſtꝫ infirmos. paupes cibaſtꝫ.

¶ hic corripiūtꝫ q̄ deū maledixerēt qn̄ eis aliq̄d ſiniſtrū ↄtigit

¶ de tplici genē elemoſine

Inistis ad carceres mancipatos · operuistis nudos / pauistis esurientes / potastis sitientes ⁊c̄ · Tollerantia esset in vobis si paupertas vos excusasset · sed in multis fuistis locupletates / que potius dabatis ⁊ dedistis cantoribꝰ ⁊ hystrionibꝰ / et ioculatoribus / cytharistis ⁊ meretricibus ⁊ procacibꝰ ꝙ̄ pauperibꝰ meris dederitis · querētes potius corporalem / ⁊ vnam gloriā acquirere / ꝙ̄ celestem ⁊ perhennem hereditatem / ⁊ in tali luxuria semper vixistis / vsqꝫ ad finem vite / Seruastis potius mandata dyaboli · que cū iuramento in baptismo abnegastis ꝙ̄ mea · que in fide spontanea obseruare ꝓmisistis / Utinā in mundo viuentes de p̄dictis peccatis fecissetis · pn̄iaꝫ / cum cordis dolore / ⁊ spūs afflictione · qm̄ licite in vobis possem pie misereri · Sed tamꝙ̄ in malo obstinati · de mea misericordia diffidentes et peccantes in spiritu sancto horum penitentiam neglexistis · Nonne in mīa latronem de cruce tuli · ⁊ posui eum in paradyso · quia dixit moriens · Domine miserere mei · Nonne petrum me negantem / postea in lacrima penitentem respexi etiam in eadem lacrima omnia peccata marie magdalene parcendo dimisi · Quare vos hijs similia non fecistis in seculo viuentes · A certo non minus vos dilexissem · si predicta fecissetis ꝙ̄ sepedictos dilexerim · dicent peccatores mirabile videtur / ꝙ in tuo sancto baptismo constitutus / ꝙ̄tumcumqꝫ prematur peccatis / dampnari possit / Et dicet iudex / Nolite in hijs mirari · quoniam ex duodecim apostolis meis vnus perijt · Ac etiā in nuptijs filij regis in quibus forte erant centum millia hominum / ⁊ vnus non habens vestem nuptialem / missus fuit in tenebras exteriores · Ideo in vobis non sit vltra os loquendi · Quoniam manifeste iniquitas calcanei vestri vos circundat · Ideo separamini a consilio iustorum et ite a sinistris ·:·

¶ pn̄ia cū cordis dolorē ⁊ sp̄s afflictiōe ē fructuosa ⁊ vtilis

¶ hic deꝰ pabit se ad sn̄iāꝫ ferēdā

¶ hic loquit̄ mīa

Quibusquidē sic pactis pabit se iudex ad sn̄iām in pcc̄ores ferendā / de qua ꝯdolens dicet Heu ꝯsolabor de hostibus meis ⁊ vindicabor de inimicis meis · Unde misericordia videns iudicis iram / ⁊ eius magnam indignationem / contra vtriusqꝫ testamenti peccatores / ad eūdem iudicem ad sn̄iām in predictos peccatores fulminandā patū · Illico terribilis iudicis presentiā adiuit adacter in flebili clamore / ipsa insonuit dicēs

812

Heu heu heu dñe deus . Ecce tu feciſti celum ⁊ terram in fortitudine tua magna/et in brachio tuo extenſo . Non erit tibi difficile omne verbum/quí facis mīam in milibus . et reddis iniquitatē patrū in ſinu filioꝝ eoꝝ . poſt eos fortiſſime magne potentie deus exercituum nomen tibi magnus ꝯſilio et cogitatu in ꝯphenſibilis . cuius oculi aperti ſunt ad omnes vias filioꝝ adam/ Et reddes vnicuiqꝫ ſm opera ſua/et ſm fructum adinuentionū eoꝝ Tu domine feciſtis eos tibi pplm̄ impoſuiſtis eis circūciſionem per abraham filiū tuum . et leges per ſeruum tuum moyſen Nōne tu dñe dixiſti abrahe . Eritqꝫ pactum meum in carne vrā/in fedus ineternum/ Maſculus cuius preputij caro circumciſa non fuerit/delebit anima illa de pplō meo vt exodi xvij c . Ergo domine ſi fedus circūciſionis eternum eſt ſine p̄finitione tempis . ergo eternaliter permaneret . Item dñe pplō tuo precepiſti per os famuli tui moyſi dicens . Cuſtodite leges meas atqꝫ iuditia et facite ea/ne ⁊ vos euomet terra . quā intraturi eſtis ⁊ inhabitaturi vt leui xx . Nunquid dñe pplūs iſte ſub lege vrā ꝯſtitutꝰ ꝯtra legem peccans ſm eam vel vltra legis penam debuit pūiri que lex eſt multū grauis in ſuis penis et maledictionibꝰ de quibus habetur deutᵒ xxv ⁊ alibi xxvij . Nunquid dñe maledictiones legis/pplm̄ vrm̄ leges ⁊ mandata vrā in lege ſcripta . non obſeruantē apphenderūt . Nonne dñe terra iſrahelitica multis vicibus p̄buit ſe calcabilem inimicis et in circūciſis dicti populi dure dictum pplm̄ in ea affligentibꝰ . Item terra iſrahelitica annorum lxx quia legem tuam non cuſtodiuit . Nonne ꝓpter hoc dñe abhominatus fuiſtis populū tuum/et hereditatē tuam Et poſtea vidiſti cum tribularet̃ dictus populus ⁊ eius orationem exaudiſti . et memor fuiſti teſtamenti tui . et penituit te ſecundū multitudinē mīe tue . hec feciſti in dicto populo/et dediſti eis mīam ⁊c̄ . Et pꝰ hoc dñe hunc populum peccantē et ſm legē flagellatū in ſanguine tuo moriens eduxiſti de lacu infernali ad celeſtem patriā ⁊ gloriam ꝑpetuam . vt zach ix c . Et hec dñe fuerūt vſqꝫ ad tempus quo carne humana aſſumpta ꝓ toto genere humano ſumere mortē voluiſti . In qua carne viuens et cū hominibus conuerſans/legemqꝫ ⁊ ceremonias ⁊ generalem baptiſmum inſtituiſti . tamq̄ꝫ propheta promiſſus in lege . Unde domine ſi iudei et iſrahelite te in prophetã noluerunt audire in predicto baptiſmo. ſed potius in circunciſione legis permanere. Nunquid ipſi propter hoc in tantum dicantur reprobi. ꝙ non in regeneratione ⁊ iuditio veſtris/ vitam promereri poſſint. At certo ait miſericordia. Iuſte iudex michi videt̃ ꝙ poſſint/ ꝙ ſic cũ reuerentia ꝓbo. Si predicti iudei noluerũt te ꝓpham ꝓmiſſum in lege in baptiſmo audire. Fecerũt ɔtra legẽ qua precipit̃ dicto ꝑplõ/ in hec verba. ꝓpham ſuſcitabo vobis de medio fratrũ veſtroꝝ. et ſi quis ꝓpham illum non audieit ait dñs ego vltor exiſtam deut° xviij. Et quia lex iſta certã vltionem non exprimit. ergo intelligendum eſt de vltione. quã lex imponit. legem ac mandata dei non obſeruantibꝰ. que lex in hijs verbis vlciſcitur. contra legem et mandata non obſeruantes. Seruate leges et mandata mea. ne et vos euomet terra in qua intraturi eſtis ad habitãdum. vt leuic̃ xx c. Ergo domine ſi iudei et iſrahelite te prophetam ⁊ promiſſum in lege in baptiſmo noluerunt audire. non ſecundum ſententiam legis poſt mortem ⁊ aſcenſionem veſtram terra iſrahelitica ſecundum ſententiam legis euomuit a ſe predictos iudeos ⁊ iſrahelitas in peſſimis legis maledictionibꝰ. et ad ſe non recipiet, donec inflammati ſpũ ſcõ pñia ducti dixerũt. Benedictus qui venit in noĩe dñi ⁊ veſtrũ ſcm̃ baptiſma receperũt. Nunꝗ dñe. ſi circũciſio fuit dicto iudayco ꝑplõ in fedus eternũ data/ ⁊ ipe ꝑpls circũciſus. delebunt̃ ne aĩe ipſoꝝ. Ita vt iuxta legẽ ꝑpetuã/ vitã ꝓmereri non poſſint. quia ſacrũ veſtrũ baptiſma non receperũt Ergo dñe credere. ꝙ non debeãt deleri. etiam non obſtañ ꝙ tu dñe fuis cauſa p̄die ipſoꝝ. quia deus in aduẽtu tuo in carne p̄cepit illi dicens. Aggraua cor populi eius/ oculos exceca/ aures claude ne forte videant ⁊ intelligant et ſanem eum vt yſaie vi Ergo de iure legis in ſanguine tuo qui eſt fedus teſtamenti. teneris dictos iudeos educere de lacu infernali. ſicut eduxiſti eorum predeceſſores iudeos/ tempore mortis et reſurrectionis veſtre/ de eodem lacu infernali/ Nonne domine voluiſti circuncidi. necnon et baptizari. non quod per baptiſmum reprobaueris circunciſionem. ſed ad oſtendendum quod circunciſio tante efficatie non erat ꝙ portas paradyſi aperire potuiſſet.

ħ loq̃r mĩa ꝓ iudeis videlicꝫ ꝙ xp̄us fuit cã p̄die ipſoꝝ

812

Cum ſancti pr̄es circumciſi ⁊ non baptiʒati in inferno mancipati
a predictis infernis non baptiſmo aque/ſed in ſanguine tuo/ qui
eſt federis/educti fuerūt ad vitam ꝑhennem . de quo ſanguine
federis habetur exodi xxiiij . Item nonne deus deſponſauit ſibi
dictum populū in ſanguine tuo dn̄e dicens . Sponſus ſanguīs
tu m̄ es vt exodi iiij c . Ergo dn̄e cū reuerentia loquendo populū
predictum circumciſum ⁊ non baptizatū credo de iure legis licite
poſſe ſaluari . Et licet ipſi querentes mortem tuam dixerunt in
iracundia . Sanguis eius ſuper nos et ſuper filios nr̄os . tn̄ in
ſpū humilitatis aliter debet intelligi videliʒ . Moriat̄ quia ſan
guis eius ſuper nos ⁊ ſuper filios nr̄os in ſaluatione perpetua .
fiat illud cayphe . Expedit vnum hominē mori pro populo ⁊c̄
Item deus ſtatuit pactum federis cū abraham ⁊ ſemine eius vt
gen̄ xvij . Sed dictum ſemen abrahe . deus ſuum appellauit fi
liū . vt exodi iiij c vt ibi filius meus primogenitus dimitte iſrl̄
dixi filiū meum vt ſeruiat mihi . Ergo ſi ſemen abrahe eſt fedꝰ
teſtamenti . Nunc vero ſi ipſe filius ſemen abrahe deo peccauit
quia ꝓmiſſum in lege ꝯtra legem recipe noluit . tn̄ ꝓpter hoc
non deſinit eſſe filius . licet peccauerit . Nunq̄d ſi poſtea fecerit
quod iuſtum eſt ꝓmiſſum in lege recipiendo/dicet̄ ne probꝰ fili
us vel reprobꝰ . Certe probus dicet̄ ⁊ miam ꝯſecutus qui in am
plexu ⁊ oſculo dei erit . Et induet eum ſtola p̄ma baptiſmali qꝛ
pro eo interfecit nouellum vitulum cornu quaſi pt̄ates vtriuſqꝫ
lrē producentē ⁊ vngulas fixas . quod eſt diſcernere verū a fal
ſo in eiſdem . Nunq̄d totus filius erat miſericordiam ꝯſecutus .
vel pars filij/Certe totus filius . Primo dicendū eſt q̄ idem eſt
pp̄ls . qui fuit in egypto in deſerto ⁊ in terra promiſſionis . qui
fuit in xp̄i crucifictione . et qui erit in eiuſdem xp̄i obitū . Quod
ſic probo/pp̄ls iſraheliticus iureiurando ꝓmiſit gabaonitis ma
lum non inferre . Poſtea per quadringentos annos per regem
ſaul fracto iuramento . multi ex eis interfecti ſunt . Nonne to
tus populus fame ꝓpter hoc percuſſus eſt a deo . Ergo videtur q̄
idem populus eſt nunc qui fuit tunc vt ij reg̃ xxi c . Hoc etiam
teſtātur leges humane vij q deniqꝫ xvi di habeo ff de iudic̃ ꝓ
ponebat̄ ⁊ de ſen ex ſi ſnīa li vi/ Vbi dicit̄ q̄ pp̄lūs ē hodie idē
q̄ fuit an̄ centū ānos . licꝫ aliq̄ dicāt q̄ ī iuramēto nō ſit idē pp̄ls

Nō ꝙ iſrl̄ ē ſemē abrahe.

quod reprobatur vt proximi ſupra. Ergo ſi idem populus qui fuit ⁊ erit. Procul dubio peccatores predicti populi ſaluari debent penitentia ſucceſſoꝛis de eodem populo. Qui populus ſemē abrahe/ eſt dei filius. Nonne ſcriptum eſt ꝙ apud deum copioſa eſt redemptio. et redemit iſrahel ex omnibus iniquitatibus eius. Quis iſrahel. niſi ſemen abrahe. Et non tantū ipſi. ſed lapides eoꝝ ⁊ terre miſerebuntur in reedificationibꝰ. Itē Quid dicit paulus ad rōnos xi diſputās queſtionē ꝯcludēs dixit/ ꝙ deus oīa ꝯcluſit in credulitate vt miſereat̃ .:.

Iuſtitia rn̄dz miſericoꝛdie ad oīa ꝓdicta.

Quibus quidem dictis illico ſurgens iuſtitia et ante iudicem genuflexa ait. Omnium rerum ſumme opifex licet verba miſericoꝛdie videantur aures audientium dimulcere. Tamen de iure legis hic principaliter audientibus aliter oſtendam. Cum ipſa lex dicat. Si quis non audierit prophetam illum. ego deus vltoꝛ exiſtam. Et non dixit. quia lex vlciſcetur. Cuius dei vlcio eſt alia a legis vltione. cum ipſa ſit ſupra legem et lex per ſe patet. Sed vltio dei eſt vt taliter delinquentes tartarus capiat vt p̄s ix. Conuertantur peccatores in infernum. omnes gentes que obliuiſcūtur deum. Sꝫ cum deus dixerit in lege. Ego vltoꝛ exiſtam. quod eſt intelligēdum in dampnatione. Sed predicti iudei noluerunt predictū prophetam audire. ergo ipſi iudei per legem dampnati. ſaluari non pñt Nonne ipſe propheta ⁊ noſter iudex in ſignis ⁊ miraculis mirabilibus ſe dicto populo oſtendit. Ac etiam demonia publice de eo teſtificata fuerunt dicentia. Quia hic eſt xpiſtꝰ A certo ipſorum iudeorum nulla eſt excuſatio. cum ipſe ꝓpheta dixerit predictis iudeis. Niſi fueritis renati ex aqua et ſpiritu ſancto regnum dei non intrabitis. fuerunt ne ipſi iudei renati vt proximi dictum eſt. Ergo quomodo poſſunt de iure legis ſaluari. Cum legem non obſeruauerint/ Si predeceſſores eorum in ſanguine iudicis noſtri ſaluati fuerunt/ quoniam ipſi non viderunt viuentes in carne dictum prophetam. baptiſmū predicantē. ſed iſti audierūt ⁊ viderūt. Item/ aduertas ad me qđ dixit ſcriptura. Sup̱ tribꝰ ſceleribꝰ iſrl̄ ⁊ ſup̱ quarto non ꝯuertā eum/ ꝓ eo ꝙ vendiderit argento iuſtum vt amos ij c Sꝫ iſti iſrahelitici vendiderūt dñm noſtrū iheſu xp̄m iuſtū ꝓ argēto

812

de quo ſentit ipſa ſcriptura . ergo ꝯuerti non pn̄t ex dei ſnīa ymmo per os dicti ꝓphete . ſupradictus iuſtus in ꝓperando dictis iſrahelīticis dicit/Ego autē exterminaui amoꝛreum a facie eoꝝ et ipſi me vendiderunt . Ego ſum qui feci eos aſcendere de terra egypti ⁊ duxi eos in deſerto quadraginta annis ad poſſidendū terram amoꝛrei . Ego ſuſcitaui de filijs eoꝝ ꝓphas . Nunq̄d non eſt ita o iſrlite . et ipſi me vendiderunt . Ergo non ꝯuertam eos dicit dn̄s vt ſupradicto capitulo habetur . ergo quoq̄mō pn̄t ipſi iam iudicati ex oꝛe dei ſaluari .:.

¶ Mia rn̄det iuſtitie ad ꝓx̄ dicta

Hyt mia ſoroꝛ iuſtitie . ſicut iam ſupradixi . deus eſt in ipſa lege . et lex in deo . Cum latum verbum a deo fuerit . Ideo cum ipſe dixerit legem promulgan̄ . Ego vltoꝛ ex iſtam i lex dixit et deus dixit . ſed ponam ⁊ vltionem legis ipſi iudei paſſi ſunt . quia dictam ꝓpham noluere audire . Ergo ſi tu iuſtitia velis eſſe magis rigoroſa q̄ ſit lex/ In hoc non eris iuſtitia/ſed crudelitas/Ad aliud quod dicis/q̄ iudex noſter ꝓtulit in dictis iudeis dicens . Niſi renati fueritis ex aqua ⁊ ſpū ſancto . Et planius ꝯcedo q̄ erant extra iſtud regnum celoꝛum Etiam ⁊ extra regnū celoꝝ ſupceleſte . Et ſic iudei extra iſtud regnū ſacerdotalē ꝯſiſtētes . dapnati fuerunt . quia fuerūt etiā extra ſupceleſte regnum celoꝝ Sed tamen dicti iudei expectauerunt et crediderunt venturū/ſicut eoꝝ patres antiqui crediderūt et in inferno fuerūt . Et qui ſi vixiſſent vſq; ad tempus ꝓphe xp̄i/tm̄ credidiſſent ipſū xp̄m q̄ntum crediderūt . cū xp̄s ꝓpheta aggrauare debebat coꝛda iudeoꝝ/⁊ eoꝝ oculos excecare/et aures claudere . Nonne patres eorum antiqui interfecerūt ꝓphetas ſanctos/etiam a deo miſſos ſicut yſaiā ⁊ geremiā ⁊ alios q̄plures . Sed tamē dicti antiqui ⁊ ſancti patres in inferno dapnati fuerunt . qui ſanguine teſtamenti ſaluati de inferno . ergo et iſti .:.

¶ h̄ mia introgat iuſtitiā .

Dicito michi o iuſtitia . quid habuit ſigre de latere xp̄i iudicas noſtri ſanguinē ⁊ claram aquam emanaſſe/Ait iuſtitia . Neſcio . Ait mia . poſtq̄ neſcis te docebo . Et ait ipſa . Sanguis ille fuit ſanguis federis/ De quo ſupradictū eſt/in quo ſanguine oīs circuncīſos non preuaricatores legis et a deo et lege non foꝛnicatores educere debebat de inferno .

Aqua illa fuit federis gentium populi in qua aqua ipſe dictas
gentes in populum ⁊ regnum debebat hereditare vt yſaie lij .
Vir glorioſus erit inter viros aſpectus ⁊ forma eius inter filios
hominum . Iſte aſperget multas gentes . Super ipſum cōtinebunt
reges os ſuum . quia quibꝰ non eſt narratū de eo videbūt/
Et qui non audierūt cōtēplati ſunt . et etiam ipſe xp̄s qui
debuit exprimi/cū ſemper inter ipſos duos ꝓplōs fuit diſtinctio
de quibus ſanguine ⁊ aqua habetur figura leui xiiij c in fine . vbi
ſacerdos legis in ſanguine ⁊ in aquis viuentibus aſpergebat
leproſum et ſanabatur . Ita xpriſtus legis ſacerdos/aſpergens
de ſuo latere ſanguinem ⁊ aquam viuam/mundum leproſum in
peccatis mundauit et mundabit . Ad aliud quod dicis de tribus
ſceleribus et de quarto ⁊c̄/Tu iuſtitia debes informari/de
ipſis ſceleribus/Quꝫ primum ſcelus/poſt habitam terram promiſſionis
¶ pᵐ ſcelus . fuit in tabernaculo ſilo/Vbi deus habitauit . Cui dei tabernaculo
preerat hely/cuius filij ſacerdotes detraxerunt populum
a ſacrifitijs/ex quo in ſcelere populi archa domini a philiſteis
capta eſt in ſpatio menſium ſex . poſtea fuit in mīa populi
¶ ſcd̄m ſcelus . ad locum delata proprium vt i reg' vi c . Secundum ſcelus fuit
in ſyon vbi ſacerdotes et reges/ea neglecta ſacrificauerunt in
excelſis . ex quo tranſmigrati ſunt in babyloniam/ſyon et templo
conbuſto/per annos ſeptuaginta . Poſtea conuerſi miſericordiam
conſecuti ſunt vt iiij regum vltīo et heſdre per totum .
¶ tertiū ſcelus . Tertium ſcelus fuit in iheruſalem/in nouo reedificato templo .
A quo receſſerunt ſacerdotes ſacerdotes et alij a lege dei . et ingerebant
ſe in nationes apoſtotantes/a circunciſione/Ex quo
ab infidelibus regibus mortui venditi ⁊ captiuati fuerunt/vltra
cc milia . ⁊ antipontifex in dyabolum magnum ſedit in templo
infra annos xvij . Poſt miſericordiam conſecuti ſunt . vt
machab' per totum . Quartum vero ſcelus fuit/quia vendiderūt
¶ quartū ſcelus . eis ꝓmiſſum in lege xp̄m iuſtū . ⁊ quē morti tradiderūt/Verū
eſt/ꝙ ꝑ mille ⁊ ccc annos non potuerūt habere mīaꝫ . Sed credis
ꝙ ꝓpter hoc xp̄s eis nō debeat miſereri . Nonne q̄uor hᵉ
ſcelera iſrahelitica dauid ꝓphetiēdo vidit in eis mīam vidēs dixit
vt p̄s c vi . Dicant nunc qui redempti ſunt a domino quos
redemit de manu inimici et de regionibus congregauit eos .

812

Et de primo ſcelere filioꝝ hely ſacerdotis dixit. Eſurientes ⁊ ſitientes anima eoꝝ in malis tabeſcebat. Et exclamauerūt ad dominum cū tribularent̄ ⁊c̄ et deduxit eos in viam rectam ⁊c̄. De ſecundo ſcelere idem in eodem p̄s. Quia reges et ſacerdotes exacerbauerunt eloquia dn̄i ⁊ ꝯſiliū altiſſimi irritauerūt infirmati ſunt. Nec fuit qui adiuuaret et clamauerūt ad dn̄m ⁊c̄. Et de necītatibꝫ eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris babylonicis ⁊ vincula eorum diſrupit. De tertio ſcelē dicit oēm eſcam ꝯceſſam a lege abhominata eſt anima eorum ⁊ eſcam ꝓhibitam a lege ꝯmederūt. Et relinquentes circūciſionē appropinquauerūt vſqꝫ ad portas mortis. et clamauerūt ⁊c̄. Et eripuit eos de interioribꝫ terre eorum/ De quarto vero ſcelere dicit ꝯtra iſrahelitas/ Turbatī ſunt et moti ſunt ſicut ebrius. et omnis ſapiā eorum deuorata eſt/quia iuſtum iheſum non ꝯnoſcentes argento vendiderūt. Tamen clamauerūt ad dn̄m ⁊ de necītatibꝫ eorum eduxit eos. et fluxus eorū ſiluerint ⁊ duxit eos in portū voluptatis. Et exclamauerūt ad dn̄m iuſtum iheſū in eccleſia plebis/et in cathedra ſeniorum laudabunt eum. Ecce q̄modo vendentes iuſtum ihm̄ debent aſſequi mīam. Nonne pro eis in cruce pendens orauit. Nunquid illa oratio erat inanis ⁊ non ſequens debitum effectum. Abſit.:.

¶ ꝟba iuſtitie

Hyt iuſtitia/ dn̄e. Cum ſis iudex iuſtus fortis et patiens horum veritatē diſcernite. Ait iudex iudiciū tribuū iſrl' Iam delegatū eſt duodecim aplīs meis. Ipſi ſedeant ſuper ſedes et iudicent. Et hoc iudicium cū omnibꝫ ſupra allegatꝫ ad ſuos aplōs remiſit. Qui aplī decreuerūt aῆ ſniām iudicis in gentes nullam in iudeis dare ſniām.:.

¶ ꝟba mīe ꝓ platꝫ eccleſie

Subſequenter loquens mīa ait. Quia ſemel cepi loqui Ad dn̄m deum meum/iterū loquar cū fiducia. Quid facies domine de iſtis mirabilibꝫ peccoribus ꝑpli tui xp̄iani Et maxime domine/de prelatis preſbiteris paſtoribus dyacōis et ſubdyaconis/tam ſecularibꝫ q̄ꝫ regularibꝫ/et alijs beneficiatꝫ Quia iuſtis eoꝝ demeritis dampnati fuerunt ad infernū. Nōne domine miſerator et miſericors et verax. Qui dixiſtis in eternum mīa edificabit̄ in celis et in eis ꝯtinebis iram indignatiōis tue domine. Nonne iſti ſerui tui fuerūt et quos in delectatiōe vocaſtis xp̄os veſtros qui orauerunt nocte ac die de populo ſuo ſancto xp̄riſtiano ſemꝑ ꝯfeſſi fuerūt pro pc̄cis populi tui xp̄iani In quibꝰ peccauit tibi dñe. Nam ſub baptiſmo veſtro fuerūt et ſunt/Miſerere etiam dñe ⁊ filijs populi tui xp̄iani/ſimiliter eoꝝ demeritis in infernū dap̄natis. qui ſemꝑ te dñe inuocauerūt ⁊ deprecabant̄ ⁊ venerebant̄. Et qui etiam pro pc̄cis eorū et ſimiliter ſacerdotum de quibus penitentiam non egerunt ipſi vel predeceſſores eorum. propter hoc graue viuentes in hoc mundo fuerunt flagellati in guerris fame peſte ⁊ in iuditijs legis peſſimis ⁊ eiuſdem maledictionibus. Necnon domine Tyranni ⁊ alij reges crudeles predictis dominati fuerunt quaſi in nullo valuerunt libertate gaudere. ſed ſemper in ſeruitute degentes. Unde domine hij ſunt ſimiles deſcendentibus in lacum quibus promiſiſti tu miſerator et miſericors eis non in perpetuum iraſci. neq; in eternum comminari. neqꝫ ſecundum peccata eorum facere. neqꝫ ſecundum iniquitates eorum retribuere/Numq̄ eis promiſiſti domine corroborare miſericordiam tuam que ſum ego/ſuper timentes te. ſecundum altitudinem celi a terra ⁊ longius eorum iniquitates facere. ſicut diſtat ortus ab occidente. Item promiſiſtis eis miſereri. ſicut pater miſeretur filijs. Sciuiſti domine figmentum eorum. quia fuerunt puluis. Item dixiſti Miſericordia mea ab eterno vſqꝫ ad eternum ſuper populum timentem te. Nonne domine hij te timuerunt cum baptiſmum et fidem veſtram habuerunt ⁊ tenuerunt quem et quam iudei ⁊ iſrahelite veſtri fratres/de ſemine abrahe ſpreuerunt et tenere noluerunt/Et ſi iſti non peccaſſent domine. miſericordiam veſtram que ſum ego/non eſſet eis neceſſe aſſequi. Sed quia ipſi grauiter peccauerunt et grauiter ipſi puniti in inferno fuerunt et ſunt/quia aliqui eorum fuerunt in inferno per duo milia annorum/alij per mille et ſic ſucceſſiue vſqꝫ ad centum annos et minus/Ideo ipſi in hoc ſacro iuditio expectant miſereri/ſicut miſeretur pater filiorum peccatorum. Numquid continebis domine qui iuraſti dauid ſeruo tuo miſericordiam a peccatoribus non diſpergere neqꝫ in veritate nocere/Aperi manum tuam et imple omne animal benedictione. et regenera ipſos in hoc ſacro regenerationis

812

in hoc ſacro regenerationis iuditio/in tuo ſanguine et in miſericoꝛdia que ſum ego .:.

Iuſtitia intercedit ad deũ ꝯtra dap̃tos

Ilico aſſurgens iuſtitia et brachijs plicatis ad terram genuflexa vniuerſoꝝ dño ait . Tu dñe iuſtus es et rectum iuditium tuum . ⁊ michi iuraſti cuſtodire omnia iuditia iuſtitie . quoniã in iniquitate odiſti et me iuſtitiam dilexiſti . Et ꝓpter hoc te dñe vnxit deus et dedit tibi filio et regi iuditium ⁊ iuſtitiam ⁊ dixit/iuſtitia tua ſit ineternum ⁊ lex tua veritas . Nonne dñe petij a te legem veritatis Et dixi dñe Quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requieſcet in monte ſancto tuo . Et tu dixiſti michi legem veritatꝭ ⁊ dixiſti . Qui ingreditur ſine macula ⁊ operatur iuſtitiam . Qui loquitur veritatẽ in coꝛde ſuo qui non egit dolum in lingua ſua nec fecit ꝓximo ſuo malum et opprobrium non accepit aduerſus proximos ſuos . Qui iurat proximo ſuo ⁊ non decipit eum qui pecuniam ſuã non dedit ad vſuram ⁊ munã ſuper innocentes non accepit . Item ꝓmiſiſti ad nichilũ redigere malignũ in ꝯſpectu tuo in hijs peccantem . Sed cũ predicti omnes in hijs deliquerũt . Quo iure poſſunt ſaluari . Scitis dñe ꝙ michi iuſtitie iuraſti . placeat ea michi obſeruare . Item nonne dixiſti petro/⁊ ſucceſſoꝛibꝰ ſuis . Quodcũqꝫ ligaueris ſuper terram . erit ligatum ⁊ in celis Quid credis dñe/quod inter ipſos ſint excoĩcati qui cenſuram vrãm cõtempſerũt . facietis ne irritã legem vrãm . quam clare per os ſacroꝝ ꝑncipum ꝓtuliſti . Et cum dicat ſoroꝛ mea miſericoꝛdia ꝓdictos peccatores in quatuoꝛ peſſimis iuditijs veſtri maledictionibus ſupradictis/viuentes in terris purgatos fore . Cuius ſemper reuerentia ſalua . quia ipſi et clerici tam ſeculares ꝙ̃ ſpũales vel regulares quando fuerũt ipſa peſſima iuditia in terris ipſi ſpreta veritate poſuerunt mendatium ſpem ipſoꝝ ⁊ mendatio protecti ſunt/ꝑcuſſerunt fedus cũ morte . et cũ inferno fecerunt ꝯpactum . ⁊ dixerunt/Flagellum non nocebit nobis cum tranſierit/nec veniet ſuper nos . quia poſuimus mendatiũ ſpem noſtram . Nonne tunc dixiſti eis pater . Ponam in pondere iuditium et iuſtitiam ⁊ menſurã . et ſubuertet grando grando ſpem mendatij . aque inundabunt ⁊ delebit᷑ fedus veſtrũ/cũ morte et pactum veſtrũ cum inferno non ſtabit vt yſa viceſimo octauo .

Tapci vero ſupradicti et peccatores viuentes in mundo in ſupradictis quatuoꝛ iuditijs fuerunt in tranquillitate pacis Atqꝫ habundantes in diuitijs ꝛ gloꝛia temporali . et cum hominibus bonis ꝛ iuſtis flagellati non fuerunt . quaſi vſqꝫ ad exitum vite ipſorum . pace ꝛ diuitijs gaudentes . Et cum ſupradicti fuerũt dampnati eorum iuſtis demeritis . quomodo potuerunt ab inferno ſaluari . Cum ſit ſcriptum in inferno nulla eſt redemptio vt iob vij Et p̄s vi . In inferno quis ꝯfitebitur tibi . quaſi dicat nullus et p̄s cxiij . Non moꝛtui in peccatis laudabunt te domine . neqꝫ omnes qui deſcendunt in infernum vt yſa xxxviij Quia non infernus confitebitur tibi . neqꝫ moꝛs laudabit te neqꝫ expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam .i. ſaluationem tuam/ Ergo iuſtiſſime iudex cum ſupradicti deſcenderunt ad inferos . quia non obſeruauerunt legem tuam quã iuraſti irritam non facere ꝛ in inferno nulla eſt redemptio/ quo iure ſaluari poſſunt .:.

¶ mĩa rñd; vt ſeq̃ t᷑ ad allegata iuſtitie ſupꝛa

Aſſurgens miſericoꝛdia ꝛ dicet quaſi aliq̃ntulum in verbis iuſtitie conturbata/ Defecerunt oculi mei ꝛ ſenſus meus in eloquiũ iuſtitie tue quaſi turbata dixit . Deꝰ pꝰ fuit miſeicoꝛs ꝙ̃ iuſtꝰ dicẽte ſcꝑtuã miſeatoꝛ miſeicoꝛs iuſtꝰ Et in tm̃ fuit miſeicoꝛs/ ꝙ in latere ſuo poꝛtã fecit vt pccores ad eũ reũtentes ꝛ aſꝑſi ſanguine ꝛ aqua ꝑ predictã poꝛtã ingrediãtur ad eum/ in coꝛde ſuo quod eſt ſinus ſecretoꝝ ſuoꝝ ꝛ gentiũ mltarum in penitentia ad eum venientium . dicente ſcriptura . Apꝛite poꝛtas coꝛdis veſtri in iuſtitia quia ingreſſus ad eas confitebor et vos taliter iuſtificati intrabitis poꝛtam lateris mei in ſinu coꝛdis mei . Sed tamen tu iuſtitia angelos perdidiſti ꝛc̃ Tu ſemper rigoꝛoſa ꝛ crudelis in populo fuiſti . Tu adam peccantem de paradyſo eieciſti . Tu mundum vniuerſum peccatis plenum crudeliter in aquis abſoꝛbuiſti . Tu zodomam et gamoꝛram concremaſti . Tu populum murmurantem contra deum occidiſti . ꝛ cetera alia que cauſa breuitatis obmitto . Ideo ſanctus ꝛ iuſtiſſimus dauid anteq̃ꝫ vnctionem ꝛ regnum ſacerdotij a deo ſumeret conſiderans tuam crudelitatem et rigoꝛoſitatem . non te ſed me . in perſona xpriſti ſub publico chyrographo iureiurando firmato . ab eodem deo deſponſauit . Et cum

¶ dauid rex anteq̃ ſumeret vnctioẽz ꝛ regnũ ſacerdotij a deo ſb publico cirographo iureiurãdo firmato miaz deſpõſauit/ ſz nõ iuſtitiã .

812

Et cum ipſo deo tale pactum habuit dicens/ Si filij tui dereliq̄rint ꝛc̄ viſitabo in virga iniquitates eoꝝ ꝛc̄. Sed miſericordiā meam non diſpergam ab eis. neq; nocebo in veritate mea que eſt iuſtitia. Ergo poſtq̄ ego deſponſata ſum ipſi dauid/ſub pacto ſupradicto/iureiurando firmato/ceſſauit et nunc ceſſat ſupradictus rigor tuus. Quem in ſupradictos exerces. Quo rigore etiam ꝛ nunc vti non poteris. neq; in ipſo a deo. ſtante ſupra dicto pacto exaudiri valebis. Cum ipſe iheſus in mūdo viuēs dixerit. Diſcite quid eſt. Miam volo ꝛ non ſacrifitium .i. iuſtitiam. Et poſt hoc vertet ſe ad ipſam iuſtitiam dicens. Soror mea iuſtitia. ſcripture quas pro tuo iure inducis non loquūtur de circunciſione vel baptizatioñ. Sed de alijs paganis qui per baptiſmū vel circunciſionem in libro vite ſcripti non ſunt. Et iſti tales qui mortui ſunt in inferno non laudabūt dñm. qm̄ caracterem vite in eis non habent. Sed aliqui qui caracterem habent ex eo viuent et dño benedicent. ſicut geremias qui erit in inferno orans et exaudiebatur a deo pro victoria p̄pli dei vt ij machab̄ vlt̄ c/ Quoniam ſi in hijs caracterē habentibus iudex noſter mere vellet de eorū meritis facere iuſtitiam Scio o iuſtitia ꝙ omnes ſancti et iuſtificati in eius iuſtitia non iuſtificarentur et paradyſi porte eis clauderentur/ꝛ dampnabiliter aperiretur porta inferni/ ꝓpter quod clamauit dauid p̄s c lxiiij Non intres in iuditium cū ſeruo tuo dñe. quia nullus iuſtificabit̄ in ꝯſpectu tuo viuens. quia perſecutus eſt inimicus animam meā Item O iuſtitia quid profuit mundo xp̄m carnem humanam aſſumpſiſſe ꝛ eum in morte pro peccatoribꝰ poſuiſſe. Item quid profuerit baptiſmus ꝛ alia ſacramenta eccleſiaſtica/in quibꝰ et peccata remittunt̄. gratie ꝛ virtutes tribuunt̄. Ergo refrena in tua ſeueritate linguam tuam. quia alia eſt lux habentium caracterem baptiſmi vel circunciſionis. et alia predictum caracterem non habentium. Quoniā caracterē habentes. dñs mortificat et viuificat. deducit ad inferos ꝛ ēducit. Et ſanctus dauid ſciens ſe iuſtum ꝛ tamen deſcenſurū ad inferos. Quid dixit p̄s xv. Quoniā non derelinques animam meam in inferno et p̄s xxix dñe eduxiſti ab inferno animam meam ſaluaſti me a deſcendentibꝰ in lacū. Ergo caractē baptiſmi vel circūciſioñ ſigtoꝝ

hic mīa iuſtitiā interrogat

licet dampnatorum in inferno ab eodem eſt redemptio. Hijs exceptis qui alienauerunt ſe a deo in lege vel fornicati ſunt ab eo .i. qui renunciauerunt circumciſioni/ vel baptiſmo ⁊ fidem ydolorum ſumpſerunt. Cum ſit ſcriptum Perdidiſti omnes qui fornicantur abs te Et pſ ix. Conuertantur in infernum omnes qui obliuiſcuntur deum. Item Apocal' xx c ſcribitur. Et omnes etiam xpiſtiani qui adorauerunt beſtiam et ceperunt caracterem eius tanq̄ dampnati et mortui in dicto peccato ad infernum non debent viuificari in dei miſericordia. donec conſummantur mille anni quibus conſummatis reſurgere debent de inferno a predicto peccato. Et hec vocatur prima reſurrectio. Et in iſta reſurrectione. Secunda mors ideſt ſtagnum ignis/ non habet poteſtatem. Et quare poſt reſurrectionem animarum de inferno vocatur. ſecunda mors reſpondeo ait miſericordia. Quia prima mors eſt infernus. Datus primo mortuis et dampnatis in eo ſecundum opera ipſorum qui mittentur in ſtagnum ignis. Et tunc infernus non erit vltra. captiuans animas. cum ipſe etiam captiuabitur in ſecunda morte. Et hoc nolite mirari. cum primus homo adam in deum vltra modum peccauerit. querens ſuperbe effici vt deus. ⁊ qui non penitendo ſed excuſando pctm̄ ſuum eidem deo confeſſus fuit. ⁊ tn̄ de predicto peccato miſericordiam conſecutus fuit in ſanguine filij dei. Ipſe homo reſurgens de predicto inferno/ Quid miri/ de conſtitutis in baptiſmo licet in inferno dampnati ſint ſed eandem miſericordiam pro eorum liberatione de inferno reſurgendo ipſi aſſequi debent/

de ſcđa morte

Q̄lr̄ lucifer icipit diffidere de mīa dei/ et mittit ad btām virginē

He audiens lucifer incepit diffidere de miſericordia dei cum nemo eſſet qui ad dominum pro eo intercederet. Illico quendam angelorum ſuorum miſit ad virginem mariam. ⁊ orat iudicis matrem vt ipſa intercederet pro eo ad iudicem filium ſuum. Quo nuncio apud virginem accerſito/ iudicium filij ſui eidem nunciauit. ⁊ inter cetera omnia. eam rogauit vt dignaret̄ apud filiū eius/ iudicē pro lucifero ⁊ tota ruina angeloꝝ p̄ces effundere. Ait virgo multū libenter ⁊ p̄ tota ruina. necnon peccatoribꝫ alijs exorabo. Et petitis virgineis veſtibus mox in comitiua multorum angeloꝝ cantantium.

Aue regina celorum Aue dn̄a angeloꝝ ꝛc̄ ad eius filium iter arripuit. Et anteq̄ ibi ipſa veniſſet. virtutes altricabantur. Et dicebat iuſtitia. Tam circuncisi q̄ baptizati peccauerūt ꝯtra legem meam ꝛ iureiurādo firmatā michi a deo: non habitabūt in tabernaculo dei. Dicebat mīa. ſi peccauerunt. pn̄iti fuerīt ꝓut ſupradictum eſt. Et hijs dictis nunciatum fuit iudici. ꝙ mater ſua ad eum veniebat. Illico aſſurgens iudex et rex/iuit ad occurſum eius. adorauitq; eam ꝛ ſedit ſuper thronum ſuū. Poſituſq; eſt thronus matri eius que ſedit ad dexteram eius. Dixitq; mater eius. Petitionem vnam puulam deprecor ego a te. ne confundas faciem meam. Dixitq; ei rex. Pete mater mea. Neq; enī fas eſt vt auertam fatiem meam Que ait/Fili mi/te deum ꝛ hominem ego puula/paui lacte meo/vbere de celo pleno. Et creſcens in mundo nunq̄ fili fatiem tuam a peccatoribus auertiſti ꝯmedens et bibens cū ipſis. Et dixiſti hec tibi improperātib᷒. Non veni vocare iuſtos ſed pc̄ores. Confiteor tibi dn̄e celi et terre ꝙ hij xp̄iani peccatores peſſimi fuerūt et lōge in te peccauerūt. Sed tamen longius iudei fratres tui peccauerūt. qui crucifixerūt et blaſfemauerūt ꝛ deriſerūt te. Et pēdens in cruce eis pepciſti dicens. Pater ignoſce eis. quia neſciunt quid faciunt Quantomagis parcere debes xp̄ianis tuis. qui ſemꝑ de paſſione tua doluerūt. et me matrem tuam ſemper honorauerunt in ieiunijs in elemoſinis atq; orationib᷒. grādia fuerūt tunc in terra tua merita grandes ſint/ſi placet et in celo nunc miſericordie/Item ſi placet reſtituat̄ gratia patris tui dei viui. lucifero et turme āgeloꝝ. quoniam predictā gratiam ductus pn̄ia multum ipſe affectat. Reſpondebit rex ꝛ dicet matri Quare mater poſtulas gratiam patris mei lucifero. poſtula et ſibi regnum meum. Ipſe queſiuit patrem de regno ſuo in ſua ſuperbia expoliare. et nunc ſimiliter queīt. ꝛ me de meo r̄egno expellere. Iurauitq; rex ꝛ iudex per ſemetipſum ꝙ hodie interficietur. in profundo puteo abyſſali et claudet puteus os ſuum ſuꝑ eum. De alijs vero pc̄orib᷒ ait rex ꝛ iudex. Dum fui viuens in mundo fui vt magiſter docens et operabar magis in miſericordia q̄ in iuſtitia. Nunc autem hic ſedeo vt iudex ad iuſtum reddendū iuditiū ꝯtra illos qui meā doctrinā non obſeruauerūt

De⁹ rn̄det mrī ſue q̄tū ad luciferū cū ſuis

Rn̄det de⁹ mrī q̄tū ad hoīes peccatores

Sed tamen mater mi reducantur ad ꝯcordiam virtutes. quia pro parte mea illud fiet quod tibi erit placitū mater .:.

¶ btā maia aduocat miaꝫ ⁊ iustitiā ꝓ saluatiōe peccatorum.

Unde beata maria trahens se ad angulum/misericordiā et iustitiā aduocabit. ⁊ dicet eis. Que est vestra contrauersia. dicet iustitia/dn̄a nostra discordia nr̄ā hec ē homines hic p̄ntes de ꝑplō xp̄iano. iuste per iudicem vestrū filiū. eoꝝ iustis demeritis traditi fuerūt in manu inferni. Et ꝑ tempa fuerūt ibi longiora in supplitijs eternis. Nunc vero q̄rit ipsa misericordia a dicto inferno ipsos liberari in graue meum preiuditium ⁊ iacturam. Quia sicut scitis/dn̄a nostra/in inferno nulla est redemptio/Dicet misericordia. soror mea iustitia. Magnum fieret michi preiuditiū. Quia si predicti peccatores non liberarent̄ de carcere infernali. vanum esset nomē meum. Si predictis pc̄corib9 deus non miserebit̄. Et salua tua reuerentia. De inferno est redemptio testante scriptura ps̄ xlviij verūtamen est ꝙ deus redimet animā meam de manu inferi cū acceperit me i reg̃ ij. Dominus deducet ad inferos et reducet Dicet virgo ⁊ mater. Nolite turbari. quia vterqꝫ ius suū habebit. Et si placet. Hec vrā deceptaº ponat̄ in manib9 meis. Aiūt virtutes ꝯtētamur. Et ꝓmiserūt a virginis nō disceptarē iuditio. Quo solēpnizato dicet virgo. Tu iustitia. ius tuū habuisti. cū filius meus duxit eos ad inferos. Misericordia aūt nūc ius suū habeat/cū reduxit eos de inferno. Dicet iustitia/ergo nō ꝑpetua. Dicet mia. Tu in mūdo habuisti ꝑncipiū ⁊ finem. Et ego adhuc licet habuerim principium. Sed tamen finem meum. executiom̄ habere non valui. Et tu es melior me. et ego te .:.

¶ verba mie.

¶ btā v̄go maria fert sniā; inter iustitiā q̄ vult pc̄cores i iferno remanē. ⁊ miaꝫ que vult eos saluari.

Et dicet virgo. Silete. et ꝓfert inter ipsas sniāz in hijs verbis. Dn̄s pc̄cores ꝑpli xp̄iani qui tm̄ baptismū non irritauerūt ⁊ fuerūt in inferno mille annis vel āplius in iustitia dāpti. In mia de inferno redimant̄. Alij v̄o qui mille ānis in inferno nō fuerūt ꝯpletis hijs annis miam cōsequentur. Sed tamen in hijs omnibus beneplacito filij seruato. Et in sententia virginis predicte virtutes consenserunt. Et cū adueissent in p̄ntia iudicis. assurgēte mia. quisqꝫ ipsa virgo sedissꝫ in throno suo. Et ꝑ virginē recitata v̄tutū ꝯcordia

812

Ad predictam ꝯcordiam ipſa virgo et mater poſtulat a filio ſe benigne admitti . et in predicta ſententia audiri . Dicet filius non ſic mater . non ſic fiet omnibꝫ peccatoribꝫ . Quoniam int̄ ipſos ſunt nonnulli . qui diffiderunt de dei mīa . ⁊ neglecta penitencia ſemper ad malum obſtinati fuerūt . Item qui deſperauerūt in eoꝝ pc̄c̄is . Item qui nunꝗ̄ habuerūt ꝓpoſitum penitēdi . Item qui male ſenſerūt de ꝑſonis trinitatis et maxime de ſpiritu ſancto . Item ſunt aliqui qui ſciſma poſuerūt in eccleſia mea . dedi eis tempus penitendi et noluerūt quibꝫ ſtatuiſtꝭ tēpus afflictionis mille annoꝝ Itē iſtis exceptꝭ oīs alij miaꝫ ꝯſequent̄ . ꝑut decreuiſtis mater .:.

Quibuſquidē dictis et ꝓlatis a iudice iterū dicet mīa . Dn̄e ſentio etiam extra infernū ꝑuulos carere gloria beatitudinis veſtre . qui non habito baptiſmo aliqui in lacte . aliqui in vtero mrīs mortui fuerūt qui ſi vixiſſent ſacri baptiſmatis lauacrū ſumpſiſſent . Unde dn̄e cū predicti ꝑuuli fuerēt ſub cuſtodia vrā . teſtante ſcriptura . Cuſtodiens paruulos dn̄s . Ne forte videāt̄ neqꝫ dicant̄ ſub cuſtodia veſtra ipſos periiſſe . obſecro vt per vos ad grām beatitudinis vrē ipſi reducant̄ . qm̄ per eos non obſtetiſſet . quin facti maiores baptiſmū recepiſſent . Cum mors in hoc valde deliquerit ita aſpere agere contra eos . Dicet iudex . Aduocent̄ mors ⁊ vita . Quibꝫ aduocatis et p̄ntibꝫ . dicet dn̄s . Audi o mors . Cū te fecerim vt eſſes pretioſa omniū ſanctoꝝ . quia perhēnia gaudia ꝓmereri potuiſſent quare in pc̄c̄is pc̄c̄ores occidiſti . quare eos non expectabas . q̄uſqꝫ de eoꝝ pc̄c̄is ipſi agere potuiſſent pn̄iaꝫ . Nonne ꝯſtitui tempus omnibꝫ hominibꝫ vite ipſoꝝ centū viginti annoꝝ vt gen̄ vi Item ꝯſtitui omnibꝫ peccatoribꝫ tēpus penitēdi centū annoꝝ teſtan̄ ſcriptura . Maledictus peccator centū annoꝝ vt yſa lxv Si vſqꝫ ad illum terminū expectaſſes/excuſabilis eſſes . Quare tu ante tempus anticipaſti finem eoꝝ . ꝓpter quod vocata fuiſti . mors peccatoꝝ peſſima . Vere ꝓpter tuam anticipationem grauiter punieris . et adhuc peius feciſti . Hos lactantes pueros in aluis maternis interfeciſti . Et vtinam permiſiſſes eos ad ſacrū baptiſma attigere . Unde mors īclinās ſe corā iudice huilr̄ ſic ait . Iuſtiſſime iudex placeat patiēter me ī iure meo audire

¶ Specifica° pc̄c̄oꝝ dāpnan̄ reliq̄ āt pc̄c̄oꝝ ħ nō ſpetificatoꝝ miaꝫ ꝯſequent̄

¶ Mīa inſtat ꝓ ſaluatiōe ꝑuuloꝝ q̄ ſn̄ baptiſmo deceſſerūt

¶ Cū mors deliq̄rit ꝯuit̄ ī ꝑuulos ſine baptiſmo decedētes ꝓ̄o vocāt̄ ħ mors ad iudiciū . et vita

¶ Pretioſa in ꝯſpectu dn̄i mors ſcōꝝ eius

¶ Hic dn̄s ēdarguit mortē ꝑuulos āticipantē

¶ Mors pc̄c̄oꝝ peſſima

¶ Mors tn̄bꝫ ſe excuſando

Ego per me non credo aliquid iniuſtum feciſſe. Si interfeci peccatores peſſimos. in iuſtitia non peſſime interfeci eos. Sed miniſtra tua fui teſtan̄ ſcp̄tura. Qui malos interficit miſter dei ē. Ait iudex non ſic. ſed ꝓpter vocata fuiſti peſſima. quia non ꝑmiſiſti eos pcc̄a eoꝝ penitere. Ait mors ſi predicti peccatores mee mores fuiſſent nois tui. non fuiſſent in morte peſſima. ſed precioſa. Ait mors. Nonne ſcriptū eſt. Viri ſanguinū ⁊ doloſi nō dimidiabūt dies ſuos. quō ergo peſſima fui. Vnde cū beſtie homines. ⁊ viri ⁊ filij hominū etiā homines pccōres interfecerūt debet hoc michi imputari. Ait dn̄s. certe ſic. Nonne omniū hominum claues mortis in manu tua erunt. quare homicidia ꝑmiſiſti. cū dei lege ſit ſcriptum gen̄ ix. Sanguinē em̄ animarum veſtrarum de manu cunctarū beſtiarum. de manu hominis de manu viri ⁊ de manu fratris eius requirā. Poſtq̄ ſciebas q̄ deus requirebat ſanguinem occiſi/de manu occiſorum quare permiſiſti homicidia. vt etiam homicide in peccatis interficerentur. beſtia ſine te morte. te mortem alijs inferre non poterat/et ſic de alijs. Item quare ſotiebaris cum dyabolo in inferno elegiſti refrigerium tuum in inferno ad omnia mala mundi peragenda vt teſtatur ſcriptura. Ante faciem eius ibit mors. Egredietur dyabolus ante pedes eius. Stetit ⁊ menſus eſt terrā Aſpexit et diſſoluit gentes vt abacuc iij c. Item peccatores dixerunt percuſſimus fedus cum morte. Quare ſotiata non fuiſti cum angelis et vita vt ineternum pretioſe in celis vixiſſes. Sed elegiſti replere tartara quam totius gaudij et iocunditatis repleuiſſes paradyſum. propterea ad infernum deſcendes. Et ſicut omniū peccatorum in inferno deſcendentium in eo in mundo fuiſti prima. in inferno mors eris ſecunda. Et ipſe iudex claues illico tam a morte quam ab inferno recipiet et predictorum poteſtatem ſua ſententia ad puteum deducet. Et ſubſequenter dicet vite. O vita quare te permiſiſti vinci a morte. quare non fuiſti auxiliata peccatoribus. ne ita dampnabiliter dampnarentur ac morerentur. A certo multum fuiſti culpabilis. Ex quibus verbis vita tremefacta. quaſi compuncta lacrimis ſummo iudici dicet. Non iraſcatur furor tuus in me. et patienter ſi placet me audi. Verum

¶ deus inculpat vitā q̄ nō ē pcc̄oribꝫ auxiliata cōtra mortem.

¶ vita rn̄dꝫ deo iudici ſeip̄aꝫ excuſando.

812

Verum eſt domine · q̄ me vitam in terris perpetuam creaſti et in ſpiraculum vite in hominem me formaſti in animam viuentē. Poſtea inuidia dyaboli · me ita excluſa mors introiuit in orbē terrarum · Nonne domine me annichilaſti in mundo quando hominem a paradyſo expuliſti propter eius inobedientiam et dixiſti · Ne forte homo mittat manum ſuam ⁊ ſumat etiam de ligno vite ⁊ ꝯmedat ⁊ viuat ineternum · et emiſiſti eum de paradyſo · vbi ⁊ ego vita eram et dediſti eum in manu mortis · De cuius ligno homo prius ꝯmederat · Unde dñe que fuit mea potentia vt liberare potuiſſem homines de manu mortis que in terris me potentior erat · feci tamen quod potui · homines de grauibus periculis mundi liberando · Potui ne et vos liberari a morte crucis · In hoc te in teſtem et iudicem inuoco · Sed tu domine noſti · quando inferno mortem dediſti · Nonne omnes mortuos in eo potenter viſitaui dicet dominus · vita viuet ⁊ non morietur · Et etiam nunc placet ipſos puerulos miſericordiam aſſequi · Et tali modo omnia vicia mortalia redarguet · pariterqꝫ dampnabit · Et virtutes ſuper choros angelorum exaltabit Et termino ſententie adueniente · et eo ſedeñ pro tribunali inſonuit tuba in clangore terribili · ⁊ iudice iubente iuſti ab iniuſtis ſeparabuntur · et ſilentio facto · quaſi medie hore ſpatio iudice legente ſententiam · Ipſe rex ⁊ iudex in cordis dolore dicet ſupradictis ſeparatis · Ite maledicti ineternum ignem · Juſtis autem dicet venite benedicti ⁊ percipite regnum · Et tunc dyabolus ⁊ mors ⁊ infernus ⁊ omnes qui ſcripti non ſunt inuenti in libro vite miſſi ſunt in ſtagnū ignis vbi beſtia et pſeudo ꝓphete cruciabuntur in ſecula ſeculoꝝ Amen ·:·

Quibuſquidem explicite recitatis · Ait ariſtotiles · Magna mirabilia recitata ſunt · que penitus ab oculis auribus et alijs ſenſibus corporis mei fuerunt aliena · Ita fiat ſicut dictū eſt · Sed tū memento mei O yſaia · cum bene vobis fuerit · vt ſuggeratis ihū vt me de iſto tenebroſo carcere eripiat · Et ſilr̄ oīs alij arbitri dixerūt · Quibꝫ yſaias ⁊ geremias aiūt · Audacter locuti erimus ꝓ vobis dn̄o iheſu · Et aduocato ioſeph/de benignitate q̄dā · qui etiam in euentu diſcordie arbitꝝ datꝰ fuit retēta delegata ptāte · q̄d ſibi de p̄dcō arbitrio

¶ vita allegat ſe debilē ē ſpcū potē tis mortꝭ cū vita nequit deū a morte crucis libare

¶ vita viuet ⁊ non moiet̄ ⁊ puerulí miāꝫ dei ꝯſequēt̄

¶ ſnīā finalis iudicij i nouiſſio die

¶ ariſtotiles phūs pꝰ p̄dcā loq̄t̄ ad yſaiā āmiātiue

¶ ariſtotiles et octauianꝰ rogant yſaiā vt iſtet qꝫ redimāt̄ a porta iferi p dn̄m ihm

¶ ioſeph vicariꝰ egipti retēta ſibi delegata iuriſdictiōe/ad benignū auditoriᵐ arbitroꝝ vocat̄

Q̃ ptes võnt̃ ad audieñ ferri sentẽtiã arbitralẽ.

videt̃. Adiutatus ait bñ p oĩa. Propter qđ arbitri om̃s actores de p̃dicto arbitrio citauer̃t seu citari fecerũt ãbas ptes ad sñiã arbitrij pmulgandã. Quibꝰ ptibꝰ citatꝭ ꝛ corã arbitris p̃ntibꝰ petẽtibꝰ sñiã pmulgari. p̃dicti arbitri mandauerũt geremie vt ipse oĩm sup̃dictoꝝ sñiã ferre debeat. De quo mandato ambe ptes confici fecerũt publicũ instr̃m vt iij c. Et cũ ab vna de sen ꝛ re iudi li vi. Quam sñiã idem geremias in hanc formã protulit et dictauit .:.

Geremias fert sententiã de mãdaᵒ alioꝝ arbitroꝝ/ q̃rta die mẽsis maij.

In noie dñi Amen. Nos octauianus ysaias Aristotiles ꝛ gẽmias arbitri arbitratoẽs ꝛc̃ put in forma ɔpromissi ɔtinet̃. Ideo visis auditis intellectis examinatis atq; discussis ptiũ p̃dictarũ iuribꝰ ꝛ rationibꝰ atq; pbationibꝰ deliberatiõe p̃habita diligenti/ p bono pacis atq; ɔcordie. ex vigore ɔpromissi p̃dicto dei noie inuocato. ordinamꝰ laudamꝰ arbitramᷣ diffinimꝰ dicimꝰ atq; p̃cipimꝰ. put supra arbitratũ ẽ. Qđ h̃ inseraẽ tom̃ Et hec oĩa laudamꝰ arbitramᷣ diffinimꝰ dicimꝰ atq; inuiolabiliter p̃cipimꝰ sub pena in ɔpromisso apposita Si in singul̃ caplis laudi seu sñie arbitrij p aliquã ptiũ fuit cõtrauentũ. Saluo ꝛ reseruato nobis arbitrio ꝛ ptãte declarandi sup p̃dictis vbicũq; vel q̃ñcũq; visũ fuerit expedire. Tabellio vero se taliter subscripsit .:.

S̃bscp̃to publici istrũ p danielẽ actoꝝ nõriũ ɔfecti in maio.

Actores r̃qrebãt tabellionẽ q̄ de tõ tenore arbitrij ad memoriã futuroꝝ ɔficẽt instrũ publica et q̃libꝫ ptiũ vnũ suscepit instr̃m.

Belial p̃ntat istr̃m sotijs suis in inferno demonibus.

In ɔsistorio ꝛ silẽᵒ demonũ ait beelzebub.

Lectũ latũ ꝛ recitatũ fuit p̃dictũ arbitriũ die q̃rta mẽsis maij p geremiã de mãdato alioꝝ arbitroꝝ ptibꝰ ad hoc citatis ꝛ p̃ntibꝰ ꝛ dictũ laudũ seu arbitriũ stati ꝛ exp̃sse approbãtibꝰ. Et ego dina auct̃e nõrius ɔplatiõe dicti arbitrij seu laudi int̃fui ꝛ de mãdato dictoꝝ arbitroꝝ ꝛc̃ ꝛ etiã ptiũ volũtate i hᵒ me s̃bscp̃si. Quo arbitrio ɔplato mox vtraq; ps petijt ꝛ rogauit dictũ nõriũ ꝛ inibi astãtes ꝛ p̃ntes q̄ de toto arbitrio ꝛ eiꝰ tenoȇ debeat ɔficẽ ad cautelã futuroꝝ vnũ vel pluã publica instrũa. Quibusquidẽ ɔfectis instrumẽtis. ꝛ moysi ꝛ belial assignatis. Illico astutꝰ belial arrepta hylari fuga dñdit ad inferos ꝛ salutatis sotijs instr̃m arbitrij ostẽdit eisdẽ. de q̃ gaudẽtia demoĩa iubilũ de eo fecerũt. Beelzebub vero aliq̃ntulũ ascendẽs alte iussit silẽtiũ fieri ꝛ ait/ fr̃es mei nõ ẽ tẽpus ridendi/ Scitis bñ qm̃ erectus ẽ inimicus noster. vosipsi scitis q̃d iam modicis diebꝰ elapsis nobis fecerit. Ideo in r̃tis agẽdis ɔsiliũ ineamus

812

Videtis bene ꝙ totus mundus ⁊ eius dominium ſunt ſub poteſtate noſtra · tamen non cõfidamus in virtute noſtra/neqꝫ in diuitijs noſtris · Ipſe iheſus a certo gentem ſuam ⁊ bellatores ſuos/contra regna noſtra ⁊ potiſſime contra regnum romanorum· quod principatum totius orbis tenet erexit · quid ſit faciendũ in hoc ſapienter cogitemus · Ait aſtaroth · Ego euaginabo gladium meum/et interficiet eos manus mea · perſequar ⁊ ꝯprehẽdam ⁊ diuidam ſpolia eius/et implebitur voluntas mea/Cui ait beelſebub · ſuperbe loqueris· Scitis quid loquitur ſcriptura de ipſo iheſu · Audi eam/Angelis ſuis mandauit de ſe vt cuſtodiant eum in omnibus vijs ſuis · In manibus portabunt eum ne vmq̄ꝫ ad lapidem offendat pedem ſuum · Super aſpidem et baſiliſcum ambulabit ⁊ ꝯculcabit leonem ⁊ draconem · Et quid ipſe iheſus loquitur contra nos/audi vt p̄s xvij · Perſequar inimicos meos ⁊ ꝯprehendam illos · et non conuertar donec deficiant · Confringam illos nec poterunt ſtare cadent ſubtus pedes meos · Ait aſtaroth · Ergo ſagittemus eum ſubito/⁊ non timeamus · abſcondamus laqueos contra eum · quis videbit nos Ait beelzebub · Hoc ſcrutineum eſt iniquitatis· deficiemus ſcrutantes ſcrutineo · Vis audire illum qui vidit nos p̄s lxxxij · Ne taceas neqꝫ compeſcaris deus quia inimici tui ſonuerunt et qui oderunt te extulerunt caput · Super populum malignauerunt conſilium ⁊c̄ · Scio quia tu aſtaroth ſuperbus es valde/ſuperbia tua et arrogantia tua pluſq̄ꝫ fortitudo tua · Ait belial Dimitte rixari in contumelijs · queritis forte ſcindere regnum noſtrum · A certo male ſtabimus ſine capite · quia rex noſter captiuus eſt vt ſcitis · Unde ſi placet iniciemur beelphegor ⁊ ſimus ei in preceptum · quia propter captiuitatem regis noſtri · Regnum noſtrum dicitur vacare · Cuius iuriſdictio in nos transfertur vt de ſupplendꝫ negli prela ſi ep̄s li vi · Aiunt omnes iniciemur beelphegor · Et conſtituerunt eum vicarium totius orbis ⁊ inferni · Et aſtantibus demonijs coram eo · Ait beelphegor · Iacula que preuidentur minus feriunt · ne fiamus ſicut gentes ſine conſilio et abſqꝫ prudentia que nouiſſima prouidere non valẽt vt videt̄ · iheſus inimicus nr̄ erigit̄ vt nos ꝑdat ⁊ bona nr̄a capiat · ⁊ volẽs cauere in futurũ in factis ei⁹ aduõuit balaã ⁊ ait

Aſtaroth cũ gladio minat̄ intficẽ iħm ⁊ ſuos bellatores

Beelzebub rep̄hẽdit aſtaroth ex p̄ſalterio

Aſtaroth vult iħm ſb̄ito ſagittaẽ ⁊ abſcōdẽ laq̄os ꝯtra eũ q̄d beelzebub īpedit

Belial allegāt inferni p̄ncipẽ captiuatũ ⁊ regnũ vacaẽ cui⁹ iuriſdcõ i ſb̄ditos tñſfer̄

Beelphegor ꝯſtituit̄ vicari⁹ orb̄ ⁊ īferni ⁊ loq̄t̄ cateruis demonũ·

Scio ꝙ tua ſapientia ⁊ aſtutia feciſti quaſi totum ꝑplm̄ dei eundem deū derelinquere ⁊ tibi ſeruire vt iudicū ij c. Baal ⁊ aſtaroth deū ſotij fuerūt. Cui baal ꝓpter ſuam aſtutiā iezabel cū ꝑpulo iſrahelitico ſeruierūt/ vbi ē ipūs peſſimus qui opatus eſt ſcelus interfectiōis lxx filioꝝ ierobaā vt iudicū ix c. Necnon pſequi fecit dauid p ſaulē in ſe eundē ſpm̄ habentē vt i reg. xiiij vbi ē aſmodeus qui in deſiderio coitus ſeptē viros interfecit vt thobie iij. Vbi eſt dagan qui ſua potētia interfectis xxx milibꝫ viris de ꝑplō dei archam dei captiuauit/ ⁊ eam obtinuit vt i reg. iiij ⁊ v. Vbi eſt belial qui ꝑuertit coꝛ dauid vt numeraret ꝑplm̄ ex quo perierunt lx milia vt ij reg. xx c. Vbi eſt aſtactes thamas. Vbi eſt meloth qui ſimul ſapiētiſſimū ſalomonē retraxerunt a cultura viri dei ⁊ fecerunt eundem ſeruire ꝓphanis vt iij reg. xi c. Vbi eſt beelzebub qui preuaricari fecit oziam regem ſamarie qui miſit ad ꝯſulendum eum vt iiij reg. i c. Vnde ait beelphegoꝛ. Creditis ꝙ alij ſunt homines ꝙ̄ vnꝙ̄ fuerunt. Ideo non diffidendum. Et taliter principibus inferni ſuis ſotijs confortatis ⁊ animatis pro re publica infernali ſic ait. Adhuc vos neſcitis quidꝙ̄. Nos habemus ex arbitrio ꝙ poſſumus nos defendē a dicto ihū Nūc videtis ꝙ iudei ⁊ tō terra iſrlitica. ſūt ſub dn̄o nrō rōnoꝝ ꝙ alias non erat. Ideo diſtribuamꝰ ꝑ vniuſū orbē ſinglā demoīa ꝗ̄ regna terre habeāt ⁊ ea regna terre defendāt a dictis ihū bellatoribꝫ indurādo corda hoim ad nō credēdū dicto ihū. At etiā ad ſeipā defendēdū ꝓut melius poterūt cōtra pdictos ihū bellatores oēm malignitatē opando. Et maxime ꝙ ipſa demoīa ſubintrēt corda pncipū ⁊ regū totius terre/ ⁊ faciāt illos inſurgē ꝯtra eiuſdē ihū bellatores in pſecutionē vſqꝫ ad mortē. Et ita fuit. Cum oms dij gentiū demoīa que in tanta fuerunt felicitate. in totius mundi pncipatu ſicut poſſunt narrari Magnus eſſet doloꝛ nos reminiſci noſtre felicitatis. Ideo melius eſt in iſto bello mori ꝙ̄ mala nrā videre. Accingimini filij potētes gladio ⁊ eſtote piti. Et cū ꝯplacuiſſꝫ iſte ſermo in conſpectu omnium in ꝯtinenti diſtributis ēgnis inter eoſdē. totam repleuerunt terram ad omnia mala agenda vt ſolita ſunt. Ad hoc modo para ſunt demonia. ad omnem malam opationem habendā ꝯtra ipſum iheſum ⁊ eius principes ꝓ eius fide bellatores

Vba beelphegoꝛ ad balaā ⁊ loqꝰ de pluibꝫ demonijs ⁊ idol. ſcꝫ baal aſtarot ⁊c̄ patratoribꝫ vitioꝝ aſmodeꝰ in deſiderio coitꝰ ſeptē viros interfecit beelphegoꝛ ꝯfortat et aiāt pncipes inferni ſuos ſotios ad defendēdū rēpublicā infernalē.

adhuc beelphegoꝛ ſua ꝯ demoia ꝯfortādo ꝑtēdūt hrē ex arbitrio defenſioēs a dcīs ihū ⁊ ſuis bellatoribus.

beelphegoꝛ iubꝫ diſtribui demonia p regna t̄re ad defendēdū ea a ihū/ et ꝙ itrēt corda pncipū et ſuggerāt oē malum.

diſtbutꝭ ēgis t̄re īt demōia ēpleuerūt t̄rā ad agēdū mala ꝯtra ihm̄ ⁊ pncipes ꝓ ihū ſide bellatores.

812

Moyses vero habito instruō arbitrij ipsum presentauit domino ihesu. Quod videns dictus ihesus ⁊ ipsum perlegens satis gauisus est. Et mox intrauit ad discipulos eius. qui erāt in quadam domo clausis ianuis propter metum iudeorum. et ait eis Pax vobis ego sum nolite timere. Non turbetur cor vestrū neqȝ formidet creditis in deum ⁊ in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quominus dixissem vobis. vado parare vobis locum. Iterum veniam et recipiam vos ad me ipsum. vt vbi ego sum et vos sitis. Sed nunc in prouerbijs non loquor. Nunc iuditium est mundi Nunc princeps mundi huius eicietur foras/quia iam iudicatus est. Et si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. quia data est michi omnis potestas in celo ⁊ in terra. discipuli vero gauisi sunt viso domino vnde conuocatis duodecim apostolis et alijs lxxij discipulis misit illos binos ante faciem suam et dicebat illis. Messis quidem m̄lta operarij autem pauci. Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam. et precepit eis dicens In viam gentium ne abieritis ⁊ in ciuitatem samaritanorum nō intraueritis. Ite potius ad oues que perierunt domus isrł. Euntes autem predicate dicentes. quia appropinquabit regnū celorum. Infirmos curate. mortuos suscitate. leprosos mundate demones eicite/gratis date. Nolite possidere aurum neqȝ argentum neqȝ pecuniam in zonis vestris. non peram in via. neqȝ duas tunicas neqȝ duo calciamenta habeatis neqȝ virgam Dignus est enim operarius mercede sua ac cibo suo. In quamcūqȝ autem ciuitatem intraueritis aut castellū interrogate quis in eo dignus sit/et ibi manete/donec exeatis. In quamcūqȝ domum intraueritis dicite pax huic domui. et commedite de hijs que apponuntur vobis. Et quicumqȝ non receperit vos neqȝ audierit sermones vestros. exeuntes foras de domo vel ciuitate excutite puluerem de pedibus vestris/ Amen. dico vobis ꝙ tollerabilius erit terre zodomorum et gomorreorum in die iuditij ꝙ̄ illi ciuitati. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. Cauete autem ab hominibus. tradent enim vos in consilijs et in synagogis suis flagellabunt vos. et ad reges et presides

moyses ꝑatē hito istruō publico arbitrij uenit ad ihm̄ ⁊ idipm eidē p̄ntauit

ihs p̄legēs istrm̄ gauisꝰ ē ⁊ clausis ianuis intrauit ad discipulos in q̄dā domo abscōditos ꝓpt̄ metū iudeoꝝ

h̄ loq̄t discipul' ihs de sui exaltatiōe seu ascētiōe ad celos.

dn̄s ihūs misit discipulos suos binos ⁊ bios āte faciē suā

in die iuditij erit tollābiliꝰ t̄re zodomoꝝ ꝙ̄ ciuitati ⁊ ꝑplō nō recipiēti ꝉ ꝯtēpnēti sermoēs aplōꝝ seu doctoꝝ ducemini ꝓpter me in teſtimoniū illis ⁊ gentibꝫ. Cum autē tradēt vos nolite cogitare quō aut quid loquamini. Dabit̄ eñ vobis in illa hora quid loquamī. Non eñ vos eſtis qui loquimī ſed ſpūs pr̄is vr̄i qui loquit̄ in vobis. Tradet aūt frater frēm in mortē ⁊ pater filiū. Inſurgent filij in parētes ⁊ morte eos afficient. et eritis odio omnibꝫ hominibꝫ ꝓpter nomē meū Qui autē pſeuerauerit vſqꝫ in finē ſaluus hic erit. Cum aūt pſequti fueritis in vna ciuitate fugite ī aliā. Amē dico vobis. Non ꝯſūmabitis ciuitates iſrl' donec veniat filius hominis. Non ē diſcipulus ſupra magiſtrū ſuū neqꝫ ſeruus ſupra dn̄m ſuū. Sufficit diſcipulo vt ſit ſicut eius magiſter. Si prēꝫ familias vōuitis beelzebub q̄tomagis domeſticos eius. Nec ergo eos timueritis. Si opa nō feciſſem in eis q̄ nemo alius fecit pc̄ēm non haberē. Nūc aūt excuſationē non habēt. Nūc aūt ⁊ viderūt ⁊ oderūt ⁊ me ⁊ prēm meū. Si non veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem pc̄ēm non haberēt. nūc aūt excuſationē non habent de pc̄ō ſuo Sed vt impleat̄ ſermo qui in lege eoꝝ ſcriptus eſt. quia odio habuerūt me gratis. Nichil eñ opertū. quod non reueletur. nec occultū quod non ſciat̄. Que dico vobis in tenebris. dicite in lumine ⁊ quod in aure auditis predicate ſuꝑ tecta. Et nolite timere eos qui corpus occidūt. animā aūt occidē nō poſſunt Sed potius eum timete. qui poteſt aīam ⁊ corpus occidere in gehennā. Omnis qui ꝯfitebit̄ me corā hominibꝫ ꝯfitebor ⁊ ego eū corā prē meo qui in celis eſt. Nolite arbitrari ꝙ venerī mittere pacē in terrā. Non eñ veni mittē pacē ſed gladiū. Veni eñ ſepare hoiēm aduerſus prēꝫ ſuū/⁊ nurū aduerſus ſocrū ſuā Et inimici hoīs domeſtici eius Qui amat prēm aut mrēꝫ pluſq̄ me non eſt me dignus. Et qui non accepit crucē ſuā et ſequit̄ me non eſt me dignus. Hec locutus ſum vobis vt in me pacem habeatis. In mundo preſſuram habebitis. Confidite quia vici mūdum. Amen amen dico vobis qui credit in me opera que ego facio ⁊ ipſe faciet. et maiora hoꝝ̄ faciet. Si diligitis me mandata mea ſeruate. et ego rogabo patrem et alium paraclitum dabit vobis vt maneat vobiſcum in eternum ſpiritum veritatis/qui a patre procedit. Ille teſtimonium perhibebit de me. Et vos teſtimonium perhibebitis. quia ab initio mecum eſtis.

¶ ſpūs dn̄i loq̄bat' in apl̄is magl̄ia dei.

¶ Si dn̄s iudeis locut⁹ nō fuiſſꝫ peccatū nō haberet

¶ amici dei ī mūdo t̄bulatioēs hn̄t

812

Expedit tamen vobis vt ego vadam. Si enim non abiero paraclitus non veniet. Si enim abiero mittam eum ad vos. Et cum venerit ille tunc mundus ꝯgnoſcet illum. quia arguet mūdum de peccato de iuſtitia ⁊ de iudicio. de peccato quidem quia non crediderunt in me/ De iuſtitia vero quia ad patrem vado et iam me non videbitis. de iudicio autem quia princeps huius mundi iam iudicatus eſt. Et ſubleuatis oculis in celum dixit. Pater ſancte Serua eos in nomine tuo. quos dediſti michi vt ſint vnū ſicut ⁊ nos. Cum eſſem cū eis ego ſeruabā eos in nomine tuo quos dediſti michi. et ego cuſtodiui et nemo ex eis periit niſi filius perditionis vt ſcriptura adimpleat̃. Et vertens ſe ad petrum ait. Petre ecce ſathanas expetiuit te vt cribraret ſicut triticum. Iam iudicatus eſt. Ego rogaui ꝓ te vt non deficiat fides tua. Tu aliquando conuerſus confirma fratres tuos. Quia ego diſpono vobis regnum. ſicut diſpoſuit mͥ pater meus vt bibatis ⁊ edatis ſupra menſam meam in regno meo. Et ſedeatis ſuper thronum iudicaŋ xij tribus iſrahel Diligitis me petre. Ait petrus. bene ſcitis domine. quia amo te ergo paſce oues meas. Et quorum remiſeritis peccata erunt remiſſa. et quorum retinueritis erunt retenta. Euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et ſpiritus ſancti. docentes eos ſeruare omnia quecumqꝫ mādaui vobis. Et conuerſus ad iheruſalem dixit. Iheruſalem iheruſalem que occidis prophetas ⁊ lapidas eos qui ad te miſſi ſunt. Quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas ſuas ⁊ noluiſti. Ecce relinquet̃ vobis domus veſtra deſerta. Dico enim vobis ꝙ non me videbitis ammodo donec dicatis. benedictus qui venit in nomine domini. Et ait diſcipulis ſuis videte hec omnia. Amen dico vobis Non relinquetur lapis ſupra lapidem quin deſtruatur. Et ſedente eo ſuper montem oliueti/ interrogabunt ſeparatim. Petrus iohannes iacobus ⁊ andreas. Dic nobis quando hec erūt et quod ſignum aduentus tui erit et conſummationis ſeculi. Et reſpondens iheſus eis in perſona totius eccleſie ſue dixit. Cum videritis cū predicato ewanͦ abhominatioŋ deſolatioŋ que dicta eſt a daniele ꝓpheta ſtantem in loco ſancto ſecundum lucam

¶ Expediēs ē dn̄m celos aſcēdere et ſpm̄ ſcm mittē

¶ ihs ſbleuatꝭ oculis in celū rogauit prēz ꝓ ſuis diſcipulis

¶ Vba dn̄i ihū ad petrū

¶ B iudiᵐ xij tbuū delegat̃ aplis

¶ Vba dn̄i ad ciuitatē ihrlm q̄ ꝓphetas occidit

¶ De ruina ciuitatis

Cum videritis circūdari ab exercitu iheruſalē Tunc ſcitote q̄a tunc ap̄p̄inquabit deſolacō eius/ Tūc qui in iudea ſunt fugiāt ad montes ⁊ qui in medio eius ſūt deſcendāt et qui ī regionib⁹ non intrēt ī eā . quia dies vltōis ſunt vt ipleanē oīa que ſcripta ſunt . Ve aut p̄gnantib⁹ et nutriētib⁹ hijs dieb⁹/ Erit enī p̄ſſura magna ſup terrā . Et ira p̄plo huic iudaico et cadent in oꝛe gladij et captiui ducēt in oēs gentes et iheruſalē calcabit a gētib⁹ donec ipleanē tp̄a nationū gentiū terre Veniet tribulacō in gentib⁹ quia cōſurget gens cōtra gentem . et regnū in regnū et erunt peſtilentie et fames et terremotus per loca . hec omnia initia ſūt doloꝛum Et ſtatim poſt tribulationē illoꝛum dierū ſol ſpiritualitatis obſcurabit̄ . et luna temporalitatis non dabit lucem ſuā et ſtelle prelationē cadent de celo eccleſie/et virtutes ſpirituales celoꝛum ideſt eccleſiarū cōmouebuntur. Videte ne quis vos ſeducat . multi enim venient in nomiē meo dicentes / ego ſū criſtus et multos ſeducent Surgent enim pſeudo criſti ⁊ pſeudo prophete ⁊ dabunt ſigna magna ſpiritualia . Ita vt in errorem inducant . ſi fieri poteſt etiā elcā ⁊ niſi breuiati fuiſſent dies illi nō fieret ſalua omnis caro Et quoniā habūdauit iniquitas refrigeſcit caritas multoꝛū Qui aūt perſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſaluus erit Hijſqꝫ fieri incipiētib⁹ ſcitote qm̄ ap̄p̄inquat redemptio iudaica ab oꝛbe Diſcite p̄abolam celū ⁊ terra trāſibūt De die autē et hoꝛa iuditij nemo ſcit neqꝫ angeli celoꝛū neqꝫ filius ſup terram niſi pater ſolus Sed ſicut fuit in diebus noe Ita erit aduentus filij hominis Nonne vobis prebui meipſū viuū poſt paſſionē meā in multis argumētis apparens/et loquēs vobis de regno dei . Nūc vero conueſcens ⁊ manducās vobiſcū/p̄cipio vobis ab ieroſolimis ne diſcedatis ſed expectetis ꝓmiſſionē p̄ris mei/quā audiſtis p os meū . Quia iohēs quidē baptizauit aqua /vos autē baptizabimī ſpū ſcō non poſt multos hos dies ap̄li īterrogabāt eū dicētes dn̄e ſi in tp̄e hoc r̄ſtitues r̄gnū iſrl̄/ dixit aūt eis non ē vr̄m ſciē tp̄a vel momēta que p̄r poſuit ī ſua p̄tāte Et hoc non ē vr̄m ſciē a me tp̄a r̄ſtitucōis r̄gni iudaici Cū pater meus ea poſuerit in ſua p̄tāte regni predicti . Ideo iam ipſe predixit per famulos ſuos prophetas quo tempoē reſtitui debet regnū iudaicum . Ideo nō eſt veſtrū hoc a me ſcire.

Neō ſcit de die iuditij n̄i ſol⁹ p̄r

812

Sed accipietis virtutem ſpiritus ſancti ſuperuenientis in vos qui docebit vos omnia. et ventura annunciabit vobis. Et eritis michi teſtes in iheruſalem ⁊ in omni iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq; ad vltimum terre. Et cum hoc dixiſſet videntibus illis. die q̄nta maij eleuatus eſt ⁊ nubes ſuſcepit eum in celis ab oculis eorum/ Tunc reuerſi ſunt in iheruſalem a monte qui vocatur oliueti videlicet petrus ⁊ iohannes iacobus et andreas. philippus et thomas bertholomeus ⁊ matheus iacobus alphei et ſymon zelotes ⁊ iudas iacobi. Intrauerunt in cenaculū hij omnes vnanimiter in oratione perſeuerantes cum mulieribus et maria matre iheſu ⁊ fratribus eius. Et in loco iude qui preuaricatus eſt per apoſtolos electus eſt mathias vnde ipſe erat orans cum apoſtolis. Cui iheſu aſcendenti in celum obuiauit ei pater ⁊ ſpiritus ſanctus cum tota celeſti curia. Ibi patriarche ⁊ ſeniores laudantes et glorificantes. Ibi angeli ⁊ archangeli throni et dominationes virtutes principatus ⁊ poteſtates ymnum dicentes. Ibi prophete collaudantes. Ibi dauid cum cantoribus ſuis chytara ⁊ organa pſalteria ſymbola beneſonantia ſimulq; cantantia dulcibus organis. Exultate deo adiutori noſtro iubilate deo iacob. Sumite pſalmum et date tympanum pſalterium iocundum cum cythara. bucinate in neomenia tuba in die ſolempnitatis veſtre. Ibi aaron cum ſacerdotibus ſuis et leuitis cantantibus et dicentibus. Cantate domino canticum nouum. quia mirabilia fecit. Saluauit ſibi dextera eius ⁊ brachium ſanctum eius. Ibi moyſes cum omnibus meditantibus in legem domini. Ibi iuſtitia et miſericordia pax et veritas in gaudijs ſimul obuiantes domino in gloria ſine fine/ et in tali iubilo aſſotiauerunt filium dei vſq; ad paradyſum. de quo eiectus fuerat adam ⁊ traditus ad cuſtodiendum cherubim/ ad arcendum ſpiritus malos. et vt homines ad eum aditum non haberent. Sceptus fuit flamma rubea et igneo muro. Et cum eſſet ibi iheſus ſuaui eius voce intonuit dicens. Aperite michi portas iuſtitie. quia ingreſſus in eas confitebor domino. Et cum cherubim hanc vocem audiſſet ſuſcepta flamma rubea per timulam proſpiciens atq; hominem humanum videns ammirans ait. Hec eſt porta domini iuſti intrabunt in eam. Et q̄s es tu

¶ Q̄nta die menſis maij videntib⁹ aplis eleuat⁹ ē ⁊ nubes ſuſcepit eum

¶ Itrauerūt i cenaculū grāde oēs apli p⁹ aſcēſionē dn̄i orabāt cum mulierib⁹

¶ Pr̄ ⁊ ſp̄s ſcūs obuiauerūt ihū aſcēdēti cū tō celeſtis curie militia

¶ Itē dauid obuiauit cū cātoib⁹ et cytara

¶ Itē aaron cū ſacdotib⁹ ſuis ⁊ leuitis obuiauit filī ⁊ moyſes cū oīb⁹ meditātib⁹ in legē dei

¶ Itē iuſtitia ⁊ miſericordia obuiauerūt ſibi ⁊c̄

¶ Ih̄s veniens ad padyſū ait apite m̄ portas iuſtitie ⁊c̄ qui michi dicis aperite portas Ait ihs Dn̄ deus dn̄s vr̄ ſaluos faciendi et dn̄i dn̄i exitus mortis Ait cherubin Aſcendiſti ī altū cepiſti captiuitatē dediſti dona in hoībꝫ Ait ihs hac oīa feci vn̄ cherubin illico et aperuit paradyſi portas et dixit Benedictus dn̄s dei cotidie proſperꝝ iter faciet ſalutarꝝ noſtrorꝝ Et intrauit dn̄s ihs per ꝑadiſū tota die poteſtate Ibi cetus dei decē milibꝫ multiplex milia letantiū et liberatorū ab infernali captiuitate .

Quibuſquidem paradiſū intrantibꝫ filius humiliter petijt a patre ſuo in modicis benigne ſe audiri vnde facto ſilētio ait pater Loquere fili quia audio Tunc filius ait deus meus deus meus/feci volūtatē tuā/Exiui vt hō ad opus ſuū omnia oꝑa tua magnificata ſunt .omnia in ſapientia feciſti/impleta eſt terra poſſeſſione tua . hoc mare mūdi magnū et ſpatioſum manibꝫ ibi reptilia quorū non eſt numerus . Animalia puſilla cum magnis ibi eſt diuerſa genera hominū Ibi draco infernalis quem formaſti qui valde illudit michi Omnia a te expectant vt des eis eſcā ſpūalē dāte te illi colligēt apiente te manū tuā oīa iplebunť vbertate . Auertente autē te faciē tuā turbabunť Ideo deprecor vt emittas ſpiritum tuū et creabuntur et renouabis faciem terre/Ait pater . Eamus ſeſſum/Eo ſedente ait filio Sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedū tuorū .et ſpiritū locauit a ſiniſtris Quid dicis de hoc ſpiritus meus Et ait ſpiritus ſanctus filio . Que ſunt plage iſte in medio manuū tuarꝝ Ait filius/plagatus ſum in medio eorū qui me diligebant Ait ſpūs Eo vt te diligerēt detrahebāt michi/et tu quid eis faciebas Ait filius Ego autē orabam ⁊ ipſi loquebanť aduerſum me lingua doloſa et ſermonibꝫ odij circūdederūt et poſuerūt aduerſum me mala pro bonis et odiū pro dilectioē Ait ſpiritus ſanctus/fortis et patiens ⁊ miſericors fuiſti/hac de cauſa petas a deo/ne me mittat ad ipſos/p̄mo dyabolus vadat ad ipſos et ſtet a dextris eorū Cum iudicanť exeant cōdempnati/et orō eorū fiat in pc̄m Fiant dies eorū pauci ⁊ epatū eorū accipiat alť/fiāt filij eorū orphani/⁊ vxores eorū vidue/Mutātes tranſferāť filij eorū ⁊ mēdicēt eiciāť de habitationibꝫ eorꝝ .Fiant cōtra dn̄m ſemp vt diſꝑeat de terra memoria eorꝝ/Quia ꝑſecuti ſunt hunc hominē inopem ⁊ mēdicū ⁊ cōpunctū corde mortificaē

¶ cherubin aꝑuit ꝑadiſū/ait benedc̄us dn̄s ꝓſpm it faciet ſalutarū ec̄ ibi cetꝰ dei/multiplex letantium

¶ filius petit a pr̄e ſpm̄ ſanctū

¶ v̄ba filij qui exiuit vt homo ad opus ſuū

¶ verba p̄ris ad filiū dicētis eamꝰ ſeſſum .

¶ ſpūs ſcūs vidēs vulneratas manꝰ filij/petit q̄s intulit vulnera

¶ ſpiritus ſcūs audita vulneratōe et cā eꝰ dicit ne ipſe ſpiritus mittať ſꝫ ꝙ dyabolꝰ vadat ad iudeos .

812

Attamen cum in nobis non ſit niſi vna voluntas. Illud de me fiat. quod vobis de me deus meus placet. Hoc dixit ſpiritus ſanctus non ex malignitate. ſed potius vt oſtenderet ſe conpati filio. cum ipſe ſpiritus ſit valde benignus. Ait filius ſpiritui ſancto. Spiritus ſancte noli ex hoc turbari. quoniam ſic me oportuit pati. Nonne ſcriptum eſt yſa i c. Filios enutriui ipſi autem ſpreuerunt. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum ⁊ aſinus preſepe domini ſui. iſrahel autem me non cognouit. Sed cum mea voluntas non ſit mea ſed patris mei cum ipſe me miſerit vt ſumerem mortem pro ſaluatione humani generis. ⁊ vt peccatum ſumeret finem. Ipſe pater michi promiſit non proicere me a facie ſua. et te ſpiritum ſanctum a me non auferre. etiam reddere michi leticiam ſalutaris ſui ⁊ ſpiritu principali confirmare me Et ego ſibi promiſi te teſte docere iniquos vias ſuas ⁊ impios ad te conuerti. Et cum nunc habeam ſcolam nouam meorum ſimplicium diſcipulorum et apoſtolorum rudem. ⁊ ſine aliqua doctrina ſapientie. ⁊ eos mittere debeo ad predicandum per totum orbem de regno celorum. ſicut ſcriptum eſt. In omnem terram exiuit ſonus eorum ⁊ in fines orbis terre verba eorum. Et promiſi eis ꝙ ſpiritus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. Nunq̄d ero eis mendax. Ait ſpiritus ſanctus. Pater regnauit in iudeos. tu regnabis in gentiles. cum tempus meum aduenerit regnandi in omnes gentes. Ibo ⁊ regnabo. Hoc ſpiritus ſanctus dixit vt filius magis aĩaretur ad mortem gentium. Ait filius/tempore quo regnauit pater. non fuit tempus tui regnandi. licet tu ⁊ ego cum eo fuerimus. Et tamen eo tempore per te ſpiritum ſanctum. prophete prophetauerunt et futura nuntiauerunt. Ita nunc fiat ſi placet in regno meo. In quo non regnabo ſine patre et ſpiritu ſancto. Ait ſpiritus ſanctus. fiat voluntas patris. propter quod pater loquitur dicens. Spiritus ſancte. Ita operare in regno filij mei. ſicut fuiſti operatus in regno meo. Unde in benignitate tua vade ad diſcipulos filij mei. et in tue veritate ſapientie. conſtitue eos principes ſuper omnem terram. Sed cum venerit tempus tuum ſiue regni tui/qñ te effundam ſuper oēm carnē ⁊ ꝓphabũt filij ⁊ filie et ſenes ſopnia ſopniabũt ⁊ iuuenes viſioēs videbũt

Vba ſupſcripta ꝓtulit et ꝓripit ſpūs ſcūs nō aīo maligno ꝫ ex cōpaſcioē cum filio dei vulnerato

Dñs ihūs dei filius in mūdo habuit nouā ſcolā et rudē ſimpliciū diſcipuloꝝ ſn̄ doctrīa q̄s ſcolarēs ſpūs ſcūs fecit diſertos ⁊ ſciētificos

¶ nota quādo fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ paſtor.

¶ p⁹q̄ apl'i ēpleti ſpū ſcō aliq̄bus diebꝫ p̄dicauerēt ihēoſolis idē ſp̄s aplōs ad gētes diuertebat.

¶ ſcā trīitas decē diebꝫ celebrauit ꝯſiſtoriū de miſſiōe ſpūs ſancti

¶ miſſio ſci ſpitus facta eſt xvi die maij

Tunc ſpūs ſcē pacificab' ꝑplm̄ meū iudaicū. cū p̄dcō filio meo et tunc ipſi iudei aſpiciēt in filiū meū quē crucifixerīt ⁊ ipſi haurient aquā de fontibꝫ ſaluatoris Et etiā alie natioēs in eūdē aſpicient et fiet vnū ouile ⁊ vnus paſtor Q̄m ſcriptū ē Sp̄s dn̄i ēpleuit orbem terrarū Ait ſpūs ſcūs fiat volūtas vrā Ego ibo et ēplebo ipōs aplōs de meipō ⁊ videbo ſi ꝑplūs iudaicus ſit ita dure ceruicis meū ſicut cū vrō filio/ q̄ dei ſalutaria non voluerit audiri Dū ipe ſpūs gratioſe petijt ab ipō filio q̄ ſuos aplōs nō ꝯuerteret ad gētes donec aliq̄bꝫ diebꝫ pleni ſpū ſcō p̄dicauerīt ihēroſolis de regno dei iudeis p̄dcīs Ait filius ſicut vis ita fiat/ Et hoc fecit ſpūs ſanctus ne tm̄ dāpnarēt ꝑplūs iudaicus/ ſꝫ potius penitētiā ageret de cōmiſſo Et in illa ꝯtrauerſia tota trinitas fuit ꝑ dies decē qui cadit in xv die maij cōputatis diebus aſcenſiōn.

Quibꝫ diebꝫ ꝯpletis factus ē repēte de celo ſonus tāq̄ aduenientꝭ ſp̄s vehemētꝭ Et ēpleuit totā domū ubi erant apl'i ſedētes ⁊ apparuerūt ill' diſptite ligue tāq̄ ignis ſeditq̄z ſup̄ ſingulos eoꝝ Et oēs repleti ſūt ſpū ſcō ⁊ ceperūt loq̄ varijs linguis magnalia dei ꝓut ſpūs ſcūs dabit eloquī illis Et ꝓficiſcētes ad p̄dicādū de regno dei baptiſm ⁊ peccōꝝ remiſſionē ꝑ pniāz p̄dicauerūt/ et erāt cū fiducia loquētes verbū ⁊ facientes ſigna et ꝓdigia multa in ihrlm̄ ꝓpter que metus magnus fuit in vniūſ Multitudini aūt credētiū erat cor vnū et vna aīa ⁊ oīa habebāt cōia/ nec quiſq̄s erat egens iter illos ⁊ magna virtute reddebāt teſtioniū reſurrectōis ihū xp̄i dn̄i nrī Magis aūt augebat̄ multitudo i dn̄m credentiū viroꝝ ac mulierū/ Ita vt in plateis eicerēt infirmos vt veniēte petro/ ſaltē vmbra illius obumbraret quē q̄ illorū ꝓpt qd̄ p̄nceps ſacerdotū ait illis p̄cipiēdo p̄cepi⁹ vob' ne doceatis in noie iſto et ecce iā repleuiſtis ihrlm̄ doctrina vrā et vultꝭ inducē ſup nos ſāguinē hoīs iſti⁹/ rn̄derūt petrus ⁊ alij apoſtoli ⁊ dixerūt oportet obedirē deo mag⁹ q̄ hoībꝫ deus pr̄m noſtrorū ſuſcitauit ihm̄ quē vos interfeciſtis ſuſpendendo in ligno.

Hoc cū dixiſſent etiā cogitabāt iterficē illos/ Dū ſurgēs gamaliel legiſdoctor dixit/ viri iſrl'ite/ attēdite vob' ſup hoībꝫ iſtis qd acturi ſcitis Añ hos enī dies extitit theodas dicens ſe eſſe aliquid Cui ꝯſenſit viroꝝ numer⁹ circit quīgētoꝝ q̄ occiſus eſt/ et omnes q̄cūq̄z credebāt ei diſſipati ſunt ⁊ redacti i nichilū

812

Poſt hoc iudas extitit galileus in diebus profeſſioñ et auertit populum ſuum . et ipſe perijt . et omnes quotquot conſenſerunt ei . diſperſi ſunt . Et nunc dico vobis ait . Diſcedite ab hominibus iſtis . et ſinite illos . quia ſi ex hominibus conſilium . hoc autem opus diſſoluet . Si vero ex deo non poteritis diſſoluere . ne forte videamini deo repugnare . Conſenſerunt ſacerdotes et multi ex eis obediuerunt fidei . Stephanus vero plenus ſpiritu ſancto faciebat ſigna magna in populo . et diſputans cum quibuſdam de ſynagoga qui non valentes reſiſtere ſapientie et ſpiritui qui loquebatur / ſumpſerunt viros qui dicerent audiuiſſe ſtephanum verba blaſſemie protuliſſe in moyſen et deum . Commouerunt itaqȝ plebem ſeniores ⁊ ſcribe concurrentes rapuerunt ⁊ duxerunt eum in conſilium et ſtatuerunt falſos teſtes dicentes . Homo iſte non ceſſat loqui verba aduerſus ſanctum locum et legem audiuimus eum dicentem . Quoniam iheſus nazarenus hunc deſtruet locum ⁊ mutabit traditioẽs quas tradidit nobis moyſes . Audiẽtes autẽ hec diſſecabantur in cordibus ſuis et dentibus in eum ſtridebant . Et eicientes eum extra ciuitatẽ lapidabant . Et ſaulus erat conſentiens neci eius in die illa magna erat perſecutio in eccleſia / que erat iheroſolmis et omnes in xpriſto credentes . ⁊ apoſtoli diſperſi ſunt per regiones iudee ⁊ ſamarie . Paulus autem deuaſtabat eccleſiam per domos intrans et tradebat viros et mulieres in cuſtodiam . Et conſequenter petijt a ſummo ſacerdote literas in damaſcum ad ſynagogas . vt ſi quos inueniſſet huius vie viros / Ac mulieres vinctos perduceret in iheruſalem . Et cum iter faceret ad vocem domini . de perſecutione fidei eiuſdem factus eſt magnus predicator confundens iudeos et affirmans quia hic eſt xpriſtus . Cum autem audirent apoſtoli et fratres qui erant in iudea quoniam ⁊ gentes receperunt verbum dei . Et cum de eiſdem gentibus aſcendiſſet petrus iheroſolimã diſceptabant aduerſus illum . qui erant ex circunciſione dicentes . Quare acceſſiſtis ad viros p̄putium habentes et manducaſtis cum illis . Ait petrus . Ego eram in ciuitate ioppe orans et vidi in extaſi mentis mee viſioñ / deſcendens quoddam velud linteũ magnũ quatuor initijs ſubmitti de celo ⁊ venit vſqȝ ad me quod intuēs ↄſiderabā et vidi q̄drupedia terre ⁊ beſtias reptilia et volatilia celi Audiui aūt vocem dicētem michi/ ſurge petre occide et manduca /dixi aūt neq̄q̄ dn̄e quia cōmune aut imūdum non introiuit in os meū Rñdet aūt vox de celo ſecūdo Quod deꝰ mūdauit tu ne cōme dixeris hac de cauſa ↄmedi coīa cū gentibꝰ Eodem tempe videns herodes rex ꝙ propter p̄dicationē apoſtulorū fiebat non modica regni ſui turbatio . Miſit ipſe vt affligeret quoſdam de eccleſia Occidit autē iacobū fratrē iohānis gladio Videns autē ꝙ placeret iudeis appoſuit vt apprehēderet petrū/quē cum apphendiſſet poſuit in carcerem A quo angelo comitante liberatus petrus diſceſſit a ihēoſolimis cū tota eccleſia. Et ꝯpoſito verbo dei per paulū in conſpectu totius ciuitatis vbi erāt iudei et turbe gentiliū īfinite Et videntes iudei turbas gentiū aggregatas ad audiendū paulū p̄dicantem repleti zelo/contradicebant paulo blaſſemātes Tunc paulus ait vobis iudeis oportebat primo loqui verbū dei /ſed quoniā repuliſtis illud et indignos vos iudicaſtis eterne vite/ecce conūtimur ad gentes Sic enim precepit nobis dominus Vnde paulus in ↄſpectu omniū excuſſo puluere de pedibꝰ in iudeos ⁊ etiam inde alij diſcipuli receſſerūt/et replebanť gaudio et ſpiritu ſancto/et forte diuiſa inter eos tota terra ad predicandum verbū dei/primo petrus habuit in ſortem romanos ⁊ ytalicos tāq̄ caput aploꝝ/caput totius orbis habuit in ī p̄dicacōem in ſortē iohīs aſiam ſimō egiptum ⁊ ihēoſolimā andreas athayam thōs habuit indos partos pſas yrochanos indos ſupiores mathias iudeam bartholomeꝰ liconiā/ Indiā minorē et armeniā matheus ethyopiā machedoniam Qui oēs profecti ſunt et p̄dicauerūt vbiq; dn̄o coopāte et ſermonē cōfirmante ſequētibꝰ ſignis tanq̄ duci pro fide bellatores pro gentibus acquirendis contra infernum et eius principes infernales duce bellauerunt in miraculis et prodigijs mirabilibꝰ de quibus bellis et prodigijs /tu lector lege hiſtorias predictorum apoſtulorum et ſanctorum/aliorum eorundē ſucceſſorū Et ſcies ꝙ glorioſe victis duodecim prelijs/ↄpucando a nerone vſq; ad iulianū apoſtotā in eorū ſāguine peruenerūt ad victoriā et ad palmā regni tpalis rōnoꝝ ⁊ gentiū aliaꝝ Et aſſecuti ſunt regnū ſpūale in quo habitāt phēnit ⁊ habitabūt ſpūaliť in aīa

812

Quod poſſidere dignemur per palmam victorie · per quam ille cuius eſt regnum ſeculoꝝ mereamur aſſequi ſempiternũ · In quo viuit ⁊ regnat per infinita ſecula Amen · ·:·

LEtetur cor querentium dominum · quia ipſe tamq̃ ſpõſus a ſummo celo egrediens · exultauit vt gygas ad currendum noſtre ſaluationis viam · et qui indutus fortitudine ⁊ virtute precinctus · totius maledictionis percuſſit caput de domo impij · Qui dicebat in corde ſuo/non mouebor a generatione in generationem ſine malo · vbi eſt eius exaltatio · Vbi eſt ſuper cedros eleuatio quomodo ceſſauit exactio/quieuit tributum/Contriuit dominus baculum impiorum · virgam dominantium · cedentem populos in indignatione · plaga inſanabili · ſubicientem in furore gentes · ⁊ perſequentem crudeliter · finitus eſt enim puluis · conſummatus eſt miſer · defecit qui conculcauit terram · propter quam ipſe deus preparauit in miſericordia ſolium vt ſedeat in veritate ſuper eum in tabernaculo dauid/Judicans et querens iuditium et velociter reddens quod iuſtum eſt per omnia/ipſe in ſecula benedictus · Hinc eſt ꝙ dei doctrina ſemen prudentie · cuius miſericordia · opus iuſtitie · cuius vita ſpeculum temperantie · cuius mores inſigne eſt fortitudinis · Qui ergo hunc ſequitur · errare non poteſt nec fallitur · Ad cuius virtutes imitandas ⁊ adipiſcendas ex preſenti meditatione cor accenditur/⁊ etiam animatur/et deinde diuina illuminatur virtute · Jtaq; ⁊ virtutem induit · ⁊ a veris falſa diſcernit/vt a deo plures fuerunt illuminati et ſimplices qui magna ⁊ profunda dei propterea cognouerunt · Vnde cogitans melius fore aliqualiter aliqua dixiſſe · q̃ penitus tacuiſſe experiendo imperitiam meam · Et licet familialiter ſum locutus et tute polluto ſermone · quia non ſum de populo ignote lingue nec alti ſermonis · tamen mentem meam ex hijs reſtio · Non eſt enim in ornatis ſermonibꝰ · ſed in domini noſtri iheſu xpiſti meditationibus inſiſtendũ · Ad quod etiam iheroſolimi doctrinam induco dicentis · Sermo rudis vſq; ad cor penetrat · politus autem paſcit aures · conſpicere tanti miſterij poteſtatem · quaſi per ſpeculum in enigmate michi viſus ſum intueri · Cum in humanis inuentionibus nichil ſit in omni parte ꝑfectũ

finis ac ꝯcluſio libri

defectū nempe ꝓpter inumeras atq; ineuitabiles negotiorū mei
offitij vicariatus/iūctas vicissitudines cotidie more fluctuū eiū
geñ /que studētes et ad supna tendētes obtundūt q̄si pplexus
atq; varijs ꝛ quasi ieuitabilibꝫ irretitus nexibꝫ vacare ad ple
nū nequiui vt vellem /q̄nymo vix valui meditata dictare mediū
cōspicere meditandū . Nam cuiusq; animus ad plura diuersus
diuisus fit profecto ad singula minor/ Quo circa i supra scripta
ex diuersis sacris scripture libris more mellificantis apis . ꝓut
michi diuina gratia ꝓpinauit fructuose collectis . Non solū be
nignū sedule imploro lectorē Verū libri desidero correctionē / et
enim negare nequeo /quin plura inserta sint huic opusculo que
possunt iusto iudicio nulla temeritate culpari . Verū si quid for
te laude dignū repiat̄ in eo gratie diuine penitus asscribat̄ Nā
omne datū optimū et omē donū pfc̄m de sursū ē descendēs a prē
luminū Si quid vero indignū insuffitiētie deputet̄ humane Et si
que sub lima correctiōis/ Primo scē mr̄is ecclesie ꝛ sāssimi prīs
et domini nr̄i dn̄i vrbani diua ꝓuidentia pape septi eiusdē sancte
Romane ecclesie veri sponsi que oīm fideliū mater et errātiū est
mgrā necnō aliorū melius me sciētiū Et maxie venerabil' domi
mei Angeli de castellioē archipbrī paduani vtriusq; iuꝛ doctois
metuendi mgrī mei submitto /q̄a nichil aliud sentio in predict̄
Nisi qd̄ sentit p̄dicat ꝛ docet ꝛ sequit̄ ipa mr̄ eccl̄ia Hanc solū
apd̄ legētes exigendi ꝓ p̄missio labore mercedē expectās vt apd̄ mi
sericordissimū iudicē ꝓ pccīs meis deuotas orōes effundat Amē

Datum auerse prope neapolim die penultimo mēsis octo
bris sexte indictionis . Anno domini millesimo ccc octo
gesimoscd̄o Pōtificatus sāssimi in xp̄o prīs ꝛ dn̄i nr̄i do
mi vrbani sacrosc̄e Romane ꝛ vniuersal' ecclesie pape sexti pōtifi
catus eiusdē āno quīto Etatis mee āno tricesimotertio Que etas
in hoīe semp pccātrix ē /et pccīs plena licet deus peccāti i eadē
etate penitenti libenciꝰ parcat . dicēte ꝓpha /delicta iuuētutis mee
et ignorātias meas ne memineris dn̄e . Pccā senectutis sunt pes
sima/qm̄ i hijs gaudēt demōnia vt peccores in hijs psequāt̄ crude
liter/dicēte eodē ꝓpha ne ꝓicias me in tpe senectutis mee/qm̄
inimici mei idest dyaboli custodiebant animam meam/ Consiliū
fecerunt in vnū dicentes /deus dereliquit eū ꝛ non ē q̄ eū eripiat

Pccā senectutis
sunt pessima

812

Tamen orans dicat in penitentia. Deus ne elongeris a me. et vſqꝫ in ſenectam ⁊ ſenium deus ne derelinquas me. propterea tam iuuenes ꝗ̄ ſenes meditentur in hoc opuſculo quoniam plene dicet miſericordiam dei in peccatoribus. Et ideo opuſculum iſtud inter eoſdem noīetur peccatorū cōſolatio titulus libri Quia cum videritis ⁊ legeritis/dicatis deo/Multiplicaſti magnificentiam tuam ⁊ conuerſus viuificaſti me/ad vitam perhennem/Ad quā perducat nos ipſe deus in ſecula ſeculorū/Amen

Explicit liber qui intulatur de conſolatione peccatorum/Quē edidit egregius et ſpectabilis vir dominus ac magiſter iacobus de theramo decretorum doctor archidyaconus auerſanus et canonicus aprutinus. ⁂ ⁂ ⁂